

Innvandrerkvinner og deres norskfødte døtre

Demografi, utdanning, arbeid og inntekt

TALL

SOM FORTELLER

RAPPORTER / REPORTS

2024/5

Minja Tea Dzamarija (red.)

I serien Rapporter publiseres analyser og kommenterte statistiske resultater fra ulike undersøkelser. Undersøkelser inkluderer både utvalgsundersøkelser, tellinger og registerbaserte undersøkelser.

© Statistisk sentralbyrå

Publisert: 19. februar 2024

ISBN 978-82-587-1917-2 (elektronisk)

ISSN 1892-7513 (elektronisk)

Standardtegn i tabeller	Symbol
Ikke mulig å oppgi tall Tall finnes ikke på dette tidspunktet fordi kategorien ikke var i bruk da tallene ble samlet inn.	.
Tallgrunnlag mangler Tall er ikke kommet inn i våre databaser eller er for usikre til å publiseres.	..
Vises ikke av konfidensialitetshensyn Tall publiseres ikke for å unngå å identifisere personer eller virksomheter.	:
Desimaltegn	,

Forord

Rapporten innvandrerkvinner og norskfødte kvinner med innvandrerforeldre i Norge- *demografi, utdanning, arbeid og inntekt* samler en del av Statistisk sentralbyrås (SSBs) data om disse to gruppene. Kvinnelige innvandrere utgjør en stadig større del av befolkningen i Norge. Ved inngangen til 2023 var det registrert bosatt 428 000 innvandrerkvinner og 104 000 norskfødte kvinner med innvandrerforeldre. Hver femte kvinne i Norge har innvandrerbakgrunn, og sammensetningen er vesentlig mer mangfoldig enn det var for få ti år tilbake. Per 1. januar 2023 var Norge hjem for kvinner og jenter som gjennom eget eller foreldrenes utenlandske fødeland hadde bakgrunn fra hele 218 land og selvstyrte områder. Innvandrerkvinner og deres norskfødte døtre er med andre ord ingen homogen gruppe. Som i befolkningen ellers er det følgelig stor variasjon i hvordan kvinner med innvandrerbakgrunn innretter seg i samfunnet.

De fleste resultatene som presenteres her er publisert tidligere, men ikke i samlet form. Kjønnsperspektivet har heller ikke vært så fremtredende i den ordinære statistikken. Dataene er hovedsakelig hentet fra administrative datasystemer, og kildene er angitt i kapittel 1. Minja Tea Dzamarija har ledet arbeidet med publikasjonen og stått for skrivingen av demografidelen. Forfatterne av de øvrige kapitlene jobber ved ulike statistikkseksjoner i SSB; Søren Steen-Johnsen har skrevet om utdanning. Bjørn Olsen har hatt ansvaret for kapitlet om sysselsetting sammen med Harald Lunde som har stått for delen om introduksjonsordningen, mens Mads Ivar Kirkeberg har skrevet kapitlet om inntekt. Kapitlene i rapporten står ellers på egne bein, og kan leses uavhengig av hverandre. Jan Furseth, Jinghui G. Lysen, Jon Epland og Erling J.H. Kvalø har gitt faglige merknader og råd om innhold og fremstilling.

Arbeids – og inkluderingsdepartementet har finansiert rapporten.

Statistisk sentralbyrå, 19. februar 2024.

Ann-Kristin Brændvang

Sammendrag

Norge har hatt en betydelig vekst i innvandringen, spesielt etter EU-utvidelsen østover. Innvandrerkvinner utgjør en stadig større andel av befolkningen i Norge. Ved inngangen til 2023 hadde Norge 428 100 innvandrerkvinner, som er 16 prosent av alle bosatte kvinner. Antallet er mer enn tredoblet siden 2003. De største gruppene innvandrerkvinner som bodde i landet ved inngangen til 2023, kom fra Polen, Ukraina, Filippinene, Thailand og Litauen. Norskfødte kvinner med innvandrerforeldre utgjorde 3,8 prosent av den kvinnelige befolkningen i landet. Også tallet på denne gruppen har økt kraftig fra 2003 til 2023, fra 28 500 til 104 100. Det største antallet norskfødte kvinner med innvandrerforeldre hadde bakgrunn fra Pakistan, Polen, Somalia, Irak og Vietnam. Innvandrerkvinner og deres norskfødte døtre er en svært sammensatt gruppe med bakgrunn fra 218 ulike land. Både hvor man kommer fra, innvandringsgrunn og botid vet vi har stor betydning for integrering. Norskfødte kvinner med innvandrerforeldre er også en meget interessant gruppe i et integreringsperspektiv. Deres foreldre innvandret hovedsakelig som voksne personer, mens de selv er født og oppvokst i Norge, og vil ha andre forutsetninger enn foreldrene for å klare seg på samfunnets forskjellige arenaer.

Blant innvandrerkvinner og deres norskfødte døtre er det store forskjeller i måloppnåelse i utdanningsløpet, også innad i gruppene vi ser på. Generelt har norskfødte kvinner med innvandrerforeldre de høyeste resultatene i utdanningsløpet, mens tidliginnvandrede kvinner ligger litt bak den øvrige befolkningen. Sen-innvandrede gjør det svakest av alle, men det er samtidig mange naturlige grunner til at disse kvinnene i gjennomsnitt ikke holder følge med de andre gruppene. Når vi tar høyde for botid, skiller disse seg mindre ut. Alle gruppene med kvinner har økt utdanningsnivået sitt sammenlignet med sine mødre. Siden utdanning er en viktig faktor i deltakelse og integrering i det norske samfunnet, kan dette tyde på at døtrene skaper seg muligheter som foreldrene ikke hadde.

Andelen sysselsatte hos norskfødte kvinner med innvandrerforeldre og tidliginnvandrede kvinner i alderen 25-39 år lå ved utgangen av 2022 nokså likt, på 78-79 prosent. Øvrige innvandrerkvinner i samme alder hadde en lavere sysselsetting, på 65,4 prosent. Dette var 19 prosentpoeng under nivået blant kvinner uten innvandrerbakgrunn der 84,5 prosent var sysselsatte. Det var ellers helt marginale kjønnsforskjeller i sysselsetting i disse befolkningsgruppene med unntak av øvrige innvandrere der menn lå 10 prosentpoeng over kvinner. Det er bare små forskjeller i sysselsettingsnivået mht. landbakgrunn hos norskfødte kvinner med innvandrerforeldre og tidlig innvandrede kvinner. Forskjellene er større blant øvrige innvandrerkvinner. Dette gjelder særlig de fra Øst-Europa utenom EU, Afrika og Asia som ligger en del lavere enn de fra Norden og EU-landene.

Når kvinnes samlede husholdningsinntekt benyttes til en rangering i inntektskvartiler, finner vi at mange innvandrerkvinner er overrepresentert nederst i inntektsfordelingen. Mange innvandrerkvinner i laveste inntektskvartil er aleneboende eller enslige forsørgere, yrkestilknytningen er svak, og mottak av uføretrygd og ulike stønader er viktig for husholdningens økonomi. Forekomsten av vedvarende lavinntekt viser at flere grupper av innvandrerkvinner er sterkt overrepresentert i lavinntektsgruppen. Norskfødte kvinner med innvandrerforeldre har en inntektsfordeling mer lik jevnaldrende kvinner uten innvandrerbakgrunn. Forekomsten av vedvarende lavinntekt er langt mindre blant disse norskfødte kvinnene sammenlignet med jevnaldrende kvinner som har innvandret. Men lavinntekt ser i større grad ut til å bli overført fra innvandrerforeldre og til deres norskfødte døtre, enn det som er tilfellet for foreldre og døtre uten innvandrerbakgrunn.

Abstract

Norway has experienced a pronounced growth in immigration, especially after the EU enlargement in 2004. Immigrant women make up an increasingly large proportion of the population in Norway. At the beginning of 2023, there were 428 100 immigrant women, which is 16 per cent of all resident women. The number has more than tripled since 2003. The largest groups are from Poland, Ukraine, the Philippines, Thailand and Lithuania. Norwegian-born women with immigrant parents accounted for 3.6 per cent of the female population in the country or 104 100 persons. The largest groups are women with immigrant parents from Pakistan, Poland, Somalia, Iraq and Vietnam. Immigrant women and their Norwegian-born daughters are a complex group with a background from 218 different countries and independent regions. We know that both country background, reason for immigration and duration of stay are of great importance for integration. Norwegian-born women to immigrant parents are also a very interesting group from an integration perspective. They were born and raised in Norway and will have different prerequisites than their parents to cope in society's various arenas.

Among immigrant women and their Norwegian-born daughters, significant differences exist in educational achievement, even within the groups we examine. Generally, Norwegian-born daughters of immigrant parents tend to have the highest educational outcomes, while women who immigrated at an earlier age lag slightly behind the broader population. Women who immigrated at a higher age fare worse, but there are numerous reasons for why they, on average, don't keep pace with other groups. When accounting for length of residence these differences become less pronounced. Overall, women across all these groups have surpassed their mothers in educational attainment. Given that education plays a crucial role in participation and integration within Norwegian society, this trend suggests that these daughters are forging opportunities that were not available to their parents.

The employment rates among Norwegian born women to immigrant parents and early immigrated women aged 25 – 39 years were at the end of 2022 quite equal, at about 78-79 per cent. The other immigrant women at the same age had a lower rate, 65.4 per cent, which was 19 percentage points lower than women without an immigrant background who had 84.5 per cent employed. There were only marginal gender disparities in these population groups except the group of other immigrants where men's employment rate was 10 percentage points larger than the women's. There are only small differences in the employment rates among Norwegian born women to immigrant parents and early immigrated women as the country background is concerned. Among the other immigrant women there are larger disparities. Those from Europe outside the EU, Asia and Africa have significant lower rates than those from the Nordic countries and the EU-countries.

Ranking their household income into quartiles, we find a high proportion of immigrant women in the lower end of the income distribution. Many immigrant women in the bottom income quartile are characterised by either living alone or being single parents, by having a weak attachment to the labour force and to depend on disability benefits and other income transfers. A relatively high proportion with persistent low-income confirm that many immigrant women are economically vulnerable. Norwegian-born daughters to immigrant parents have an income distribution more in line with women without an immigrant background. The proportion with persistent low-income is much smaller among these women compared to immigrant women. However, persistent low-income seems to be transferred to a greater extent from immigrant parents to their Norwegian-born daughters, compared to parents and their daughters without an immigrant background.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
Abstract	5
1. Datagrunnlag, definisjoner og betegnelser	8
1.1. Datagrunnlag	8
1.2. Definisjoner.....	9
2. Demografi	16
2.1. Kvinner er halve befolkningen	16
2.2. Fra få til mange.....	18
2.3. Innvandrerkvinner er yngre.....	18
2.4. Europa dominerer fortsatt.....	20
2.5. Kun 8 prosent tidliginnvandrede	22
2.6. Stor variasjon i botid.....	22
2.7. 4 av 10 har norsk statsborgerskap	23
2.8. De største gruppene.....	25
2.9. Norskfødte døtre av innvandrere – en gruppe som vokser raskt	41
2.10. Bor i alle kommuner, fra sør til nord	48
2.11. Hver fjerde nyfødt har en innvandreremor	54
2.12. Andel gifte blant innvandrerkvinner og deres norskfødte døtre	59
2.13. Hvor mange i fremtiden?	64
2.14. Oppsummering	65
3. Innvandrerkvinner og deres norskfødte døtre i utdanning	67
3.1. Grunnskole.....	67
3.2. Videregående opplæring.....	71
3.3. Gjennomføring i videregående opplæring	75
3.4. Høyere utdanning	78
3.5. Oppsummering	87
4. Arbeidsmarkedet	88
4.1. Lavere sysselsetting blant øvrige innvandrerkvinner	88
4.2. Landbakgrunn har størst betydning blant øvrige innvandrere	90
4.3. Lav sysselsetting blant kvinner fra Asia, Afrika etc. med botid under 7 år	96
4.4. Utdanning har stor betydning for alle uansett innvandrerbakgrunn.....	98
4.5. Samlivsstatus og sysselsetting	101
4.6. Stillingsprosent, næring og yrke.....	103
4.7. Sysselsetting blant innvandrere 1992 og 2022	109
4.8. Oppsummering- sysselsetting.....	115
4.9. Introduksjonsprogrammet for nyankomne innvandrere.....	116
4.10. Oppsummering- introduksjonsprogrammet	121
5. Inntekt	122
5.1. Nærmere om populasjonen	122
5.2. Yrkestilknytning blant innvandrerkvinner 25-39 år.....	123
5.3. Yrkestilknytning blant innvandrerkvinner 40-59 år.....	127
5.4. Yrkestilknytning blant innvandrerkvinner 60 år og eldre	129
5.5. Yrkestilknytning blant norskfødte kvinner 25-39 år med innvandrerforeldre	130
5.6. Mange innvandrerkvinner har ikke registrert yrkesinntekt	131
5.7. Mottak av uføretrygd	134
5.8. Økonomiske levekår – inntektsfordeling	136
5.9. Vedvarende lavinntekt.....	144

5.10. Lavinntekt fra en generasjon til neste?	149
5.11. Oppsummering inntekt	152
Referanser	154
Vedlegg A: Tabeller utdanning	159
Vedlegg B: Tabeller sysselsatte	162
Figurregister	176
Tabellregister	180

1. Datagrunnlag, definisjoner og betegnelser

I denne rapporten ser vi nærmere på innvandrerkvinner og norskfødte kvinner med innvandrerforeldre. Statistikken omfatter kun personer som er registrert bosatt i Norge, og som følgelig har fått et fødselsnummer.

1.1. Datagrunnlag

Befolkningsstatistikk

Data som er brukt er hentet fra SSBs registre. Våre kilder for befolkningsstatistikk er hovedsakelig SSBs befolkningsregister (BEREG) komplettert med data fra Utlendingsdatabasen (UDB) i Utlendingsdirektoratet (UDI). BEREG har folkeregisteret som kilde.

Folkeregisterdata utgjør en viktig del av SSBs grunnlagsdata. Folkeregisteret er hovedkilde for all løpende befolkningsstatistikk inklusive statistikk over innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. BEREG er SSBs register over personer og familier. Registeret inneholder alle som er, eller har vært registrert bosatt i Norge fra 1964 til nå, og i tillegg alle som var registrert bosatt ved folketellingen i 1960.

UDB er database for alle saker som gjelder søknad om besøk og opphold i Norge samt om dem som oppholder seg i asylmottak. UDB er den viktigste kilden for informasjon om innvandringsgrunner. Nordiske statsborgere kan flytte fritt mellom de nordiske landene. Vi vil derfor ikke finne disse i UDB med noe oppholdsgrunnlag. For personer som har innvandret før 1990 er informasjonen om innvandringsgrunn mangelfull, og gjelder kun personer som kom til Norge på grunn av flukt.

Antallet ikke-nordiske statsborgere med ukjent innvandringsgrunn har økt mye siden 2022. årsaken er først og fremst manglende registrering for EØS-borgere. EU sitt direktiv om fri personbevegelighet gir EØS-borgere og deres familiemedlemmer rett til å bevege og oppholde seg fritt på medlemsstatenes område. Flere førstegangsinnvandrere fra EØS-land har de siste par årene unnlatt å registrere seg hos politiet og gått direkte til folkeregisteret for å bli registrert som bosatt. Dette har ført til en økende andel med ukjent innvandringsgrunn hos utlendingsmyndighetene.

Befolkningsframskrivingenes primære datakilde er SSBs befolkningsstatistikk. Det brukes tall for befolkningen etter alder, kjønn, innvandringskategori og landgruppe per 1. januar samt tall for fødsler, dødsfall, innenlandske flyttinger, innvandringer og utvandringer. Befolkningen framskrives ved hjelp av kohort-komponent-modellene BEFINN og BEFREG. Metodene som brukes er beskrevet i rapporten om befolkningsframskrivingene (Leknes et.al.,2018).

Utdanningsstatistikk

Karakterene fra grunnskolen er registerdata hentet inn fra fylkeskommunenes administrative datasystem for inntak til videregående opplæring (VIGO), og omfatter avgangskarakterer for elever på 10. trinn i grunnskolen. Voksne (over 17 år), privatister, samt elever ved Steinerskoler og norske skoler i utlandet er utelatt. Statistikken omfatter standpunktkarakterer og eksamenskarakterer i de mest sentrale fagene i grunnskolen samt samlemålet grunnskolepoeng.

Datagrunnlaget for elever, lærlinger og lærekandidater i videregående opplæring er fylkeskommunenes administrative datasystem for inntak til videregående opplæring (VIGO) den viktigste kilden, foruten særskilte registreringssystemer for voksne i fylkeskommunene. Datagrunnlaget er spesifiserte uttrekk fra systemene.

Innen høyere utdanning hentes datagrunnlaget fra Database for statistikk om høgre utdanning (DBH). Statistikken omfatter utdanningsinstitusjoner som etter Standard for næringsgruppering er

gruppert som universitet, vitenskapelig høgskole eller høgskole. Statistikken omfatter alle personer registrert som studenter ved universiteter og høgskoler, med 1. oktober som tellingstidspunkt.

Den nasjonale utdanningsdatabasen (NUDB) er en forløpsdatabase som samler all SSBs individbaserte utdanningsstatistikk. Databasen omfatter utdanningsstatistikk på individnivå tilbake til 1970. Personer registreres i kurstabellen i NUDB når de avslutter grunnskolen, og databasen inneholder blant annet informasjon om kurs tatt på videregående nivå, høyere yrkesfaglig utdanning og universitets- og høgskoleutdanning. Videre inneholder databasen informasjon om nasjonale prøver samt demografiske bakgrunnsvariabler.

Fra og med publiseringen av befolkningens utdanningsnivå i 2014 er det benyttet imputerte verdier for utdanningsnivå for innvandrere vi mangler opplysninger om. Dette fører til at andelen av befolkningen med ingen utdanning eller uoppgitt utdanningsnivå har gått under én prosent. Opplysningene har imidlertid ikke blitt imputert bakover i tid (Jentoft, 2014). Les mer om dette i *Om statistikken*: <https://www.ssb.no/utdanning/utdanningsniva/statistikk/befolkningens-utdanningsniva>

Arbeidsmarked

Datagrunnlaget for **sysselsatte** er basert på a-ordningen som er en samordnet digital innsamling av opplysninger om arbeidsforhold, inntekt og skattetrekk til Skatteetaten, NAV og SSB. Ordningen innebærer at SSB får opplysninger om lønn og ansatte direkte fra a-meldingen. Dette er en elektronisk melding som inneholder alle opplysningene som samles inn, i stedet for flere ulike kilder som tidligere. I tillegg til a-ordningen benyttes andre registre, der de viktigste er selvangivelsesregisteret som administreres av Skattedirektoratet, registeret over vernepliktige fra Vernepliktsverket og SSBs Virksomhets- og foretaksregister (VoF).

Inntekts- og formuesstatistikk for husholdninger

Statistisk sentralbyrås inntekts- og formuesstatistikk for husholdninger er benyttet i kapittel 5 i denne rapporten. Fra og med inntektsåret 2004 er dette en heldekkende statistikk som omfatter alle personer i privathusholdninger som bor i landet ved utgangen av året. Inntektsopplysninger påkobles fra ulike registre hos Skattedirektoratet, NAV, Husbanken og Lånekassen. Siste tilgjengelige årgang når rapporten ble skrevet var inntektsåret 2021. Statistikken omfatter det året alle personer i privathusholdninger bosatt per 1. januar 2022.

Husholdningssammensetning er avledet ved hjelp av ulike kilder som blant annet Folkeregisteret, Lånekassen, Postens adresseregister og selvangivelsesopplysninger. Før 2004 bygde denne statistikken på representative utvalgsundersøkelser som ble gjennomført årlig. Fordelene ved å ha en inntektsstatistikk som omfatter alle landets privathusholdninger, er mange. Det er nå mulig å lage mer detaljert statistikk, blant annet for mindre grupper i befolkningen som for eksempel norskfødte med innvandrerforeldre, etter deres landbakgrunn. I tillegg får en sikrere tall siden en ikke lenger har utvalgsvarians slik tilfellet var tidligere med utvalgsbaserte inntektsundersøkelser for husholdninger. Ved å koble flere årganger av statistikken sammen har man et panel som dekker hele befolkningen, og som gjør det mulig å studere blant annet forekomsten av vedvarende lavinntekt slik det er gjort i slutten av kapittel 5.

Les mer om denne statistikken her <https://www.ssb.no/ifhus>

1.2. Definisjoner

Bosatt: hvem som regnes som bosatt i Norge og hvor i Norge en person skal regnes som bosatt, er fastlagt i lov om folkeregistreringen av 16.januar 1970. Forskriftene til loven ble endret flere ganger, siste gang med virkning fra 1. oktober 1998. Mer informasjon om bosatte kan leses i *Om statistikken*: <https://www.ssb.no/befolkning/folketall/statistikk/befolkning>

Innvandrere: personer som er bosatt i Norge, men som er født i utlandet av utenlandsfødte foreldre og har fire utenlandsfødte besteforeldre.

Norskfødte med innvandrerforeldre: personer som er født i Norge, har to foreldre som er innvandrere og fire besteforeldre født i utlandet.

Til sammen utgjør disse gruppene **personer med innvandrerbakgrunn**.

Den øvrige befolkningen: de som verken er innvandrer eller norskfødte med innvandrerforeldre, altså *personer uten innvandrerbakgrunn*.

Botid: en persons botid i hele år fra første oppholdsdato i landet og frem til utgangen av statistikkåret.

Tidliginnvandrede: er innvandrere som har kommet til Norge før fylte 6 år.

Sen-innvandrede: innvandrere som har kommet til Norge etter fylte 6 år.

Landbakgrunn: en variabel som konstrueres med utgangspunkt i informasjon om fødeland i tre generasjoner. Variabelen viser til eget, eventuelt mors, eventuelt fars eller besteforeldrenes utenlandske fødeland. For personer født i Norge er det foreldrenes fødeland. I de tilfellene der foreldrene har ulikt fødeland er det morens fødeland som blir valgt.

For en del formål slås landene sammen i større grupper. I tilfeller hvor det er behov for å bruke en todeling av verden i statistikk brukes følgende landgruppering:

- EØS etc. er en forkortelse for EU/EFTA, Storbritannia, Sveits, USA, Canada, Australia og New Zealand.
- Afrika, Asia etc. er en forkortelse for Afrika, Asia, Amerika utenom USA og Canada, Oseania utenom Australia og New Zealand og Europa utenom EU/EFTA og Storbritannia,

Storbritannia og Sveits er alltid med når EU/EFTA omtales i teksten og tabellene

I befolkningsframskrivingene deles verden inn i følgende landgrupper:

- Vest-Europa, USA, Canada, Australia og New Zealand
- Østeuropeiske EU-land
- Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa utenfor EU.

Innvandringsgrunn: oppgis for ikke-nordiske statsborgere. Vi skiller mellom arbeidsinnvandring, familieinnvandring, flukt, utdanning og «annen innvandring».

Arbeidsinnvandring: omfatter personer som har fått positivt vedtak om oppholdstillatelse på grunn av arbeid eller er underlagt registreringsordningen for EØS/EFTA-borgere. Dette er informasjon som hovedsakelig kommer direkte fra UDI.

Familieinnvandring: dekker innvandring av ulik art, men der begrunnelsen for oppholdet er basert på enten familiegjenforening eller familieetablering. Referansepersonen er den «herboende» parten ved familieinnvandring, eller den som en familieinnvandrer kommer sammen med. Klassifiseringen av familieinnvandrere er i hovedsak basert på de registreringene som finnes i UDB samt en vurdering av innvandrerens egen og referansepersonens første innvandringsdato og vigselsdato.

Familiegjenforening: gjenforening med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer hvor familierelasjon oppsto *før* referansepersonen ble bosatt i Norge.

Familieetablering: forstås som nytt ekteskap eller annen pardannelse der den ene parten ikke er bosatt i Norge, og der han eller hun kan få opphold på grunn av familieforholdet til sin bosatte ektefelle eller samboer.

Flyktninger: omfatter personer med asyl eller opphold på humanitært grunnlag, overføringsflyktninger og kollektiv beskyttelse.

Kollektiv beskyttelse: Norge har en egen hjemmel i utlendingsloven § 34 om kollektiv beskyttelse i en massefluktsituasjon. Hovedformålet med beskyttelsen er å kunne gjøre en gruppevurdering i stedet for en individuell vurdering når det på kort tid vil komme så mange personer at presset på mottaks- og saksbehandlingen vil bli for stort. Tillatelse etter utlendingsloven § 34 gis for ett år og kan fornyes eller forlenges i inntil 3 år, regnet fra da personen fikk tillatelsen. Tillatelsen danner ikke grunnlag for permanent oppholdstillatelse, men etter at det har gått tre år, kan det gis en midlertidig tillatelse som kan danne grunnlag for permanent oppholdstillatelse. Les mer: <https://www.udi.no/ord-og-begreper/kollektiv-beskyttelse/>

Opphold på humanitært grunnlag: gis til personer som har behov for beskyttelse eller er i en sårbar situasjon.

Overføringsflyktning: en person som befinner seg utenfor hjemlandet, og overføres til et tredje land etter et organisert vedtak, vanligvis i samarbeid med FNs høykommissær for flyktninger.

Personer med flyktningbakgrunn: er innvandrere som en gang har kommet til landet av fluktgrunner (se flyktninger) samt familiegjennforente og familieetablerte til disse personene. Barn som personer med flyktningbakgrunn har fått etter at de kom til Norge, er ikke regnet med.

Norsk statsborgerskap: statsborgerloven er loven som bestemmer hvordan personer kan få statsborgerskap og bli norske statsborgere, og om hvordan man kan miste statsborgerskapet. Loven inneholder bestemmelser om å få statsborgerskap ved fødsel, ved adopsjon og ette søknad. Hovedregelen om erverv etter søknad er at enhver har rett til å bli norsk statsborger dersom vedkommende på vedtakstidspunktet oppfyller følgende krav, og hensynet til rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske hensyn ikke taler imot:

- har dokumentert eller på annen måte klarlagt sin identitet
- har fylt 12 år
- er og vil forbli bosatt i riket
- oppfyller vilkårene for bosettingstillatelse i utlendingsloven § 12
- har til sammen 7 års opphold i riket i løpet av de ti siste årene, med oppholds- eller arbeidstillatelser av minst ett års varighet
- oppfyller kravet om norskopplæring
- ikke er ilagt straff eller strafferettslig sær reaksjon eller har utholdt karenstid
- oppfyller kravet om løsning fra annet statsborgerskap

For enkelte grupper av søkere er det mer gunstige ervervsvilkår. Mer informasjon om dette kan leses i *Om statistikken*: <https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/statistikk/overgang-til-norsk-statsborgerskap>

Sivilstand: følgende verdier for sivilstand er tatt i bruk fra og med 1. januar 1004: ugift (ikke tidligere gift), gift, enke/enkemann, skilt, separert, registrert partner, separert partner, skilt partner og gjenlevende partner.

Samlet fruktbarhetstall (SFT): SFT kan tolkes som det antall barn hver kvinne kommer til å føde, under forutsetning av at fruktbarhetsmønsteret i perioden gjelder i hele kvinnens fødedyktige periode (15-49 år), og at dødsfall ikke forekommer.

Medianalder: Alderen til personen som befinner seg midt i gruppen man studerer. Det er like mange som er eldre, og like mange som er yngre enn personen, hvis antallet i gruppen er et oddetall. Er det et partall, bruker man gjennomsnittet av de to midterste verdiene som medianverdi.

Befolkningsframskriving er en beregning av en framtidig befolkningsstørrelse og sammensetning, gitt ulike forutsetninger om fruktbarhet, dødelighet, flytting og inn- og utvandring. Betegnelsene framskriving eller projeksjon brukes om enhver beregning av framtidig folkemengde, også om usannsynlig utvikling, mens en befolkningsprognose er en beregning av den framtidige befolkningen som oppfattes mest sannsynlig på tidspunktet prognosen blir laget. Blant SSBs ulike framskrivingsalternativer er MMMM- alternativet (mellomalternativet eller hovedalternativet) det som i størst grad kan regnes som en befolkningsprognose.

Resultatene av en befolkningsframskriving avhenger i stor grad av hvilke forutsetninger som gjøres om komponentene. Forutsetningene om framtidig fruktbarhet, levealder, innenlandske flyttinger og innvandring lages derfor i ulike alternativer:

- M- mellomalternativ
- H-høyalternativ
- L-lavalternativ
- K-konstantalternativ
- 0-nullalternativ

Til sammen framskriver vanligvis SSB befolkningen i 15 kombinasjoner av disse M-, L-, H-, K-, og 0-alternativene. Et beregningsalternativ beskrives ved fire bokstaver i denne rekkefølgen: fruktbarhet, levealder, innenlandsk flytting og innvandring. Betegnelsen «hovedalternativ» brukes som sagt om MMMM- alternativet, som angir at mellomnivået er brukt for alle komponentene.

Igangværende utdanning: Elever som er registrert ved en utdanningsinstitusjon eller registrerte læringer/lærekandidater.

Utdanningsprogram (Kunnskapsløftet): Fellesbetegnelse for beslektede fag i videregående opplæring. En studieretning består av kurstrinnene GK, VKI og VKII, og et utdanningsprogram består av kurstrinnene Vg1, Vg2 og Vg3. Tidligere ble dette kalt studieretning (Reform 94).

Studieforberedende utdanningsprogram: Studieforberedende utdanningsprogram består av utdanningsprogram for studiespesialisering, for musikk, dans og drama, idrettsfag og fra og med høsten 2016 kunst, design og arkitektur. Medier og kommunikasjon gikk høsten 2016 fra å være et yrkesfaglig til et studieforberedende utdanningsprogram. Elever som begynte på vg1 medier og kommunikasjon yrkesfaglig høsten 2015 eller tidligere, følger denne ordningen ut skoleløpet. Tidligere ble de studieforberedende utdanningsprogrammene kalt allmennfag, og inkluderte følgende studieretninger: Allmenne, økonomiske og administrative fag, musikk, dans og drama og idrettsfag.

Yrkesfaglige utdanningsprogram (Kunnskapsløftet): Yrkesfaglige utdanningsprogram består av: Utdanningsprogram for teknologi- og industrifag (tidligere teknikk og industriell produksjon), naturbruk, helse- og oppvekstfag (tidligere helse- og sosialfag), bygg- og anleggsteknikk, service og samferdsel, elektro og datateknologi (tidligere elektrofag), design og håndverk, restaurant- og matfag, frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign, håndverk, design og produktutvikling, informasjonsteknologi og medieproduksjon, og salg service og reiseliv. Høsten 2020 ble det innført ny tilbudsstruktur for yrkesfaglige utdanningsprogram. Design og håndverk og service og

samferdsel ble splittet opp, og erstattet av fire nye utdanningsprogrammer. De som begynte høsten 2019 eller tidligere, følger gammel ordning.

Studiekompetanse: Elever som har fullført og bestått videregående opplæring på et av de studieforberedende utdanningsprogrammer får studiekompetanse som kan gi grunnlag for opptak til høyere utdanning på universitet eller høgskole. Studiekompetanse kan også oppnås på yrkesfaglige studieretninger.

Yrkeskompetanse: Yrkeskompetanse oppnås normalt etter to år i skole og to år i bedrift (i noen fag er det avvikende ordninger) i form av fag- eller svennebrev. Lærekandidater går ved slutten av kontraktstiden opp til en kompetanseprøve (prøve på et lavere nivå enn fag- og svenneprøve) som skal vise det nivået opplæringen har ført fram til. Yrkeskompetanse kan også oppnås etter tre år i skole i yrkesfaglige utdanningsprogrammer som ikke er lærefag, kompetansen er da dokumentert ved vitnemål. Fylkeskommunen kan i det enkelte tilfellet godkjenne lærekontrakt eller opplæringskontrakt som fastsetter at hele opplæringen, eller en større del av opplæringen enn det som følger av læreplanen, skal skje i bedrift. I tillegg får praksiskandidater yrkeskompetanse gjennom fag- eller svennebrev.

Foreldrenes utdanningsnivå: Foreldrenes utdanningsnivå er definert ved den av foreldrene som har det høyeste utdanningsnivået. Dersom foreldrenes utdanningsnivå eksempelvis er «kort høyere utdanning» betyr dette at minst en av foreldrene har utdanning på dette nivået.

Sysselsatte: defineres som personer som utførte inntektsgivende arbeid av minst én times varighet i referanseuken (uke 47 i november), samt personer som har et slikt arbeid, men som var midlertidig fraværende pga. sykdom, ferie, lønnet permisjon eller lignende. Personer som er inne til førstegangs militær- eller siviltjeneste, regnes også som sysselsatte. Det samme gjelder personer på arbeidsmarkedstiltak med lønn fra arbeidsgiver. Permitterte med forventet varighet på permitteringen på inntil tre måneder regnes også som sysselsatte. Sysselsatte omfatter både lønnstakere og selvstendig næringsdrivende.

Yrke: Opplysninger om yrke baserer seg på standard for [yrkesklassifisering \(STYRK08\)](#). Hvilken yrkeskode en stilling skal ha, bestemmes av arbeidsoppgavene. Det vil si at yrkeskoden skal tilsvare konkrete arbeidsoppgaver, ikke utdanning hos den enkelte, type ansettelsesforhold, kontrakt, lønn eller bransje.

Arbeidsgivere rapporterer 7-siffer yrkeskode etter [gammel standard for yrkesklassifisering \(STYRK98\)](#) i [a-ordningen](#). SSB foretar en omkodning av alle 7-sifferkodene til 4-siffer STYRK-08. Denne tabellen viser omkodningen: [Korrespondansetabell mellom yrkeskatalogen, basert på STYRK-98, og STYRK-08](#).

Næring: Opplysning om næring er innhentet fra SSBs Virksomhets- og foretaksregister (VoF), og gjelder virksomheten hvor personen arbeider. For selvstendig næringsdrivende som ikke kan knyttes til hverken virksomhet eller foretak, er næring uoppgitt.

Introduksjonsordningen: Introduksjonsprogrammet for nyankomne innvandrere er et integreringspolitisk tiltak som alle norske kommuner har plikt til å tilby nyankomne flyktninger og deres familiegjenforente i henhold til introduksjonsloven (lov av 4. juli 2003 nr. 80). Fra 1. januar 2021 ble ny lov om integrering gjennom opplæring, utdanning og arbeid (integreringsloven) vedtatt. Her justeres blant annet varigheten i programmet, slik at deltakere nå både kan få kortere og vesentlig lengre integreringsløp enn tidligere. Den nye loven omfatter alle som startet på introduksjonsprogrammet etter 1.1 2021. Introduksjonsordningen er en lovfestet ordning som skal bidra til en lettere og raskere integrering av nyankomne innvandrere til det norske samfunnet. Loven ble innført som en frivillig ordning 1. september 2003 og ble påbudt 1. august 2004. Det vil si at alle kommuner som sier ja til å ta imot flyktninger er forpliktet å tilby introduksjonsprogram.

Målgruppen er personer mellom 18 og 55 år som:

- Har fått asyl og dermed status som flyktninger
- Er overføringsflyktninger
- Har fått opphold på humanitært grunnlag etter en søknad om asyl
- Er familiegjenforente til de gruppene som er nevnt over
- Er personer som etter samlivsbrudd har fått oppholdstillatelse på selvstendig grunnlag på grunn av mishandling i samlivet
- For personer som har fått oppholdstillatelse før 1. januar 2021, gjelder fremdeles introduksjonsloven fra 2003.

Integreringsloven: Den nye integreringsloven gjelder for personer som får oppholdstillatelse etter 1. januar 2021. Loven gjelder også for personer som har fått oppholdstillatelse før 1. januar 2021, men som kommer til Norge etter 1. januar 2021. For de andre gjelder introduksjonsloven fra 2003. Personer som får oppholdstillatelse etter 1. januar 2021. Formålet med loven er at innvandrere tidlig integreres i det norske samfunnet og blir økonomisk selvstendige. Loven skal bidra til at innvandrere får gode norskkunnskaper, kunnskap om norsk samfunnsliv, formelle kvalifikasjoner og en varig tilknytning til arbeidslivet.

Inntekt etter skatt per forbruksenhet: For å kunne sammenligne den økonomiske velferden til husholdninger av ulik type og størrelse er det vanlig å justere inntekten ved hjelp av såkalte ekvivalensskalaer eller forbruksvekter. En ekvivalensskala gir uttrykk for hvor stor inntekt en husholdning på for eksempel fire personer må ha, for å ha samme levestandard eller økonomisk velferd som en enslig person. En slik skala tar hensyn til at en husholdning som består av flere personer har flere utgifter, men også kan nyte godt av stordriftsfordeler som at flere personer deler på utgifter til TV, internett og andre forbruksvarer. Når slike ekvivalensskalaer blir brukt, forutsetter man at hele husholdningsinntekten blir likt fordelt på alle husholdningsmedlemmene.

I kapittel 5 har vi benyttet EU sin skala for beregning av forbruksvekter. Her får første voksne i husholdningen vekt lik 1, neste voksne vekt lik 0,5 mens hvert barn får vekt lik 0,3. En parhusholdning med to barn vil da ha sum forbruksvekter $(1+0,5+0,3+0,3)$ lik 2,1. Dette betyr at en slik husholdning med to voksne og to barn må ha en inntekt som er 2,1 ganger større enn en aleneboende for å ha samme økonomiske velferdsnivå. Den samlede husholdningsinntekten etter skatt divideres i dette tilfellet på 2,1 og alle husholdningsmedlemmer tilordnes samme (ekvivalent)inntekt.

Vedvarende lavinntekt: Grovt sett finnes det to ulike metoder å konstruere en lavinntektsgrense på. Man kan enten ta utgangspunkt i en absolutt tilnærming, eller en relativ tilnærming. Vi har valgt en relativ tilnærming, som er mest vanlig å benytte i land som har et høyt generelt inntektsnivå. I denne metoden er det vanlig å benytte det generelle inntektsnivået i landet som referanse. Man tar da ofte utgangspunkt i medianinntekten for hele befolkningen.

Medianinntekten er det inntektsbeløpet som deler en gruppe i to like store halvdel, etter at inntekten er sortert stigende (eller synkende). Det vil altså være like mange personer med en inntekt over som under medianinntekten. Personer med en inntekt under ulike avstander til medianinntekten defineres som å tilhøre lavinntektsgruppen. Lavinntektsgrensen settes ofte til 60 prosent av medianinntekten.

En vanlig måte å definere vedvarende lavinntekt på er å slå sammen husholdningsinntektene (etter skatt) gjennom en periode på flere år – for eksempel tre år – og deretter definere alle dem med en gjennomsnittlig inntekt lavere enn for eksempel 60 prosent av mediangjennomsnittet i samme periode, som en lavinntektshusholdning. I kapittel 5 beregnes vedvarende lavinntekt for treårsperioden 2019-2021. For å kunne sammenligne inntekten til husholdninger med ulik størrelse og

sammensetning benyttes inntekt etter skatt per forbruksenhet. Siden mottatt studielån ikke omfattes av det inntektsbegrepet som benyttes, er det vanlig å utelate studenter fra lavinntektsgruppen.

2. Demografi

Minja Tea Dzamarija

I dette kapitlet beskriver vi demografien for gruppen innvandrerkvinner og norskfødte kvinner med innvandrerforeldre. Er disse to gruppene forskjellige fra de øvrige kvinnene i Norge, hva angår for eksempel alderssammensetning, fruktbarhet, sivilstand eller bosetting? Det er noen av de spørsmålene som vi skal belyse ved hjelp av vår statistikk. Vi skal se nærmere på demografiske forhold for disse to gruppene, og sette søkelys på gruppenes størrelse, landbakgrunn, alder, botid, statsborgerskap, fruktbarhet, sivilstand og bosettingsmønster. Beskrivelsen bygger hovedsakelig på registerdata, og er kun supplert med resultater fra SSBs intervjuundersøkelse om levekår blant personer med innvandrerbakgrunn (LKI 2016) i den sammenheng det var relevant og mulig å utdype og forklare de statistiske funnene fra registerdata.

I analyser av innvandring og integrering har det blitt vanlig å skille mellom dem som selv har innvandret og de barna som er født i Norge med to innvandrerforeldre. Dette har ikke alltid vært gjeldende praksis. For ikke mange år tilbake var innvandrernes norskfødte barn en nokså liten gruppe i antall, og det var få voksne blant dem. I 2001, ved tidspunktet for foregående rapport om innvandrerkvinner i Norge (Byberg, 2002) talte norskfødte med innvandrerforeldre 48 000 personer. 49 prosent (23 400 personer) var kvinner. Nesten 9 av 10 var under myndighetsalder. Det ble derfor valgt i all hovedsak å beskrive innvandrerkvinner og deres norskfødte døtre som én samlet gruppe. Siden den gang har innvandrernes norskfødte barn økt til om lag 213 900 personer hvor av nær halvparten er kvinner, 104 100 personer. 3 av 10 blant norskfødte kvinner med innvandrerforeldre er nå i gruppen 18 år eller eldre. Dette gjør dem til en stor nok gruppe til at vi kan beskrive dem atskilt fra deres foreldre. I foreliggende rapport vil derfor innvandrerkvinner og deres norskfødte døtre i de fleste tilfeller behandles som to separate grupper.

2.1. Kvinner er halve befolkningen

I Norge har det alltid vært et lite flertall av kvinner i totalbefolkningen, men bildet har endret seg de siste årene på grunn av innvandringen. Hvert år fødes det litt flere gutter enn jenter - ca. 106 gutter per 100 jenter, men på grunn av menns høyere dødelighet blir dette forholdstallet etter hvert utjevnet. Norge har hatt høy innvandring de siste 15 årene, spesielt etter EU-utvidelsen østover. Blant innvandrere til Norge har de siste årene menn vært i flertall, noe som påvirker kjønns-sammensetningen her i landet. I begynnelsen av 2023 var tallet på mannlige innvandrere 449 000 mens det var 428 000 innvandrerkvinner på samme tid (tabell 2.1). Dette gir en kjønnsproporsjon på 95 kvinner per 100 menn. Forholdstallet varierer imidlertid etter landbakgrunn og innvandringsgrunn.

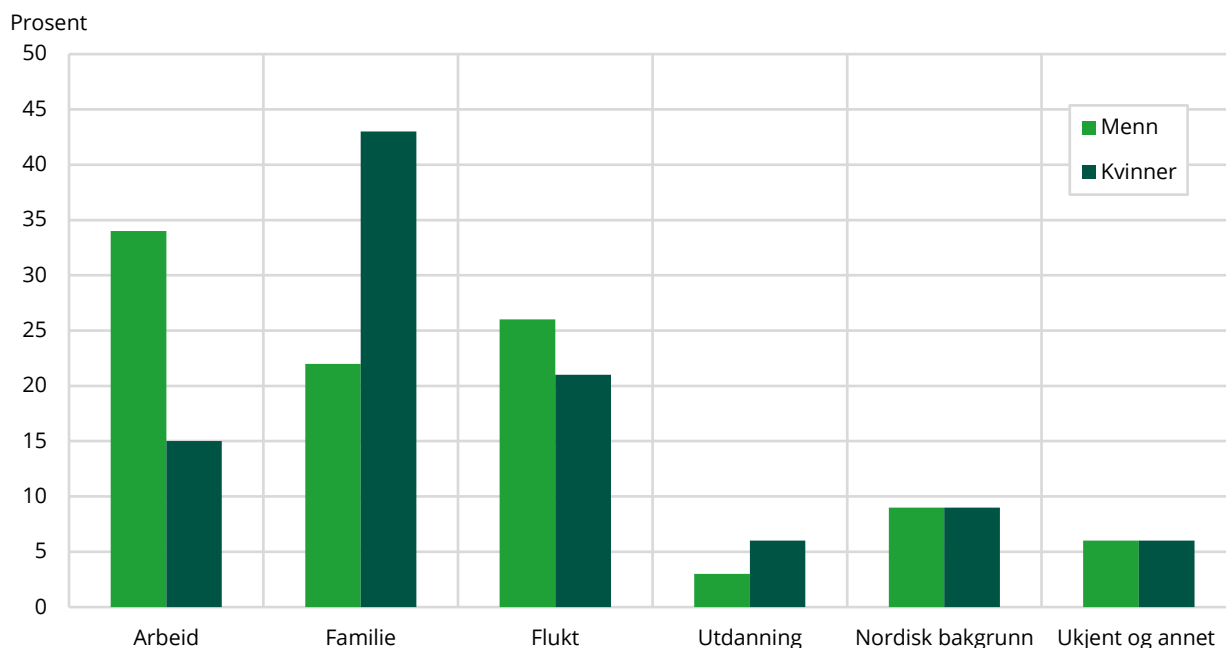
Fra og med 2011 har vi hatt et lite mannsoverskudd i Norge. Ved inngangen til 2023 bodde det 2,72 millioner kvinner i landet, og de utgjorde omtrent halve befolkningen (49,6 prosent). Blant disse kvinnene er, som tidligere nevnt, 428 000 innvandrerkvinner, og de har bakgrunn fra 218 forskjellige land og selvstyrte områder. I tillegg til de kvinnene som selv har innvandret til Norge var det per 1. januar 2023 registrert 104 000 norskfødte kvinner med to innvandrerforeldre. Blant norskfødte med innvandrerforeldre er det også flere menn/gutter enn kvinner/jenter (95 kvinner per 100 menn). Dette skyldes at det fødes noe flere gutter enn jenter.

Hver femte kvinne i Norge har innvandrerbakgrunn gjennom eget- eller foreldrenes utenlandske fødeland. Innvandrerkvinner og norskfødte med innvandrerforeldre utgjør med andre ord en betydelig andel av alle kvinner i Norge, 16 og 4 prosent respektivt (tabell 2.1).

Som vist over er litt under halvparten av innvandrerne i Norge kvinner, men de kommer hit av andre grunner enn menn. Mens familieinnvandring er kvinnenenes vanligste oppholdsgrunnlag, er arbeid

mennenes (figur 2.1). Per 1. januar 2023 hadde 43 prosent av alle innvandrerkvinner opphold på grunnlag av familierelasjoner, mot 22 prosent av mennene. Innvandrere som får opphold på grunn av familietilknytning, er en sammensatt gruppe. Noen blir gjenforent med flyktninger, andre har innvandret som ektefeller til menn og kvinner uten innvandrerbakgrunn, eller som familie til personer med innvandrerbakgrunn. Det er også langt vanligere at menn uten innvandrerbakgrunn gifter seg med innvandrerkvinner, enn at kvinner uten innvandrerbakgrunn gifter seg med innvandrer menn (Molstad & Steinkellner, 2020). Hver femte innvandrer kvinne har fått opphold som flyktning, tilsvarende fikk hver fjerde innvandrer mann det samme. Hver tredje innvandrer mann er en arbeidsinnvandrer, mens det samme gjelder kun 15 prosent kvinner.

Figur 2.1 Innvandrere i Norge, etter kjønn og innvandringsgrunn. Bosatte per 1. januar 2023. Prosent

Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Statistisk sentralbyrå.

Tabell 2.1 Folkemengde etter kjønn og innvandringskategori. Per 1. januar. Absolutte tall og prosent.

År	2003	2008	2013	2018	2023
Hele befolkningen	4 552 252	4 737 171	5 051 275	5 295 619	5 488 984
Kvinner	2 296 145	2 377 481	2 515 367	2 627 248	2 723 514
Menn	2 256 107	2 359 690	2 535 908	2 668 371	2 765 470
Kvinner i prosent av alle	50,4	50,2	49,8	49,6	49,6
Innvandrere	277 262	380 644	593 321	746 661	877 227
Kvinner	140 422	187 680	282 945	357 080	428 107
Menn	136 840	192 964	310 376	389 581	449 120
Kvinner i prosent av alle innvandrere	50,6	49,3	47,7	47,8	48,8
Norskfødte med innvandrerforeldre	55 531	78 970	117 144	169 964	213 810
Kvinner	27 064	38 518	57 068	82 905	104 123
Menn	28 467	40 452	60 076	87 059	109 687
Kvinner i prosent av alle norskfødte med innvandrerforeldre	48,7	48,8	48,7	48,8	48,7

Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Statistisk sentralbyrå.

2.2. Fra få til mange

Innvandrerkvinner i Norge er en mangfoldig gruppe. Både antall innvandrerkvinner og andelen de utgjør av totalbefolkningen har økt betydelig siden 1970 (tabell 2.2).

Det er ikke bare antallet innvandrerkvinner som har endret seg, men også sammensetningen i gruppen. I 1970 hadde hele 75 prosent av innvandrerkvinner bakgrunn fra Norden og de gamle EU/EFTA-landene. Kun 6 prosent var fra de nye EU-landene og Europa utenom EU/EFTA/Storbritannia (tabell 2.2). Det var innvandrerkvinner fra Norden som utgjorde den største andelen i 1970, med 47 prosent. Siden 1954 har vi hatt et felles nordisk arbeidsmarked (Pettersen & Østby, 2013). Det betyr at innvandrere fra de nordiske landene i nesten 70 år fritt har kunnet bo og arbeide i et annet nordisk land. I tillegg til innvandrerkvinner fra de nordiske landene og de tidlige EU-medlemslandene, var de som var født i Nord-Amerika (mange med nordiske røtter), en del av bildet, med nesten 14 prosent av alle innvandrerkvinner i 1970. Beskjedne 3 prosent hadde bakgrunn fra Afrika og Asia. I 1970 talte innvandrerkvinner 32 000 personer.

Ved inngangen til 2023 har denne gruppen, som tidligere nevnt, økt til 428 100 personer. Sammensetningen er en helt annen enn i 1970. Andelen med bakgrunn fra Norden er krympet til 8 prosent av alle innvandrerkvinner i 2023. Det samme har skjedd med andelen innvandrerkvinner med bakgrunn fra USA og Canada, som gikk ned til 1,6 prosent. I den samme perioden har gruppen fra Asia vokst betydelig, både i absolutte tall og som andel av alle innvandrerkvinner. De stod for den største veksten i antall innvandrerkvinner siden 1970, med nesten 140 000 kvinner, fra 2 prosent i 1970 til hele 33 prosent av alle innvandrerkvinner i 2023.

Det er også klare endringer i form av økning for kvinner med bakgrunn fra de nye EU-landene etter utvidelsen i 2004. Denne utvidelsen medførte en sterk økning av arbeidsinnvandringen til Norge, og senere også familieinnvandringen.

Årsakene til endringene er flere, blant annet økte antallet i gruppen Europa utenom EU/EFTA/Storbritannia betydelig på grunn av krigene på Balkan og nå i Ukraina. Fra Afrika og Asia kom det også i senere tid mange flyktninger og deres familietilknyttede på grunn av urolighetene på Afrikas horn og i Midtøsten.

Tabell 2.2 Innvandrerkvinner, etter landbakgrunn. Per 1. januar 1970 og 2023. Absolutte tall og prosent

	Antall		Prosent	
	1970	2023	1970	2023
Innvandrerkvinner i alt	31 995	428 108	100,0	100,0
Norden utenom Norge	15 136	34 356	47,3	8,0
EU/EFTA fram til 2004 utenom Norden	8 876	37 299	27,7	8,7
Nye EU-land etter 2004	1 021	83 889	3,2	19,6
Europa utenom EU/EFTA/Storbritannia	1 059	59 081	3,3	13,8
Afrika	337	49 383	1,1	11,5
Asia	696	140 695	2,2	32,9
Nord-Amerika	4 360	6 657	13,6	1,6
Latin-Amerika og Karibia	276	15 818	0,9	3,7
Oseania	234	930	0,7	0,2

Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, Statistisk sentralbyrå.

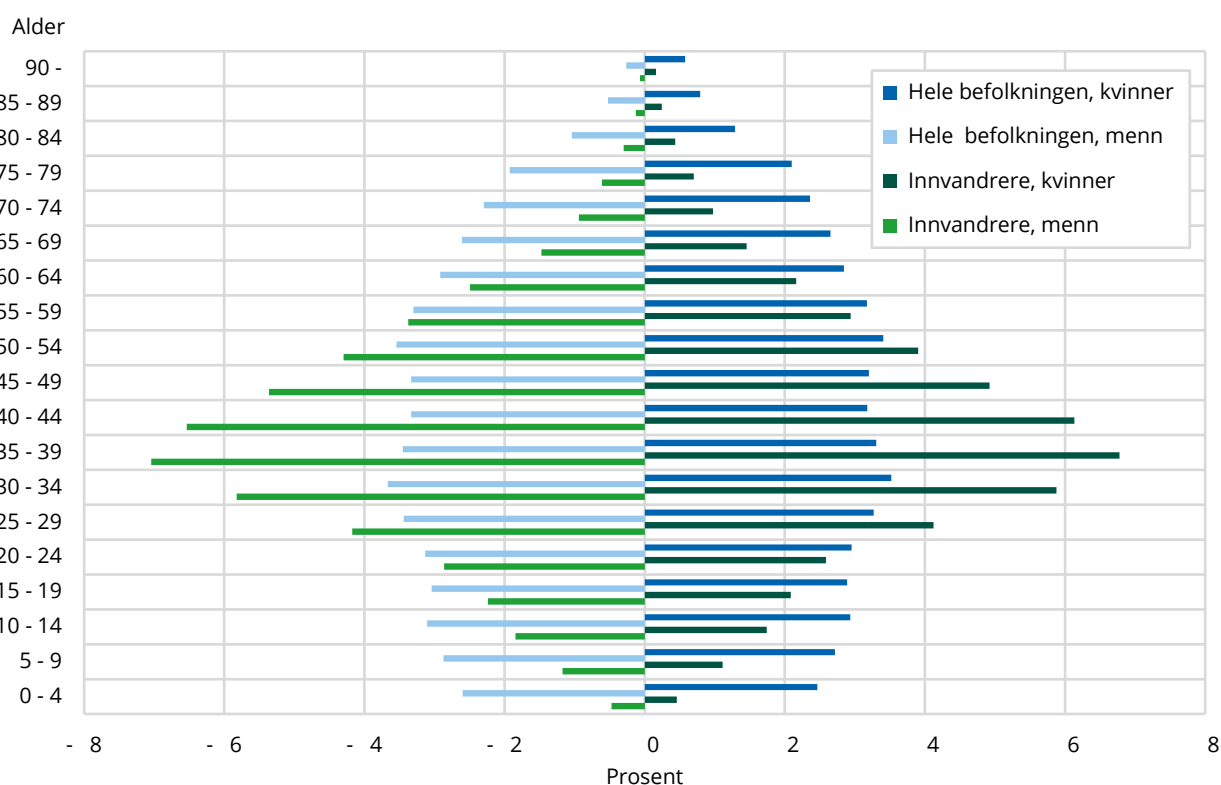
2.3. Innvandrerkvinner er yngre

Innvandrere er generelt yngre enn den øvrige befolkningen. Dette gjelder både menn og kvinner. Per 1. januar 2023 var 12 prosent av alle innvandrerne i alderen 60 år og eldre, mens tilsvarende andel for hele befolkningen i Norge var litt over 24 prosent. Nøyaktig hver fjerde kvinne i Norge er en senior (60 år eller eldre). Blant innvandrerkvinner er andelen seniorer litt under 13 prosent.

Figur 2.2 viser hvordan kjønns- og aldersstrukturen i hele befolkningen og blant innvandrere ser ut. Som for hele befolkningen er det ganske jevn fordeling av kjønn blant innvandrere, med en liten overvekt menn i begge gruppene. Befolkningspyramiden viser en tydelig ulikhet i disse to gruppene når det gjelder alderssammensetning. Dette gjelder både kvinner og menn. Sammenlikner vi innvandrernes fordeling på alder med befolkningen i alt, finner vi at alderspyramiden er bredere litt nedenfor midten for både innvandrerkvinner og innvandrer menn enn for befolkningen i alt. Dette skyldes at det er en større andel unge voksne innvandrerkvinner- og menn, og langt færre eldre, gamle og barn blant innvandrerne enn i befolkningen som helhet. Innvandrerne har ikke vært i landet lenge nok til å ha nådd høy alder.

Innvandrere har en overvekt av personer i 30- årene og få gamle både blant kvinner og menn. Hele 73 prosent av innvandrerkvinner er under 50 år mot 61 prosent i befolkningen som helhet. Rent tallmessig er den største femårsgruppen blant innvandrerkvinner i alderen 35-39 år og teller litt under 60 000 kvinner, eller 14 prosent av alle innvandrerkvinner i Norge. Blant seniorer i aldersgruppen 60 og eldre er det en overvekt kvinner uavhengig av innvandringsbakgrunn. Dette skyldes primært at kvinner i gjennomsnitt lever lenger enn menn.

Figur 2.2 Befolkningspyramide, hele befolkningen og innvandrere. 1. januar 2023. Prosent

Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, Statistisk sentralbyrå.

Går vi nærmere inn på aldersfordelingen på de fem største innvandrergruppene i Norge, ser vi at de fleste kvinnene befinner seg i alderen 35-39 år i likhet med innvandrerkvinner sett under ett. Blant polske innvandrerkvinner, som er den største innvandrergruppen i Norge, var hver femte kvinne i denne aldersgruppen.

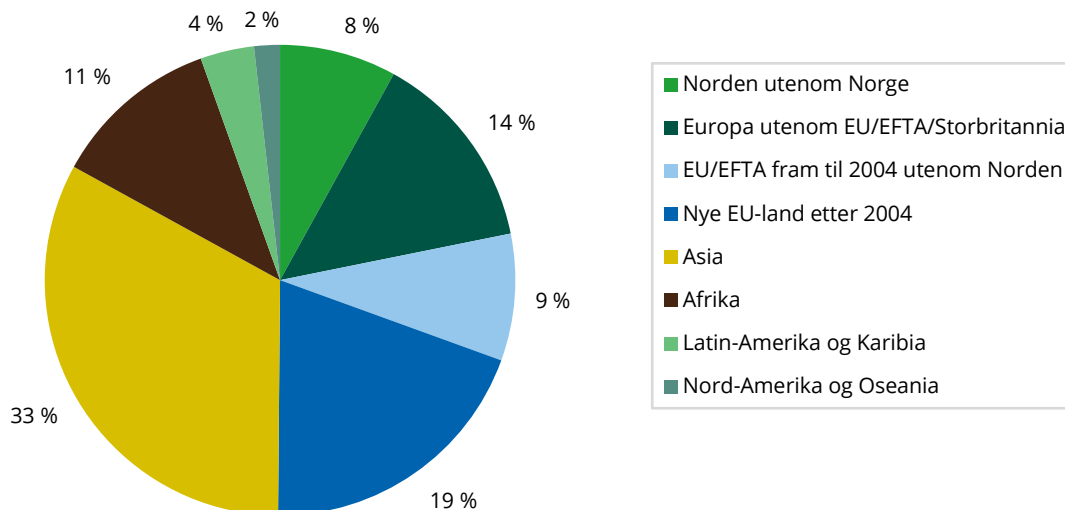
Vi finner klare kjønnsforskjeller i noen store innvandrergrupper. Hele 84 prosent av alle som kommer fra Filippinene, og 78 prosent av innvandrere fra Thailand er kvinner (tabell 2.7). Det har vært en sterk innvandringsvekst de siste årene, og spesielt i 2022 på grunn av krigen i Ukraina. Isolert sett har det innvandret mange barn fra Ukraina, sammen med mødrene sine. For ukrainske innvandrere er derfor kjønns- og aldersfordelingen annerledes enn for de mange andre innvandrergruppene og hele befolkningen. 64 prosent av alle ukrainske innvandrere i Norge er

kvinner, og hele 24 prosent av kvinnene er under 20 år gamle. Til sammenligning er tilsvarende andel for alle innvandrerkvinner på bare 11 prosent. I den øvrige befolkningen ligger andelen personer som er 19 år eller yngre på 22 prosent.

2.4. Europa dominerer fortsatt

I 1970 hadde hele 81 prosent av innvandrerkvinner bakgrunn fra et europeisk land (tabell 2.2). Ved inngangen til 2023 utgjorde innvandrerkvinner fra Europa halvparten av alle i gruppen, mens en tredjedel hadde bakgrunn fra Asia. 1 av 10 i denne gruppen innvandret fra Afrika (figur 2.3). Hver femte innvandrer kvinne kommer fra de nye EU-landene etter 2004.

Figur 2.3 Innvandrerkvinner, etter landbakgrunn. Verdensdelene. Per 1. januar 2023. Prosent

Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, Statistisk sentralbyrå.

Mennesker født i andre land begir seg ut på en reise til Norge av mange forskjellige grunner. De kommer hit som flyktninger, arbeidsinnvandrere, for å ta utdanning eller gjennom familierelasjoner til noen i Norge. Figur 2.4 viser innvandringsgrunnen til alle bosatte innvandrerkvinner per 1. januar 2023. Hver femte innvandrer kvinne har en ukjent innvandringsgrunn. Dette skyldes stort sett manglende informasjon om innvandringsgrunn for nordiske statsborgere, innvandrere som kom før 1990 og en del nyankomne EU/EFTA- borgere, som forklart i kapittel 1.

Det er flest familieinnvandrere blant innvandrerkvinner, hele 43 prosent av alle bosatte, eller 184 000 personer i absolutte tall (tabell 2.3). Familieinnvandring må ses i sammenheng med annen innvandring, fordi familieinnvandring i stor grad følger i kjølvannet av annen innvandring. Antallet familieinnvandrere som har kommet, har i stor grad samvariert med hvor mange som har kommet til Norge tidligere av grunner som arbeid eller flukt. I tillegg kommer mange innvandrerkvinner til Norge gjennom ekteskapsablering med personer uten innvandrerbakgrunn. Det har kommet flest kvinnelige familieinnvandrere fra Asia, 78 000 kvinner. Familieinnvandringen steg gradvis etter EU-utvidelsen i 2004. Det nest største gruppen kvinnelige familieinnvandrere har landbakgrunn fra de nye EU-landene etter 2004, med nesten 38 000 kvinner. Hele 6 av 10 innvandrerkvinner fra Latin-Amerika og Karibia fikk opphold i Norge på grunnlag av familierelasjoner. Det samme gjelder godt over halvparten blant asiatiske kvinner (figur 2.4).

Tabell 2.3 Innvandrerkvinner, etter landbakgrunn og innvandringsgrunn. 1. januar 2023. Absolutte tall

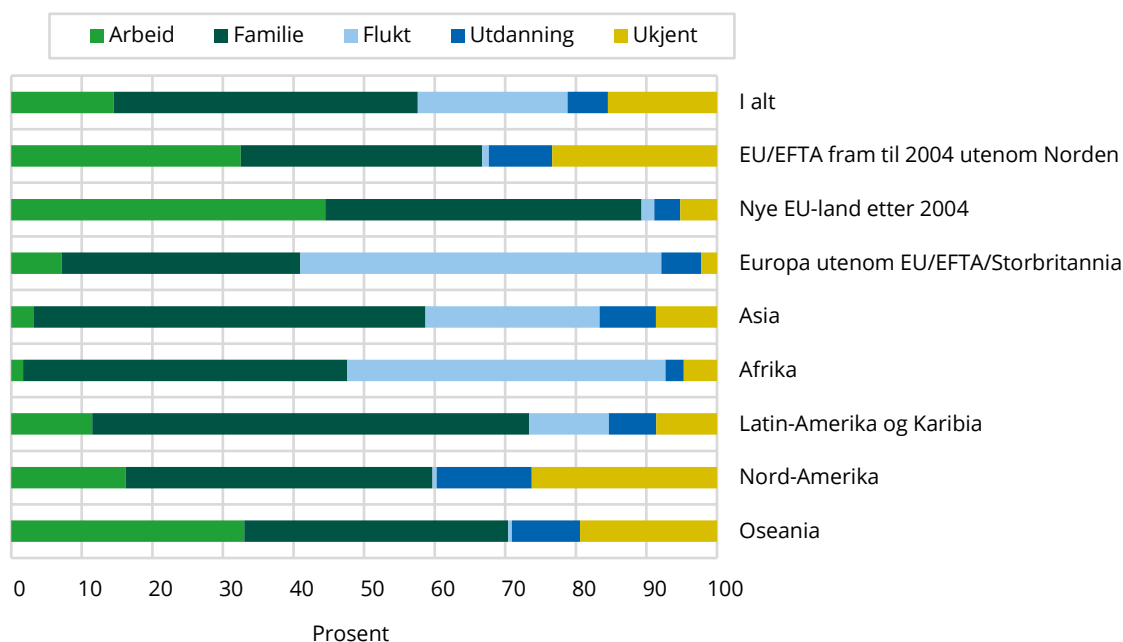
	Innvandrer- kvinner alt	Innvandringsgrunn				
		Arbeid	Familie	Flukt	Utdanning	Annen/ukjent
I alt	428 107	62 232	184 413	90 920	24 340	66 202
Norden utenom Norge	34 356	-	-	-	-	34 356
EU/EFTA fram til 2004 utenom Norden	37 297	12 127	12 753	354	3 364	8 699
Nye EU-land etter 2004	83 889	37 315	37 619	1 493	3 087	4 375
Europa utenom EU/EFTA/Storbritannia	59 081	4 219	19 980	30 232	3 320	1 330
Asia	140 694	4 508	78 100	34 664	11 232	12 190
Afrika	49 380	832	22 677	22 266	1 281	2 324
Latin-Amerika og Karibia	15 820	1 818	9 792	1 785	1 065	1 360
Nord-Amerika	6 657	1 082	2 891	41	896	1 747
Oseania	933	308	349	5	90	181

Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre og innvandrere etter innvandringsgrunn, Statistisk sentralbyrå.

Hver femte innvandrerkvinner i Norge har kommet til Norge på grunn av en fluktsituasjon (figur 2.4). Halvparten av alle innvandrerkvinner med bakgrunn fra Europa utenom EU/EFTA er flyktninger. Det gjelder også 45 prosent av afrikanske kvinner. Hver fjerde kvinne fra Asia er en flyktning (figur 2.4).

Kun 15 prosent blant innvandrerkvinnene i Norge står registrert med arbeid som innvandringsgrunn. Andelen ville vært høyere om vi hadde registreringer for kvinner med nordisk bakgrunn. Andelen med ukjent bakgrunn er også høy blant kvinner med bakgrunn fra EU/EFTA, og vi vet at mange i denne gruppen kommer til Norge på grunn av arbeid. 4 av 10 med bakgrunn fra de nye EU-landene etter 2004 er registrert som arbeidsinnvandrere.

Figur 2.4 Innvandrerkvinner, etter landbakgrunn og innvandringsgrunn. Per 1. januar 2023. Prosent

Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre og innvandrere etter innvandringsgrunn Statistisk sentralbyrå.

Blant innvandrerkvinner i Norge var det bare 24 000 som har kommet på grunnlag av utdanning eller kulturutveksling. Nesten halvparten hadde bakgrunn fra Asia. SSBs offisielle statistikk over innvandringsgrunner (<https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/statistikk/innvandrere-etter-innvandringsgrunn>) viser at personer som kommer til landet på utdanningstillatelse, flytter ut i størst grad.

2.5. Kun 8 prosent tidliginnvandrede

Det kan være nyttig å skille innvandrerkvinner som kom til Norge i førskolealder fra dem som var noe eldre da de kom. Vi kan tenke oss at en person som kom til Norge før fylte seks år har mer til felles med en som er født i Norge enn med en som kom hit senere i livet. Vi kan anta at en som har gjennomført hele grunnskoleutdanningen i Norge, vil skille seg ut på sentrale integrerings- og levekårsområder fra personer som har innvandret i høyere alder. For å fange opp dette, har vi i rapporten sett nærmere på dem som kom til landet i førskolealder. Tidligere studier av hva alder ved innvandring betyr for integrering har også gjerne trukket et skille mellom innvandring før og etter skolealder (Hoveid & Sandnes 2015, Steinkellner 2013).

Kun 8,5 prosent av dagens innvandrerkvinner kom til Norge før fylte seks år (tabell 2.4). Andelen tidliginnvandrede kvinner er høyest blant kvinner med afrikansk bakgrunn hvor litt over 11 prosent var i førskolealder da de innvandret til Norge. Vi skal senere se om det er noen enkeltgrupper som skiller seg med høye andeler tidliginnvandrede kvinner.

Tabell 2.4 Innvandrerkvinner, etter landbakgrunn og alder. Tidliginnvandrede (kommet til Norge før fylte 6 år). Per 1. januar 2023. Absolutte tall og prosent

	Innvandrerkvinner i alt	Tidliginnvandrede kvinner	Prosent
Innvandrerkvinner i alt	428 108	36 229	8,5
Norden utenom Norge	34 356	2 502	7,3
Europa utenom EU/EFTA/Storbritannia	59 081	4 667	7,9
EU/EFTA fram til 2004 utenom Norden	37 299	3 597	9,6
Nye EU-land etter 2004	83 889	6 090	7,3
Asia	140 695	12 480	8,9
Afrika	49 383	5 528	11,2
Latin-Amerika og Karibia	15 818	824	5,2
Nord-Amerika	6 657	485	7,3
Oseania	930	56	6,0

Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre Statistisk sentralbyrå.

2.6. Stor variasjon i botid

Det vil jevnt over være en klar sammenheng mellom botid og integrasjon i det norske samfunnet. Det skal litt til for at personer med svært kort botid er like godt integrert i samfunnet som personer som har bodd lenge i landet. Sett under ett favner innvandrergruppen alle, fra de nyankomne til dem som har mange år bak seg her i Norge. Med andre ord snakker vi om en gruppe som er sammensatt når det gjelder muligheter de har hatt til å tilegne seg språk, kultur, utdanning eller relevant yrkeskompetanse. Integrasjon avhenger selvsagt av flere faktorer enn botid alene.

Det tallene for botiden til innvandrerkvinner viser, er at en fjerdedel av dem har bodd i Norge i mindre enn fem år ved inngangen til 2023, men blant innvandrerkvinnene er det like stor andel som har en botid på 20 år eller mer (tabell 2.5). Vi får altså et bilde av en temmelig stor spredning i innvandrerkvinnenes botid. Det er store forskjeller i botid etter opprinnelsesland. Dette følger igjen av tidsutviklingen for de ulike innvandringsgruppene. Det siste året med høy innvandring, spesielt for ukrainske kvinner, har bidratt til noe redusert botid for innvandrerkvinner sett under ett, i forhold til året før. Vedvarer den høye innvandringen i de nærmeste årene, vil andelen med kort botid kunne øke betydelig.

Vel halvparten av innvandrerkvinnene fra Norden har bodd her i 20 år eller lenger, mens andelen blant dem fra nye EU-land er, ikke overraskende, bare 9 prosent. Hver tredje innvandrerkvinne fra Asia har en lang botid (20+ år), mens blant afrikanske kvinner har 4 av 10 en botid på mellom 10 og 19 år. Vi skal senere i dette kapitlet se nærmere på botid blant de største gruppene innvandrerkvinner.

Tabell 2.5 Innvandrerkvinner, etter botid og landbakgrunn. Per 1. januar 2023. Absolutte tall og prosent

Botid	Absolutte tall					Prosent				
	I alt	0- 4 år	5-9 år	10-19 år	20 år eller mer	I alt	0- 4 år	5-9 år	10-19 år	20 år eller mer
I alt	428 107	103103	86 336	129 825	108 843	100	24,1	20,2	30,3	25,4
Norden utenom Norge	34 356	4 466	4 561	7 892	17 437	100	13,0	13,3	23,0	50,8
Europa utenom EU/EFTA/Storbritannia	59 081	26 409	6 595	11 999	14 078	100	44,7	11,2	20,3	23,8
EU/EFTA fram til 2004 utenom Norden	37 297	10 683	6 267	10 445	9 902	100	28,6	16,8	28,0	26,5
Nye EU-land etter 2004	83 889	19 406	22 652	34 269	7 562	100	23,1	27,0	40,9	9,0
Asia	140 694	27 342	30 300	40 681	42 371	100	19,4	21,5	28,9	30,1
Afrika	49 380	8 864	12 370	18 295	9 851	100	18,0	25,1	37,0	19,9
Latin-Amerika og Karibia	15 820	3 525	2 543	4 730	5 022	100	22,3	16,1	29,9	31,7
Nord-Amerika og Oseania	7 590	2 408	1 048	1 514	2 620	100	31,7	13,8	19,9	34,5

Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, Statistisk sentralbyrå.

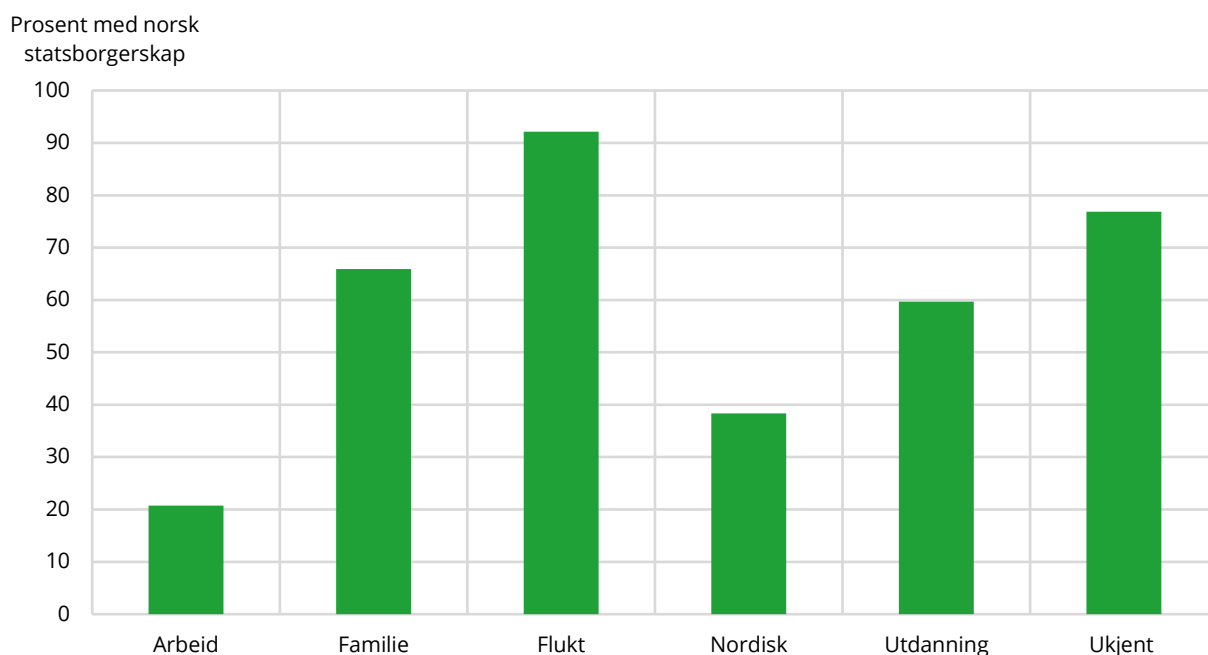
2.7. 4 av 10 har norsk statsborgerskap

Ved inngangen til 2023 hadde 42 prosent av innvandrerkvinnene norsk statsborgerskap. Særlig blant innvandrerkvinner fra nye EU-land etter 2004 og land i EU/EFTA fram til 2004 er det lave andeler med norsk statsborgerskap, kun 16 prosent i hver gruppe (tabell 2.6).

For en person som allerede har varig oppholdstillatelse i Norge er betydningen av norsk statsborgerskap liten i det daglige. Det er mange årsaker til at den enkelte velger å søke eller ikke søke overgang til norsk statsborgerskap. Tidligere undersøkelser viser at de vanligste grunnene til å søke statsborgerskap er at man føler tilhørighet til Norge og fordi statsborgerskap gir bedre muligheter i det norske samfunnet (Vrålstad & Wiggen, 2017).

Blant innvandrerkvinner fra europeiske land utenfor EU hadde 4 av 10 norsk statsborgerskap. Høyeste andeler med norsk statsborgerskap finner vi blant innvandrerkvinner fra Afrika og Asia, med henholdsvis 65 og 58 prosent. Overgang til norsk statsborgerskap er blant annet avhengig av botid i Norge. Det juridiske grunnlaget for opphold i Norge betyr mye for om man har norsk statsborgerskap eller ikke. Både SSBs offisielle statistikk over innvandringsgrunner og levekårsundersøkelsen blant innvandrere (Vrålstad & Wiggen, 2017) viser at flyktninger og familieinnvandrede til disse har høyere andeler med norsk statsborgerskap sammenlignet med andre innvandringsgrunner. Blant innvandrerkvinner som har kommet som flyktninger, og har botid i Norge på minst 8 år, er det hele 92 prosent som har norsk statsborgerskap. Andelene med norsk statsborgerskap er mye lavere blant innvandrerkvinner med andre innvandringsgrunner (figur 2.5).

Figur 2.5 Innvandrerkvinner med botid på minst 8 år, etter innvandringsgrunn og norsk statsborgerskap. Per 1. januar 2023. Prosent

Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre og innvandrere etter innvandringsgrunn, Statistisk sentralbyrå.

Det synes opplagt at den tryggheten norsk statsborgerskap gir gjennom varig beskyttelse og garantien mot utvisning til andre land, er av stor betydning for innvandrere som er kommet til Norge på grunn av flukt og vanskelige kår i opprinnelseslandet. Videre er det naturlig at innvandrere som har bodd i Norge en stund og eventuelt har opparbeidet en samfunnsmessig og kulturell tilknytning til landet, ønsker å delta i det norske samfunnet på lik linje med norske statsborgere (Pettersen, 2013). Tallene viser også at innvandrerkvinner fra EU/EFTA i liten grad velger å bytte til norsk statsborgerskap selv om det er en betydelig andel som har rukket å opparbeide nødvendig botid i Norge for å kvalifisere til norsk statsborgerskap (tabell 2.5 og 2.6).

Vi skal senere i dette kapitlet se nærmere på statsborgerskap blant innvandrerkvinner fra de største enkeltlandene.

Tabell 2.6 Innvandrerkvinner, etter statsborgerskap. Per 1. januar 2023. Absolutte tall og prosent

	I alt	Norske statsborgere	Utenlandske statsborgere	Norske statsborgere i prosent av alle i gruppen
I alt	428 107	177 769	250 338	41,5
Norden	34 356	10 142	24 214	29,5
EU/EFTA fram til 2004 utenom Norden	37 297	6 068	31 229	16,3
Europa utenom EU/EFTA/Storbritannia	59 081	24 048	35 033	40,7
Nye EU-land etter 2004	83 889	13 288	70 601	15,8
Asia	140 694	81 957	58 737	58,3
Afrika	49 380	31 923	17 457	64,6
Latin-Amerika og Karibia	15 820	8 121	7 699	51,3
Nord-Amerika og Oseania	7 590	2 222	5 368	29,3

Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Statistisk sentralbyrå.

2.8. De største gruppene

Som tidligere påpekt er innvandrerkvinner en svært mangfoldig gruppe. Det at de kommer fra ulike land med ulike kulturer, på ulike tidspunkt og av ulike innvandringsgrunner, gjør at de er vanskelig å sammenligne. Vi skal i denne delen gi en kort demografisk beskrivelse av de 20 største gruppene innvandrerkvinner i Norge.

Tabell 2.7 Innvandrere etter kjønn og landbakgrunn. De 30 største grupper innvandrerkvinner. Per 1. januar 2023. Absolutte tall og prosent.

	Innvandrere i alt	Innvandrerkvinner	Kvinner i prosent av alle i gruppen
I alt	877 227	428 107	48,8
Polen	107 442	39 952	37,2
Ukraina	36 803	23 664	64,3
Filippinene	23 994	18 712	78,0
Thailand	22 292	18 710	83,9
Litauen	42 450	17 946	42,3
Sverige	36 210	17 632	48,7
Syria	36 147	15 079	41,7
Russland	20 217	13 672	67,6
Somalia	27 811	13 156	47,3
Tyskland	26 433	12 950	49,0
Pakistan	22 734	10 971	48,3
Eritrea	24 676	10 717	43,4
Irak	23 356	10 357	44,3
Iran	19 975	9 479	47,5
Danmark	18 726	8 786	46,9
Vietnam	14 539	8 263	56,8
India	16 890	7 809	46,2
Afghanistan	19 072	7 474	39,2
Romania	16 664	7 405	44,4
Bosnia-Hercegovina	13 970	7 059	50,5
Tyrkia	14 295	6 261	43,8
Kina	9 615	5 741	59,7
Storbritannia	16 181	5 588	34,5
USA	10 455	5 430	51,9
Latvia	12 473	5 310	42,6
Kosovo	10 756	5 039	46,8
Etiopia	9 250	4 707	50,9
Sri Lanka	9 326	4 537	48,6
Brasil	6 320	4 499	71,2
Serbia	8 371	4 168	49,8

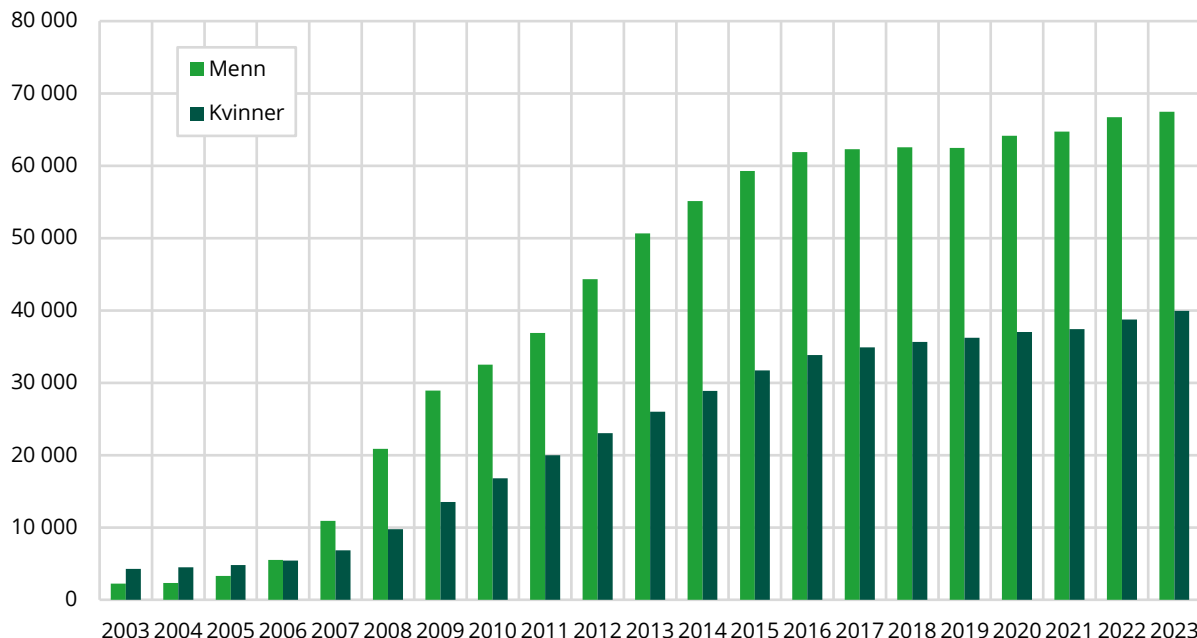
Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, Statistisk sentralbyrå.

Det er spesielt innslaget fra de nye EU-landene som har bidratt til den sterke veksten i arbeidsinnvandring fra og med 2004. Den store arbeidsinnvandringen har i ettertid også frembrakt mye familieinnvandring. Denne utviklingen har gjort polakker til den desidert største innvandrergruppen i Norge, og polske kvinner til den største gruppen innvandrerkvinner. Polske innvandrere har i løpet av de siste 20 årene utgjort en raskt økende andel av landets innvandrere, og spesielt landets arbeids- og familieinnvandrere. Polske kvinner utgjør nå 9 prosent av alle innvandrerkvinner i Norge og 1,5 prosent av alle kvinner i befolkningen.

Før 2004 bestod den beskjedne innvandringen fra Polen i stor grad av kvinner som kom til Norge for å etablere seg med menn uten innvandrerbakgrunn. Arbeidsinnvandringen fra Polen var svært lav. Etter 2004, da arbeidsinnvandringen tok seg kraftig opp, økte også familieinnvandringen fra Polen noen år senere. Familieinnvandringen var på det høyeste i 2008, ett år senere enn arbeidsinnvandringen var på det høyeste, og fulgte arbeidsinnvandringen med stort sett ett par års etterslep (Steinkellner, 2023).

Per 1. januar 2003 var det registrert 6 500 polske innvandrere i Norge, hvorav 4 300 var kvinner. 20 år senere, 1. januar 2023, er tallet passert 107 400 polakker samlet sett, hvorav 40 000 er polske kvinner (tabell 2.7). Frem til EU-utvidelsen i 2004 og den markante arbeidsinnvandringen som for alvor startet fra 2006, var kvinnene som nevnt i flertall blant polske innvandrere (figur 2.6).

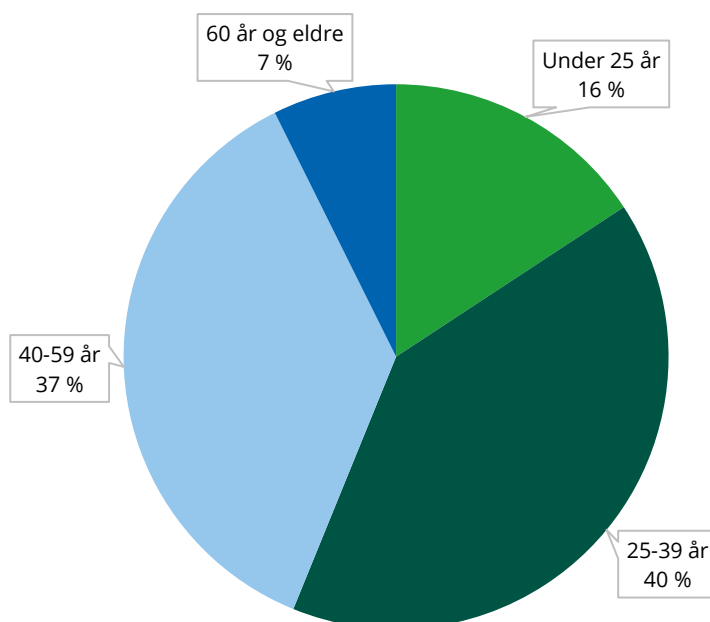
Figur 2.6 Polske innvandrere, etter kjønn. Registrert bosatt per 1. januar 2003-2023. Absolutte tall

Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Statistisk sentralbyrå.

Andelen tidliginnvandrede kvinner i denne gruppen er beskjeden og ligger på 8 prosent. Av de 40 000 kvinnene fra Polen som var registrert bosatt i landet ved inngangen til 2023, var 4 av 10 i alderen 25- 39 år, mens 36 prosent var mellom 40-59 år gamle. I hele befolkningen er tilsvarende andeler på henholdsvis 21 og 26 prosent. Kun et fåtall er seniorer (60+ år), eller 7 prosent av alle polske kvinnelige innvandrere, mot 24 prosent i hele befolkningen. Resterende 16 prosent blant de polske kvinnene befinner seg i aldersgruppen under 25 år (figur 2.7).

Figur 2.7 Innvandrerkvinner fra Polen, etter alder. Per 1. januar 2023. Prosent

Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Statistisk sentralbyrå.

Halvparten av de kvinnelige polske innvandrerne er familieinnvandrede, 19 900 personer i absolutte tall. 4 av 10 (16 500 personer) står registrert som arbeidsinnvandrere. Vi mangler dessverre informasjon om innvandringsgrunn til 2 100 polske kvinner.

Blant kvinnelige innvandrere fra Polen er litt over halvparten i aldersgruppen 18 år eller eldre registrert som gift. Blant alle kvinner i den norske befolkningen er andelen gifte 51 prosent.

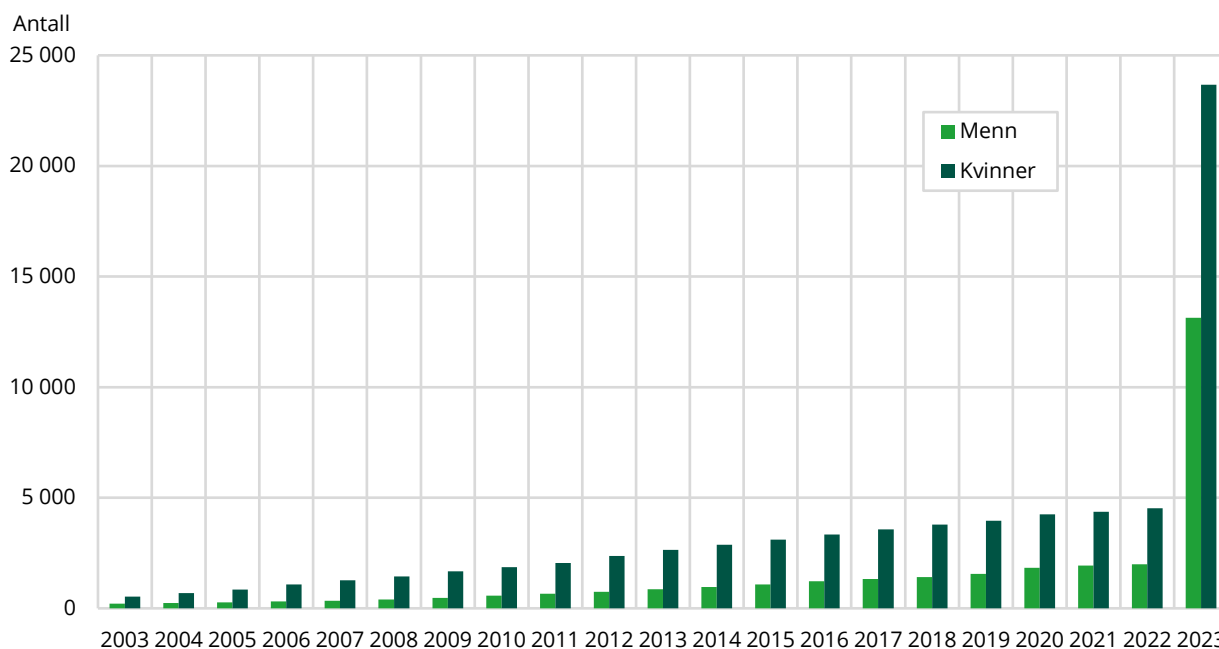
Omtrent halvparten av alle polske kvinner har en kort botid i Norge, under 10 år, mens 1 av 10 har bodd i Norge 20 år eller lenger. Det store flertallet i denne gruppen har utenlandsk statsborgerskap, kun 16 prosent har skiftet til norsk statsborgerskap. I absolutte tall er det snakk om 6 400 av de nesten 40 000 polske kvinner i Norge.

Ukranerne er nå andre største innvandrergroupe blant kvinnene

I 2022 har krigen i Ukraina bidratt til den største økningen vi har sett i antall bosatte innvandrere på ett år fra ett enkeltland. Om lag 30 000 ukrainere hadde fått midlertidig kollektiv beskyttelse innen årets utgang og situasjonen fortsetter inn i 2023 og 2024. Totalt bodde det 36 800 ukrainere ved inngangen til 2023, og 24 000 av disse var kvinner. Den store tilveksten har ført til at personer med ukrainsk landbakgrunn er blitt den 3. største bosatte innvandrergroupe i Norge etter polakkene, og den 2. største gruppen blant innvandrerkvinner. Kvinnelige innvandrere fra Ukraina utgjør 5,5 prosent av alle innvandrerkvinner i Norge per 1. januar 2023.

Året før utgjorde de da 6 500 ukrainske innvandrerne, den 34. største innvandrergroupe. For 20 år siden talte denne gruppen kun 740 personer. Kvinner har alltid vært i flertall blant ukrainerne i Norge (figur 2.8). Tallene per 1. januar 2023 viser en tydelig overvekt av kvinner blant bosatte innvandrere fra Ukraina, med 64 prosent kvinner og 36 prosent menn. Blant personer over 18 år er det 71 prosent kvinner og 29 prosent menn.

Figur 2.8 Ukrainske innvandrere, etter kjønn. Registrert bosatt per 1. januar 2003-2023. Absolutte tall

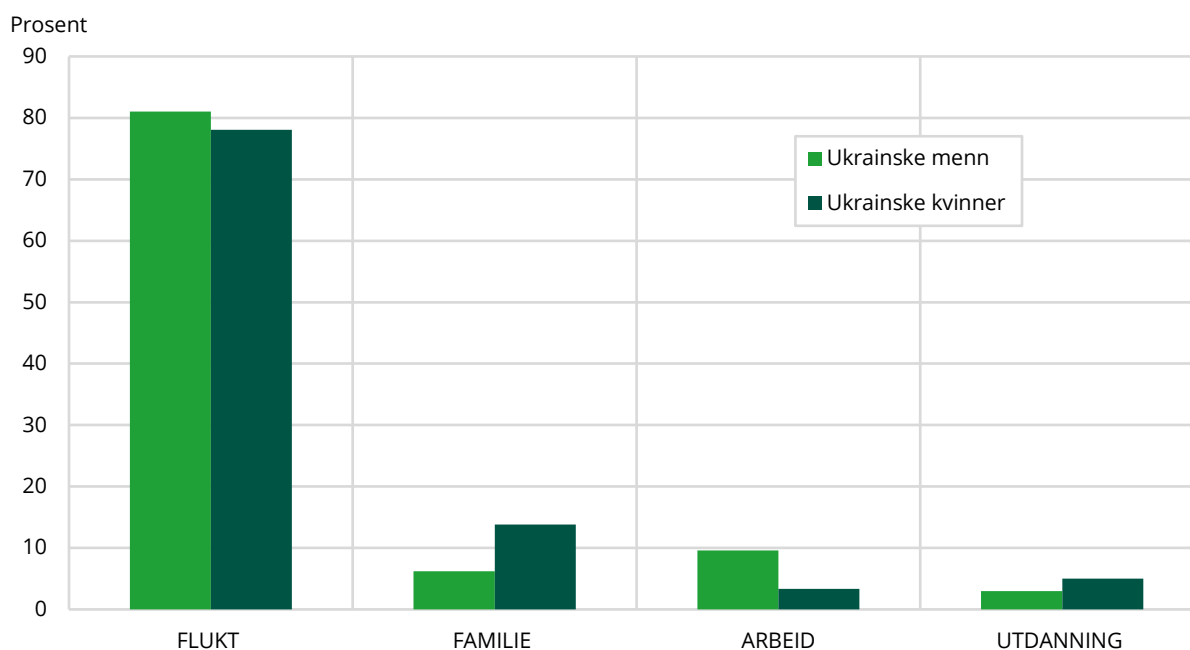

Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Statistisk sentralbyrå.

De ukrainske kvinnene er yngre enn kvinner i den norske befolkningen, sett under ett. 1 av 3 er under 25 år, og like mange er i aldersgruppen 25-39 år. Med andre ord er 6 av 10 under 40 år. I hele befolkningen er 5 av 10 i tilsvarende alder. Det er en lav andel tidliginnvandrede i denne gruppen, 7 prosent av alle i gruppen, dvs. 1 600 av de 24 000 kvinnene. Det store flertallet er nyankomne, hele 85 prosent har en botid under 5 år, og kun 10 prosent har bodd i Norge i 10 år eller lenger. Andelen

med norsk statsborgerskap er naturlig nok beskjedne, med 10 prosent norske statsborgere per 1. januar 2023. Blant voksne ukrainske kvinner (18 år og eldre) er andelen gifte 35 prosent samt 10 prosent ugifte. Vi mangler dessverre sivilstandsopplysninger for hele 45 prosent av de voksne kvinnene. De aller fleste innvandrerne fra Ukraina har kommet som flyktninger til Norge, uavhengig av kjønn. Det store flertallet har fått kollektiv beskyttelse (se kapittel 1). Blant kvinner er det en litt lavere andel med fluktbakgrunn sammenlignet med ukrainske menn, henholdsvis 78 og 81 prosent. Omtrent 3 300 kvinner har kommet gjennom familieinnvandring, og de utgjør 14 prosent av alle bosatte ukrainske kvinner. Veldig få ukrainske kvinner står med arbeid som innvandringsgrunn, kun 3 prosent av alle i gruppen. Andelen arbeidsinnvandrere blant ukrainske menn er 10 prosent (figur 2.9).

Figur 2.9 Ukrainske innvandrere, etter kjønn og innvandringsgrunn. Bosatte per 1. januar 2023. Prosent

Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre og innvandrere etter innvandringsgrunn. Statistisk sentralbyrå.

De siste tilgjengelige tallene fra SSB for bosatte personer i Norge er per 1. januar 2023. UDI publiserer både ukentlige og månedlige tall om kollektiv beskyttelse som viser at siden februar 2022 og fram til 1. desember 2023 var det 67 500 ukrainere som har søkt kollektiv beskyttelse i Norge. Ukrainere som kommer til Norge har, som tidligere forklart, krav på kollektiv beskyttelse, noe som betyr at de får midlertidig opphold i Norge. Tillatelsen kan forlenges med ett år av gangen.

Filippinene og Thailand, flest kom gjennom familieinnvandring

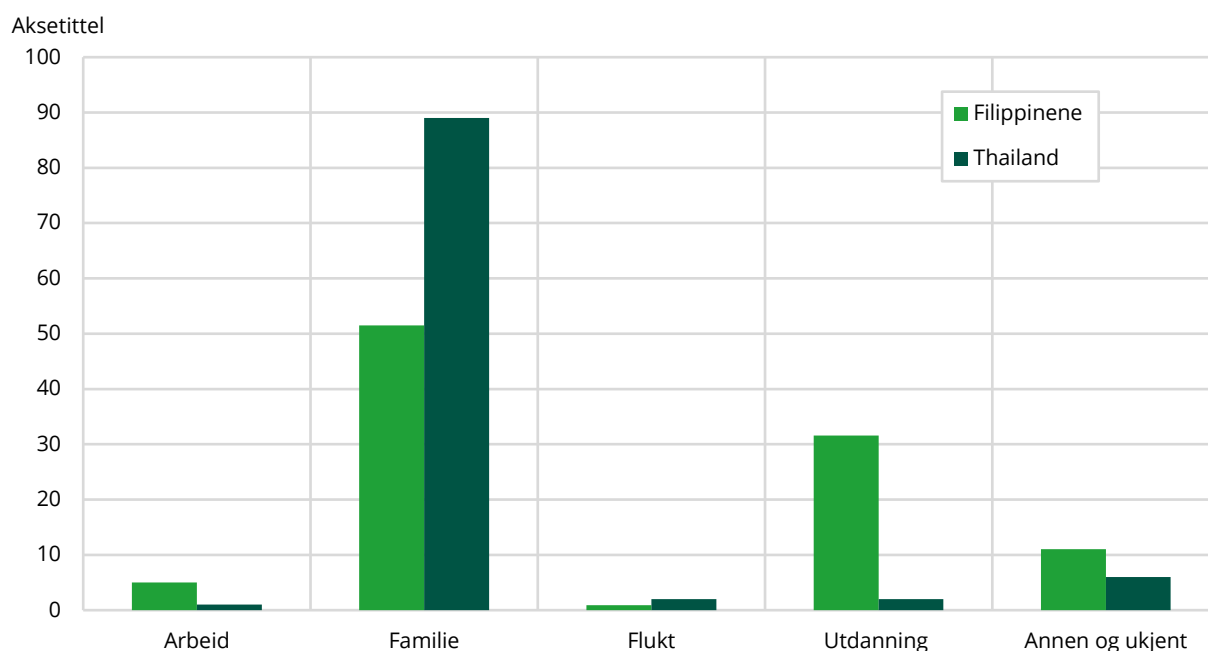
Innvandrerkvinner med bakgrunn fra Filippinene utgjorde litt over 18 700 personer per 1. januar 2023. Det er nesten fire ganger så mange kvinner som menn i denne gruppen, noe som blant annet henger sammen med de mange ekteskapene mellom menn uten innvandrerbakgrunn og kvinner fra Filippinene. Det er et enda større kvinneoverskudd i den voksne filippinske befolkningen (over 18 år), her er 80 prosent kvinner. Blant barn er det omtrent like mange jenter som gutter. Mange som er under myndighetsalder har kommet gjennom familiegjenforening som barn av kvinner som kommer for å gifte seg med menn uten innvandrerbakgrunn. Andelen tidliginnvandrede er lav blant innvandrerkvinner med filippinsk bakgrunn, kun 3 prosent.

I begynnelsen av 2003 var det registrert nær 4 700 filippinske kvinner i Norge, og 20 år senere har tallet firedoblet seg. Disse kvinnene har altså kommet til Norge over lengre tid, noe som gjør at det er stor variasjon innad i gruppa etter hvor lang botid i Norge de har. 23 prosent av alle filippinske kvinner hadde bodd i Norge i 20 år eller mer per 1. januar 2023, og 36 prosent hadde bodd her i 10

år eller lenger. 19 prosent hadde en kort botid under 5 år. Omtrent 4 av 10 er i aldersgruppen 25-39 år, og nesten like mange er mellom 40-59 år gamle. Kun 1 av 10 er yngre en 25 år og det er omtrent like mange seniorer (60 +) blant filippinske kvinnene. Per 1. januar 2023 var det 6 av 10 blant de filippinske kvinnene som skiftet fra filippinsk til norsk statsborgerskap.

Halvparten av de filippinske kvinnene har kommet gjennom familieinnvandring, men det er også et betydelig antall kvinner som har kommet på grunnlag av utdanning, hele 6 000 personer eller 32 prosent av alle filippinske kvinner (figur 2.10). Nesten alle disse har kommet som au pairer. I utlendingsdatabasen hos UDI er aupair tillatelser gruppert sammen med utdanningstillatelser (Dzamarija, 2013). Noen få har kommet gjennom arbeidstillatelser eller på grunn av flukt.

Figur 2.10 Filippinske og thailandske innvandrerkvinner, etter innvandringsgrunn. Bosatte per 1. januar 2023. Prosent

Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre og innvandrere etter innvandringsgrunn, Statistisk sentralbyrå.

Som vi har sett, er det klart kvinneoverskudd i den voksne filippinske befolkningen, og 6 av 10 er registrert som gift. Andelen gifte er høyere enn for alle kvinner i befolkningen (51 prosent). Menn og kvinner med filippinsk bakgrunn har helt forskjellig ekteskapsmønster. Statistikk over innvandringsgrunner som inneholder informasjon om referanseperson til familieinnvandrere som kommer til Norge gjennom familieetablering (ekteskap), viser at blant de kvinnene som kom fra Filippinene gjennom etablering, var den bosatte ektefellen uten innvandrerbakgrunn i 9 av 10 tilfeller. Det var bare et fåtall av mennene som kom fra Filippinene gjennom etablering, og den bosatte ektefellen i Norge hadde innvandrerbakgrunn i de fleste tilfellene.

Familieinnvandringen fra Thailand har de samme trekkene som innvandringen fra Filippinene, men er større i omfang (figur 2.10). Det er nesten like mange innvandrerkvinner fra Thailand som fra Filippinene (tabell 2.7), men andelen som kommer gjennom familieinnvandring er mye større (figur 2.10). Hele 95 prosent av de thailandske kvinnene som kom til Norge for å etablere seg, kom til en mann uten innvandrerbakgrunn. Det var per 1. januar 2023 fem ganger så mange kvinner som menn blant innvandrere fra Thailand. I den voksne thailandske befolkningen (18 år og eldre) er nesten 9 av 10 kvinner. Kvinnelige innvandrere fra Thailand har en større andel i aldersgruppen 40 år og eldre sammenlignet med filippinske kvinner, 67 mot 49 prosent. Kun 10 prosent er i aldersgruppen under 25 år.

Kvinner fra Litauen, flest arbeidsinnvandrere

Litauen er den nest største opprinnelseslandet for arbeids- og familieinnvandring fra de nye EU-landene etter 2004, rett etter Polen. Per 1. januar 2023 var det registrert nær 42 500 innvandrere med bakgrunn fra Litauen, og 42 prosent av dem (17 900) var kvinner. I denne innvandrergruppen er andelen tidliginnvandrede kvinner 7 prosent.

Blant litauiske kvinner er 56 prosent arbeidsinnvandrere og 39 prosent familietilknyttede. Siden mesteparten av innvandringen fra Litauen har skjedd etter EU-utvidelsen i 2004, er det veldig få som har en botid på 20 år eller mer, kun 3 prosent. Det er 6 prosentpoeng lavere enn gjennomsnittet for alle innvandrerkvinner fra de nye EU-landene etter 2004 (tabell 2.5). 46 prosent av de litauiske kvinnene har bodd i Norge 10-19 år, mens 23 prosent har en kort botid i Norge (under 5 år). Kun 1 100 litauiske kvinner er norske statsborgere. Det er relativt flere yngre kvinner blant litauiske kvinner sammenlignet med de polske, hvor andelen under 40 år er på henholdsvis 62 og 56 prosent.

Sverige og Danmark – mange seniorer

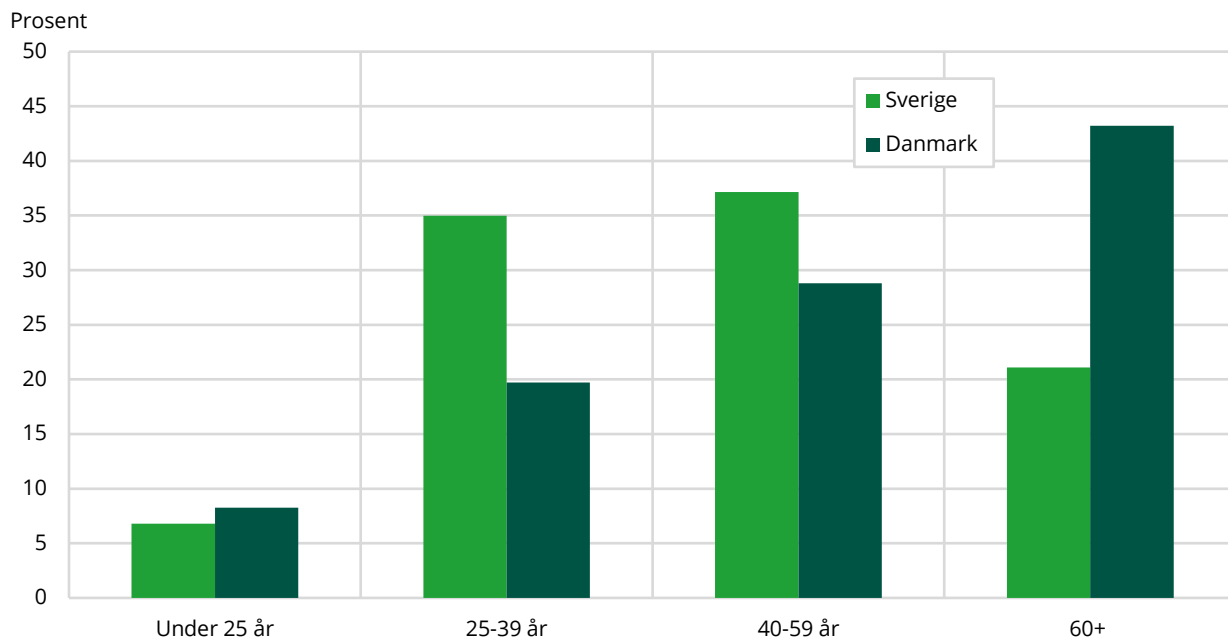
Den sjettede største innvandrergruppen blant kvinnene har opprinnelse fra Sverige, og står med sine 17 600 personer for 4 prosent av alle innvandrerkvinner i Norge. Siden Sverige er et naboland, har det alltid vært en del innvandring derfra, på samme måte som nordmenn har flyttet til Sverige. Siden 1954 har et felles nordisk arbeidsmarked vært operativt, noe som har gjort utvekslingen av arbeidere med nordisk bakgrunn enkel. Per 1. januar 2023 var det registrert 36 200 innvandrere fra Sverige, og 49 prosent av dem er kvinner. For innvandrere fra Sverige mangler vi fullstendig opplysninger om innvandringsgrunn fordi nordiske statsborgere kan flytte fritt mellom de nordiske landene. Det er likevel rimelig å gå ut fra at de aller fleste av dem enten er arbeids- eller familieinnvandrere. Mange med nordisk bakgrunn har stiftet familie i Norge, både gjennom ekteskap og samboerskap (Lie, 2004). 4 av 10 voksne svenske kvinner står registrert som gift, mens 1 av 10 er skilt. Andelen skilte er 4 prosent, og resten er registrert som ugift.

Blant svenske kvinner er det en mye større andel seniorer sammenlignet med innvandrerkvinner sett under ett. Omtrent hver femte svenske kvinne var 60 år eller eldre per 1. januar 2023, mot 13 prosent blant alle innvandrerkvinner. Kun 7 prosent av de svenske kvinnene er under 25 år, mot 16 prosent blant alle innvandrerkvinner. Andelen tidliginnvandrede er lav og ligger på 6 prosent.

Det er store forskjeller i botid. Mens 44 prosent av svenske innvandrerkvinner har en botid på 20 år eller mer, gjelder det samme kun 25 prosent av alle innvandrerkvinner. Botid er relevant for alle som før eller siden skifter til norsk statsborgerskap. Andelen med norsk statsborgerskap blant nordiske kvinner samlet sett ligger under 30 prosent (tabell 2.6). Det betyr at 7 av 10 har valgt å beholde sitt opprinnelige statsborgerskap til tross for en relativt lang botid i Norge. Det samme gjelder svenske kvinner hvor kun 3 av 10 er norsk statsborger, så botid er ikke en avgjørende faktor for valg av norsk statsborgerskap i denne gruppen.

Per 1. januar 2023 var det registrert 8 800 danske kvinner i Norge, som en del av landets 18 700 dansker (tabell 2.7). Kvinner med bakgrunn fra Danmark ser ut til å i større grad enn svenske kvinner å bli i Norge. Mange kvinner som har kommet fra Danmark blir gamle i Norge. Det er betydelig større andel seniorer blant danske enn svenske kvinner. Hele 4 av 10 med dansk bakgrunn er 60 år eller eldre, mens tilsvarende andel blant svenske kvinner er 21 prosent (figur 2.11). En stor del dansker slo seg ned i Norge de første 10 - 15 årene etter krigen. Flere av danskene enn svenskene har stiftet familie i Norge (Lie, 2004). Andelen gifte blant voksne danske kvinner ligger på 43 prosent per 1. januar 2023, mens 14 prosent er enker og 12 prosent skilt. Når det gjelder botid, finner vi hele 64 prosent som har bodd i Norge 20 år eller lenger, mot 44 prosent blant de svenske kvinnene. Det er likevel en ganske lav andel med norsk statsborgerskap blant innvandrerkvinner fra Danmark, 29 prosent.

Figur 2.11 Svenske og danske innvandrerkvinner, etter alder. Bosatte per 1. januar 2023. Prosent

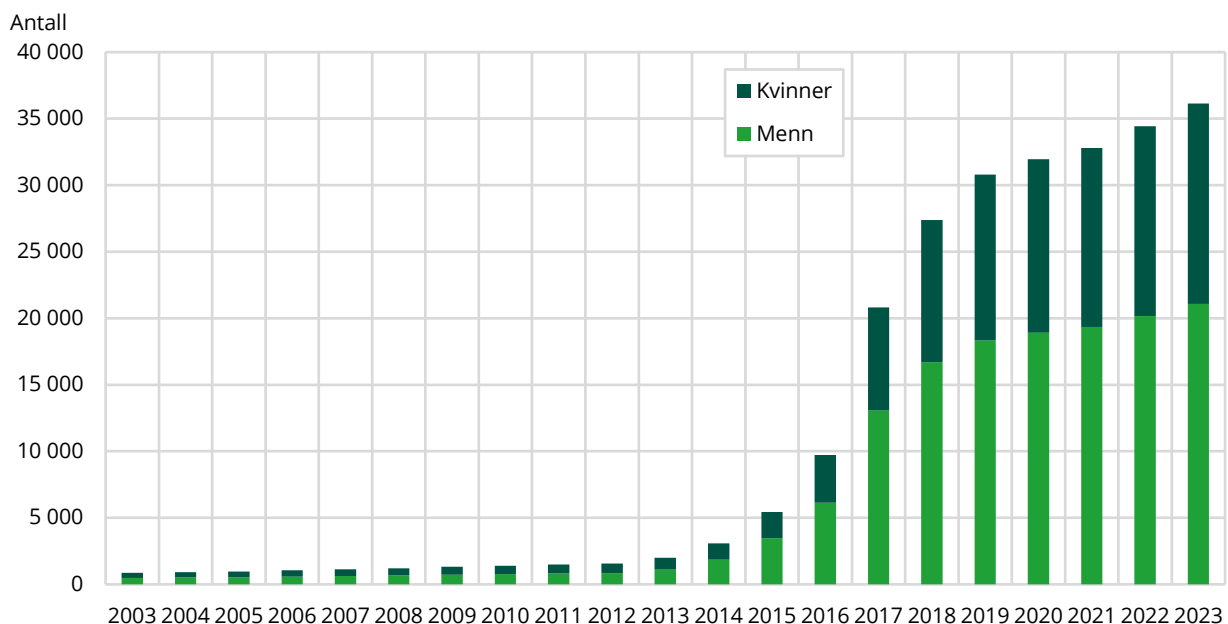

Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, Statistisk sentralbyrå.

Syriske kvinner er unge

Ved inngangen til 2023 var 36 150 innvandrere fra Syria registrert bosatt i Norge. Fra å være en svært liten gruppe med under 1 000 personer i 2003, har gruppen vokst med over 35 000, og er nå den femte største innvandrerguppen i landet (figur 2.12). Det er flere menn enn kvinner i gruppen. Kvinnene utgjør 42 prosent, og 15 100 i absolutte tall (tabell 2.7). Kjønnssammensetningen er relativt typisk for en nyankommen flyktninggruppe. Det er unge voksne menn som i første rekke kommer som flyktninger, men familiegjenforeningen jevner ut kjønnsbalansen etter hvert som tiden går. Hele 84 prosent av de syriske mennene kom som flyktninger, mens tilsvarende andel blant kvinnene var 68 prosent. Resterende 32 prosent av kvinnene kom gjennom familieinnvandring, nesten utelukkende gjennom familiegjenforening. Det betyr at så godt som alle i denne gruppen har flyktningbakgrunn. Blant de voksne kvinnene (18 år og eldre) er det mange gifte, 6 av 10.

Figur 2.12 Innvandrere med bakgrunn fra Syria, etter kjønn og år. Bosatte per 1. januar 2003-2023. Absolutte tall.

Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, Statistisk sentralbyrå.

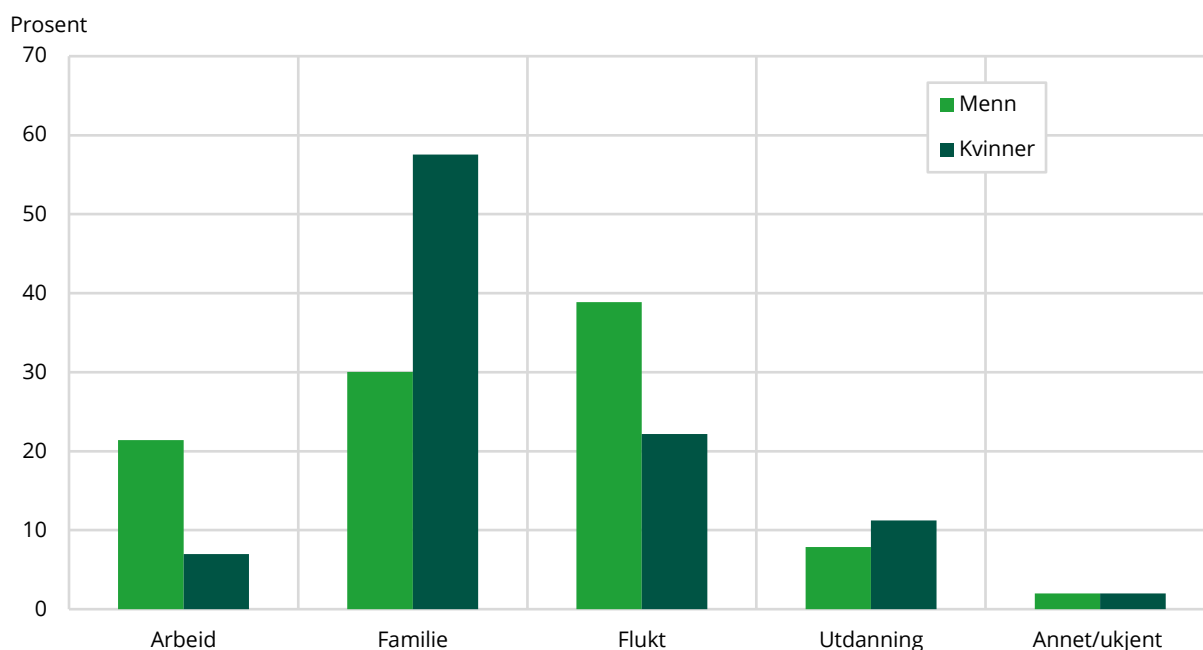
Innvandrerkvinner fra Syria er generelt mye yngre enn både alle kvinner i Norge og innvandrerkvinner. Hele 44 prosent i denne gruppen var under 25 år gamle per 1. januar 2023. Tilsvarende tall for hele den kvinnelige befolkningen var 28 prosent på samme tid. Blant innvandrerkvinner var den samme andelen 16 prosent. Nesten hver tredje kvinne fra Syria er i aldersgruppen 25-39 år, og det er svært få seniorer blant syriske kvinner, kun 3 prosent. Blant syriske kvinner finner vi 11 prosent som kom til Norge før fylte 6 år. I absolutte tall er det snakk om 1 700 jenter. Syriske innvandrere er fortsatt en relativt nyankommen gruppe. Hele 94 prosent av de syriske kvinnene i Norge har bodd i landet kortere enn 10 år, og 31 prosent har botid under 5 år.

Som tidligere påpekt har innvandringsgrunn mye å si for overgang til norsk statsborgerskap. Innvandrere som kommer til Norge som flyktninger eller familietilknyttede til en flyktning sikter i mye høyere grad på å bli boende permanent i landet enn for eksempel arbeidsinnvandrere. Alt tyder på at syriske innvandrere vil velge å følge det samme mønsteret. Selv om vi snakker om en nyankommen gruppe hvor mange fortsatt ikke har rukket å oppnå botidskravet i Norge, viser SSBs offisielle statistikk om overgang til norsk statsborgerskap at de fleste overganger til norsk statsborgerskap i 2022 skjedde blant personer fra Syria. Nær 4 200 tidligere syriske statsborgere fikk norsk statsborgerskap i 2022 (<https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/statistikk/overgang-til-norsk-statsborgerskap>). Blant syriske innvandrerkvinner var 23 prosent registrert som norske statsborgere per 1. januar 2023.

Russland – mange flere kvinner enn menn

Innvandrere fra Russland talte 20 200 personer ved inngangen til 2023, og 67 prosent av disse var kvinner. De 13 700 russiske kvinnene utgjorde den åttende største gruppen innvandrerkvinner i Norge. Det er flest kvinner i «voksne» alderskull, 6 av 10 er 40 år og eldre. Hver femte russiske kvinne tilhører seniorgruppen (60 +). Kun 1 av 10 er under 25 år. Blant russiske innvandrerkvinner i Norge er 6 prosent tidliginnvandret.

22 prosent av kvinnene fra Russland er flyktninger, de fleste trolig fra Tsjetsjenia, og det er mange kvinner som har kommet gjennom familieinnvandring, 7 900 av de 13 700 personer. Som figur 2.13 viser, kommer russiske menn og kvinner til Norge fra Russland av ulike grunner. Mange kvinner kom for å gifte seg med menn uten innvandrerbakgrunn, mens mange menn kom altså som flyktninger fra Tsjetsjenia. Blant de russiske kvinnene som kom gjennom familieetablering (ekteskap) var den bosatte ektefellen en person uten innvandrerbakgrunn i 8 av 10 tilfeller.

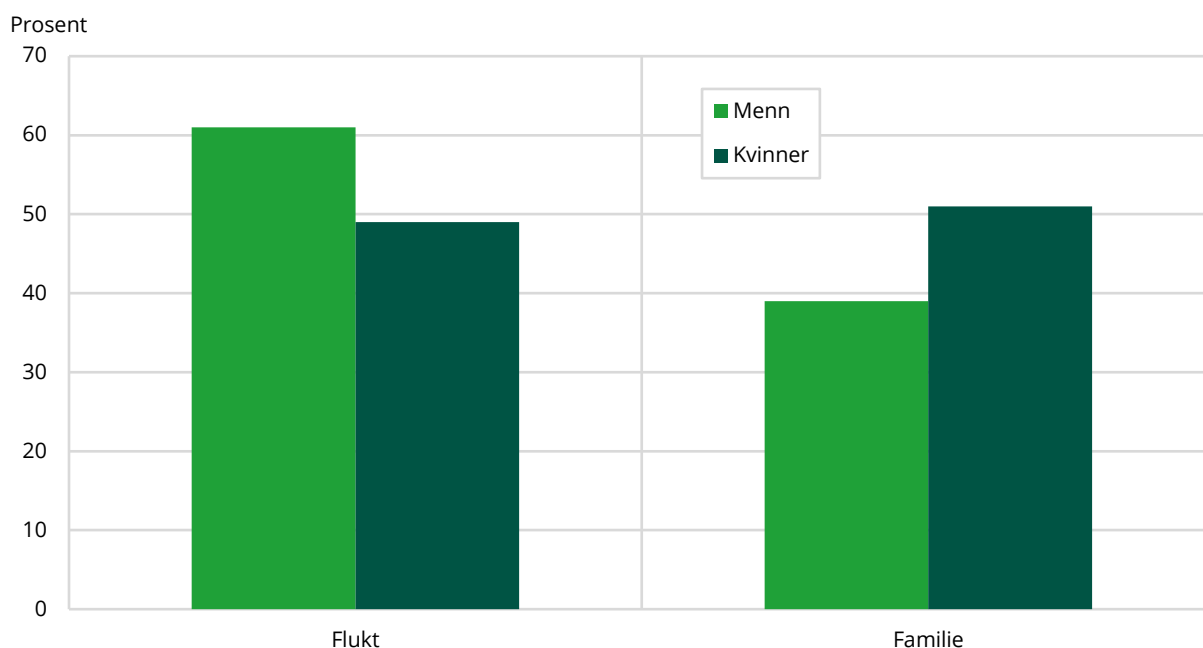
Figur 2.13 Innvandrere med bakgrunn fra Russland, etter kjønn og innvandringsgrunn. Bosatte per 1. januar 2023. Prosent

Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre og innvandrere etter innvandringsgrunn, Statistisk sentralbyrå.

Av innvandrerkvinner fra Russland som bodde i Norge ved inngangen til 2023 hadde nær 3 av 10 mindre enn 10 års botid i Norge. 45 prosent av kvinnene hadde bodd i Norge mellom 10 og 19 år, mens hver fjerde kvinne hadde bodd i Norge i 20 år eller mer. Blant de 13 700 russiske kvinnene er 60 prosent norske statsborgere.

Somaliske kvinner- når familien kommer etter

Det var 27 800 somaliske innvandrere i landet ved inngangen til 2023, noe som gjorde dem til den sjette største innvandrergruppen i Norge. Siden 2018 var det en svak nedgang i antallet innvandrere fra Somalia både blant kvinner og menn. Somaliske kvinner utgjør 13 200 personer eller 47 prosent av alle i gruppen. Blant kvinnene hadde 7 av 10 bodd i landet 10 år eller mer. Kun 4 prosent har en kort botid i Norge under 5 år. Innvandrere fra Somalia har flyktningbakgrunn. Det er flere familieinnvandrede blant somaliske kvinner enn menn (figur 2.14). Halvparten av kvinnene er kommet som familieinnvandrere, mens det samme gjelder 39 prosent av somaliske menn. Somaliere har lenge vært den største gruppen av personer med flyktningbakgrunn i Norge, men utgjør nå den tredje største gruppen. Borgerkrigen i Somalia brøt ut i 1991, og antallet asylsøkere økt betydelig på nittitallet. Ifølge SSBs innvandringstall var det størst innvandring til Norge fra Somalia i 2012 da det kom rundt 2 900 personer. Botiden i Norge viser at svært få somaliske kvinner er nyankomne.

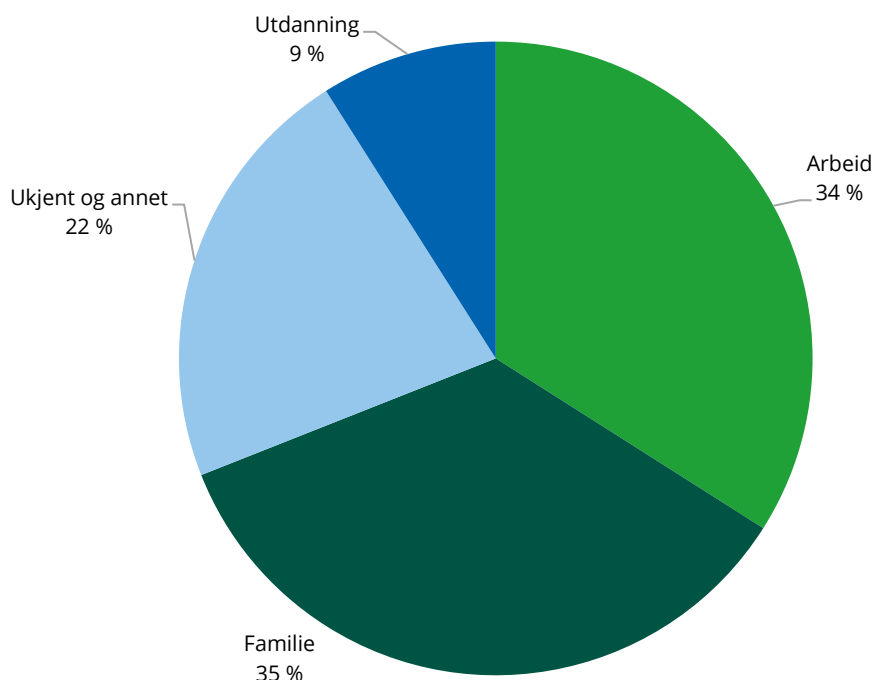
Figur 2.14 Innvandrere med bakgrunn fra Somalia, etter kjønn og innvandringsgrunn. Bosatte per 1. januar 2023. Prosent

Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre og innvandrere etter innvandringsgrunn, Statistisk sentralbyrå.

Andelen kvinner under 25 år er høyere blant somaliske kvinner sammenlignet med alle innvandrerkvinner, men noe lavere enn blant alle kvinner i Norge. Hver fjerde somaliske kvinne er i denne aldersgruppen, mens det samme gjelder 16 prosent av innvandrerkvinnene sett under ett. Tilsvarende andelen blant alle kvinner er 28 prosent. De fleste somaliske kvinnene er i aldersgruppen 25-39 år, med 39 prosent, mens 31 prosent er mellom 40 og 59 år gamle. Det er fortsatt veldig få seniorer blant somaliske kvinner, kun 760 personer eller 6 prosent av alle innvandrerkvinner med bakgrunn fra Somalia. I den voksne somaliske befolkningen er 43 prosent kvinner registrert som ugift og 29 prosent gift. Kvinner fra Somalia har høyere andeler skilte og separerte sammenlignet med innvandrerkvinner sett under ett. 15 prosent var registrert skilt og 8 prosent separert blant somaliske kvinner ved inngangen til 2023, mens tilsvarende andel for alle innvandrerkvinner var 11 prosent skilte og 3 prosent separerte.

Mange familieinnvandrede blant tyske og pakistanske kvinner

Tyske innvandrere talte 26 400 personer i Norge per 1. januar 2023, og omtrent halvparten (49 prosent) av dem var kvinner. Av de 12 900 bosatte tyske kvinnene hadde 3 av 10 en lang botid i Norge på 20 år eller lenger. 4 av 10 hadde botid i Norge mellom 10 og 19 år, mens kun 2 av 10 hadde en kort botid i Norge på under 5 år. I den tyske innvandrerpopulasjonen er hver femte kvinne 60 år eller eldre. De fleste er i aldersgruppen 40-59 år, nesten 4 av 10. Kun 16 prosent er under 25 år. For personer som innvandret før 1990 er informasjonen om innvandringsgrunn dessverre mangelfull, og flere av de innvandrerkvinnene fra Tyskland mangler informasjon om innvandringsgrunn i vårt datagrunnlag, 2 av 10. De aller fleste blant dem med ukjent innvandringsgrunn har altså en botid på over 20 år. Omtrent like mange står registrert som arbeidsinnvandrere som familieinnvandrere, 1 av 3 (figur 2.15). I den voksne tyske befolkningen som teller 12 100 kvinner, var 43 prosent av kvinnene gift og 41 prosent ugift. Blant tyske innvandrerkvinner er det vanlig å gifte seg med en person uten innvandrerbakgrunn (Molstad & Steinkellner, 2020). Svært få tyske kvinner er norske statsborgere, kun 16 prosent.

Figur 2.15 Innvandrerkvinner med bakgrunn fra Tyskland, etter innvandringsgrunn. Bosatte per 1. januar 2023. Prosent

Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre og innvandrere etter innvandringsgrunn, Statistisk sentralbyrå.

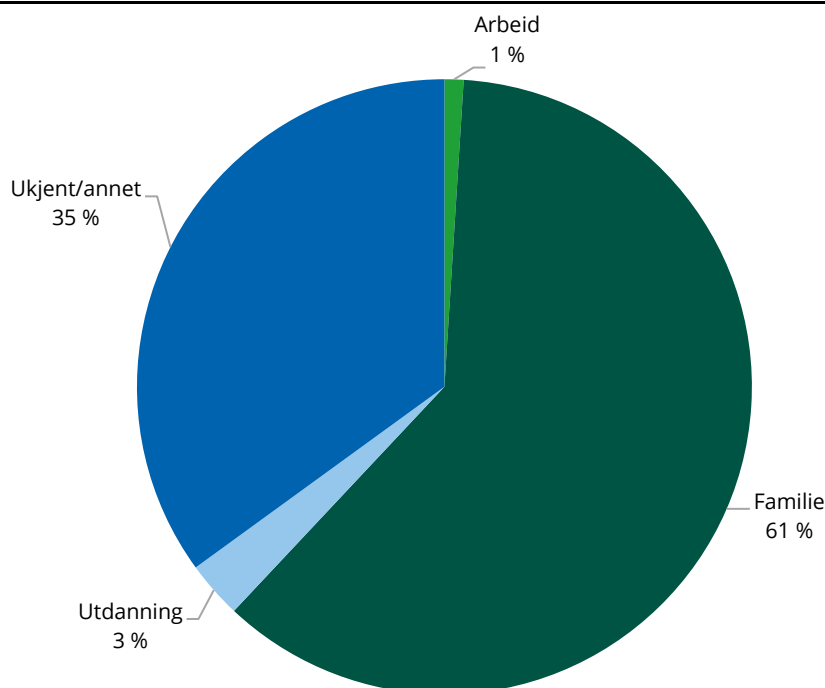
Innvandrerkvinner med bakgrunn fra Pakistan er den ellefte største gruppen i Norge, og teller nær 11 000 personer per 1. januar 2023. De første innvandrerne fra Pakistan kom på slutten av 1960-tallet. Det var gode økonomiske tider i Norge, og behov for arbeidskraft innenfor servicenæringer og industri, og det kom arbeidsinnvandrere fra fjerne land til Norge. Flertallet var unge menn fra Pakistan, Tyrkia og Marokko (Østby, 2017). Oljeprissjokket i 1973 og økonomiske nedgangstider ble fulgt av en innvandringsstopp (Sandnes, 2017). Etter denne perioden var innvandringen fra Pakistan først og fremst preget av betydelig familieinnvandring. Pakistanere er den gruppen fra Afrika, Asia etc. av en viss størrelse med lengst botid i Norge. Blant pakistanske kvinner er det hele 56 prosent som har en lang botid i Norge (20 år eller mer), og kun 14 prosent har bodd i Norge i mindre enn 5 år. 2 av 10 har bodd i landet mellom 10 og 19 år. I den pakistanske befolkningen er det litt flere menn enn kvinner. Kvinnene utgjør 48 prosent av alle pakistanske innvandrere. Andelen tidliginnvandrede kvinner ligger på 14 prosent.

Pakistanske kvinner har en høyere andel seniorer sammenlignet med alle innvandrerkvinner. Kun 13 prosent blant innvandrerkvinner samlet sett er over 60 år eller eldre, mens blant pakistanere er hver femte kvinne i samme aldersgruppen. Det er likevel en lavere andel sammenlignet med alle norske kvinner hvor hver fjerde er en senior. Det er få unge pakistanske kvinner under 25 år, kun 9 prosent mot 28 prosent blant alle kvinner i Norge. Pakistanske kvinner har kommet gjennom familieinnvandring (figur 2.16). 6 av 10 står registrert som familietilknyttede, og svært få står med arbeid og utdanning som innvandringsgrunn. Hele 35 prosent har en ukjent innvandringsgrunn. I absolutte tall er det snakk om nær 3 500 pakistanske kvinner uten informasjon om innvandringsgrunnen, de aller fleste med lang botid i Norge. Som tidligere forklart er det en manglende registrering av oppholdsgrunnlag i UDB for personer som kom til Norge før 1990, og dette forklarer denne høye andelen uoppgitte. Pakistanske kvinner er en gruppe med høy andel norske statsborgere, 73 prosent har valgt å skifte til norsk statsborgerskap.

Blant pakistanske kvinner som er over 18 år gamle var 7 av 10 gift, og kun 8 prosent ugift. Pakistanske innvandrere er blant de mest endogame. Det store flertallet gifter seg med noen med landbakgrunn som de selv (Molstad & Steinkellner, 2020). Pakistanere er en gruppe med lang botid i

Norge, noe som illustrerer at lengre botid ikke i seg selv fører til mindre endogami, i det minste på gruppenivå.

Figur 2.16 Innvandrerkvinner med bakgrunn fra Pakistan, etter innvandringsgrunn. Bosatte per 1. januar 2023. Prosent

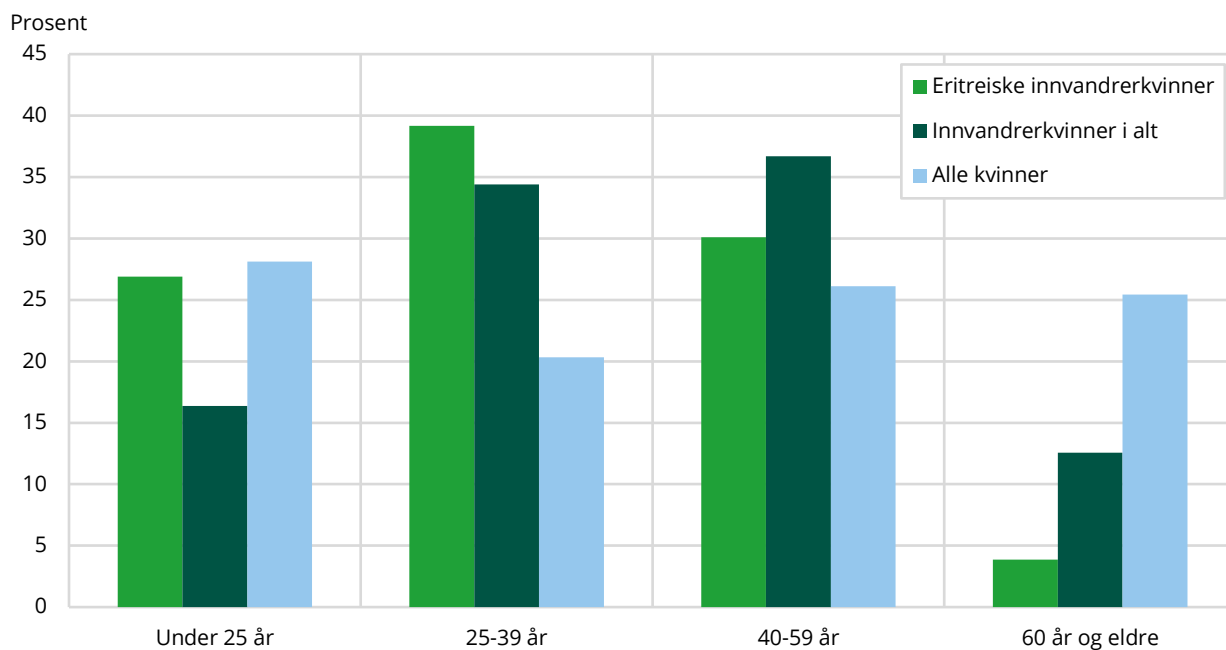

Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre og innvandrere etter innvandringsgrunn, Statistisk sentralbyrå.

På flukt fra krig og forfølgelse - eritreere, irakere, iranere, afghanere og bosniere

Norge har tatt imot mange flyktninger og deres familietilknyttede etter 1970-tallet. Denne gruppen har økt jevnt i hele perioden, og stadig nye grupper har kommet til. Eritrea er et relativt nytt land i det samlede innvandringsbildet. Eritreere var den største eller nest største gruppen asylsøkere i Norge i perioden 2008-2014. Den eritreiske befolkningen talte nær 24 700 personer ved inngangen til 2023. Det er en overvekt av menn i gruppen, til sammen er det omtrent 3 200 flere menn enn kvinner. Kvinnene utgjorde 43 prosent av alle i gruppen, eller 10 700 personer. I den eritreiske kvinnelige befolkningen finner vi både nyankomne og dem som har vært her i over 20 år. 43 prosent av alle eritreiske innvandrerkvinner hadde bodd i Norge i 10 år eller mer per 1. januar 2023, og 6 prosent i mer enn 20 år. Samtidig hadde hver femte eritreiske kvinne mindre enn fem års botid. 4 av 10 har bodd i landet mellom 5 og 9 år. Kun 8 prosent av kvinnene er tidliginnvandrede, i absolutte tall er det nær 900 kvinner.

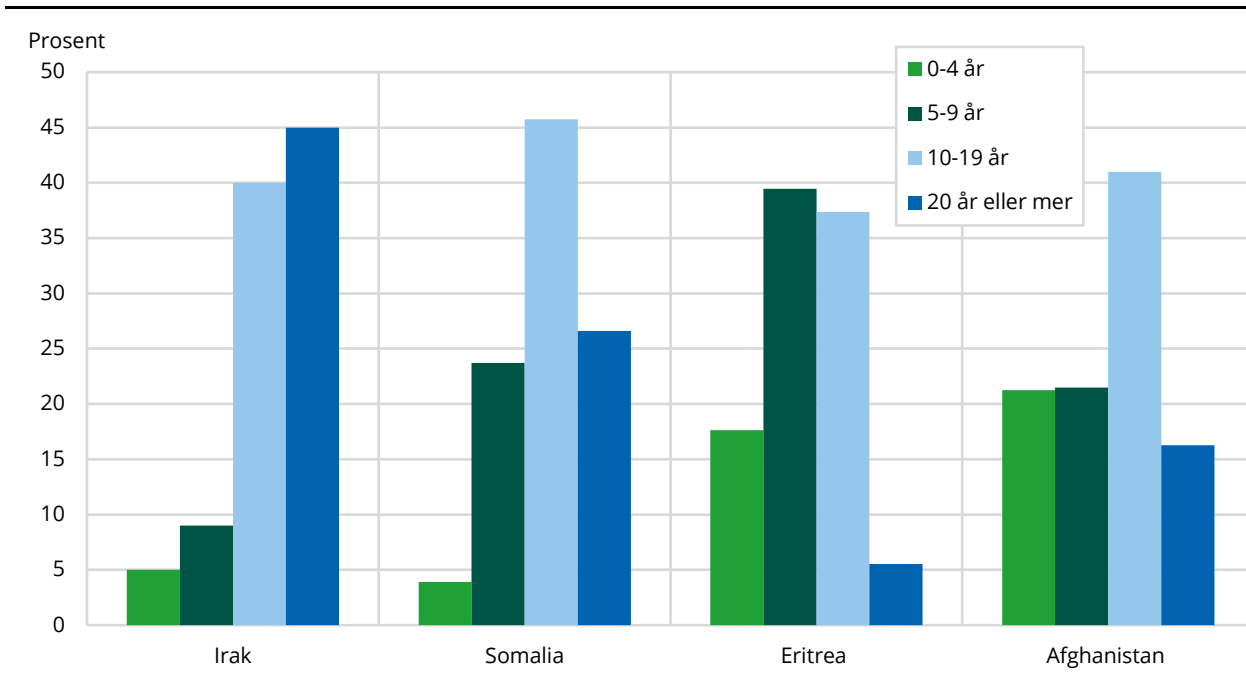
De fleste eritreere som bor i Norge har fått beskyttelse på grunn av den alvorlige sikkerhets-situasjonen i landet. 6 av 10 innvandrerkvinner er registrert som flyktninger, mens de gjenværende 4 av 10 har kommet til landet gjennom familieinnvandring. Eritreiske kvinner er en ung populasjon. Av alle innvandrerkvinnene fra Eritrea var nesten 70 prosent under 40 år, og kun 4 prosent, eller 400 kvinner var seniorer. Både blant alle innvandrerkvinner og alle kvinner i Norge er andelen eldre høyere, henholdsvis 13 og 25 prosent (figur 2.17). I den voksne befolkningen (18 år og eldre), som teller 9 100 kvinner, var 43 prosent registrert som ugifte og 37 prosent gifte. 1 av 10 i denne gruppen var registrert skilt. Det er stadig flere eritreiske kvinner som velger norsk statsborgerskap. Bare i løpet av perioden 2020-2022 har nesten 4 000 eritreiske kvinner blitt norske statsborgere. Hele 6 av 10 i denne gruppen står registrert med norsk statsborgerskap.

Figur 2.17 Eritreiske innvandrerkvinner, etter alder. Bosatte per 1. januar 2023. Prosent

Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, Statistisk sentralbyrå.

Forfølgelse av folkegrupper – spesielt kurdere og sjiamuslimere, samt Irakkriegen og dens urolige etterspill, drev mange irakere på flukt. Mange av irakerne som flyktet til Norge var kurdere fra Nord-Irak. I dag utgjør irakere den femte største innvandrergruppen i Norge med flyktningbakgrunn. Den irakiske befolkningen i Norge talte 23 400 innvandrere ved inngangen til 2023. Det er flere menn enn kvinner i denne gruppen. Kvinnene utgjør 44 prosent, eller 10 400 personer i absolutte tall. Årsaken til mannovervekten i den irakiske befolkningen er at irakerne i hovedsak er kommet til Norge som flyktninger. De fleste menn flyktet, mens kvinnene kom etter. Det er unge voksne menn som i første rekke kommer på grunn av flukt, og senere gjenforenes eller stifter familie. Hele 75 prosent av de bosatte irakiske mennene var registrert med flukt som innvandringsgrunn. Blant kvinnene har 4 av 10 kommet på grunn av flukt, mens resterende 6 av 10 er familieinnvandrere. Sammenliknet med kvinner fra Somalia og Eritrea er irakiske kvinner oftere familieinnvandrere. 56 prosent av irakiske kvinner kom som familietilknyttede, mot 51 og 40 prosent blant somaliske og afghanske kvinner. Irakerne som flyktet til Norge var relativt unge, slik flyktninger ofte er. Innvandrer menn fra Irak er 3–4 år eldre enn kvinnene, målt i medianalder (Ordemann, 2016).

Irakiske kvinner har jevnt over lengre botid enn andre store flyktninggrupper i Norge – som de fra Somalia, Eritrea og Afghanistan. Dette skyldes at svært mange irakere kom til Norge i perioden 1998–2003. 85 prosent av alle irakiske kvinner har bodd i landet lenger enn 10 år, og 45 prosent har en botid på 20 år eller lenger. De siste årene har få irakere innvandret til Norge. Bare 5 prosent av kvinnene (under 600 personer) har en botid på mellom 0 og 4 år, som er relativt lavt sammenliknet med andre store flyktninggrupper her til lands (figur 2.18). Andelen tidliginnvandrede i denne gruppen er 13 prosent. Ved inngangen til 2023 hadde nesten 9 av 10 i den irakiske kvinnelige befolkningen norsk statsborgerskap.

Figur 2.18 Innvandrerkvinner fra Irak, Somalia, Eritrea og Afghanistan, etter botid. Bosatte per 1. januar 2023. Prosent

Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, Statistisk sentralbyrå.

Iranske kvinner er også en gruppe som har kommet til Norge som flyktninger eller familietilknyttet til en flyktning. Det bodde 9 500 innvandrerkvinner med bakgrunn fra Iran i Norge ved inngangen til 2023. De utgjorde 48 prosent av alle iranske innvandrere. Kun 8 prosent av de iranske kvinnene har tidliginnvandret.

Det var to perioder med stor innvandring til Norge fra Iran, på slutten av 1980-tallet og i begynnelsen av 2000-tallet. Årsaken til den store innvandringen på slutten av 1980-tallet var politiske tilstramninger i Iran. Det ble strengere regler og liten mulighet for å fremme opposisjonelle ytringer. Det var da også i stor grad folk fra den intellektuelle eliten og mange med høyere utdanning som flyktet (Henriksen, 2007). Halvparten av de iranske kvinnene har kommet som flyktninger, mens hver tredje er en familieinnvandrer.

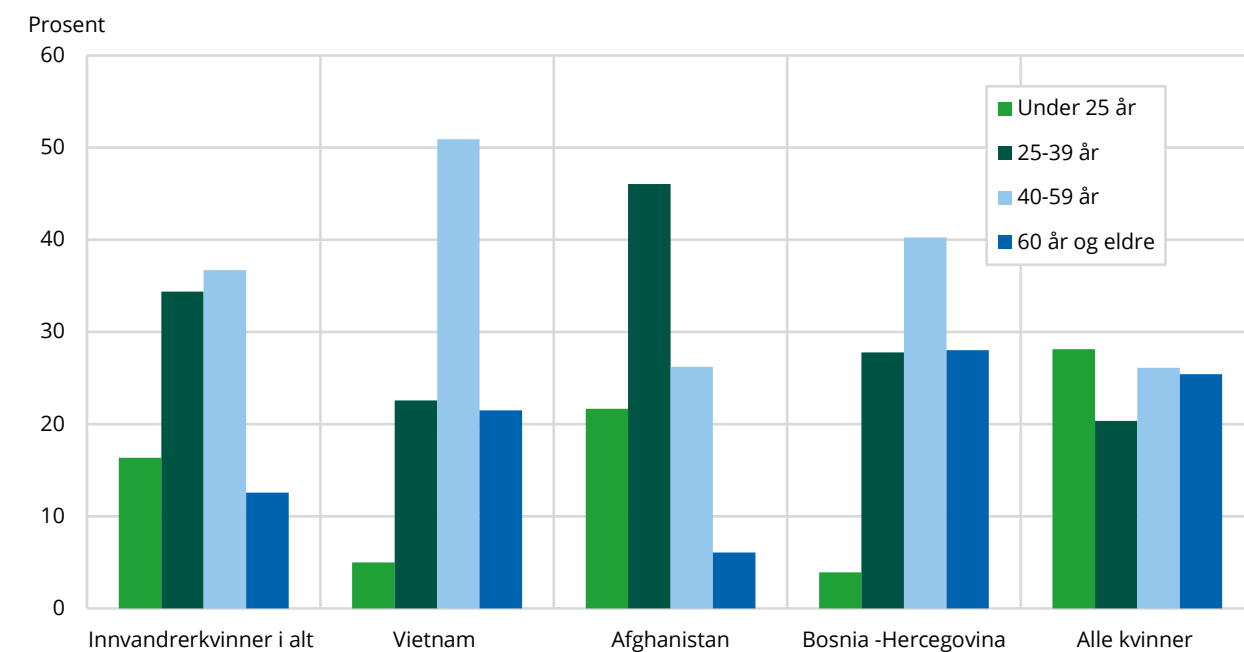
Av de iranske kvinnene som var registrert bosatt i Norge per 1. januar 2023 har 4 av 10 bodd i Norge i 20 år eller lenger, og hver fjerde kvinne hadde en botid mellom 10 og 19 år. Få iranske kvinner er nyankomne, kun 15 prosent har mindre enn 5 års botid i Norge. Som tidligere nevnt har det vært to perioder med betydelig innvandring fra Iran til Norge, og dette gjenspeiler seg i overgangene til norsk statsborgerskap. Iranere er stort sett flyktninger eller familietilknyttet til en flyktning og flest har byttet pass. Til sammen 6 900 iranske kvinner står registrert med norsk statsborgerskap ved inngangen til 2023.

Vietnamesiske kvinner er også en gruppe med lang botid i Norge. De første vietnamesiske flyktninger kom som flyktninger rundt midten av 1970-tallet. Mange var båtflyktninger som ble tatt opp av norske skip i Sør-Kina havet. Av de nesten 8 300 bosatte vietnamesiske innvandrerkvinnene per 1. januar 2023, hadde hele 63 prosent botid på 20 år eller mer. Hver femte kvinne har bodd i Norge mellom 10 og 19 år og kun 9 prosent hadde kort botid i Norge (under 5 år). Blant vietnamesiske kvinner er det en lav andel tidliginnvandrede, 8 prosent. Det er flere kvinner enn menn i den vietnamesiske befolkningen, 57 prosent. Hvorvidt innvandrerne går over til norsk statsborgerskap kan si noe om hvor godt integrert de er i det norske samfunnet. I så måte utmerker kvinnene fra Vietnam seg, ettersom hele 84 prosent hadde norsk statsborgerskap. Dette er høyt i forhold til andre grupper med lang botid. Nærmest kommer kvinnene fra Sri Lanka hvor nær 8 av 10 har norsk pass. Levekårsundersøkelsen blant personer med innvandrerbakgrunn (LKI 2016)

inneholder spørsmål om statsborgerskap som vi kun kan få svar på gjennom intervjuundersøkelser. Blant dem med norsk statsborgerskap har vi spurt om årsakene til at de søkte. Blant dem som i størst grad svarte at de søkte norsk statsborgerskap fordi «de følte at de tilhørte Norge» er innvandrere med bakgrunn fra Vietnam med 60 prosent (Vrålstad & Wiggen, 2017).

Vietnamesiske kvinner er i gjennomsnitt eldre enn innvandrerkvinner sett under ett. Hele 7 av 10 er 40 år og eldre mens tilsvarende andel for alle innvandrerkvinner er 5 av 10. Kun 5 prosent er under 25 år blant de vietnamesiske kvinnene mot 16 prosent blant alle innvandrerkvinner (figur 2.19).

Figur 2.19 Kvinner, etter alder og landbakgrunn. Utvalgte grupper. Bosatte per 1. januar 2023. Prosent

Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, Statistisk sentralbyrå.

Afghanske og bosniske kvinner er også to store grupper med flyktningbakgrunn. Den afghanske befolkningen talte 19 100 personer ved inngangen til 2023, og kvinner utgjorde 39 prosent av gruppen, nær 7 500 personer. Rundt 11 prosent av de kvinnene har kommet til Norge før fylte 6 år. Figur 2.18 viser botid blant flere flyktninggrupper, og vi ser av figuren at få afghanske kvinner har en lang botid på 20 år eller mer, kun 16 prosent. Det er en betydelig lavere andel med lang botid sammenlignet med irakiske og somaliske kvinner, men en høyere andel enn blant eritreiske kvinner. Innvandringen fra Afghanistan startet etter Talibans fall, og vi ser at de fleste kvinnene har en botid mellom 10 og 19 år, 41 prosent. Nesten like mange er registrert som flyktninger som familieinnvandrede, 3 700 kvinner i hver gruppe. Figuren 2.19 viser at afghanske kvinner i gjennomsnitt er yngre enn både vietnamesiske og bosniske kvinner, samt innvandrerkvinner i alt.

I etterdønningene av Balkan-krigene som spredte seg til Bosnia-Herzegovina i første halvdel av 1992, ankom den første gruppen bosniske flyktninger til Norge samme år. Det er per 1. januar 2023 registrert 14 000 bosniske innvandrere i landet, og litt over halvparten av disse er kvinner, 7 100 i absolutte tall. De fleste bosniske kvinner har flyktningbakgrunn, det er bare en liten gruppe på under 600 personer som i senere tid har innvandret til Norge av andre grunner. 7 av 10 er registrert som flyktninger og 2 av 10 er familieinnvandret til en flyktning. Bosniere har en annen sammensetning med hensyn til alder og kjønn enn det vi finner blant mange andre flyktninggrupper, hvor det er vanlig at unge, enslige menn reiser i forveien. Som sagt er det like mange kvinner som menn i gruppen, og mange bosniere har kommet som hele familier (Dzamarija, 2016). Det er relativt sett flere eldre blant bosniske kvinner enn i de fleste andre innvandrergrupper (figur 2.19). Omtrent 10 prosent av alle bosniske kvinner har innvandret til Norge før fylte 6 år.

De fleste kom i 1993. Følgelig har 3 av 4 en botid på 20 år eller mer. Etter at krigen sluttet høsten 1995 har det kommet få bosniere til Norge. Kun 7 prosent av de bosniske kvinnene har en kort botid i Norge (under 5 år). Hele 75 prosent av de bosniske kvinnene har norsk statsborgerskap, til sammen 5 400 i absolutte tall. I levekårsundersøkelsen fra 2016 oppga hele 70 prosent av bosniere at de har et dobbelt statsborgerskap. De høye andelene skyldes blant annet at Utlendingsdirektoratet har gjort unntak fra kravet om løsning fra tidligere statsborgerskap for bosniere fordi gebyr ved løsning var urimelig tyngende. Omtrent halvparten oppga også at de søkte norsk statsborgerskap fordi de følte at de hørte til i Norge.

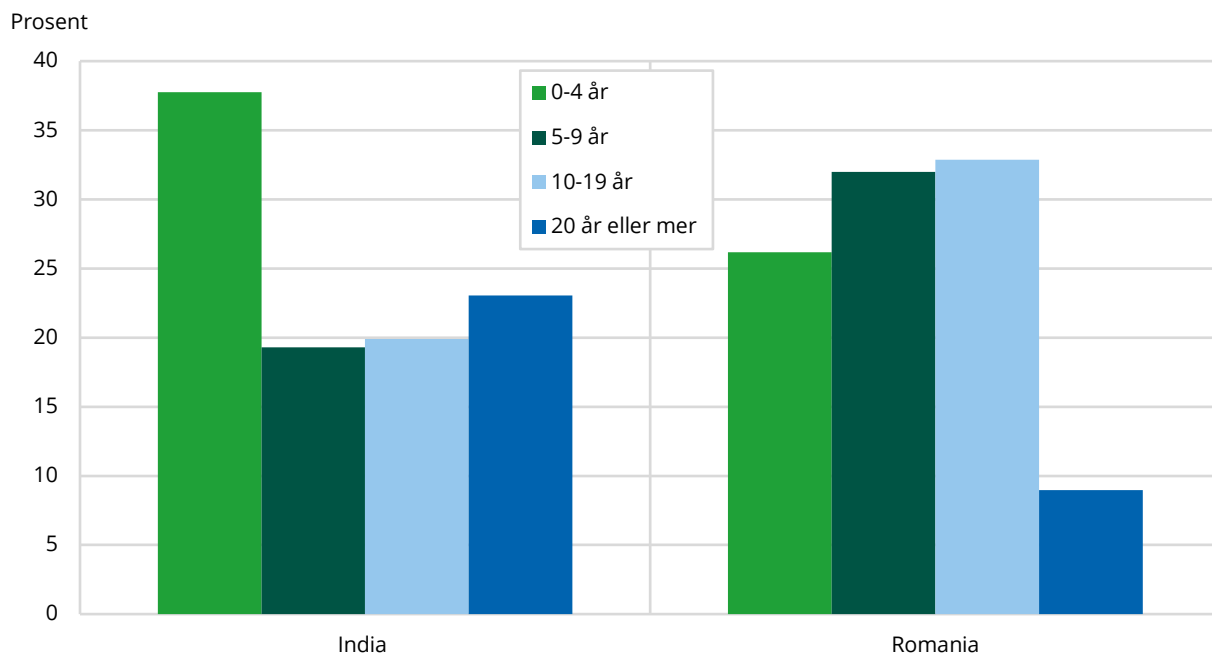
Familieinnvandring fra India

Som vi tidligere var inne på, har innvandringen til Norge variert fra år til år. Det gjelder både arbeidsinnvandring og for andre innvandringsgrunner. En av de spesielt sammensatte grupper innvandrere i Norge kommer fra India. Denne befolkningen består av blant annet arbeidsinnvandrere som kom for mange år siden, og som senere har generert mye familieinnvandring, samt mange nye arbeidsinnvandrere som har kommet som spesialister de senere årene og deres familietilknyttede. Arbeidsinnvandrere fra land utenfor EØS er en mannsdominert gruppe. Blant indiske innvandrere som per 1. januar 2023 talte nær 17 000 personer, er det flere menn enn kvinner. Kvinnene utgjør 46 prosent av den indiske befolkningen i Norge, eller 7 800 personer, i absolutte tall. De aller fleste er familieinnvandrere, 7 av 10, mens kun 1 av 10 er registrert som en arbeidsinnvandrer. Det er også rundt 5 prosent som er kommet til Norge på grunn av utdanning. Norge har, som tidligere nevnt, hatt to bølger av indisk innvandring. På 1970-tallet var hovedvekten av innvandringen preget av ufaglært arbeidsinnvandring, mens etter 2000-tallet har hoveddelen av arbeidsinnvandringen var mer spesialisert og faglært arbeidskraft. Begge gruppene har frembrakt betydelig familieinnvandring. Hver fjerde indisk kvinne i Norge har en botid på 20 år eller lenger og hver femte har bodd i Norge mellom 10 og 19 år. Den høyeste andelen finner vi i gruppen nyankomne (under 5 år) med 38 prosent i gruppen, eller nær 3 000 kvinner (figur 2.20).

Blant indiske kvinner er det 12 prosent (900 personer) som er tidliginnvandrede. Andelen ugifte i den voksne delen av befolkningen var lav per 1. januar 2023, kun 1 av 10. Hele 8 av 10 var registrert gift. Det er veldig få i denne gruppen som er skilt, separert eller enke.

Mange kvinnelige arbeidsinnvandrere fra Romania

Som tidligere nevnt har den økte arbeidsinnvandringen siden utvidelsen av EUs indre arbeidsmarked i 2004 kommet hovedsakelig fra de nye EØS-landene i øst. Arbeidsinnvandringen fra Romania har også vært betydelig selv om innvandringen fra Polen og Baltikum har dominert innvandringsbildet. Per 1. januar 2023 var det registrert 16 700 innvandrere fra Romania, og 7 400 av disse var kvinner. Det er som regel en overvekt av menn blant arbeidsinnvandrere, mens kvinner kommer som familietilknyttede. Blant de rumenske kvinnene er situasjonen litt annerledes, det er omtrent like mange som er registrert som arbeidsinnvandrere som familietilknyttede i gruppen, henholdsvis 3 400 og 3 100 kvinner. Figuren 2.20 viser at 1 av 3 har bodd i Norge mellom 10 og 19 år, og like mange har en botid mellom 5 og 9 år. Kun 9 prosent har lang botid i Norge (20 år og mer), mens hver fjerde kvinne fra Romania er nyankommen med botid under 5 år. Veldig få rumenske kvinner er tidliginnvandrede, kun 400 i absolutte tall, eller 5 prosent av alle i gruppen. Omtrent 8 av 10 i gruppen er utenlandske statsborgere.

Figur 2.20 Innvandrerkvinner fra India og Romania, etter botid. Bosatte per 1. januar 2023. Prosent

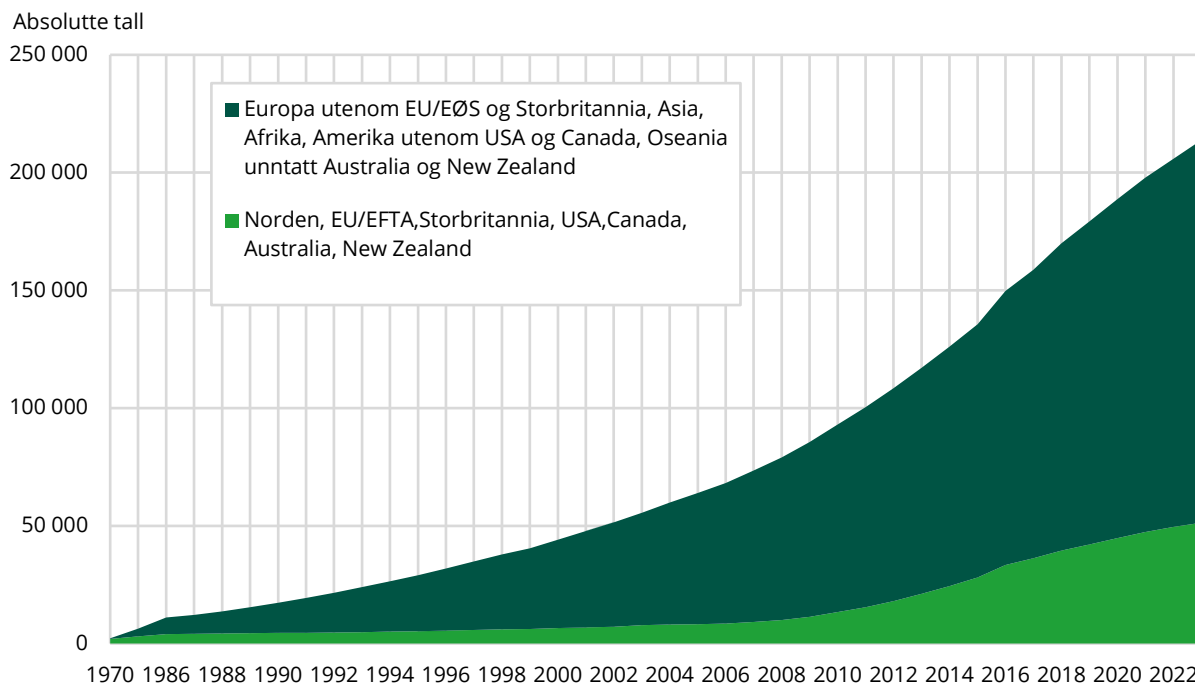
Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, Statistisk sentralbyrå.

2.9. Norskfødte døtre av innvandrere – en gruppe som vokser raskt

Norskfødte med innvandrerforeldre er en meget interessant gruppe i et integreringsperspektiv. Deres foreldre innvandret hovedsakelig som voksne personer, mens de selv er født og oppvokst i Norge, og vil ha andre forutsetninger enn foreldrene for å klare seg på samfunnets forskjellige arenaer. De norskfødte barna har stort sett hatt hele sin oppvekst, og det meste av sin sosialisering, i Norge. Det betyr at deres oppvekst er blitt preget av de samme institusjonelle rammene som oppveksten til dem uten innvandrerbakgrunn. Samtidig skiller de seg fra andre norskfødte barn uten innvandrerbakgrunn nettopp fordi deres foreldre ikke er fra Norge, og derfor ikke arver den «kulturelle kapitalen» som norskfødte foreldre overfører til sine barn (Henriksen & Østby, 2007). Denne gruppen sees av mange som selve «lakmustesten» på hvordan det går med integreringen i Norge.

De siste femti årene har antallet norskfødte med innvandrerforeldre økt kraftig. Fra å være en svært liten gruppe med litt over 2 000 personer i 1970, eller beskjedne 0,06 prosent av den norske befolkningen, har denne gruppen økt til hele 214 000 personer i 2023, og utgjør nå 3,9 prosent av folketallet (figur 2.21). Som for hele befolkningen var det også blant norskfødte med innvandrerforeldre like mange menn som kvinner. Kvinner utgjør 49 prosent av alle norskfødte med innvandrerforeldre, eller 104 100 personer i absolutte tall. I den kvinnelige delen av befolkningen i Norge som teller 2,72 millioner kvinner, utgjør de 104 100 norskfødte med innvandrerforeldre litt over 3,8 prosent (tabell 2.1).

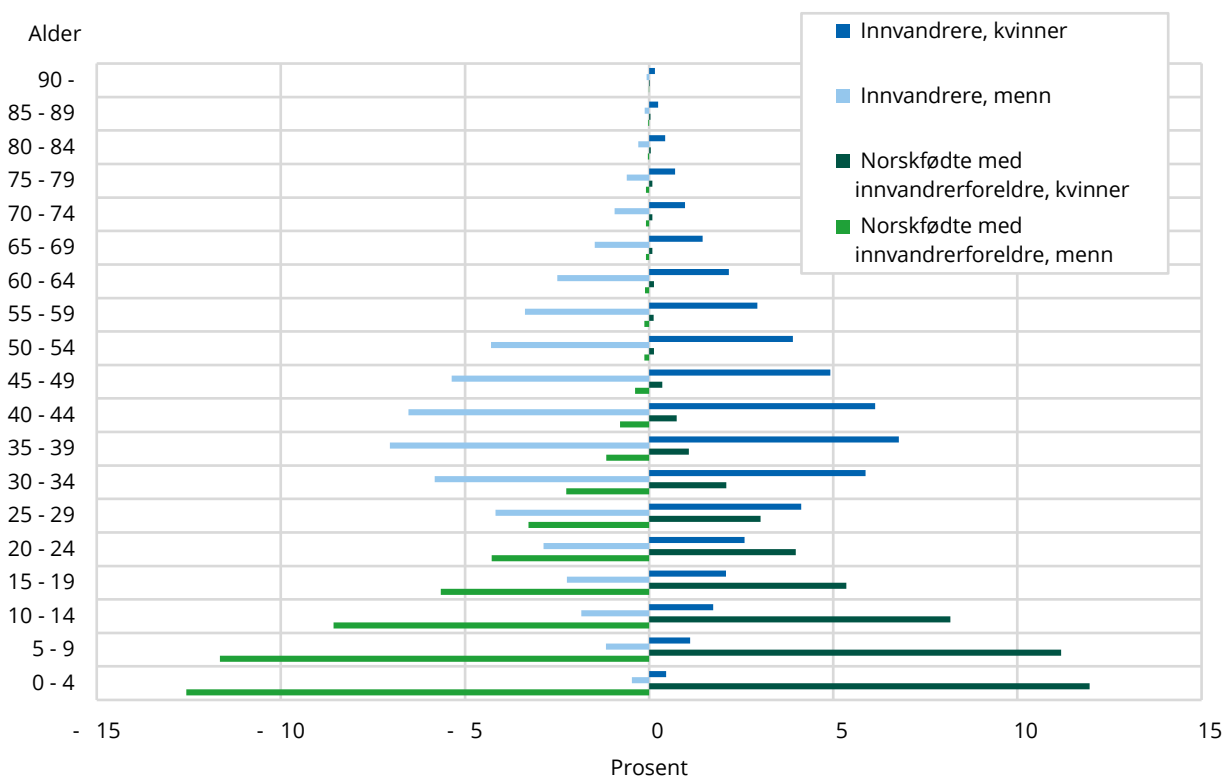
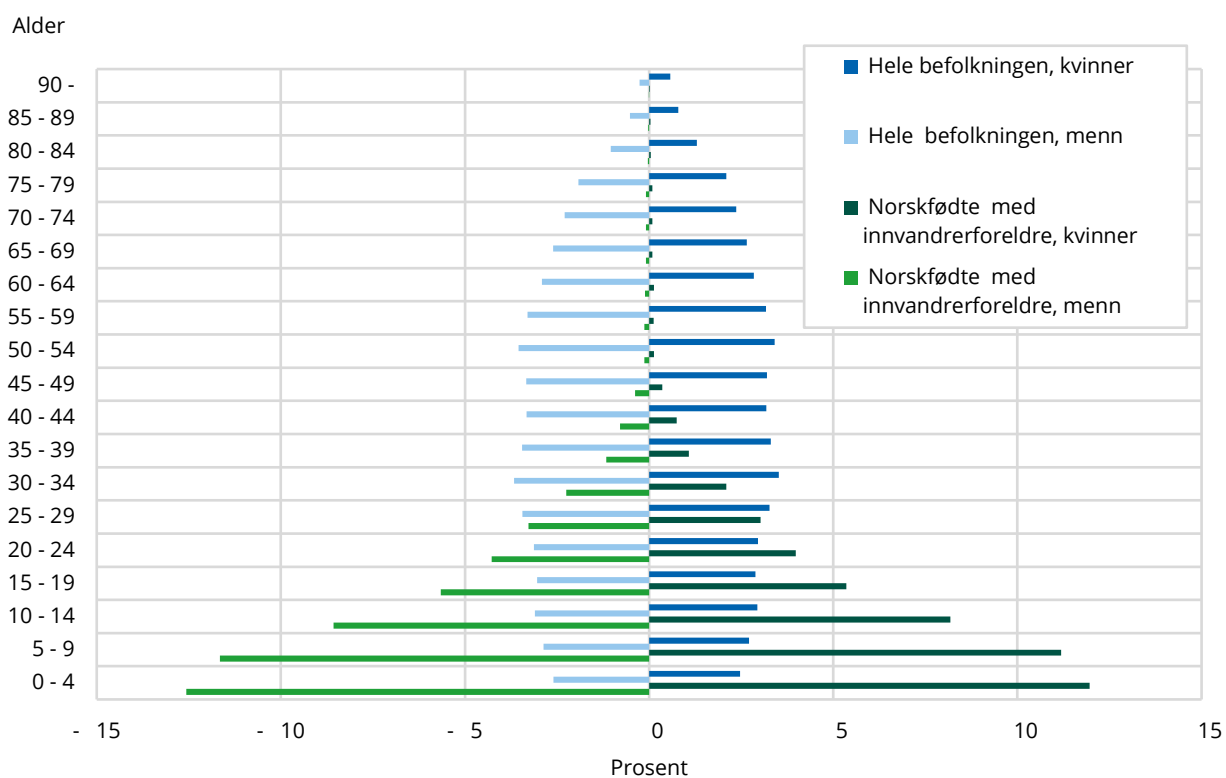
Figur 2.21 Norskfødte med innvandrerforeldre. Bosatte per 1. januar 1970-2023. Absolutte tall

Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, Statistisk sentralbyrå.

Hvis vi ser på norskfødte med innvandrerforeldre under ett, så tilhører flest de yngste aldersgruppene. Veldig få er over 40 år gamle. Alderssammensetningen i denne gruppen er helt forskjellig fra det vi finner i den norske befolkningen og blant innvandrere. Ved inngangen til 2023 var 25 prosent av norskfødte med innvandrerforeldre under 5 år, og hele 75 prosent var yngre enn 20 år (figur 2.22). I befolkningen som helhet var 5 prosent under 5 år og 23 prosent under 20 år. Det er relativt få barn som innvandrere, og blant innvandrere utgjorde andelen under 5 år kun 1 prosent (figur 2.2).

Figur 2.22 Befolkningspyramiden. Hele befolkningen og norskfødte med innvanderforeldre samt innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre. 1. januar 2023. Prosent

Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre, Statistisk sentralbyrå.

Norskfødte kvinner med innvanderforeldre er, som tidligere nevnt, svært unge. De utgjør en større andel av alle barn og unge i Norge, og en forsvinnende liten andel av eldre.

Tabell 2.8 Norskfødte med innvanderforeldre, etter kjønn og aldersgrupper. Per 1. januar 2023. Absolutte tall og prosent

	Befolkningen i alt				Norskfødte med innvanderforeldre			
	I alt	Menn	Kvinner	Prosent	I alt	Menn	Kvinner	Prosent
I alt	5 488 984	2 765 470	2 723 514	100	213 810	109 687	104 123	100
0-5 år	336 670	172 799	163 871	6	63 384	32 485	30 899	30
6-15 år	645 043	331 453	313 590	12	78 957	40 310	38 647	37
16-19 år	259 714	133 093	126 621	5	18 288	9 418	8 870	9
20-66 år	3 355 714	1 712 794	1 642 920	61	51 880	26 848	25 032	24
67 år eller eldre	891 843	415 331	476 512	16	1 301	626	675	1

Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre, Statistisk sentralbyrå.

- 0-5 år: Det er nær 31 000 norskfødte jenter med innvanderforeldre som er under skolealder. Dette er 30 prosent av alle norskfødte kvinner med innvanderforeldre, og 19 prosent av alle jenter i Norge under 6 år.
- 6-19 år: 47 500 norskfødte jenter og kvinner med innvanderforeldre er i utdanningsalder, de utgjør 11 prosent av alle kvinner i Norge i denne alderen.
- 20- 66 år: Når man beregner andelen sysselsatte i den registerbaserte statistikken, tar man ofte utgangspunkt i personer mellom 20 og 66 år. Av alle norskfødte kvinner med innvanderforeldre er det 25 000 i denne aldersgruppen, noe som utgjør 24 prosent av hele gruppen. I den totale kvinnelige befolkningen er tilsvarende andel 61 prosent.
- 67 år eller eldre: I denne gruppen er det beskjedne 1 prosent av alle norskfødte kvinner med innvanderforeldre, litt under 700 personer i absolutte tall.

De fleste med norsk statsborgerskap

Ved inngangen til 2023 hadde hele 73 prosent av norskfødte kvinner med innvanderforeldre norsk statsborgerskap. I noen grupper var så godt som alle norske statsborgere, slik som norskfødte kvinner med innvanderforeldre fra Pakistan, Irak, Vietnam, Tyrkia, Sri Lanka og Kosovo (tabell 2.9). Dette er ikke overraskende siden deres foreldre er blant de gruppene som har lengst botid i Norge, og mange har ervervet norsk statsborgerskap. Det er dessuten mange som har foreldre med flyktningbakgrunn, og vi har sett at denne gruppen har høyest tilbøyelighet til å ta norsk statsborgerskap når de har muligheten til det. Blant alle bosatte innvandrerkvinner er det i alt 42 prosent som har skiftet til norsk statsborgerskap (tabell 2.6).

I levekårsundersøkelsen blant personer med innvandrerbakgrunn (LKI 2016), ble fire grupper norskfødte med innvanderforeldre i alderen 16-39 år, med familiebakgrunn fra Pakistan, Vietnam, Tyrkia og Sri Lanka, spurt om blant annet statsborgerskap. Nesten alle i utvalget hadde norsk statsborgerskap. Til tross for prinsippet om ett statsborgerskap i Norge på det tidspunktet, oppga rundt 17 prosent at de hadde et annet statsborgerskap i tillegg til det norske (Dalgard, 2018). Andelene varierer med landbakgrunn. Den høyeste andelen med dobbelt statsborgerskap fant vi blant norskfødte med innvanderforeldre fra Tyrkia, hvor 75 prosent av de spurte oppga at de hadde et annet statsborgerskap i tillegg til det norske. Andelene er under 10 prosent for personer fra Pakistan, Sri Lanka og Vietnam.

Tabell 2.9 Norskfødte kvinner med innvanderforeldre, etter landbakgrunn og statsborgerskap. Per 1. januar 2023. Absolutte tall og prosent

	Norskfødte kvinner med innvanderforeldre i alt	Norske statsborgere	Utenlandske statsborgere	Andel med norsk statsborgerskap
I alt	104 123	75 980	28 143	73
Pakistan	8 879	8 612	267	97
Polen	8 085	1 290	6 795	16
Somalia	7 602	7 086	516	93
Irak	5 852	5 645	207	96
Vietnam	4 656	4 606	50	99
Eritrea	4 038	3 256	782	81
Litauen	3 827	252	3 575	7
Tyrkia	3 664	3 452	212	94
Sri Lanka	3 307	3 201	106	97
Kosovo	3 185	3 030	155	95

Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre, Statistisk sentralbyrå.

Statistikken over statsborgerskap per 1. januar 2023 viser at særlig blant norskfødte kvinner med innvanderforeldre fra land i EØS er det lave andeler med norsk statsborgerskap. Blant norskfødte kvinner fra Polen og Litauen var andelen med norsk statsborgerskap henholdsvis 16 og 7 prosent.

Asia dominerer

Norskfødte kvinner med innvanderforeldre har foreldre som stammer fra alle deler av verden, både fra våre naboland, og fra fjerntliggende land som det først kom arbeidsinnvandrere og flyktninger fra, og etter hvert familiemedlemmer til begge gruppene. Fordelingen etter landbakgrunn blant norskfødte med innvanderforeldre gjenspeiler foreldrenes landbakgrunn. De 104 100 norskfødte kvinnene som var registrert bosatt i Norge per 1. januar 2023 hadde foreldre med bakgrunn fra hele 175 forskjellige land og selvstyrte områder. Tabell 2.10 viser de 20 største gruppene, etter landbakgrunn (som i dette tilfellet er mors fødeland).

Tabell 2.10 Norskfødte med innvanderforeldre, etter kjønn og landbakgrunn. 20 største grupper. Per 1. januar 2023. Absolutte tall og prosent

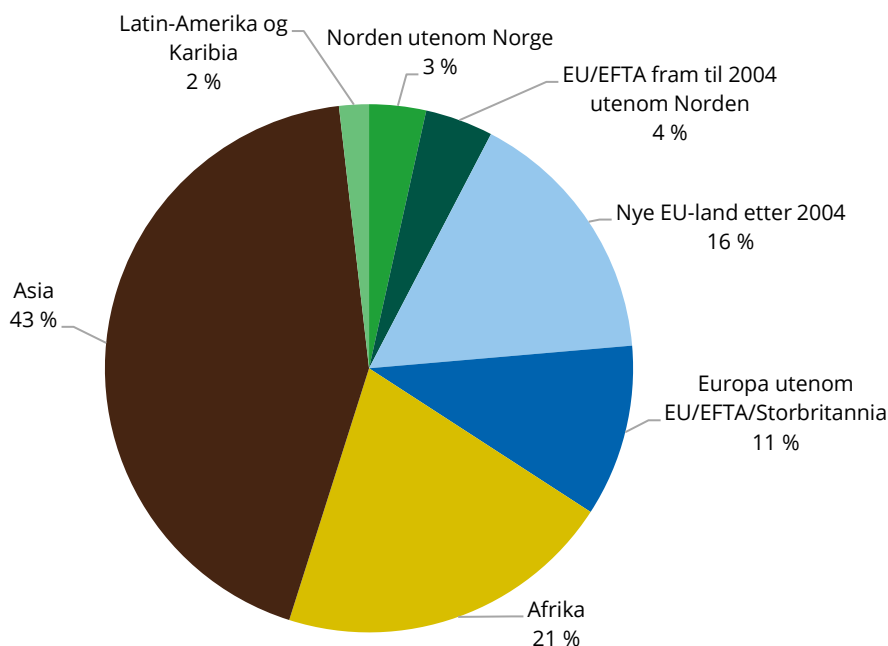
	Norskfødte med innvanderforeldre i alt	Menn	Kvinner	Kvinner i prosent av alle i gruppen
I alt	213 810	109 687	104 123	48,7
Pakistan	18 376	9 497	8 879	48,3
Polen	16 583	8 498	8 085	48,8
Somalia	15 784	8 182	7 602	48,2
Irak	12 021	6 169	5 852	48,7
Vietnam	9 580	4 924	4 656	48,6
Eritrea	8 162	4 124	4 038	49,5
Litauen	7 956	4 129	3 827	48,1
Tyrkia	7 597	3 933	3 664	48,2
Sri Lanka	6 783	3 476	3 307	48,8
Kosovo	6 529	3 344	3 185	48,8
Syria	6 250	3 208	3 042	48,7
Afghanistan	5 751	2 855	2 896	50,4
Iran	5 336	2 766	2 570	48,2
India	5 092	2 600	2 492	48,9
Bosnia-Hercegovina	5 079	2 659	2 420	47,6
Marokko	2 491	2 352	4 843	48,6
Russland	2 361	2 212	4 573	48,4
Etiopia	2 059	2 016	4 075	49,5
Filippinene	1 890	1 771	3 661	48,4
Sverige	1 832	1 763	3 595	49,0

Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre, Statistisk sentralbyrå.

Det er ikke bare antallet norskfødte med innvanderforeldre som har endret seg betydelig, men også sammensetningen i gruppen. I 1970 hadde hele 9 av 10 i denne gruppen bakgrunn fra Europa,

mesteparten fra våre naboland Danmark og Sverige. I dag har om lag 3 av 4 norskfødte med innvandrerforeldre en bakgrunn fra Afrika, Asia etc. (figur 2.21).

Figur 2.23 Norskfødte kvinner med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn. Verdensdeler. Per 1. januar 2023. Prosent

Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, Statistisk sentralbyrå.

Ved inngangen til 2023 utgjorde norskfødte kvinner med innvandrerforeldre fra Asia 43 prosent av alle i gruppen, mens 31 prosent hadde europeisk bakgrunn. Norskfødte kvinner med afrikanske foreldre utgjorde 21 prosent (figur 2.23). Dette er en annen sammensetning med hensyn til landbakgrunn enn det vi finner blant innvandrerkvinner (figur 2.3) hvor den europeiske bakgrunn dominerer.

Flest med foreldre fra Pakistan

Den største gruppen norskfødte kvinner med innvandrerforeldre, med nær 8 900 personer, har bakgrunn fra Pakistan (tabell 2.10). Det er ikke overraskende siden deres foreldre er blant de gruppene som har lengst botid i Norge. Norskfødte kvinner av pakistanske innvandrere har blitt voksne. Per 1. januar 2023 var 64 prosent i denne gruppen 18 år eller eldre. Kun 1 av 10 var i førskolealder (tabell 2.11). Selv om de er den klart største enkeltgruppen av norskfødte kvinner med innvandrerforeldre, utgjør de ikke mer enn 9 prosent av alle norskfødte kvinner med innvandrerforeldre. Dette bekrefter igjen at mangfoldet er stort i denne gruppen.

Tabell 2.11 Norskfødte kvinner med innvandrereforeldre, etter landbakgrunn og alder. 10 største grupper. Per 1. januar 2023. Absolutte tall

	Alle aldre	Alder, utvalgte grupper					Alder, utvalgte grupper	
	I alt	0-5 år	6-15 år	16-19 år	20-66 år	67 år+	0-17 år	18 år og eldre
	104 123	30 899	38 647	8 870	25 032	675	74 131	29 992
Pakistan	8 879	937	1 867	854	5 221	-	3 207	5 672
Polen	8 085	3 663	3 914	136	361	11	7 680	405
Somalia	7 602	2 067	3 606	879	1 050	-	6 137	1 465
Irak	5 852	1 223	2 785	1 027	817	-	4 508	1 344
Vietnam	4 656	353	1 205	601	2 497	-	1 847	2 809
Eritrea	4 038	2 169	1 491	107	271	-	3 713	325
Litauen	3 827	2 006	1 783	35	3	-	3 815	12
Tyrkia	3 664	421	984	430	1 829	-	1 631	2 033
Sri Lanka	3 307	311	834	522	1 640	-	1 382	1 925
Kosovo	3 185	647	1 192	469	877	-	2 067	1 118

Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre, Statistisk sentralbyrå.

De andre store gruppene er norskfødte kvinner med bakgrunn fra Polen, Somalia, Irak og Vietnam. Til sammen hadde om lag en tredjedel av de norskfødte kvinnene med innvandrereforeldre, bakgrunn fra disse 5 landene.

Norskfødte kvinner med innvandrereforeldre fra Polen er den andre største gruppen, og en gruppe som er mangedoblet siden EU-utvidelsen i 2004. Per 1. januar 2003 var det registrert i underkant av 800 norskfødte barn av polske innvandrere, mens tilsvarende tall for 1. januar 2023 var 16 600 personer. 49 prosent, eller 8 500 personer av disse, er kvinner/jenter (tabell 2.10). Denne gruppen er svært ung, 45 prosent er under 6 år gamle, og hele 95 prosent er under myndighetsalder (tabell 2.11).

Den tredje største gruppen norskfødte kvinner med innvandrereforeldre har foreldre fra Somalia, med 7 600 personer. Det er fortsatt få av dem som har blitt voksne. Kun 19 prosent var 18 år eller eldre ved inngangen til 2023. I denne gruppen er 27 prosent under seks år gamle. De aller fleste foreldrene til disse personene har flyktningbakgrunn. Norskfødte kvinner av somaliske innvandrere er en gruppe som vokser fort. Per 1. januar 2003 var det registrert 1 400 norskfødte kvinner med innvandrereforeldre og 20 år senere har tallet økt til 7 600 personer.

Norskfødte kvinner med innvandrereforeldre fra Irak er den fjerde største gruppen med litt under 5 900 personer. De fleste er veldig unge. Av de norskfødte kvinnene med innvandrereforeldre fra Irak som bodde i Norge i 2023 var 8 av 10 under 18 år gamle, og omtrent hver femte var i førskolealderen (tabell 2.11).

Norskfødte døtre av innvandrere fra Vietnam er femte største gruppe, og teller 4 700 personer. Deres foreldre har lang botid i Norge. De første vietnamesiske innvandrerne kom som flyktninger rundt midten av 1970-tallet. 60 prosent av alle norskfødte døtre av vietnamesere var 18 år eller eldre per 1. januar 2023. Tilsvarende andel for alle norskfødte med innvandrereforeldre er 29 prosent (tabell 2.11).

En svært ung gruppe norskfødte med innvandrereforeldre er kvinner med eritreisk bakgrunn. I denne gruppen er 92 prosent under 18 år gamle, og godt over halvparten er i førskolealderen. Det samme gjelder døtre av litauiske innvandrere, der alle var under myndighetsalderen per 1. januar 2023, og 52 prosent var under 5 år.

Blant norskfødte kvinner med innvandrereforeldre fra Tyrkia og Sri Lanka finner vi en betydelig andel voksne (over 18 år), henholdsvis 55 og 58 prosent. Deres foreldre er som tidligere nevnt, blant de eldste innvandrerguppene i Norge. Kun 1 av 10 var i førskolealderen i begge gruppene. Det er også flere norskfødte kvinner med foreldre fra Kosovo som er blitt voksne. I denne gruppen har andelen 18 år og eldre nådd 35 prosent. I denne gruppen er hver femte kvinne i førskolealderen.

2.10. Bor i alle kommuner, fra sør til nord

Fordelingen i antall og andel innvandrerkvinner og deres norskfødte døtre som bor i norske kommuner varierer mye mellom de ulike kommunene. For hele landet under ett, utgjorde innvandrere 16,0 prosent og deres norskfødte barn 3,9 prosent av totalbefolkningen per 1. januar 2023. Siden kvinner er omtrent halve befolkningen, er disse andelene tilnærmet like i den kvinnelige delen av befolkningen. Innvandrerkvinner utgjør 16 prosent av alle norske kvinner, mens tilsvarende andel for deres norskfødte døtre er 3,8 prosent. Innvandrerkvinner er å finne i alle landets fylker og kommuner, mens norskfødte døtre av innvandrere bor i 350 av landets 356 kommuner.

Innvandrerkvinner bor mer konsentrert enn alle kvinner samlet, og en større andel av dem bor i Oslo. Ved inngangen til 2023 bodde 21 prosent av innvandrerkvinnene og 13 prosent av den totale kvinnelige befolkningen i Oslo (tabell 2.12). Tidligere var denne konsentrasjonen av innvandrerkvinner sterkere, men har avtatt noe de senere årene. For 20 år siden, i 2003, var 29 prosent av innvandrerkvinnene og 12 prosent av alle kvinner bosatt i Oslo. Viken er fylket med flest innvandrerkvinner- om lag 3 av 10 av alle landets innvandrerkvinner bor i dette fylket.

Tabell 2.12 Kvinner, etter innvandringskategori og fylke, per 1. januar 2023. Absolutte tall og prosent

	Kvinner i alt	I prosent av alle kvinner	Innvandrerkvinner	Prosent	Norskfødte kvinner med innvandrerforeldre	Prosent
Hele landet	2 723 514	100	428 107	100	104 123	100
30 Viken	642 251	24	115 672	27	32 932	32
03 Oslo	355 795	13	89 052	21	29 279	28
34 Innlandet	186 282	7	20 605	5	3 823	4
38 Vestfold og Telemark	214 362	8	29 140	7	6 425	6
42 Agder	157 302	6	21 488	5	4 404	4
11 Rogaland	242 682	9	38 609	9	8 560	8
46 Vestland	319 071	12	41 296	10	8 055	8
15 Møre og Romsdal	132 006	5	16 776	4	2 572	2
50 Trøndelag - Tröndelage	235 901	9	27 277	6	4 814	5
18 Nordland - Nordlännda	118 760	4	12 694	3	1 460	1
54 Troms og Finnmark - Romsa ja Finnmärku	119 102	4	15 498	4	1 799	2

Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, Statistisk sentralbyrå.

Også vestlandsfylkene Rogaland og Vestland har et betydelig antall innvandrerkvinner blant de bosatte, godt over 35 000 personer i hvert av de to fylkene. Færrest innvandrerkvinner er det i våre to nordligste fylker både i antall og som andel av alle kvinner.

Andelen innvandrerkvinner er høyere enn landsgjennomsnittet på 15,7 prosent (tabell 2.13) i 66 av landets 356 kommuner. De små kommunene Båtsfjord og Gamvik på Finnmarkskysten er de kommunene i landet med størst andel innvandrerkvinner, med henholdsvis 29 og 27 prosent av alle kvinner i kommunen. Den lille kommunen Træna i Nordland fylke med sine 210 bosatte kvinner, hvor av 27 prosent er innvandrere, kommer på tredje plass på listen. Landets største kommune, Oslo, er på sjette plass med en andel innvandrerkvinner på 25 prosent. Et av kjennetegnene til de kommunene med lavest innvandrerkinneandel, er at det er distriktskommuner med lave folketall. Rindal er den kommunen med den laveste andelen innvandrerkvinner med 2,5 prosent.

Tabell 2.13 Kvinner, etter innvandringskategori og kommune, per 1. januar 2023. 10 kommuner med høyest- og lavest andel innvandrerkvinner. Absolutte tall og prosent

	Kvinner i alt	Innvandrerkvinner	Innvandrerkvinner i prosent av alle kvinner
Hele landet	2 723 514	428 107	15,7
Kommuner med høyest andel innvandrerkvinner			
K-5443 Båtsfjord	1 016	294	28,9
K-5439 Gamvik	485	130	26,8
K-1835 Træna	209	56	26,8
K-3029 Lørenskog	23 193	5 905	25,5
K-5014 Frøya	2 541	645	25,4
K-0301 Oslo	355 795	89 052	25,0
K-5433 Hasvik	434	108	24,9
K-3033 Ullensaker	21 036	5 105	24,3
K-3042 Hemsedal	1 260	287	22,8
K-1874 Moskenes	450	100	22,2
Kommuner med lavest andel innvandrerkvinner			
K-5053 Inderøy	3 422	232	6,8
K-3011 Hvaler	2 352	158	6,7
K-3414 Nord-Odal	2 473	160	6,5
K-5041 Snåase - Snåsa	1 005	65	6,5
K-3435 Vågå	1 742	108	6,2
K-3433 Skjåk	1 053	65	6,2
K-5020 Osen	422	25	5,9
K-1811 Bindal	664	37	5,6
K-3434 Lom	1 083	56	5,2
K-5061 Rindal	962	24	2,5

Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, Statistisk sentralbyrå.

I absolutte tall bor det flest innvandrerkvinner i hovedstaden, litt over 89 000 personer. Oslo skiller seg helt ut blant norske kommuner når det kommer til antall innvandrere. Ingen andre kommuner har så mange innvandrerkvinner i absolutte tall, selv om vi har sett at noen små kommuner og Lørenskog har en større andel innvandrerkvinner enn Oslo (tabell 2.13).

I absolutte tall er det fire ganger flere innvandrerkvinner i Oslo enn i Bergen, som er kommune nummer to på listen over kommuner med størst antall innvandrerkvinner (tabell 2.14). Selv om Bergen har så mange som 22 000 bosatte innvandrerkvinner, ligger andelen på 15,1 prosent, og er under gjennomsnittet for hele landet. Trondheim og Stavanger kommer høyt opp på listen, med over 14 000 bosatte innvandrerkvinner hver, etterfulgt av og Bærum og Drammen. Trondheim har også en andel som ligger under gjennomsnittet for Norge, sett under ett.

Andelen innvandrerkvinner i Oslo har steget jevnt og trutt år for år, med unntak av 2021 og 2022, da andelen forble uendret på 24,4 prosent. Krigen i Ukraina førte til en flyktningstrøm, som også Oslo tok sin del av, og andelen steg noe, til 25 prosent.

Tabell 2.14 Innvandrerkvinner, etter kommune, per 1. januar 2023. 20 kommuner med størst antall innvandrerkvinner. Absolutt tall og prosent

	Kvinner i alt	Innvandrerkvinner	Innvandrerkvinner i prosent
Hele landet	2 723 514	428 107	15,7
K-0301 Oslo	355 795	89 052	25,0
K-4601 Bergen	143 899	21 785	15,1
K-5001 Trondheim - Tråante	104 647	14 522	13,9
K-1103 Stavanger	72 813	14 001	19,2
K-3024 Bærum	65 104	12 490	19,2
K-3005 Drammen	51 703	11 404	22,1
K-3030 Lillestrøm	44 943	9 778	21,8
K-4204 Kristiansand	57 937	8 801	15,2
K-3025 Asker	48 806	8 653	17,7
K-1108 Sandnes	40 533	7 858	19,4
K-3004 Fredrikstad	42 274	6 678	15,8
K-3029 Lørenskog	23 193	5 905	25,5
K-5401 Tromsø	38 712	5 519	14,3
K-3804 Sandefjord	32 656	5 306	16,2
K-3020 Nordre Follo	31 169	5 111	16,4
K-3033 Ullensaker	21 036	5 105	24,3
K-3003 Sarpsborg	29 450	5 071	17,2
K-1507 Ålesund	32 968	4 604	14,0
K-3002 Moss	25 807	4 403	17,1
K-3807 Skien	28 065	4 112	14,7

Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 2.14 viser hvilke kommuner som har størst antall innvandrerkvinner. Vi tar utgangspunkt i tabellene 2.14 og 2.13 når vi skal vise hvilken landgruppe av innvandrerkvinner som er størst i de 5 kommunene med høyest antall og andel innvandrerkvinner.

Innvandrerkvinner fra Pakistan er den største gruppen i Oslo med nesten 6 000 personer. Av de nær 11 000 pakistanske kvinner i Norge, bor med andre ord hele 54 prosent i Oslo, noe som er en meget høy andel sammenlignet med mange andre grupper. Polske kvinner er den største innvandrergruppen i landet med nesten 40 000 personer, men er nest største gruppe kvinner i Oslo. Det bodde 5 400 polske kvinner i hovedstaden per 1. januar 2023. Dette er kun 14 prosent av alle polske kvinner i Norge. Mange innvandrerkvinner med somalisk bakgrunn bor i Oslo, og de er den tredje største innvandrergruppen blant Oslos 196 forskjellige nasjonaliteter. Av de 13 200 somaliske kvinner i landet, bor 38 prosent i Oslo, noe som er høyt sammenlignet med polske kvinner, men mye lavere enn for pakistanske kvinner.

De tre største gruppene innvandrerkvinner blant 165 forskjellige nasjonaliteter i Bergen er Polen, Ukraina og Thailand. I likhet med Bergen er Polen den største gruppen også i Trondheim etterfulgt av Tyskland og Thailand. Det var registrert bosatt nær 900 innvandrerkvinner med bakgrunn fra Polen i Trondheim, og de utgjorde 6 prosent av alle de 14 500 innvandrerkvinnene i kommunen (tabell 2.14). I flere år har innvandrerkvinner fra Polen vært største gruppe i mange kommuner, og er det fortsatt. Både i Stavanger og Bærum, som er nummer fire og fem på listen over kommuner med det høyeste antallet innvandrerkvinner, er Polen den største gruppen, med henholdsvis 1 200 og 1 400 kvinner. Det nye er at innvandrerkvinner fra Ukraina i 2023 er blitt størst eller nest størst i mange kommuner. I Stavanger er ukrainske kvinner den nest største gruppen med litt over 600 kvinner, etterfulgt av filippinske kvinner. I Bærum er svenske og filippinske kvinner på andre og tredje plass.

Selv om polske kvinner utgjør 1,5 prosent av alle kvinner i Norge, har de i enkelte kommuner langt større betydning for folketallet enn nasjonalt. I den lille kommunen Træna, som er blant de kommunene med den høyeste andelen innvandrerkvinner i landet (tabell 2.13), utgjør de polske kvinnene 12 prosent av den kvinnelige befolkningen i kommunen. Båtsfjord har den høyeste andelen innvandrerkvinner i forhold til folketallet, og litauiske kvinnene (110 personer) var den

største gruppen blant de 294 bosatte innvandrerkvinnene fra 27 forskjellige land. I denne kommunen var andre relativt store grupper kvinner fra Finland og Russland. Innvandrerkvinnene i Gamvik representerer 28 forskjellige nasjonaliteter, og her var også litauerne den største gruppen kvinner etterfulgt av estiske og latviske kvinner.

Mange norskfødte med innvandrerforeldre i Oslo og Viken

Selv om norskfødte med innvandrerforeldre er en gruppe som har vokst betydelig og er blitt eldre, er dette fremdeles en svært ung befolkning. Som tabell 2.8 viser, er hele 75 prosent under 19 år, altså i førskolealder og utdanningsalder. Siden det store flertallet av norskfødte med innvandrerforeldre er barn, forteller bosettingsmønsteret deres mest om foreldrenes valg av bosted. De norskfødte kvinnene med innvandrerforeldre er i likhet med sine mødre klart sentralisert i Viken og Oslo (tabell 2.12). 32 prosent av alle norskfødte døtre av innvandrere bor i Viken, og 28 prosent er å finne i Oslo. Med andre ord bor hele 6 av 10 i disse to fylkene. Dette er enda høyere andeler sammenlignet med innvandrerkvinner hvor 4 av 10 er bosatt i disse to fylkene. I absolutte tall er det snakk om 33 000 norskfødte døtre i Viken og 29 300 i Oslo. Resterende 41 800 fordeler seg på de andre 11 fylkene i landet (tabell 2.12).

Det bodde norskfødte kvinner med innvandrerforeldre i 350 av landets 356 kommuner. I Utsira, Modalen, Fedje, Røyrvik, Værøy og Storfjord finner vi ingen bosatte norskfødte kvinner med innvandrerforeldre per 1. januar 2023.

Det er Oslo som har klart flest i denne gruppen i antall personer. Etter Oslo hadde Bergen kommune høyest antall av alle i denne gruppen med nær 5 000 kvinner (tabell 2.14). Det betyr at det bor nesten seks ganger så mange norskfødte kvinner med innvandrerforeldre i Oslo som i kommune nummer to, Bergen. Det er flere grunner til at Oslo skiller seg ut med mange norskfødte med innvandrerforeldre. Viktigst er at innvandrere fra EU/EFTA etc. i mindre grad får barn i Norge med andre fra sitt land, mens andelen er høyere blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. Den sistnevnte gruppen har en mye høyere konsentrasjon i Oslo. Det er større andel i Oslo med lang botid sammenlignet med landet ellers. Dermed har de hatt bedre tid på seg til å stifte familie og få barn. Samtidig er det ofte så mange i Oslo som er kommet fra samme land at det er mulig å finne en partner blant andre innvandrere (Kirkeberg et al., 2019). Flest norskfødte med innvandrerforeldre har vi i gruppen med bakgrunn fra Pakistan (tabell 2.11), en gruppe som bor konsentrert i og rundt Oslo, som har foreldre med lang botid i Norge, og når de får barn er det som regel med en partner fra samme land.

Bare 30 kommuner ligger over det nasjonale gjennomsnittet på 3,8 prosent når vi ser på gruppen norskfødte kvinner med innvandrerforeldre som en andel av alle kvinner i Norge. Selv om Oslo er den kommunen med flest bosatte norskfødte kvinner med innvandrerforeldre, er det i Lørenskog kommune i Viken at gruppen utgjør største andel av alle kvinner i kommunen. I Lørenskog er andelen 11 prosent mot 8 prosent i Oslo (tabell 2.15). Ullensaker har også en andel som er litt større enn i Oslo (8,5 prosent).

Tabell 2.15 Norskfødte kvinner med innvandrereforeldre, etter kommune, per 1. januar 2023. 20 kommuner med størst antall innvandrerkvinner. Absolutte tall og prosent

	Norskfødte kvinner med innvandrereforeldre	I prosent av alle kvinner i kommunen	I prosent av alle norskfødte kvinner med innvandrereforeldre
Hele landet	104 123	3,8	100,0
K-0301 Oslo	29 279	8,2	28,1
K-4601 Bergen	4 952	3,4	4,8
K-3005 Drammen	3 811	7,4	3,7
K-3030 Lillestrøm	3 697	8,2	3,6
K-1103 Stavanger	3 245	4,5	3,1
K-5001 Trondheim - Tråante	2 987	2,9	2,9
K-3024 Bærum	2 771	4,3	2,7
K-3029 Lørenskog	2 492	10,7	2,4
K-4204 Kristiansand	2 236	3,9	2,1
K-1108 Sandnes	2 179	5,4	2,1
K-3025 Asker	2 046	4,2	2,0
K-3004 Fredrikstad	1 946	4,6	1,9
K-3033 Ullensaker	1 790	8,5	1,7
K-3003 Sarpsborg	1 719	5,8	1,7
K-3020 Nordre Follo	1 424	4,6	1,4
K-3804 Sandefjord	1 301	4,0	1,2
K-3002 Moss	1 273	4,9	1,2
K-3807 Skien	1 206	4,3	1,2
K-3014 Indre Østfold	1 056	4,6	1,0
K-3803 Tønsberg	874	3,0	0,8
Andre kommuner	31 839	-	31,0

Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre, Statistisk sentralbyrå.

Av de om lag 29 300 norskfødte kvinner med innvandrereforeldre som er registrert bosatt i Oslo er det 6 nasjonaliteter som til sammen utgjør mer enn halvparten av alle i gruppen. Per 1. januar 2023 besto gruppen i hovedstaden av hele 158 nasjonaliteter, og de 6 største nasjonalitetene (i absolutte tall) er norskfødte kvinner med bakgrunn fra Pakistan, Somalia, Marokko, Irak, Vietnam, Sri Lanka og Tyrkia (tabell 2.16). Som tidligere nevnt, topper norskfødte kvinner med innvandrereforeldre fra Pakistan listen med 4 900 personer. 55 prosent av alle norskfødte kvinner med pakistansk bakgrunn er bosatt i Oslo. Denne andelen varierer betydelig mellom de 6 største gruppene. Fra tabell 2.16 ser vi at etter norsk-pakistanske kvinner er det norsk-somaliske jenter/kvinner som har høye andeler i Oslo. Det var per 1. januar 2023 registrert 3 400 norskfødte kvinner med somaliske foreldre i Oslo av de 7 600 i hele landet, som gir en andel bosatte i hovedstaden på 45 prosent. Norsk-polske kvinner/jenter har den laveste andelen bosatte i Oslo blant de 10 største nasjonalitetene med 11 prosent bosatte i hovedstaden.

Tabell 2.16 Norskfødte kvinner med innvandrereforeldre i Oslo etter landbakgrunn. Per 1. januar 2023. 10 største grupper. Absolutte tall og prosent

	Norskfødte kvinner med innvandrereforeldre	I prosent av alle norskfødte med innvandrereforeldre i Oslo	Andel bosatt i Oslo av alle i gruppen
Oslo, i alt	29 279	100	28
Pakistan	4 888	16,7	55
Somalia	3 386	11,6	45
Marokko	1 527	5,2	32
Irak	1 464	5,0	25
Vietnam	1 457	5,0	31
Sri Lanka	1 325	4,5	40
Tyrkia	1 216	4,2	33
Polen	856	2,9	11
India	825	2,8	33
Iran	764	2,6	30
Andre	11 571	39,5	-

Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre, Statistisk sentralbyrå.

Høyest andel i ytre øst

Tabell 2.12 viser at hver fjerde kvinne i Oslo er en innvandrerkvinn og 8 prosent tilhører gruppen norskfødte med innvandrerforeldre. Disse andelene er imidlertid ikke spredd jevnt ut over byen. Noen bydeler i hovedstaden har høy konsentrasjon av innvandrerkvinner og deres norskfødte døtre. I enkelte bydeler tilhører over halvparten av den kvinnelige befolkningen gruppen innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Andelene ligger godt over både Oslo sett under ett og landet som helhet. I dette avsnittet bruker vi følgende inndeling når vi beskriver fordelingen i Oslo:

- Indre øst: Gamle Oslo, Grünerløkka og Sagene
- Ytre øst: Alna, Bjerke, Grorud, Stovner, Søndre Nordstrand og Østensjø
- Indre vest: Frogner og St. Hanshaugen
- Ytre vest: Nordre Aker, Vestre Aker, Ullern og Nordstrand

I denne beskrivelsen har vi ikke inkludert bydelene Sentrum og Marka da det bor svært få personer i disse bydelene. I tillegg har vi en del personer registrert bosatt i Oslo med uoppgitt bosted eller uten fast bopel.

Generelt er det bydelene i ytre øst som har størst andel innvandrerkvinner og deres norskfødte døtre. I bydelene Stovner, Søndre Nordstrand, Alna og Grorud utgjør gruppene sett under ett mer enn halvparten av den kvinnelige befolkningen (tabell 2.17). Størst konsentrasjon finner vi i bydel Stovner hvor innvandrerkvinner og deres norskfødte døtre utgjør over 60 prosent av alle kvinner i denne bydelen. Her tilhører mer enn hver femte kvinne/jente gruppen norskfødt med innvandrerforeldre. Vi ser at de fleste bydelene med høye innvandrerandeler også er de bydelene hvor andelen norskfødte med innvandrerforeldre er størst. Dette har naturligvis sammenheng med at mange av innvandrernes norskfødte barn er nokså unge og bor sammen med sine mødre. På bydelsnivå varierer andelen norskfødte kvinner med innvandrerforeldre fra 3 prosent i bydelene i ytre vest til 22 prosent i Stovner som tilhører ytre øst. Likevel ligger flertallet av Oslos bydeler over det nasjonale gjennomsnittet på 3,8 prosent. Unntaket er de fire bydelene i ytre vest og Frogner i indre vest (tabell 2.17). I bydelene i ytre øst har de fleste av innvandrerkvinnene og deres norskfødte døtre bakgrunn fra Afrika, Asia etc.

Tabell 2.17 Innvandrerkvinner og norskfødte kvinner med innvandrerforeldre i Oslo etter bydel. Per 1. januar 2023. Absolutte tall og prosent

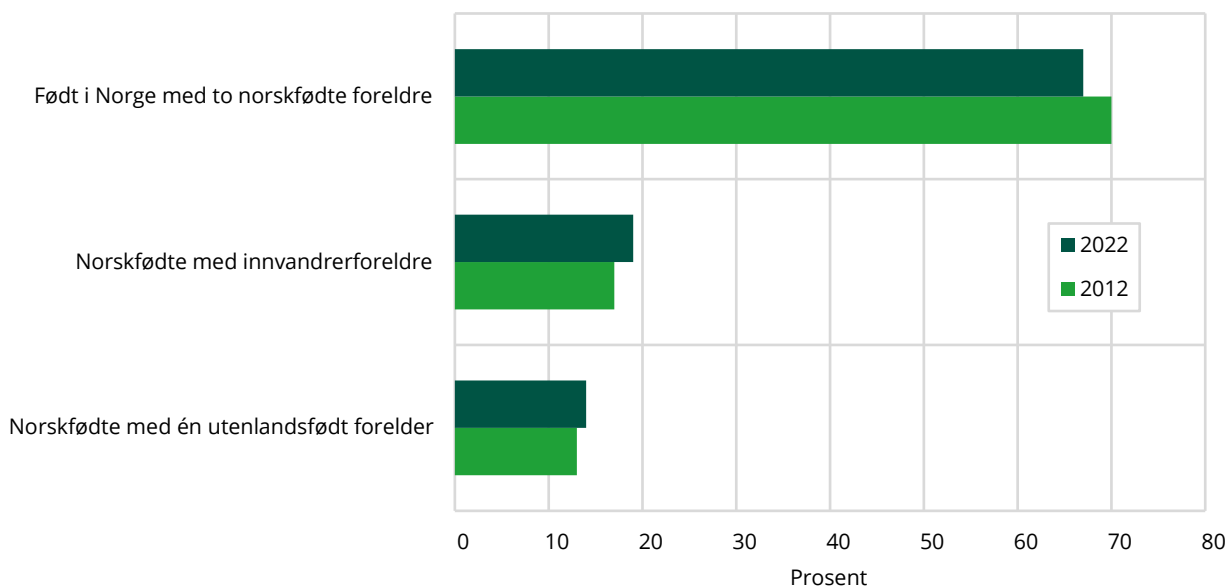
	Alle kvinner	Innvandrer- kvinner	Norskfødte kvinner med innvandrer- foreldre	Innvandrer- kvinner i prosent av alle kvinner	Norskfødte kvinner med innvandrerforeldre i prosent av alle kvinner
Norge i alt	2 723 514	428 107	104 123	15,7	3,8
Oslo i alt	355 795	89 052	29 279	25,0	8,2
030101a Gamle Oslo	30 047	8 374	2 750	27,9	9,2
030102a Grünerløkka	31 525	8 160	2 162	25,9	6,9
030103a Sagene	24 025	4 818	1 251	20,1	5,2
030104a St. Hanshaugen	19 747	4 263	784	21,6	4,0
030105a Frogner	30 508	7 574	1 078	24,8	3,5
030106a Ullern	17 991	3 392	558	18,9	3,1
030107a Vestre Aker	26 369	4 346	667	16,5	2,5
030108a Nordre Aker	27 039	4 531	755	16,8	2,8
030109a Bjerke	17 863	5 336	2 209	29,9	12,4
030110a Grorud	14 039	5 160	2 244	36,8	16,0
030111a Stovner	16 660	6 501	3 616	39,0	21,7
030112a Alna	24 836	9 150	4 495	36,8	18,1
030113a Østensjø	26 467	5 231	1 787	19,8	6,8
030114a Nordstrand	27 082	4 145	920	15,3	3,4
030115a Søndre Nordstrand	19 610	7 435	3 849	37,9	19,6

Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, Statistisk sentralbyrå.

2.11. Hver fjerde nyfødt har en innvandreremor

Stadig flere barn som fødes i Norge, har to innvandrerforeldre. I begynnelsen av 1970-årene ble det årlig født mellom 200 og 300 barn av innvandrerforeldre (Vassenden, 1997). Senere har tallet økt jevnt, og i 2022 var tilsvarende tall 9 900 barn, eller 19 prosent av alle nyfødte. Figuren 2.19 viser andelen av levendefødte, etter barnets innvandringskategori. Bare i løpet av de siste ti årene har andelen levendefødte med to norskfødte foreldre sunket med 3 prosentpoeng, mens den er økt med 2 prosentpoeng for norskfødte med innvandrerforeldre og 1 prosentpoeng for norskfødte med én utenlandsfødt forelder.

Figur 2.24 Levendefødte, etter barnets innvandringskategori. 2012 og 2022. Prosent

Kilde: Fødte, Statistisk sentralbyrå.

I 2022 ble det født 51 500 barn i Norge, av dem hadde 13 300 en mor som er innvandrer, hvilket tilsvarer en andel på 26 prosent (tabell 2.18). Majoriteten av mødrene har innvandret fra EU/EØS-land (34 prosent) og Asia (32 prosent). Som figuren 2.25 viser hadde den klart største andelen nyfødte i 2022, mødre som har innvandret fra Polen (1 260 nyfødte). Videre fulgte nyfødte med mødre fra Eritrea (770) og Syria (750). Som man ser av landbakgrunnen til mødrene, har mange av innvandrerkvinnene en relativt kort botid i Norge. Som nevnt tidligere i dette kapitlet, har sammensetningen av innvandrerne endret seg kraftig de siste 30 årene, og særlig siden 2004 med mange flere innvandrere fra nye, østlige EU-land. Det samme mønsteret ser vi også i tallene for fødte med innvandrermodre hvor polske og litauiske kvinner har et betydelig bidrag på norske fødestuer. Det samme gjelder de nyankomne flyktninggruppene, Eritrea og Syria.

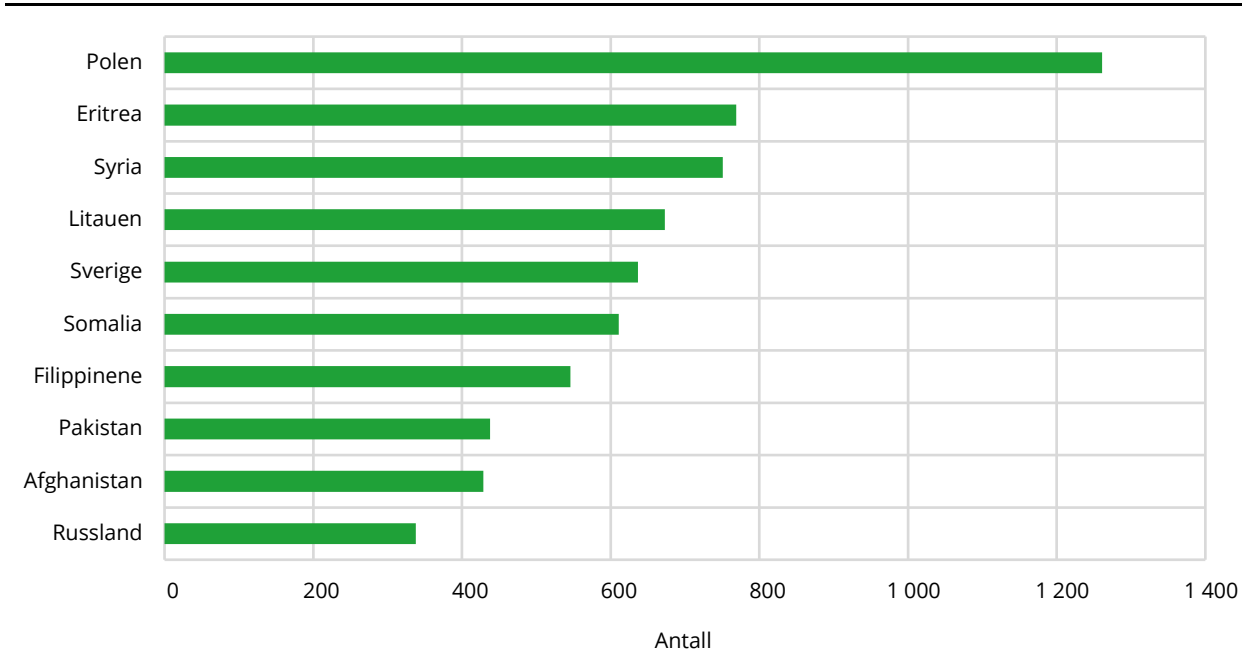
Tabell 2.18 Levendefødte, etter mors innvandringskategori og landbakgrunn, 2022. Absolutte tall og prosent

Landbakgrunn	Antall levendefødte	Prosent
I alt	51 480	-
Levendefødte barn av kvinner fra den øvrige befolkningen	37 070	-
Levendefødte barn av norskfødte kvinner med innvandrerforeldre	1 129	-
Levendefødte barn av innvandrerkvinner, i alt:	13 281	100
EU/EFTA	4 514	34,0
Europeiske land utenom EU/EFTA	1 477	11,1
Asia	4 274	32,2
Afrika	2 423	18,2
Latin-Amerika og Karibia	383	2,9
Nord-Amerika, Oseania	210	1,6

Kilde: Fødte, Statistisk sentralbyrå.

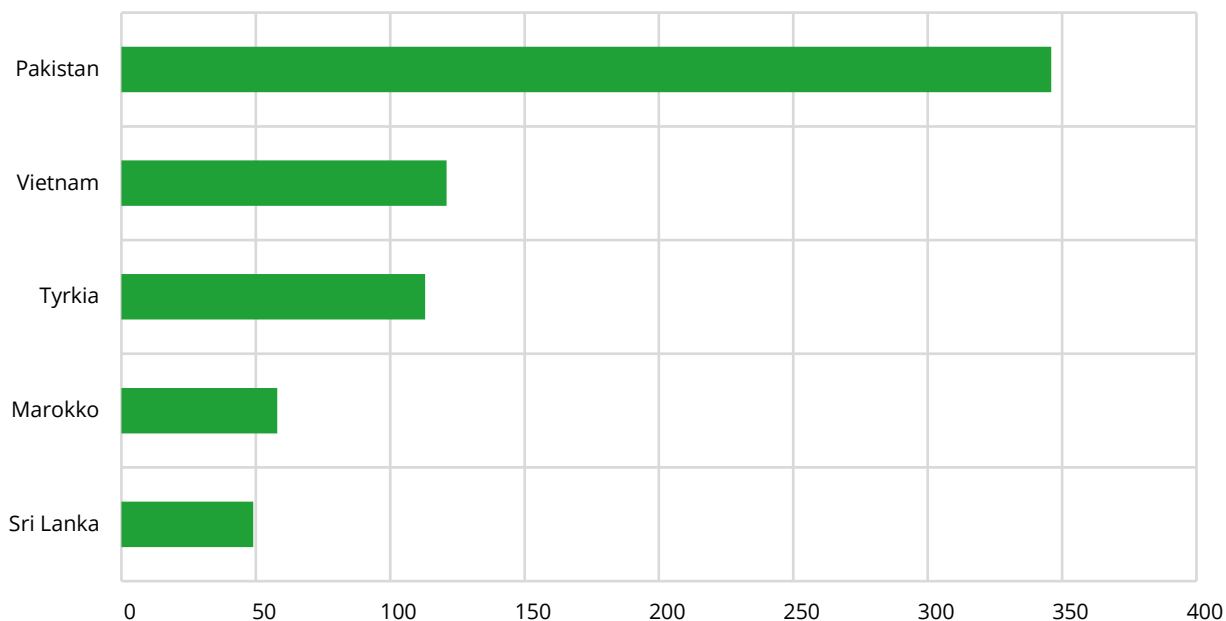
De siste ti årene har andelen av barn født av innvandrerkvinner variert noe. I 2012 hadde 23 prosent av de nyfødte- altså nesten 1 av 4 en mor som var innvandrer. I 2018 så vi den største andelen vi har målt på nesten 29 prosent, men i 2022 var andelen gått ned igjen til 26 prosent. Variasjon i flyktningstrømmer, med mange relativt nyankomne kvinner i fruktbar alder, har en påvirkning på antall barn som er født av innvandrerkvinner. Dette er derfor med å påvirke variasjonen i andelen barn som er født av innvandrerkvinner. Generelt kan vi si at den tydelige økningen i antall barn som fødes i Norge av innvandrerforeldre henger sammen med at det er blitt mange flere innvandrere her i landet, mange flere innvandrerkvinner i fødedyktig alder og dermed mange flere potensielle mødre og fedre.

Figur 2.25 Nyfødte av innvandrerforeldre, etter landbakgrunn, 2022. De ti største gruppene. Absolutte tall

Kilde: Fødte, Statistisk sentralbyrå.

Døtre av innvandrere er fortsatt veldig unge, og det er få blant de nyfødte barn i 2022 som har en mor som tilhører denne gruppen. Av de 51 500 som ble født i 2022 gjelder dette kun 2 prosent av de nyfødte, eller litt over 1 130 personer i absolutte tall (tabell 2.18). 3 av 10 av de nybakte mødrene har bakgrunn fra Pakistan, dvs. 350 nyfødte. Videre følger norsk-vietnamesiske og norsk-tyrkiske kvinner med litt over 100 nyfødte (figur 2.26).

Figur 2.26 Nyfødte av norskfødte kvinner med innvandrerforeldre, 2022. De fem største gruppene. Absolutte tall

Kilde: Fødte, Statistisk sentralbyrå.

Fruktbarheten faller

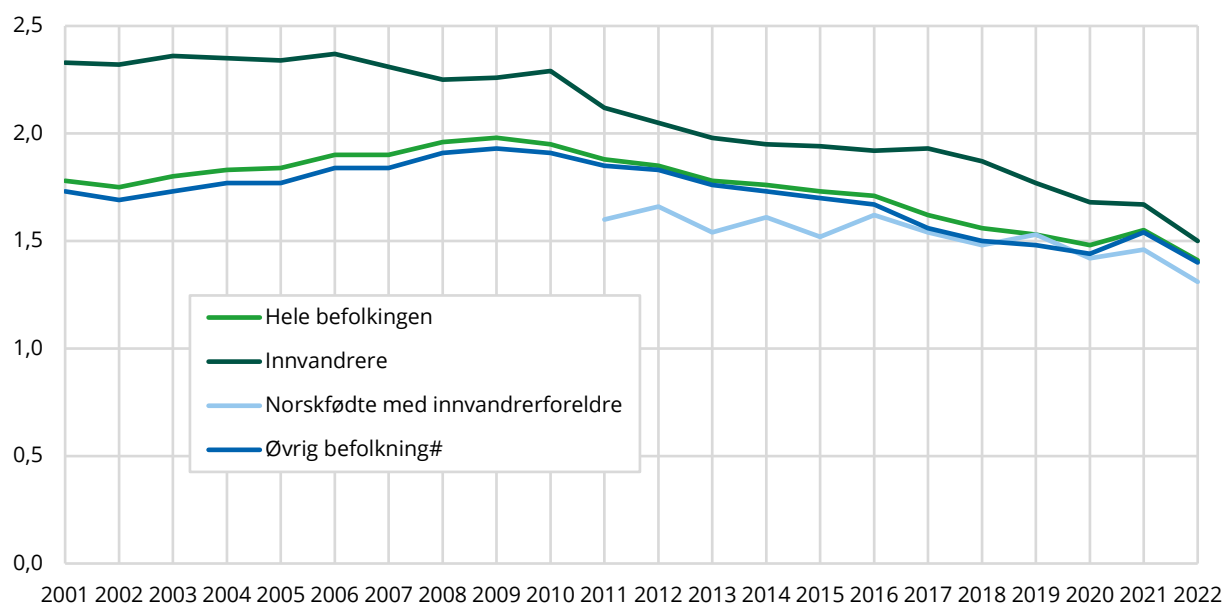
Som tidligere nevnt fødte innvandrerkvinner 1 av 4 barn i 2022, mens for 15 år siden var tilsvarende forholdstall om lag 1 av 7. I et historisk perspektiv er derfor andelen barn født av innvandrerkvinner høy. Fruktbarhetsmønsteret er relevant på flere måter i analyse av innvandringen. Innvandreres fruktbarhet og barnetall er viktig for hvordan innvandring påvirker befolkningsutviklingen på lang sikt. Det finnes mange forestillinger om at bestemte grupper av innvandrere og deres barn etter hvert vil utgjøre flertallet av befolkningen på grunn av høy fruktbarhet. Det er derfor viktig å beskrive de faktiske forhold (Dzamarija,2017). Fruktbarhet oppfattes av mange som en integreringsindikator.

Samlet fruktbarhet (SFT) er et mål på fruktbarheten i befolkningen. Det er et hypotetisk mål som anslår hvor mange barn en kvinne i gjennomsnitt vil få før endt fruktbarhetsalder (15-49 år). Selv om stadig flere av barna i Norge har en mor som er innvandrer har fruktbarheten gått ned blant de fleste grupper av innvandrerkvinner. Døtre av innvandrere ser dessuten til å ha betydelig lavere fruktbarhet enn innvandrerkvinner.

Tabell 2.19 Samlet fruktbarhetstall (SFT), etter mors landbakgrunn. 2011- 2022

Landbakgrunn	2011	2014	2017	2021	2022
Hele befolkningen	1,88	1,76	1,62	1,55	1,41
Innvandrere i alt	2,12	1,95	1,93	1,67	1,50
Norskfødte med innvandrerforeldre	1,6	1,61	1,54	1,46	1,31
Resten av befolkningen	1,85	1,73	1,56	1,54	1,4
Innvandrere med landbakgrunn fra:					
EU/EFTA	1,96	1,77	1,70	1,51	1,31
Europeiske land utenom EU/EFTA	2,03	1,92	1,81	1,80	1,48
Asia	2,03	1,89	1,93	1,66	1,54
Afrika	3,04	2,80	2,78	2,15	2,09
Latin-Amerika og Karibia	2,08	1,76	1,57	1,26	1,17
Nord-Amerika, Oseania	1,77	1,66	1,61	1,51	1,32

Kilde: Fødte, Statistisk sentralbyrå.

Figur 2.27 Samlet fruktbarhetstall (SFT) til kvinner fra ulike grupper av befolkningen. 2001-2022

Gruppen omfatter norskfødte med innvandrerforeldre for perioden 2001-2010

Kilde: Fødte, Statistisk sentralbyrå.

Fruktbarheten i Norge har falt mye det siste tiåret, fra SFT på 1,98 barn per kvinne i 2009 til rekordlave 1,41 i 2022. Fruktbarheten til innvandrerkvinner har tradisjonelt ligget noe høyere enn for den øvrige befolkningen som vi ser i figur 2.27. Dette bidrar til å heve den nasjonale fruktbarheten noe. Fruktbarheten for innvandrerkvinner samlet er i 2022 på 1,50. Innvandrere og norskfødte med innvandrerbakgrunn trekker opp SFT for hele befolkningen med 0,01. For ti år siden var innvirkningen dobbelt så stor, da trakk innvandrere og norskfødte med innvandrerbakgrunn opp SFT for hele befolkningen med 0,02. I 2017 og 2018, da andelen barn født av innvandrerkvinner var på sitt høyeste, var gruppens påvirkning på SFT for hele befolkningen på 0,06 (Steinkellner et al., 2023).

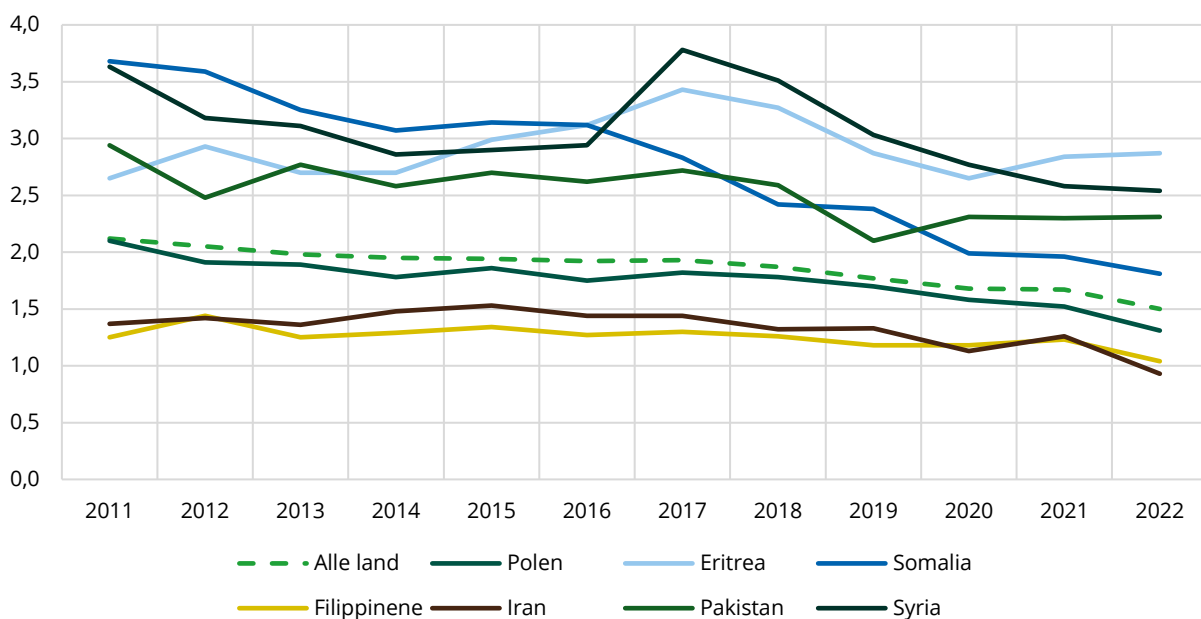
Innvandrerkvinnerens norskfødte døtre er gruppen som måler lavest fruktbarhet (1.31). Fra figur 2.27 ser vi at linjen for fruktbarheten til norskfødte med innvandrerforeldre er ganske hakkete. Det henger sammen med at det er få fødsler og få mødre i denne gruppen, tilfeldig variasjon mellom år gir derfor større utslag her enn for de øvrige gruppene, som både har flere fødsler og mødre. På tross av dette ser vi at fruktbarheten til innvandrerens døtre ligger lavere enn både innvandrerens og befolkningen samlet sin fruktbarhet. Som tidligere nevnt ble det i 2022 født 1 129 levendefødte barn av norskfødte kvinner med to innvandrerforeldre. Det er nær en dobling av antall fra ti år tidligere. Gruppen står fortsatt for en liten andel av fødsler i Norge, i overkant av to prosent. Men denne andelen vil trolig vokse noe etter hvert som flere norskfødte med innvandrerforeldre kommer i fruktbar alder. For bare ti år siden var andelen født av norskfødte døtre av innvandrerforeldre bare én prosent.

Til tross for at fruktbarheten til innvandrere ligger over fruktbarheten til den øvrige befolkningen, ser vi fra tabell 2.19 og figur 2.27, at det er innvandrere som har hatt størst reduksjon i fruktbarhet i løpet av de siste 20 årene. Det er bare fruktbarheten for dem som innvandret fra Afrika som fortsatt er vesentlig høyere enn for hele befolkningen. Her er det viktig å påpeke at det også har vært en stor nedgang i fruktbarheten for kvinner fra Afrika. De har nå en fruktbarhet på 2,09, mens tilsvarende tall var 3,04 barn per kvinne i 2011. Lavest fruktbarhet ble det målt for kvinner fra Latin-Amerika og Karibia, her målte SFT 1,17 i 2022.

Det er tydelige variasjoner i SFT mellom kvinner med ulik landbakgrunn. Kvinner med kort botid har ofte høyest fruktbarhet, og deretter synker fruktbarheten etter hvert som botiden øker (Tønnessen, 2014). En grunn til dette kan være at mange kvinner kommer til Norge nettopp for å stifte familie. Det kan også tenkes at flykninger har hatt en periode der fødsler har blitt utsatt før de kommer til Norge (Lappegård, 2001 og Tønnessen, 2014). Flyktningsstrømmer påvirker derfor fruktbarheten til innvandrere, spesielt når vi ser på fruktbarheten til kvinner fra enkeltland.

Av enkeltlandene med høyest fruktbarhet finner vi Eritrea og Syria, med SFT på henholdsvis 2,87 og 2,54. En stor andel innvandrere, særlig kvinnene, fra disse landene har kort botid i Norge. Kort botid kan påvirke fruktbarheten blant innvandrere. Dette kan skyldes at innvandrere ofte kommer fra land med høyere fruktbarhetsrate enn i Norge, og at de dermed kan ha høyere fruktbarhet i begynnelsen av sin tid i landet. Imidlertid vil denne høye fruktbarheten trolig avta over tid ettersom innvandrerne blir mer integrert (Steinkellner et al., 2023). Det er viktig å merke seg at fruktbarhet og botid kan variere betydelig avhengig av land, region og kulturelle faktorer. Fruktbarhetstallene for befolkningen med bakgrunn fra disse landene har likevel gått markant ned. På seks år, fra 2017 til 2022, har SFT sunket fra 3,43 til 2,87 for Eritrea og 3,78 til 2,54 for Syria (figur 2.28), en langt større endring enn vi har sett for den øvrige befolkningen. Kvinner fra Filippinene og Thailand kommer ofte for å gifte seg med menn uten innvandrerbakgrunn, og har ofte født barn før innvandringen. Mange av disse barna er igjen i utvandringslandet. Det har lenge vært lav fruktbarhet også i Iran. Innvandrerkvinner fra Vietnam har lenge hatt lavere fruktbarhet i Norge enn andre asiatiske innvandrere.

Figur 2.28 Samlet fruktbarhetstall, etter mors landbakgrunn. Utvalgte land. 2011-2022. Prosent

Kilde: Fødte, Statistisk sentralbyrå.

Kvinner fra Filippinene og Thailand har ofte kommet til Norge som familieinnvandrere til sine ektefeller, og det er mulig at en betydelig del av disse kvinnene ikke har med seg alle barna sine hit, i så fall vil de ikke fanges opp i vår statistikk. Dette i seg selv vil ikke ha en innvirkning på SFT, men det kan ha en påvirkning på ønsket antall barn, som igjen kan være med å påvirke fruktbarheten til innvandrerne.

Fruktbarheten for kvinner innvandret fra Ukraina ble målt til et rekordlavt nivå i 2022. Etter at en strøm av kvinner innvandret til Norge etter Russland innvandrete landet, er andelen kvinner i fruktbar alder og nyfødte skjevt. Flertallet av kvinnene fra Ukraina har veldig kort botid, i tillegg er disse, gitt omstendighetene, ofte innvandret uten partner. Dette påvirker naturligvis også

fruktbarheten til kvinnene fra Ukraina. Allikevel vil fruktbarheten trolig stige med årene og har nok i 2022 vært kunstig lavt grunnet den spesielle situasjonen.

Over tid har forskjellen mellom innvandrerkvinner og øvrige kvinner blitt mindre. Figur 2.28 viser utviklingen blant innvandrere og resten av befolkningen og vi ser en klar reduksjon i differanse mellom gruppene fra 2001 til 2022. Det kan være en rekke forhold som bidrar til denne endringen, blant annet kan det skyldes tilpasning til norsk kultur og livstil og andre faktorer som påvirker fruktbarheten. Siden 2007 har vi hatt en stor arbeids- og familieinnvandring fra de nye EU-landene. I denne gruppen er det veldig mange fra Polen spesielt, hvor SFT har vært målt lavt over lang tid (Eurostat, 2023).

Nedgangen i fruktbarheten til innvandrerkvinner kan også skyldes endret fruktbarhetsmønster ved lenger botid. Flere analyser har vist at økt botid fører til en lavere fruktbarhet (Lappegård, 2001 og Tønnesen, 2014). Fruktbarheten i opprinnelseslandene har ofte sunket. Når de har flyttet til Norge fattes fruktbarhetsbeslutninger innenfor de samme rammebetingelser som for resten av befolkningen, og da blir forskjellene mindre. Andelen nyankomne blir stadig mindre, og det er blant dem avviket har vært størst.

2.12. Andel gifte blant innvandrerkvinner og deres norskfødte døtre

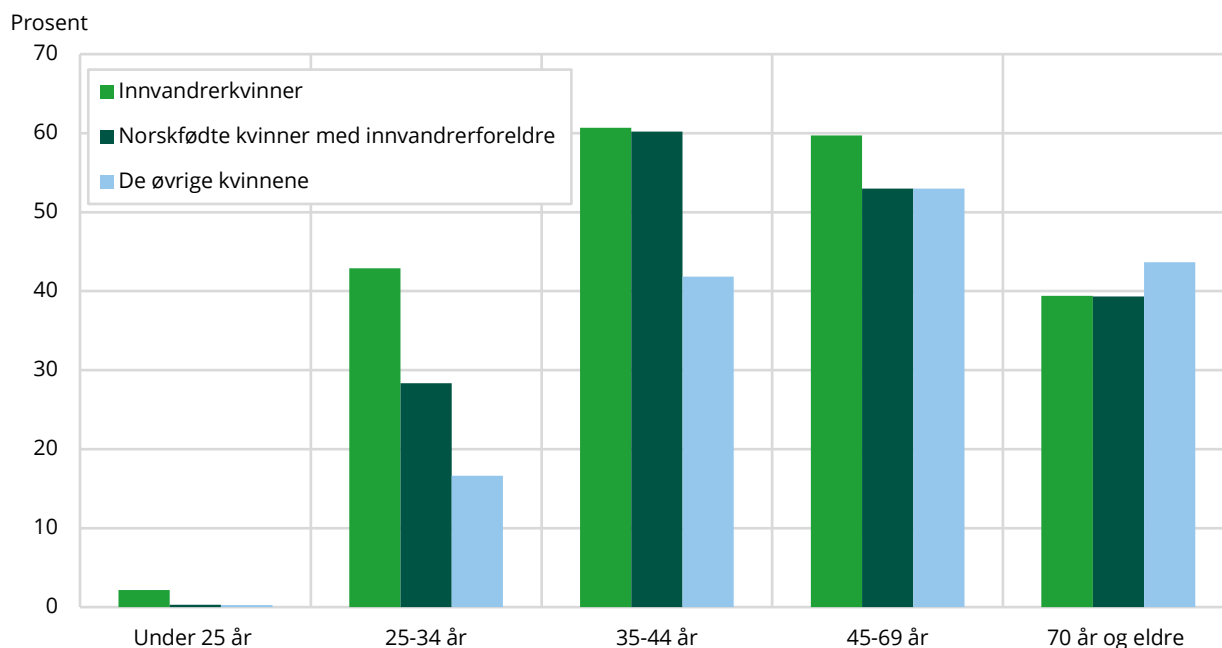
Samlivsmønsteret i befolkningen i Norge har endret seg markant de siste 40 årene. Det blir stadig mindre vanlig å gifte seg. Prosentandelen av den totale befolkningen som er gift er 34 for menn og 32 for kvinner. For 10 år siden var andelen 4 prosentpoeng høyere for begge grupper. Blant innvandrere er andelen som er gift høyere, andelen gifte utgjør 44 prosent for menn og 46 for kvinner. Sammenlignet med tall fra 2013 har andelen falt med henholdsvis 6 og 8 prosentpoeng. Blant norskfødte med innvandrerforeldre som er en ung populasjon er det svært lave andeler gifte både blant kvinner og menn (tabell 2.20).

Tabell 2.20 Sivilstand, etter innvandringskategori. Per 1. januar 2023. Absolutte tall og prosent

	Hele befolkningen		Innvandrere		Norskfødte med innvandrerforeldre	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
I alt	2 013 612	2 006 772	449 120	428 107	109 687	104 123
Gifte	678 367	646 759	198 728	197 171	6 064	6 872
Ugifte	1 113 872	989 753	200 996	148 897	102 525	95 520
Annen sivilstand	221 373	370 260	49 396	82 039	1 098	1 731
Andel gifte	33,7	32,2	44,2	46,1	5,5	6,6

Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, Statistisk sentralbyrå.

Forskjellen i andelen gifte utgjøres hovedsakelig blant den yngre befolkningen. For den kvinnelige befolkningen over 70 år var det en større andel blant de øvrige kvinnene enn blant innvandrerkvinner som var registrert gift per 1. januar 2023 (figur 2.29). Registerdata viser at det er svært få i den unge befolkningen i Norge i aldersgruppen under 25 år som var registrert gift ved inngangen til 2023. Dette gjelder både kvinner og menn. I aldersgruppen mellom 25 og 34 år er det tydeligere forskjeller mellom gruppene i andelen gifte kvinner. 43 prosent av alle innvandrerkvinner var gift, mens tilsvarende andelen for kvinner uten innvandrerbakgrunn var 17 prosent. 6 av 10 blant innvandrerkvinner i aldersgruppen 35-44 år var gift mens det samme gjaldt 4 av 10 blant de øvrige kvinnene.

Figur 2.29 Andel gifte blant kvinner, etter innvandringskategori og alder. Per 1.januar 2023

Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, Statistisk sentralbyrå.

Giftemål er ikke statistisk som samlivsform. Det har vært betydelige endringer i det norske samfunnets normer og samlivsmønster gjennom de siste generasjonene. Samboerskap er i dag den viktigste samlivsformen for unge uten innvandrerbakgrunn, for personer med innvandrerbakgrunn er denne formen langt mindre utbredt. Mulige grunner til dette inkluderer kulturelle og religiøse preferanser, samt regelverk for oppholdstillatelse i Norge, i de tilfellene den ene parten ikke er bosatt i Norge.

I tillegg til at færre gifter seg, ser vi også at de som gifter seg, gjør det i stadig høyere alder. Ved inngangen av 2023 var det i aldersgruppen 17-24 år kun 0,5 prosent av menn og 1,3 prosent av kvinner som var gift. For innvandrere i samme aldersgruppe var tallene 1 prosent av menn og 4,5 prosent av kvinner (se tabell 2.21).

Det er betydelige forskjeller når vi sammenlikner mellom landbakgrunner. Kvinner fra Syria, Pakistan og Kosovo er de som med høyest sannsynlighet er gift. Rundt 10 prosent av kvinnene mellom 17-24 år som har innvandret herfra, er gift.

Tabell 2.21 Sivilstand, etter kjønn, innvandringsbakgrunn og landbakgrunn. Personer 17-24 år. Per 1. januar 2023. Absolutte tall og prosent

	Personer i alt			Gift		Prosentandel som er gift	
	I alt	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Hele befolkningen 17-24 år	527 687	271 139	256 548	1 306	3 297	0,5	1,3
Innvandrere 17-24 år	70 827	37 035	33 792	357	1 526	1,0	4,5
Norskfødte med innvandrerforeldre 17-24 år	31 021	16 003	15 018	101	260	0,6	1,7
Herav innvandrere fra:							
Polen	7 326	3 855	3 471	37	123	1,0	3,5
Somalia	5 165	2 218	2 114	11	30	0,5	1,4
Afghanistan	3 938	3 070	868	11	38	0,4	4,4
Eritrea	3 500	2 014	1 486	9	50	0,4	3,4
Syria	3 731	3 328	2 464	37	259	1,1	10,5
Irak	1 736	920	816	6	22	0,7	2,7
Litauen	2 972	1 733	1 616	20	64	1,2	4,0
Thailand	2 495	1 181	1 314	3	20	0,3	1,5
Sverige	1 069	513	556	3	17	0,6	3,1
Tyskland	2 404	1 088	1 316	8	24	0,7	1,8
Russland	1 765	879	886	11	44	1,3	5,0
Filippinene	1 817	838	979	9	29	1,1	3,0
Iran	1 222	637	585	4	18	0,6	3,1
Kosovo	502	289	213	5	20	1,7	9,4
Pakistan	888	478	410	7	39	1,5	9,5
Norskfødte med innvandrerforeldre 17-24 år							
Pakistan	3 766	1 939	1 827	46	83	2,4	4,5
Vietnam	2 494	1 283	1 211	1	2	0,1	0,2
Sri Lanka	2 458	1 257	1 201	2	12	0,2	1,0
Tyrkia	1 929	1 028	901	17	50	1,7	5,5
Somalia	2 621	1 372	1 249	6	3	0,4	0,2
Bosnia-Hercegovina	1 191	612	579	0	6	-	1,0
Marokko	1 285	598	687	6	37	1,0	5,4
Kosovo	1 699	852	847	2	12	0,2	1,4
India	727	376	351	1	0	0,3	-
Iran	1 274	678	596	4	1	0,6	0,2

Kilde: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, Statistisk sentralbyrå.

Blant norskfødte med innvandrerforeldre under 25 år er andelen gifte nærmere andelen til befolkningen som helhet, enn innvandrere i samme aldersgruppe. Av de mellom 17 og 24 år per 1. januar 2023 var 0,6 prosent av menn og 1,7 prosent av kvinner gift.

Figuren 2.29 viser at det var 28 prosent av de norskfødte innvandrer døtre mellom 25 og 34 år som var gift, mens 6 av 10 var gift i aldersgruppen 35-44 år. Dermed ser det ut til at norskfødte kvinner med innvandrerforeldre gifter seg mer i samsvar med mødrene sine, enn den øvrige befolkningen i disse aldersgruppene. Det er dog viktig å merke seg at gruppen mellom 35 og 44 år kun består av i overkant av 4 000 kvinner, mange av dem med bakgrunn fra Pakistan, og det er derfor ikke utenkelig at andelen kan endre seg en del fremover, etter hvert som gruppen blir større.

Andelen gifte blant norskfødte med innvandrerforeldre fra Pakistan er lavere enn unge innvandrere fra tilsvarende land. For pakistanske innvandrerkvinner og menn var gifteandelen i 2023 på henholdsvis 1,5 og 9,5 prosent i aldersgruppen 17-24 år, mens samme andel for norskfødte kvinner og menn med familiebakgrunn fra Pakistan var 2,4 og 4,5 prosent.

Blant personer med bakgrunn fra Pakistan, Tyrkia og Marokko finner vi høyere andeler enn i den øvrige befolkningen og blant alle innvandrerkvinner samlet sett som gifter seg i ung alder. Dette gjelder både innvandrere og deres norskfødte barn. Andelen er høyest for unge norskfødte kvinner

med tyrkiske foreldre, av de 901 i denne gruppen er 5,5 prosent gift (se tabell 2.20). Videre følger norskfødte kvinner med foreldre fra Marokko, med 5,4 prosent og deretter norskfødte kvinner med foreldre fra Pakistan, med 4,5 prosent.

Vanlig for innvandrer menn å velge ektefelle med innvandrerbakgrunn

Å gifte seg med noen som har lik bakgrunn som en selv er svært utbredt i de fleste kulturer. Mange studier av partnervalg viser at vi gjerne finner oss en partner som er lik oss selv når det gjelder utdanning, sosial bakgrunn, etnisitet osv. (Wiik, 2014). Også i sosial forskning er de såkalte homogami-teorier dominerende. Disse teoriene vektlegger likhet som det viktigste kriteriet ved valg av partner, i motsetning til teoriene om komplementære behov som vektlegger partnernes ulikhet (Brandth & Moxnes, 1996).

SSBs tall for ekteskapsinngåelser viser at i 2022 inngikk 9 av 10 kvinner uten innvandrerbakgrunn ekteskap med menn uten innvandrerbakgrunn. Av kvinner som har innvandret var andelen som har giftet seg med en mann uten innvandrerbakgrunn i overkant 51 prosent. For innvandrer menn, giftet nær 37 prosent seg med en kvinne uten innvandrerbakgrunn. Vi ser dermed at det var langt vanligere for innvandrerkvinner å gifte seg med menn uten innvandrerbakgrunn, enn motsatt (tabell 2.22). Av de 500 norskfødte kvinnene med innvandrerforeldre som inngikk ekteskap i 2022 valgte hele 45 prosent en norskfødt mann med innvandrerforeldre, mens 3 av 10 giftet seg med en person uten innvandrerbakgrunn.

Tabell 2.22 Inngåtte ekteskap¹, etter kvinnens og mannens innvandringskategori. 2022. Antall

	Innvandrer menn	Norskfødte menn med innvandrerforeldre	Menn i den øvrige befolkningen
Innvandrerkvinner	1 912	104	2 125
Norskfødte kvinner med innvandrerforeldre	129	231	159
Kvinner i den øvrige befolkningen	1 188	151	14 912

¹ Minst en av partene bosatt i Norge.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det er mange ulike prosesser som påvirker valg av ektefelle. Selv om statistikken er en forenkling av den komplekse virkeligheten, er det viktig å huske på at det er enkeltpersoner som gifter seg med hverandre, og ikke grupper. De nyeste tallene for ekteskapsinngåelser viser imidlertid at de fleste som giftet seg i 2022, valgte en partner med samme innvandrerbakgrunn. Tallene viser i tillegg at det er vanligere for kvinner enn for menn å gifte seg på tvers av egen innvandrerbakgrunn, dette varierer dog sterkt med landbakgrunn. Blant innvandrerkvinner med bakgrunn fra Nord-Amerika var andelen som i 2022 giftet seg med en person uten innvandrerbakgrunn nær 80 prosent, mens blant afrikanske kvinner valgte kun 29 prosent en ektefelle uten innvandrerbakgrunn (tabell 2.23).

Tabell 2.23 Inngåtte ekteskap¹, etter kvinnens og mannens innvandringskategori og landbakgrunn. 2022. Antall

	I alt	Innvandrere	Norskfødte med innvandrerforeldre	Den øvrige befolkningen
Landbakgrunn				
I alt, Innvandrerkvinner	4 141	1 912	104	2125
EU27/EFTA	1 597	854	21	722
Europeiske land utenom EU27/EFTA	545	249	14	282
Afrika	277	191	6	80
Asia	1 365	535	54	776
Nord-Amerika	103	17	7	79
Latin-Amerika og Karibia	241	62	2	177
Oseania	13	4	0	9
I alt, innvandrer menn	3 229	1 912	129	1188
EU27/EFTA	1 601	948	15	638
Europeiske land utenom EU27/EFTA	377	189	9	179
Afrika	281	193	16	72
Asia	729	502	86	141
Nord-Amerika	85	24	3	58
Latin-Amerika og Karibia	125	53	0	72
Oseania	31	3	0	28

¹ Minst en av partene bosatt i Norge.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det er ikke mange norskfødte med innvandrerforeldre som er blitt så gamle at de har giftet seg, og statistikken viser at de som har gjort det, stort sett er barn med foreldre fra de første innvandrergruppene, særlig fra Pakistan og Tyrkia. På den ene siden ser det ut til at norskfødte barn av innvandrere gifter seg ved høyere alder enn innvandrere, dette gjelder både menn og kvinner. På den andre siden ser det ut til at mønsteret i hvor ektefellen kommer fra er ganske likt; både innvandrerkvinner og deres norskfødte døtre velger seg stort sett ektefelle som har innvandrerbakgrunn, enten en som er født og oppvokst i Norge eller en som har innvandret i forbindelse med ekteskapet (Sandnes & Henriksen, 2014 og Egge-Hoveid & Sandnes, 2015).

I levekårsundersøkelsen (LKI 2016) ble det spurt om hvilken betydning samme landbakgrunn hadde for et lykkelig ekteskap. Rundt 30 prosent av de norskfødte med innvandrerforeldre i utvalget mente dette var svært eller ganske viktig. I levekårsundersøkelsen har man også prøvd å belyse noen temaer som ikke er mulig å fange opp gjennom registerdata. Foreldrenes involvering i ekteskap og valg av partner, negativ sosial kontroll og uønskede fenomener som tvangsekteskap, arrangert eller søskenekteskap er eksempler på slike problemstillinger. Spørsmålene som ble stilt i levekårsundersøkelsen kan ikke avdekke omfanget av disse fenomenene, men kan imidlertid gi en antydning på hvor mange som utsettes for press når det gjelder slike viktige livsvalg. Undersøkelsen viste at nær 1 av 5 med bakgrunn fra Pakistan oppga at foreldrene hadde svært eller ganske stor innflytelse på valget av forlovede/ektefelle. Blant dem med bakgrunn fra Tyrkia og Vietnam gjaldt det nesten ingen. Blant norskfødte med innvandrerforeldre fra Tyrkia oppga nær halvparten at foreldrene ikke hadde noen innflytelse på disse beslutningene. Hele 6 av 10 med familiebakgrunn fra Vietnam oppga at foreldrene ikke hadde noen innflytelse på disse beslutningene overhode (Dalgard, 2018).

I vårt samfunn er det kjærligheten som er selve dynamikken i valg av partner, og ekteskap og samliv anses i all hovedsak som noe som angår den enkelte. I mange andre land er ekteskap mer et familieanliggende, en bekreftelse på relasjon mellom familier som ønsker å knytte tettere bånd (Bredal, 1999). I en slik kulturell kontekst er det vanlig med arrangerte ekteskap, og da i mange tilfeller mellom søskenbarn (Winslow, 1995). Når innvandrere flytter til Norge, tar mange med seg denne forståelsen av ekteskapet. Søskenbarnekteskap er i vårt moderne samfunn oppfattet som et negativt fenomen som forsinker integreringsprosessen, styrker negativ sosialkontroll, øker omfanget av genetiske skader og som brukes for å få slekt og familie til Norge (Bredal, 1999). Levekårsundersøkelsen viser at parforhold mellom slektninger ikke er utbredt, og det gjelder kun 12 prosent blant

norskfødte med innvandrereforeldre fra de fire landene som LKI har sett på. Av disse er det hovedsakelig norskfødte med innvandrereforeldre fra Pakistan som er i slekt med partneren.

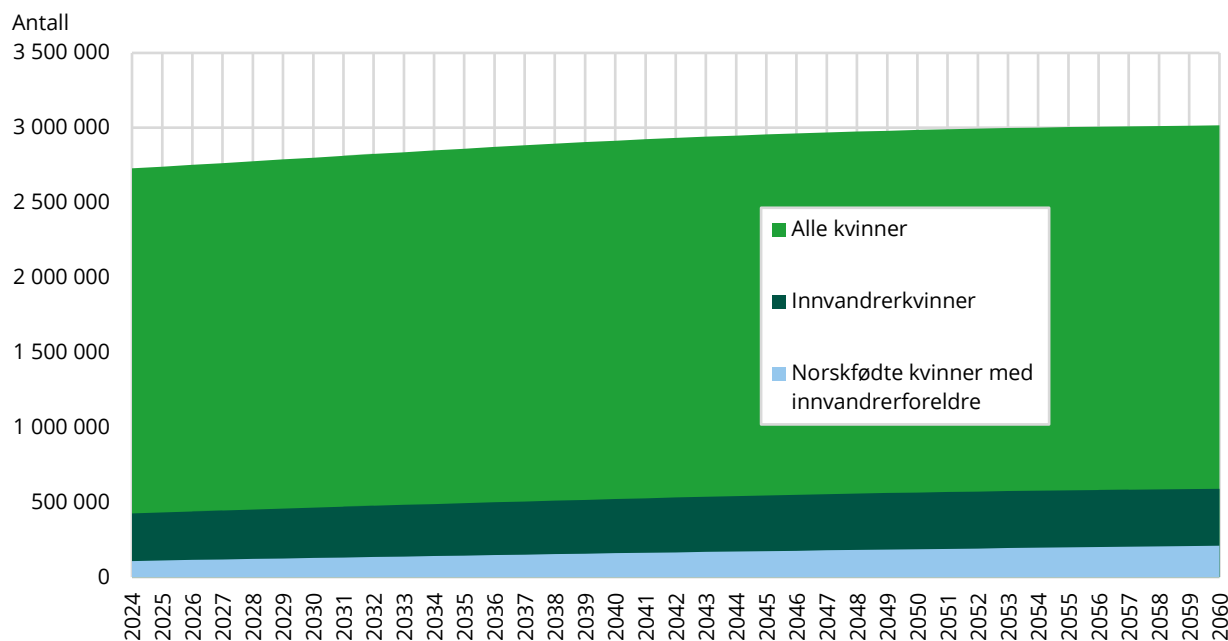
Statistikken viser at mange norskfødte med innvandrereforeldre venter med å gifte seg, og det er derfor tidlig å trekke noen konklusjoner om ektekapsmønsteret til denne gruppen. Det er ikke sikkert at de som venter med å gifte seg følger mønsteret til de første som allerede har giftet seg, og det er heller ikke sikkert at de neste gruppene som har en annen landbakgrunn vil gjøre det samme.

2.13. Hvor mange i framtiden?

En befolkningsframskriving er en beregning av befolkningens fremtidige størrelse og sammensetting. Til framskrivingene trengs det forutsetninger om de demografiske komponentene: framtidig fruktbarhet, dødelighet, innenlandske flyttinger og inn- og utvandring (Leknes, 2018). Alle befolkningsframskrivinger er usikre, derfor lages det ofte ulike alternativer for befolkningsutviklingen fremover. I den videre teksten vil vi bruke hovedalternativet (se kapittel 1).

De siste tiårene har folketallet i Norge hatt kraftig vekst. Med 5,5 millioner innbyggere er Norge et lite land i global målestokk, men vi har hatt en av de raskest voksende befolkningene i Europa, spesielt i perioden 2006-2013 (Eurostat, 2023). Etter hvert som innvandringen til Norge vokste fra begynnelsen av 1970-tallet, økte interessen for hvor mange innvandrere og deres norskfødte barn det ville bo i landet fremover. SSB begynte derfor i 2005 å lage egne framskrivinger av antall innvandrere og deres barn født i Norge (Brunborg &Texmon, 2013).

Figur 2.30 Den kvinnelige befolkningen etter innvandrerbakgrunn, framskrevet i hovedalternativet (MMM) 2024 – 2060. Antall

Kilde: Nasjonale befolkningsframskrivinger, Statistisk sentralbyrå

Per 1. januar 2023 er det i underkant av 5,5 millioner innbyggere i Norge. Kvinner er omtrent halve befolkningen. Ifølge hovedalternativet til befolkningsframskrivingene er befolkningen forventet å overstige 6,1 millioner innbyggere i 2060. Kvinner vil utgjøre 49 prosent, eller 3,02 millioner i absolutte tall (figur 2.30). Antall innvandrere i Norge er forventet å vokse fra dagens 877 000 til 1,18 millioner i 2060. Antallet innvandrerkvinner er estimert til å være i underkant av 589 000 i 2060, nær halvparten av alle innvandrerne. Norskfødte kvinner med innvandrerforeldre vil telle 209 000, mot 104 000 i dag, dvs. en dobling i antall i denne gruppen.

Ved siste årsskifte utgjorde innvandrerkvinner nær 16 prosent av alle kvinner i Norge, og deres norskfødte døtre utgjorde 3,8 prosent. I 2060 antas det at disse andelene kan øke til 19,5 prosent for innvandrerkvinner og 7 prosent for deres norskfødte døtre. Summen av disse to gruppene vil altså være på 26,5 prosent rundt 2060 i hovedalternativet.

I SSBs framstillinger er innvandrere delt inn i tre grupper etter landbakgrunn. Innvandrerkvinner fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa utenfor EU utgjør den største gruppen. Innvandrerkvinner fra disse områdene utgjør i dag 265 000, i 2060 er de forventet å være 397 000. Norskfødte kvinner med innvandrerforeldre herfra er forventet å nå 163 000 personer mot dagens 79 000. Utviklingen i antall innvandrere fra østeuropeiske EU-land generelt er forventet å være noe flatere, det samme gjelder for innvandrere fra Vest-Europa, USA, Canada, Australia og New Zealand. Den antatte kvinnelige folkemengden av innvandrere fra østeuropeiske EU-land i 2060 er 103 000, mens de teller 84 000 per 1. januar 2023. Antallet norskfødte kvinner med innvandrerforeldre med denne landbakgrunnen er forventet å være 32 100 i 2060. Innvandrerkvinner fra Vest-Europa etc. er forventet å utgjøre en folkemengde på om lag 90 300 i 2060 og deres barn om lag 14 400 (tabell 2.24).

Tabell 2.24 Innvandrerkvinner og norskfødte kvinner med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn. Bosatte per 1. januar 2023 og framskrevet i hovedalternativet (MMM) 2040 og 2060

	Registrert per 1. januar 2023		Framskrevet per 1. januar 2040		Framskrevet per 1. januar 2060	
	Innvandrerkvinner	Norskfødte kvinner med innvandrerforeldre	Innvandrerkvinner	Norskfødte kvinner med innvandrerforeldre	Innvandrerkvinner	Norskfødte kvinner med innvandrerforeldre
I alt	428 107	104 123	521 231	127 818	589 450	209 527
Vest-Europa, USA, Canada, Australia og New Zealand	79 243	8 419	86 900	9 899	90 344	14 413
Østeuropeiske EU-land	83 889	16 567	98 597	21 158	102 567	32 124
Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa utenfor EU	264 975	79 137	335 734	96 761	396 539	162 990

Kilde: Befolkningsstatistikk og nasjonale befolkningsframskrivninger, Statistisk sentralbyrå

2.14. Oppsummering

Norge har hatt en betydelig vekst i innvandringen, spesielt etter EU-utvidelsen østover. Innvandrerkvinner utgjør en stadig større andel av befolkningen i Norge. Ved inngangen til 2023 hadde Norge 428 100 innvandrerkvinner, som er 16 prosent av alle bosatte kvinner. Antallet er mer enn tredoblet siden 2003. De største gruppene innvandrerkvinner som bodde i landet ved inngangen til 2023 kom fra Polen, Ukraina, Filippinene, Thailand og Litauen.

Deres norskfødte døtre utgjorde 3,6 prosent av den kvinnelige befolkningen i landet. Også tallet på norskfødte kvinner med innvandrerforeldre har økt kraftig fra 2003 til 2023, fra 28 500 til 104 100. Det største antallet norskfødte kvinner med innvandrerforeldre hadde bakgrunn fra Pakistan, Polen, Somalia, Irak og Vietnam.

Innvandrere er generelt yngre enn den øvrige befolkningen. Dette gjelder både menn og kvinner. Hele 73 prosent av innvandrerkvinner er under 50 år. I den kvinnelige befolkningen ellers er 61 prosent i denne aldersgruppen. Norskfødte døtre av innvandrere er en gruppe med svært mange unge. Ved inngangen til 2023 var 3 av 4 yngre enn 20 år. Tilsvarende var 11 prosent av innvandrerkvinner og 23 prosent av alle kvinner i Norge, under 20 år.

Familieinnvandring er kvinnes vanligste oppholdsgrunnlag. Per 1. januar 2023 hadde 43 prosent av alle innvandrerkvinner opphold på grunnlag av familierelasjoner, mens hver femte innvandrerkvinner hadde fått opphold som flyktning. Det er stor variasjon i botid mellom landgrupper. Det siste

året med høy innvandring, spesielt for ukrainske kvinner, har bidratt til noe redusert botid for innvandrerkvinner sett under ett, i forhold til året før.

Ved inngangen til 2023 hadde 42 prosent av innvandrerkvinnene norsk statsborgerskap, men andelene varierer med landbakgrunn og innvandringsgrunn. Det synes opplagt at den tryggheten norsk statsborgerskap gir gjennom varig beskyttelse og garantien mot utvisning til andre land er av stor betydning for innvandrerkvinner som er kommet til Norge på grunn av flukt eller har familieinnvandret til en flyktning. Blant norskfødte kvinner med innvandrerforeldre var hele 73 prosent norske statsborgere.

Innvandrerkvinner bor mer konsentrert enn alle kvinner samlet, en større andel av dem bor i Oslo og Viken. Det samme gjelder deres norskfødte døtre. Noen bydeler i hovedstaden har høy konsentrasjon av innvandrerkvinner og deres norskfødte døtre. Generelt er det bydelene i ytre øst som har størst andel innvandrerkvinner og deres norskfødte døtre. I bydelene Stovner, Søndre Nordstrand, Alna og Grorud utgjør gruppene sett under ett mer enn halvparten av den kvinnelige befolkningen.

Veksten i antall innvandrere, kombinert med at de fleste innvandrerkvinnene er i aldre der det er vanlig å få barn, forklarer hvorfor stadig flere barn som fødes i Norge har en mor som er innvandrer. I 2022 hadde 26 prosent av de nyfødte- altså 1 av 4 babyer en mor som var innvandrer. I 2012 var tilsvarende andel 23 prosent, mens på slutten av 1990-tallet gjaldt dette færre enn hvert tiende barn. Økningen i antall nyfødte med innvandrerforeldre har imidlertid skjedd på tross av, og ikke på grunn av, utviklingen i fruktbarhet hos innvandrerkvinnene. Fruktbarheten er lavere enn noen gang, også blant innvandrere. Innvandrerkvinnenes fruktbarhet – altså gjennomsnittlig barnetall per kvinne- har gått ned de siste årene, fra 2,1 i 2011 til 1,5 i 2022. Innvandrerkvinner har dog fortsatt noe høyere fruktbarhet enn den øvrige befolkningen og er derfor fortsatt med å drive nivået noe opp. Variasjonen mellom kvinner fra forskjellige landbakgrunner er betydelig, og det er i dag bare fruktbarheten til dem som innvandret fra Afrika som fortsatt er vesentlig høyere enn for hele befolkningen. Innvandrerkvinner og deres norskfødte døtre er gruppen som måler lavest fruktbarhet. Gruppen står fortsatt for en liten andel av fødsler i Norge, men denne andelen vil trolig vokse noe etter hvert som flere i norskfødte med innvandrerforeldre kommer i fruktbar alder.

Vi har sett at innvandrerkvinner og deres norskfødte døtre er en svært sammensatt gruppe. Det er store variasjoner etter hvilke land innvandrerkvinner kommer fra, og om de kommer som arbeidsinnvandrere, flyktninger eller familieinnvandrere. Det er også stor forskjell på hvor lenge de har bodd i Norge. Både hvor man kommer fra, innvandringsgrunn og botid vet vi har stor betydning for integrering. Det har naturlig nok også stor betydning for hvilke oppfatninger, tradisjoner og erfaringer man har med seg fra hjemlandet, og hvilke erfaringer man har fått etter at man flyttet til Norge. I dag er det også en stadig større gruppe som er født og oppvokst i Norge med innvandrerforeldre, som bærer på helt andre erfaringer og framtidsutsikter enn mange av sine foreldre. Dette er det viktig å ha i minne når vi videre skal beskrive disse gruppens deltakelse i utdanning, arbeid og deres inntekt.

3. Innvandrerkvinner og deres norskfødte døtre i utdanning

Søren Steen-Johnsen

Utdanning er en sentral kilde til kunnskap og ferdigheter, og kan være en viktig komponent i integrering i samfunnet - både økonomisk og sosialt. Gjennom det norske utdanningsløpet får innvandrerne grunnleggende språkkunnskaper, kjennskap til holdninger og verdier som preger det norske samfunnet og mulighet til å bygge nettverk utenfor eget hjem. Det kan gjøre det lettere å få jobb i et stadig mer konkurransesatt arbeidsmarked, og ser ut til å ha fått økt betydning som indikator av status blant innvandrere i Norge (Kindt, 2017). I dette kapitlet skal vi se nærmere på hvordan grupper av kvinner presterer i det norske utdanningssystemet. Gruppene vi skal se på er innvandrere, norskfødte med innvandrerforeldre og den øvrige befolkningen.

I Norge er trenden at jenter og kvinner gjør det jevnt over bedre enn gutter og menn i måloppnåelse på grunnskole og videregående opplæring (ssb.no, 2023a). Innenfor høyere utdanning er kvinner i dag i flertall, og andelen blant unge i slutten av 20-årene som er i gang med høyere utdanning er 21 prosentpoeng høyere for kvinner enn for menn (Bartsch, 2020). Det er interessant å se om de forskjellige gruppene av kvinner følger denne trenden, og hvor stor variasjon det eventuelt er.

Oppbygningen av dette kapitlet følger det tradisjonelle utdanningsløpet. Først tar vi for oss avsluttende resultater i grunnskolen, for så å se på videregående opplæring, herunder valg av utdanningsprogram og fullføringsandel. Gjennom kapitlet vil vi se på gruppenes resultater ved avsluttet grunnskole, fullføring i videregående opplæring, andel i høyere utdanning og deres høyeste oppnådde utdanningsnivå. I hvor stor grad varierer deltakelse, resultater og fullføring blant de forskjellige gruppene? Har noen grupper høyere mobilitet enn andre og hvor stor er variasjonen innad i innvandrergruppene?

Sammenligningene i kapitlet gjøres hovedsakelig mellom innvandrerkvinner, norskfødte kvinner med innvandrerforeldre og kvinner i den øvrige befolkningen. Det vil bli gitt noen løpende henvisninger til andre grupper, men data om disse vil primært ligge i tabellene. For å oppnå best mulig datagrunnlag er det for resultater i grunnskole og videregående opplæring brukt de tre siste tilgjengelige årskullene som populasjon. Siden det kun var koronapandemi i noen av årene, ble det ikke nødvendigvis avholdt eksamen i alle årene vi ser på. Det er derfor de relative forskjellene mellom gruppene som er interessante, ikke nødvendigvis resultatene isolert sett. Når det kommer til andel på studier og oppnådd utdanningsnivå er status i aldersgrupper per 1.10.2022.

3.1. Grunnskole

I dette delkapitlet sammenligner vi oppnådde grunnskolepoeng hos jenter med forskjellige bakgrunner¹, med et lite blikk på hvordan de gjør det i forhold til gutter.

Sen-innvandrede oppnår lavest resultater av jentene

Grunnskolepoeng er en samlet poengsum beregnet ut fra alle standpunkt- og eksamenskarakterene på vitnemålet i 10. trinn, og danner grunnlag for opptak til videregående skole. Grunnskolepoengskalaen går fra 10 til 60 poeng. På grunn av koronapandemien ble alle eksamener for elever i grunnskolen avlyst våren 2020, 2021 og 2022. Dermed var grunnskolepoengene basert kun på standpunktkarakterer, og tallene etter 2019 er ikke direkte sammenlignbare med tall fra tidligere år.

¹ Vi skiller mellom innvandrere som var 6 år eller yngre ved innvandring (tidliginnvandrede) og de som var eldre enn 6 år ved innvandring (sen-innvandrede). Grunner til dette er fordi alder ved innvandring ser ut til å ha innvirkning på både utdanningsvalg og resultater. Se også Bratholmen, Instebø og Keute (2021)

I skoleårene 2019/2020, 2020/2021 og 2021/2022 var det 178 581 barn under 17 år som fikk utregnet grunnskolepoeng. Omtrent halvparten av disse, 87 377, var jenter med forskjellige innvandringsbakgrunner (tabell 3.1.).

Tabell 3.1. Gjennomsnittlig grunnskolepoeng hos jenter, bosatte under 17 år. Etter innvandringsbakgrunn. Skoleårene 2019-2022

	Antall elever ²	Grunnskolepoeng ²	Andel uten grunnskolepoeng	Andel uten grunnskolepoeng med botid under 4 år
Alle	178 321	43,3	6,2	57,8
Gutter	91 074	41,1	6,7	60,1
Jenter	87 247	45,5	5,6	55,0
Sen-innvandret	9 006	37,0	23,3	58,0
Gutter	4 656	35,3	25,1	60,3
Jenter	4 350	38,8	21,3	55,3
Tidliginnvandret	7 527	41,4	6,8	.
Gutter	3 817	39,2	7,6	.
Jenter	3 710	43,6	5,9	.
Norskfødt med innvandrerforeldre	12 703	41,8	6,8	.
Gutter	6 493	39,6	7,8	.
Jenter	6 210	44,1	5,8	.
Øvrige befolkning	149 085	43,9	4,8	46,7
Gutter	76 108	41,7	5,1	47,6
Jenter	72 977	46,1	4,4	45,8

¹ Elever som ikke er på steiner eller utenlandsskole. ² 0 poeng ikke medregnet

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

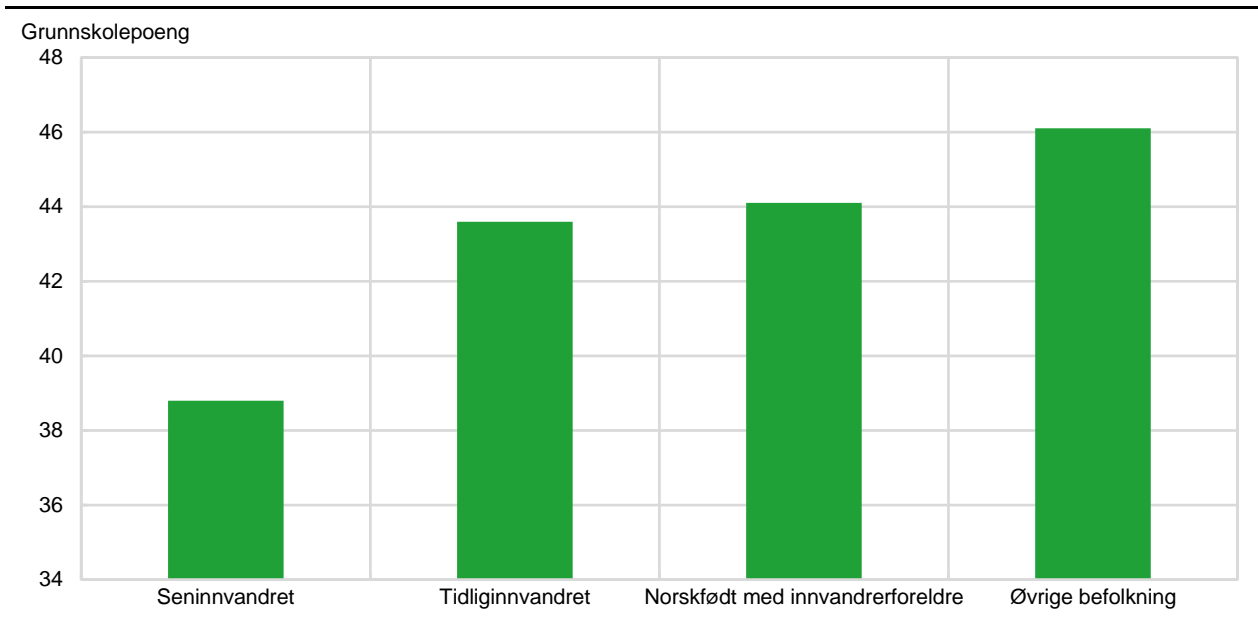
Sen-innvandrede jenter oppnådde 7,3 poeng mindre enn jenter i den øvrige befolkningen (figur 3.1.). Samtidig er det verdt å legge merke til at tidliginnvandrede jenter oppnår jevn gode resultater med norskfødte jenter av innvandrerforeldre. Norskfødte jenter med innvandrerforeldre har noe lavere resultater ved avsluttet grunnskole enn de øvrige jentene.

Videre er andelen jenter som ikke får utregnet grunnskolepoeng (de som mangler karakter i mer enn halvparten av fagene) på 21 prosent av sen-innvandrede jenter, mens den er på henholdsvis 6 prosent hos tidliginnvandrede, 6 hos norskfødte med innvandrerforeldre og 4 i den øvrige befolkningen (tabell 3.1).

Det kan være en indikasjon på at det å innvandre etter skolealder har negativ påvirkning på måloppnåelse i grunnskolen. Tidliginnvandrede kvinner kan ha hatt muligheten til å tilpasse seg det norske utdanningssystemet før de begynte på skolen, som igjen kan ha gitt dem en fordel ved å utvikle nødvendige egenskaper for å lykkes. Særlig språklige ferdigheter er en viktig faktor for å prestere i grunnskolen, og alder ved innvandring har igjen stor innvirkning på norskferdigheter (IMDI, 2021). Dessuten kan mange sen-innvandrede ha ankommet landet såpass sent at de ikke har rukket å få nok karakterer til å få utregnet grunnskolepoeng. Hos sen-innvandrede med mindre enn 4 års botid har over 50 prosent manglende grunnskolepoeng (tabell. 3.1).

Innvandrererelever som har lengre botid i Norge presterer bedre enn dem med kortere botid, og det er i tillegg et tydelig skille mellom de som har innvandret i førskolealderen og de som innvandret etter skolestart (Kirkeberg et al., 2019, s.38).

Figur 3.1. Gjennomsnittlig grunnskolepoeng hos jenter, bosatte under 17 år. Etter innvandringsbakgrunn. 0 poeng ikke medberegnert. Skoleårene 2019-2022

Elever som ikke er på steiner eller utenlandsskole.
 Kilde: Utdanningsstatistikk Statistisk sentralbyrå

Et annet moment er at jenter i grunnskolen har ulik landbakgrunn avhengig av innvandringsgruppe (tabell 3.2.). Av de ti vanligste landbakgrunnene er det kun somalisk bakgrunn som forekommer i alle de tre gruppene. Noe av forskjellene mellom landbakgrunner kan forklares med at enkelte grupper har vært lengre etablert i Norge enn andre og kan trekke på dette som en ressurs. Videre kan andre landbakgrunner ha immigrert i større grad som flyktninger, mens andre har kommet som følge av arbeidsinnvandring (se demografikap.2).

Forskning har også vist at elever med innvandrerbakgrunn fra land som er likere Norge, i større grad presterer på linje med den øvrige befolkningen (Bakken & Hyggen, 2018 s. 102-110). Dette ser vi i tabell 3.2, hvor jenter som har innvandret fra europeiske land, både tidlig og sent, presterer over snittet for sin innvandringsgruppe. Samtidig er ikke dette mønsteret til stede hos norskfødte jenter med innvandrerforeldre, hvor de med foreldre fra andre europeiske land, med unntak av de med foreldre fra Bosnia-Hercegovina, ligger under snittet for sin innvandringsgruppe.

Tabell 3.2. Gjennomsnittlig grunnskolepoeng hos jenter, bosatte under 17 år. Etter landbakgrunn. 0 poeng ikke medberegnert. Skoleårene 2019/2020 - 20201/2022¹

Norskfødte med innvandrerforeldre		Tidliginnvandrede		Sen-innvandrede	
Land	Poeng	Land	Poeng	Land	Poeng
Vietnam	47,6	Sverige	45,4	Romania	43,2
Sri Lanka	47,2	Tyskland	44,9	Litauen	42,1
Bosnia-Hercegovina	44,6	Russland	44,3	Polen	41,2
Marokko	44,1	Latvia	44,2	Filippinene	40,1
Russland	43,7	Polen	44,0	Iran	39,9
Pakistan	43,5	Litauen	43,8	Afghanistan	39,1
Irak	41,9	Eritrea	43,0	Eritrea	38,2
Kosovo	41,6	Thailand	41,8	Thailand	36,3
Tyrkia	41,3	Irak	41,5	Somalia	35,5
Somalia	41,1	Somalia	39,0	Syria	34,4

¹ Elever som ikke er på steiner eller utenlandsskole.
 Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Sammenlignet med gutter, oppnår jentene høyere gjennomsnittlig grunnskolepoeng innenfor alle gruppene av innvandringskategori/alder ved innvandring som er vist i tabell 3.1. Med unntak av sen-innvandrede jenter, som kun gjør det bedre enn innvandregutter, gjør alle grupper jenter det bedre

enn samtlige kategorier av gutter. Jenter har fått bedre skolekarakterer enn gutter i over hundre år (NOU 2019:3), og denne trenden gjenspeiles også her, uavhengig av innvandringsbakgrunn. Kjønnsforskjellene slår ut mer blant norskfødte med innvandrerforeldre, og mindre blant innvandrere samlet sett (tabell 3.1).

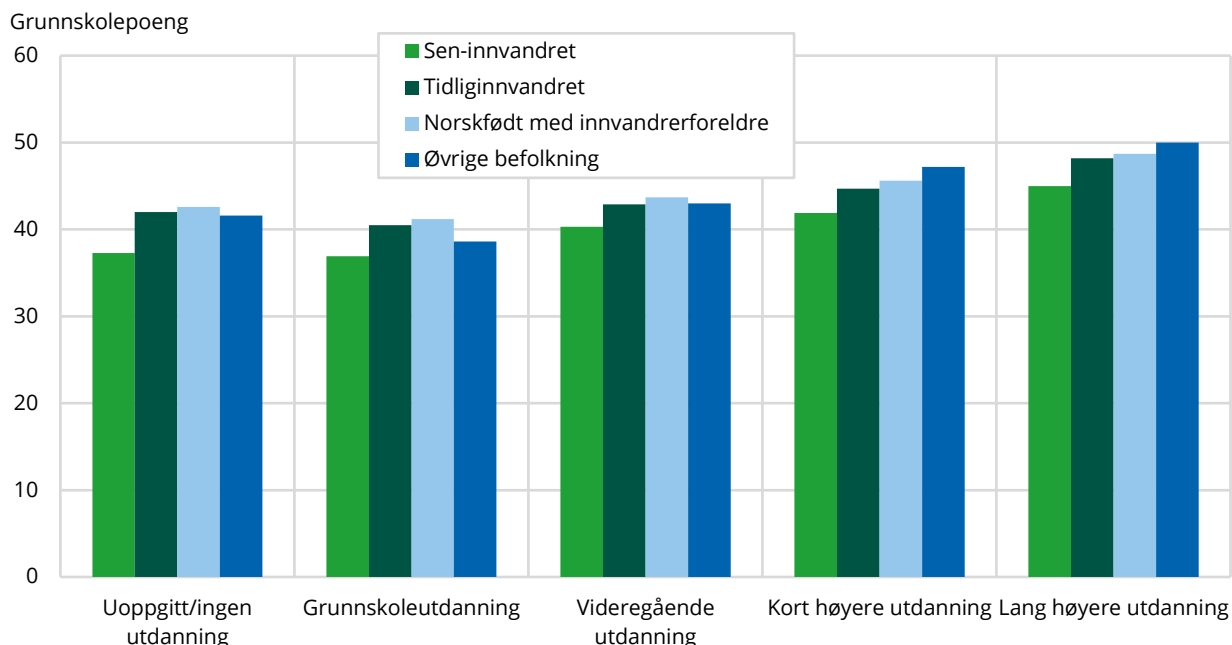
Utdanningsnivå har betydning for alle jenter i grunnskolen, men mest for den øvrige befolkningen

Generelt er trenden at jo høyere utdanning foreldrene har, jo flere grunnskolepoeng oppnår elevene (Ekren & Arnesen, 2022). Dette mønsteret finnes i våre data også, men betydningen av foreldrenes utdanningsnivå varierer mellom gruppene.

Foreldres høyeste fullførte utdanning er hentet fra registerinformasjon i nasjonal utdanningsdatabase (NUDB), og defineres ut fra den av foreldrene som har høyest utdanningsnivå.

I figur 3.2. ser vi variasjonen i oppnådde grunnskolepoeng hos jenter, hvor foreldrene har registrert utdanning². Der hvor foreldrene kun har fullført grunnskole, har tidliginnvandrede jenter og jenter med innvandrerforeldre høyere gjennomsnittlig grunnskolepoeng enn jenter i den øvrige befolkningen. Samtidig er også avstanden mellom jenter i den øvrige befolkningen og seninnvandrede jenter lavest på dette utdanningsnivået. Kun 2,7 grunnskolepoeng skiller de to gruppene. Dette er betydelig lavere enn forskjellen på 7,3 poeng mellom sen-innvandrere jenter og jenter i den øvrige befolkningen samlet sett, og kan delvis forklares ved at utdanningsnivåer ikke alltid kan sammenlignes på tvers av land. At man kun har oppnådd grunnskoleutdanning i én landkontekst vil ikke nødvendigvis være et like godt mål på hvor ressurssterk man er som det vil være i Norge (Kindt, 2017).

Figur 3.2 Gjennomsnittlig grunnskolepoeng, etter innvandringskategori og foreldres høyeste utdanningsnivå. 0 poeng ikke medberegnet. Skoleårene 2019/2020 - 20201/2022¹

¹ Elever som ikke er på steiner eller utenlandsskole
Kilde: Utdanningsstatistikk Statistisk sentralbyrå

Allikevel er det minst forskjell mellom gruppene hvor jentenes foreldre har oppnådd videregående utdanning, men forskjellene mellom høyeste og laveste snitt for grunnskolepoeng øker jo høyere

² SSB mangler opplysning om utdanningsnivå til mange innvandrere. Fra og med 2014 inneholder tall for utdanningsnivå beregnede verdier for denne gruppen.

utdanning foreldrene har. Forskjellene etter foreldrenes utdanning på skoleresultatene viser seg å være størst hos den øvrige befolkningen, som igjen kan tyde på at foreldres utdanningsnivå spiller mindre rolle for jenter med innvandringsbakgrunn. Dette kan delvis forklares med fenomenet «utdanningsdriv», som vi skal se mer på i delen om videregående opplæring. Samtidig må man ta med seg at det er langt lavere andeler i den øvrige befolkningen som har foreldre på de laveste utdanningsnivåene, enn i de andre gruppene (tabell A1).

3.2. Videregående opplæring

Videregående opplæring er en del av grunnopplæringen i Norge. Alle som har fullført grunnskole, har rett til videregående opplæring.

De fleste begynner rett i videregående opplæring

Nesten alle som fullfører grunnskolen begynner uten opphold i videregående opplæring samme år. Blant jenter som er tidliginnvandrede og norskfødte med innvandrerforeldre gikk 98 prosent direkte fra grunnskole til videregående opplæring. Hos jenter i den øvrige befolkningen var andelen litt høyere, med 99 prosent. Sen-innvandrede jenter hadde en andel på 82 prosent (tabell 3.3).

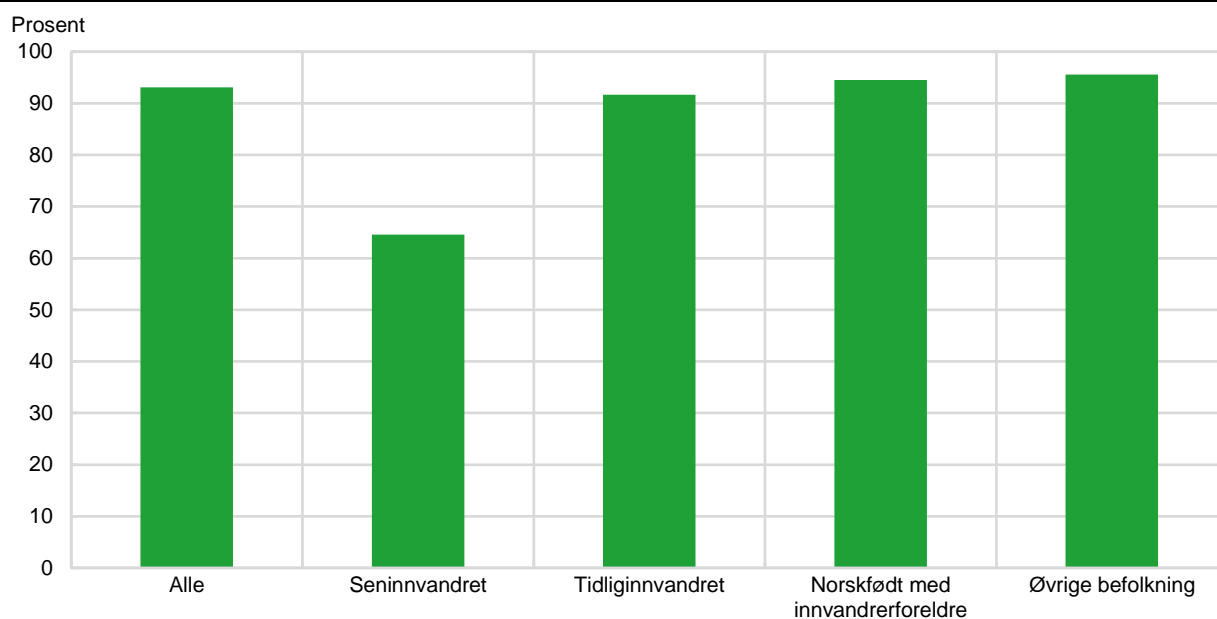
Tabell 3.3 Andel som var i videregående opplæring høsten etter at de avsluttet grunnskole, etter kjønn og landbakgrunn. Bosatte under 19 år. Skoleåret 2022

	Antall som avsluttet grunnskole	Andel i videregående opplæring
I alt	187 938	97,7
Jenter	91 583	97,9
Gutter	96 355	97,5
Øvrige befolkning	156 495	98,9
Jenter	76 509	99,0
Gutter	79 986	98,8
Sen-innvandret	12 926	97,8
Jenter	6 263	97,9
Gutter	6 663	97,6
Tidliginnvandret	11 130	81,2
Jenter	5 229	82,3
Gutter	5 901	80,2
Norskfødt med innvandrerforeldre	7 387	97,5
Jenter	3 582	97,9
Gutter	3 805	97,2

Kilde: Utdanningsstatistikk Statistisk sentralbyrå

Hvis vi ser på hvor mange som befinner seg i videregående opplæring i alderen 16-18 år finner vi at alle gruppene, med unntak av sen-innvandrede, ligger på en andel over 90 prosent (figur 3.3). At andelen sen-innvandrede jenter er såpass lav betyr ikke nødvendigvis at de er ute av utdanningssystemet, men at de for eksempel deltar i kvalifiserende grunnskoleopplæring (Kirkeberg et al., 2019, s42).

Figur 3.3. Andel jenter i alderen 16-18 år i videregående opplæring, bosatte, etter innvandringskategori. Skoleårene 2019-2022

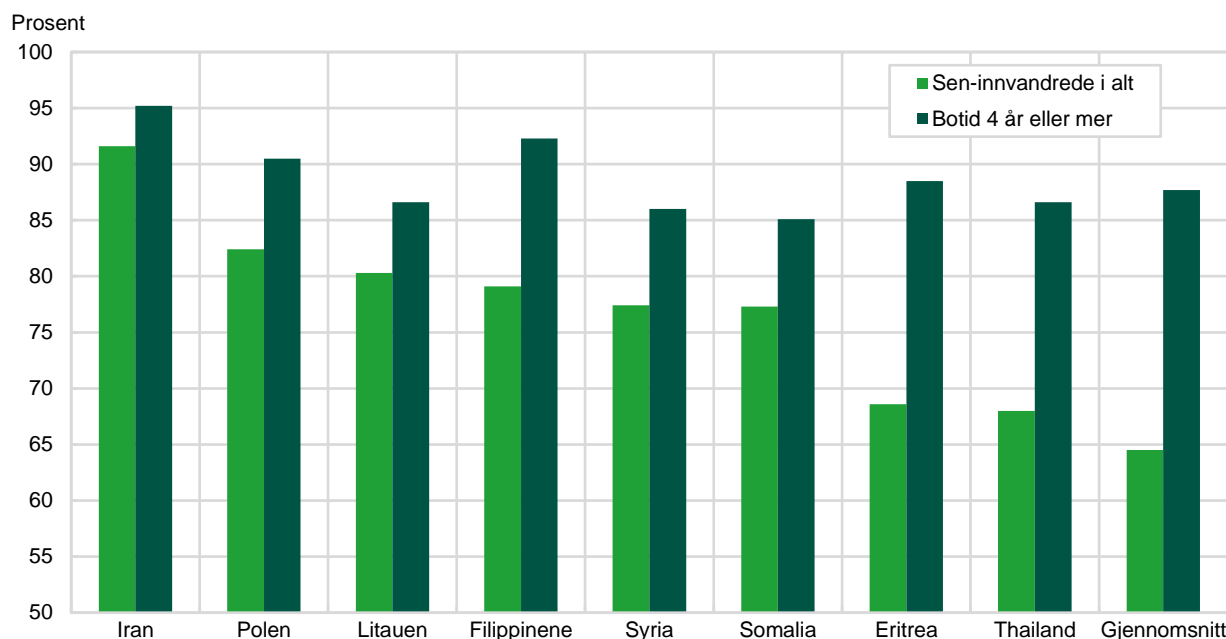
Kilde: Utdanningsstatistikk Statistisk sentralbyrå

Stor variasjon blant sen-innvandrerere

Siden sen-innvandrede er den gruppen jenter som har lavest andel som går direkte til videregående opplæring, er det interessant å se på variasjonen innad i gruppen. Når vi ser nærmere på landbakgrunner og andel som er i gang med videregående opplæring hos sen-innvandrede, finner vi stor spredning (figur 3.4). 92 prosent av sen-innvandrede jenter fra Iran i alderen 16-18 år er i videregående opplæring, en vesentlig høyere andel enn jenter fra Litauen som er på andreplass med 82 prosent. I andre enden av skalaen finner vi de som er fra Thailand og Eritrea, med henholdsvis 68 og 69 prosent.

Som tidligere nevnt, kan botid ha stor innvirkning på deltakelse i utdanningssystemet, og hvis vi kontrollerer for botid ser vi en stor endring. Av de som har en botid på 4 år eller mer er andelen jenter i videregående opplæring, for alle land, høyere. Jenter med bakgrunn fra Iran ligger fortsatt svært høyt, med 95 prosent, men i bunn ligger nå jenter fra Somalia, med 85 prosent. Thailand og Eritrea ligger nå i tråd med gjennomsnittet (figur 3.4).

Figur 3.4 Andel sen-innvandrede jenter i alderen 16-18 år i videregående opplæring, bosatte, etter landbakgrunn og botid. Skoleårene 2019-2022

Det er totalt 3 664 med botid på 4 år eller mer og 762 med botid under 4 år
 Kilde: Utdanningsstatistikk Statistisk sentralbyrå

Norskfødte jenter med innvandrerforeldre velger i størst grad studieforberevende utdanningsprogram

I skoleåret 2021/2022 var andelen på studieforberevende utdanningsprogram høyest blant tidliginnvandrede og norskfødte jenter med innvandrerforeldre, med henholdsvis 73 og 81 prosent. Jenter er overrepresentert på studieforberevende i alle kategorier sammenlignet med gutter, og avstanden mellom kjønnene er relativt lik i alle gruppene. Norskfødte med innvandrerforeldre har lavest kjønnsforskjeller med 12 prosentpoeng mens sen-innvandrede har høyest med 15 prosentpoeng (tabell 3.4).

Tabell 3.4 Andel innen studieretning i videregående opplæring 16-18 år, bosatte, etter kjønn og innvandringsbakgrunn. Skoleåret 2021/2022

	Studieforberevende utdanningsprogram	Yrkesfaglig utdanningsprogram
Alle	63,3	36,7
Gutter	56,1	43,9
Jenter	70,4	29,6
Sen-innvandret	54,8	45,2
Gutter	46,9	53,1
Jenter	63,0	37,0
Tidliginnvandret	65,9	34,1
Gutter	58,9	41,1
Jenter	72,9	27,1
Norskfødt med innvandrerforeldre	74,7	25,3
Gutter	68,6	31,4
Jenter	81,0	19,0
Øvrige befolkning	62,7	37,3
Gutter	55,3	44,7
Jenter	69,8	30,2

Kilde: Utdanningsstatistikk Statistisk sentralbyrå

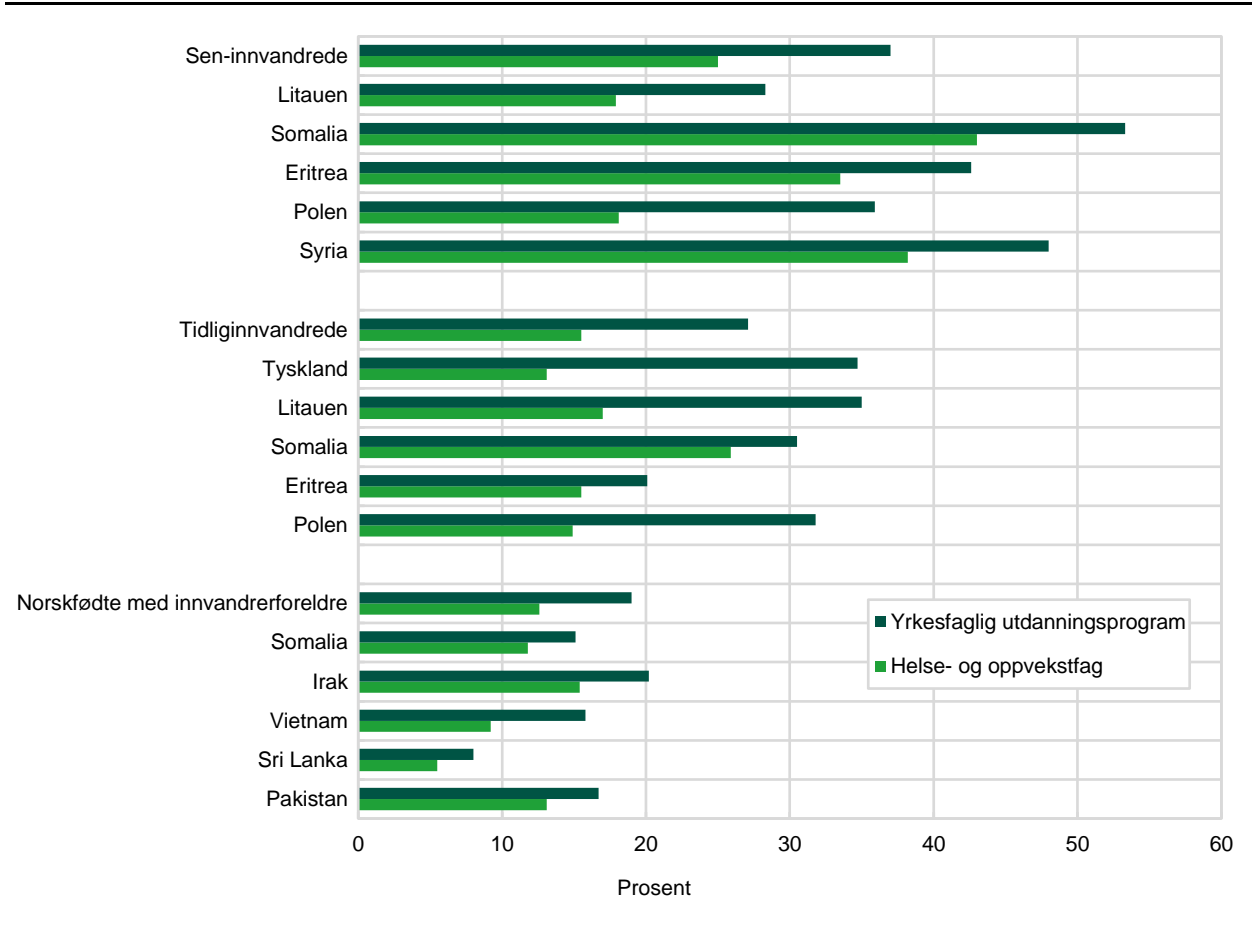
En mulig forklaring på at andelen studieforberevende er såpass høy hos de med innvandrerbakgrunn, er det som i forskningen kalles et utdanningsdriv. Et utdanningsdriv er at foreldre og nettverket rundt barna ønsker økt sosial mobilitet, gjerne gjennom utdanning, og overfører disse verdiene til sine barn i langt større grad enn hos den øvrige befolkningen. Dette drivet kan veie opp for noe av effekten av lavere sosioøkonomisk status, men den er ikke like sterk i alle landbakgrunner (Bakken og Hyggen, 2018)

Hvis vi ser nærmere på de fem vanligste landbakgrunnene i gruppene kan vi finne en del variasjon i studievalgene. Siden helse- og oppvekstfag er det mest populære programmet på yrkesfag blant innvandrere (Instebø, 2021), ser vi også nærmere på andelen som velger dette. Figur 3.5 viser at 53 prosent av sen-innvandrede jenter med bakgrunn fra Somalia velger yrkesfaglig utdanningsprogram, mot et snitt på 37 prosent for gruppen som helhet. Totalt velger 43 prosent av sen-innvandrede somaliske jenter å gå på helse- og oppvekstfag. Høye andeler på dette utdanningsprogrammet finner vi også hos jenter fra Syria og Eritrea, mens sen-innvandrede jenter fra Litauen i mindre grad velger det samme.

Hos tidliginnvandrede er fortsatt jenter med somalisk bakgrunn overrepresentert på helse- og oppvekstfag, men andelen på yrkesfaglig utdanning skiller seg i mindre grad fra snittet for tidliginnvandrede grupper. I stedet er det jenter fra de europeiske landene som har større andeler som velger yrkesfag blant de tidliginnvandrede.

Blant norskfødte jenter med innvandrerforeldre skiller de med foreldre fra Sri Lanka seg ut med en lav andel på yrkesfaglig utdanningsprogram. Kun 8 prosent velger dette, mot et snitt på 19 prosent for denne gruppen. Disse jentene velger også i liten grad helse- og oppvekstfag (figur 3.5).

Figur 3.5 Andel jenter i alderen 16-18 år i videregående opplæring, bosatte, etter studievalg og landbakgrunn. Skoleåret 2021-2022

Kilde: Utdanningsstatistikk Statistisk sentralbyrå

3.3. Gjennomføring i videregående opplæring

Fullføring av videregående opplæring gir enten yrkeskompetanse eller studiekompetanse. Yrkeskompetanse gjør at man kvalifiserer til et visst yrke, mens studiekompetanse legger til rette for høyere utdanning – høgskole eller universitet. Begge typer kompetanse er fordeler for videre yrkeskarriere eller utdanning, og fullføring av videregående opplæring er omtalt av Kunnskapsdepartementet som en nødvendig forutsetning for varig tilknytning til arbeidslivet (Kunnskapsdepartementet, 2023). Tidligere forskning har også vist at fullføring bedrer arbeidsmarkedstilknnytning og reduserer sannsynlighet for å motta stønader fra det offentlige. De negative effektene av manglende videregående kompetanse manifesterer seg ikke umiddelbart, men er størst når man kommer i 30-årene (Nyhus et al. 2010. s.67).

Sen-innvandrede jenter gjør det relativt bedre på yrkesfag

Når vi ser på gjennomføring i videregående opplæring, følger vi elever som begynte i Vg1 for første gang en gitt høst og deres status for fullføring en viss tid etter skolestart. Elever som begynte på ett av de studieforbereidende utdanningsprogrammene (normert tid på tre år), følges over fem år og elever som begynte på ett av de yrkesfaglige utdanningsprogrammene (normert tid på hovedsakelig fire år, med to år i skole og to år i lære) følges over seks år etter skolestart.

Av de som begynte på videregående opplæring i skoleårene 2013-2015 fullførte i snitt 85 prosent av jenter innen 5/6 år, med til dels store forskjeller mellom utdanningsprogram og innvandringskategori. Norskfødte jenter med innvandrerforeldre hadde en fullføringsgrad på 86 prosent, mens jenter i den øvrige befolkningen lå litt bak, med en andel på 85,8. Gutter har jevnt over lavere fullføringsgrad enn jenter, og særlig stor er forskjellene hos sen-innvandrede hvor jenter gjør det 17,5 prosentpoeng bedre (tabell 3.5). Samtidig må dette sees i lys av at yrkesfag generelt har en mye lavere fullføringsandel enn studieforbereidende (SSB 2023b).

Tabell 3.5 Fullføringsgrad videregående opplæring etter 5/6 år, bosatte i alderen 16-24 år, etter kjønn og landbakgrunn

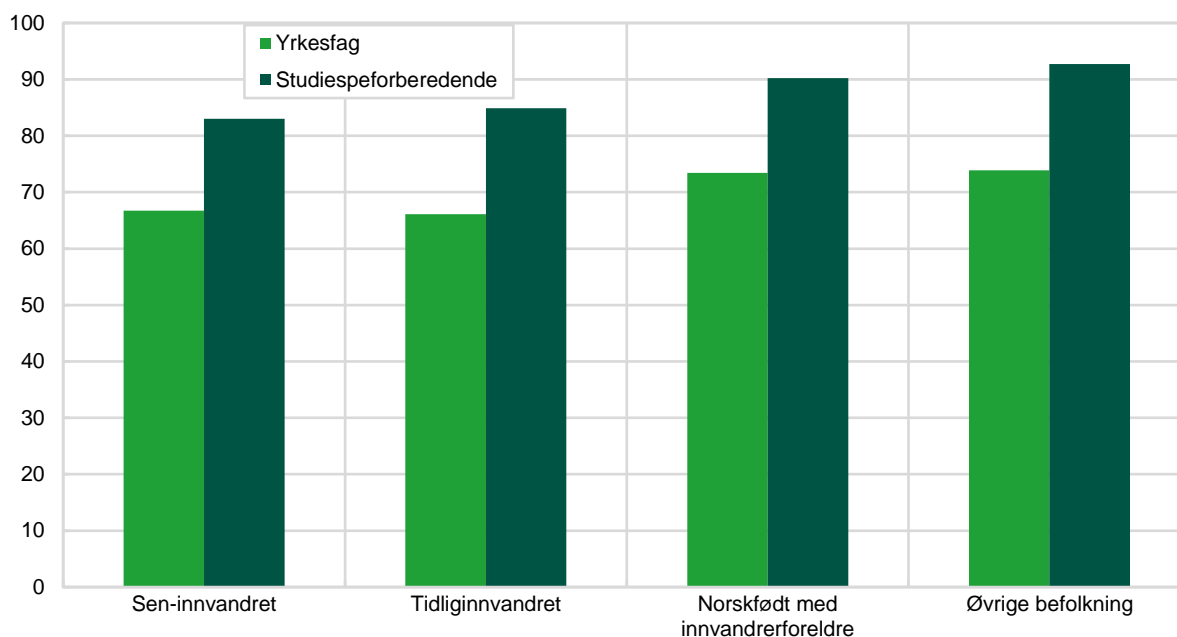
Fullføring	I alt	Fullført	Ikke fullført	Fullført	Ikke fullført
Begge kjønn	187 994	152 180	35 814	80,9	19,1
Sen-innvandret	12 726	8 267	4 459	65,0	35,0
Tidliginnvandret	4 363	3 208	1 155	73,5	26,5
Norskfødt med innvandrerforeldre	9 522	7 508	2 014	78,8	21,2
Øvrige befolkning	161 383	133 197	28 186	82,5	17,5
Gutter	97 178	75 001	22 177	77,2	22,8
Sen-innvandret	6 995	3 994	3 001	57,1	42,9
Tidliginnvandret	2 249	1 540	709	68,5	31,5
Norskfødt med innvandrerforeldre	4 920	3 544	1 376	72,0	28,0
Øvrige befolkning	83 014	65 923	17 091	79,4	20,6
Jenter	90 816	77 179	13 637	85,0	15,0
Sen-innvandret	5 731	4 273	1 458	74,6	25,4
Tidliginnvandret	2 114	1 668	446	78,9	21,1
Norskfødt med innvandrerforeldre	4 602	3 964	638	86,1	13,9
Øvrige befolkning	78 369	67 274	11 095	85,8	14,2

Kilde: Utdanningsstatistikk Statistisk sentralbyrå

Forskning har vist at prestasjoner i grunnskolen er den viktigste faktoren på manglende gjennomføring av videregående opplæring (Sletten og Hyggen (2013). Effekten av grunnskolepoeng på gjennomføring er også større på studieforbereidende enn i yrkesfag (Utdanningsdirektoratet, 2017). Hvis vi sammenligner innvandringskategoriene med oppnådde grunnskolepoeng ser vi det samme mønsteret i våre funn, når vi bryter ned på utdanningsprogram. Sen-innvandrede jenter på yrkesfag kommer relativt bedre ut, og har 0,6 prosentpoeng høyere gjennomføringsgrad enn

tidliginnvandrede. Forskjellen mellom gruppene med høyest og lavest gjennomføring er også minst på yrkesfag med 8 prosentpoeng, mens på studieforberedende er den på 10 (figur 3.6).

Figur 3.6 Andel jenter i alderen 16-24 år i videregående opplæring som startet i videregående 1. trinn for første gang høsten 2013, 2014 eller 2015 og fullførte innen 5/6 år. Etter innvandringskategori og utdanningsprogram

Kilde: Utdanningsstatistikk Statistisk sentralbyrå

Forskjellene i gjennomføringsgrad mellom yrkesfag og studieforberedende har flere mulige forklaringer. Tidspunktet flest faller av på yrkesfaglig utdanningsprogram er mellom andre og tredje året, og Sletten & Hyggen (2013 s20.) finner flere årsaker til dette. Dette er året elever går fra å være i skole til å bli lærling. For noen elever kan overgangen til læretiden vise seg å bli for stor, eksempelvis i form av problemer med å passe inn i arbeidsmiljøet og at arbeidsgiver stiller høyere krav til tempo og inntjening enn det lærlingene mestrer, med påfølgende tap av motivasjon. Ytterligere kan det å klare skaffe seg lære plass i seg selv være en hindring. I tillegg varierer antall lærlingplasser med økonomiske konjunkturer i samfunnet som tidvis kan gjøre det til et knapt gode. Med det sagt, så ligner elevene som ikke får lære plass på de som generelt faller fra i videregående opplæring – de med svake karakterer og høyt fravær (Bratholmen og Ekren (2020).

Forskjeller i fullføringsgrad mellom landbakgrunn speiler resultat i grunnskolen

Som også er tilfellet med grunnskolepoeng, er det stor variasjon i gjennomføringsgrad når man ser på jentenes landbakgrunn (tabell 3.6). Brutt ned på de 10 vanligste landbakgrunnene hos norskfødte jenter med innvandrerforeldre er det Sri Lanka, Vietnam og Iran som har høyest fullføringsgrad. I tråd med tidligere nevnt forskning om at oppnådde grunnskolepoeng er en sterk prediktor for gjennomføring av videregående opplæring, er dette også de samme tre landbakgrunnene som oppnådde flest grunnskolepoeng i sin gruppe.

Vi finner like trekk hos sen-innvandrede. Jenter med landbakgrunn fra Afghanistan, Litauen og Polen presterte over snittet på grunnskolen og har relativt høy gjennomføringsgrad i videregående. Til dels er dette også tilfellet hos tidliginnvandrede, med unntak av de med russisk bakgrunn som går mot trenden, og har lavest andel som fullfører. I andre enden av skalaen oppnådde jenter med somalisk bakgrunn under gjennomsnittlig grunnskolepoeng for sin kategori, og gjør det samme når det kommer til gjennomføringsgrad.

Tabell 3.6 Gjennomsnittlig fullføringsgrad i videregående opplæring hos jenter etter 5/6 år, etter landbakgrunn, 10 vanligste. De som begynte høsten 2014-2016

Norskfødte		Tidliginnvandrede		Sen-innvandrede	
Land	Fullført	Land	Fullført	Land	Fullført
Sri Lanka	94,4	Tyskland	89,1	Tyskland	82,0
Vietnam	91,2	Afghanistan	85,3	Litauen	81,0
Iran	89,7	Pakistan	84,1	Afghanistan	80,0
Tyrkia	88,7	Polen	83,5	Polen	79,5
Bosnia-Hercegovina	86,0	Kosovo	81,1	Iran	77,5
Pakistan	84,4	Iran	79,2	Irak	76,2
Kosovo	82,3	Irak	75,5	Filippinene	75,7
Irak	81,1	Somalia	73,7	Eritrea	68,9
Somalia	79,8	Thailand	69,5	Thailand	65,7
Marokko	76,0	Russland	66,5	Somalia	65,1

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

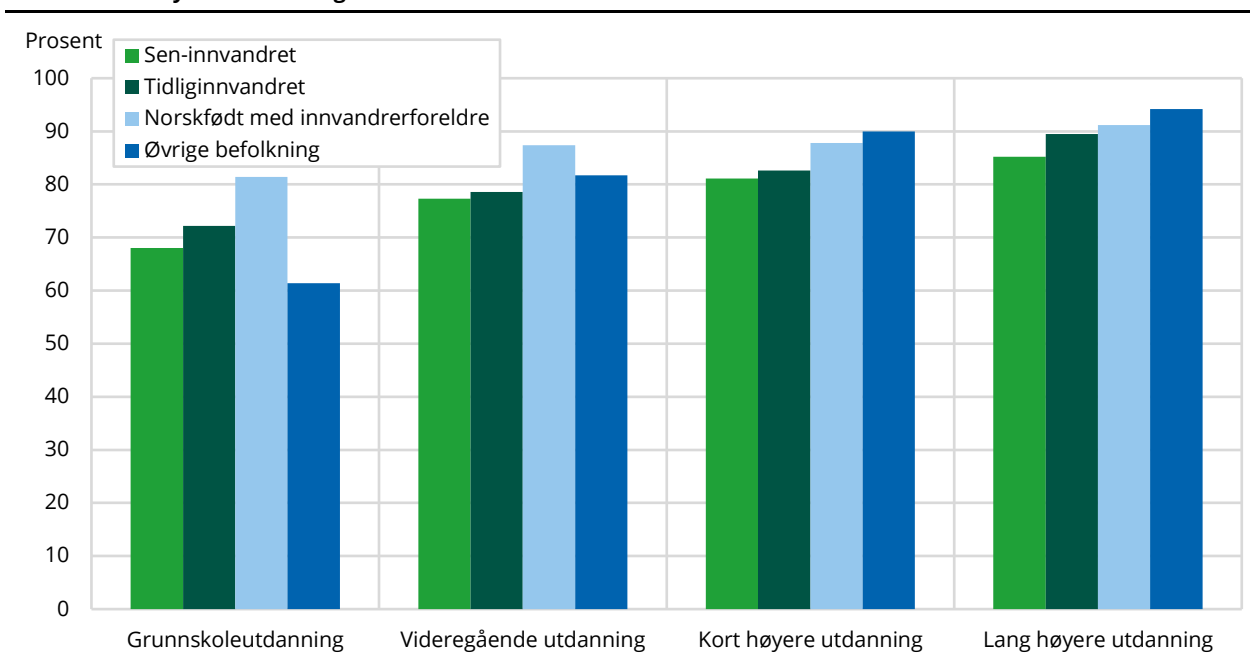
Effekten av utdanningsdrivet fremstår her som ulikt fordelt mellom landbakgrunner. Bakken og Hyggen (2018, s111-112) finner at effekten av drivet er størst hos elever med foreldre fra Pakistan, Sri Lanka eller Somalia. Samtidig viser de til at foreldre født i Eritrea, Somalia, Afghanistan, Marokko eller Tyrkia er de mest ressursvake, og estimerer at elever med bakgrunn fra disse landene ville gjort det enda svakere uten utdanningsdrivet.

Foreldres utdanning har minst korrelasjon hos norskfødte med innvandrerforeldre

Som vi også så på grunnskolepoeng har foreldrenes utdanningsnivå størst betydning for den øvrige befolkningen. Forskjellen mellom gjennomføringsgrad når foreldre kun har grunnskoleutdanning og lang høyere utdanning er på 33 prosentpoeng for jenter i den øvrige befolkningen, mens den er nesten halvparten så stor hos begge innvandringsgruppene med litt over 17 prosentpoeng. Norskfødte med innvandrerforeldre har minst forskjell mellom utdanningsnivåene, og har en jevnt høy gjennomføringsgrad som kun blir forbigått av den øvrige befolkningen når foreldrene har oppnådd høyere utdanning - kort eller lang (Figur 3.7).

Kortere botid og lavt utdannende foreldre har negativ påvirkning på fullføringsgraden (Kirkeberg et al., 2019). Innvandrere med kortere botid har noe lavere fullføringsgrad og det er en større andel blant dem som fullfører på mer enn normert tid. Som tidligere nevnt skyldes dette at mange med kort tid mangler språk- og/eller grunnskolekompetanse, og derfor bruker mer tid for å fullføre videregående. Og mens ulik botid gjelder kun for innvandrerelever, påvirker foreldrenes utdanning alle elevgrupper – både gjennom grunnskolerresultater og gjennom valgene de tar i videregående opplæring.

Figur 3.7 Andel jenter i alderen 16-24 år i videregående opplæring som startet i videregående 1. trinn for første gang høsten 2013, 2014 eller 2015 og fullførte innen 5/6 år. Etter innvandringskategori og foreldrenes høyeste utdanningsnivå

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

3.4. Høyere utdanning

Våren 2019, 2020 og 2021 var det til sammen 74 383 kvinner som avsluttet videregående opplæring med studiekompetanse. Av dem begynte 44 prosent direkte i høyere utdanning høsten samme år (tabell 3.7). De nordiske landene skiller seg noe ut fra andre europeiske land ved at det er vanligere å ta et lengre opphold mellom videregående opplæring og høyere utdanning. I tillegg er norske studenter blant de eldste i Europa (Eurostudent). Den øvrige befolkningen, uavhengig av kjønn, har lavest andel som går direkte til høyere utdanning, som kan tyde på at det er vanligere for disse å ta folkehøgskole, jobbe eller en form for friår før studier (Kirkeberg et al., 2019 s48).

Norskfødte med innvandrerforeldre har større andel av unge som er studenter enn den øvrige befolkningen

For norskfødte kvinner med innvandrerforeldre er det 24 prosentpoeng flere som går direkte i høyere utdanning enn hos den øvrige kvinnebefolkningen. Disse har den høyeste andelen blant gruppene med 65 prosent.

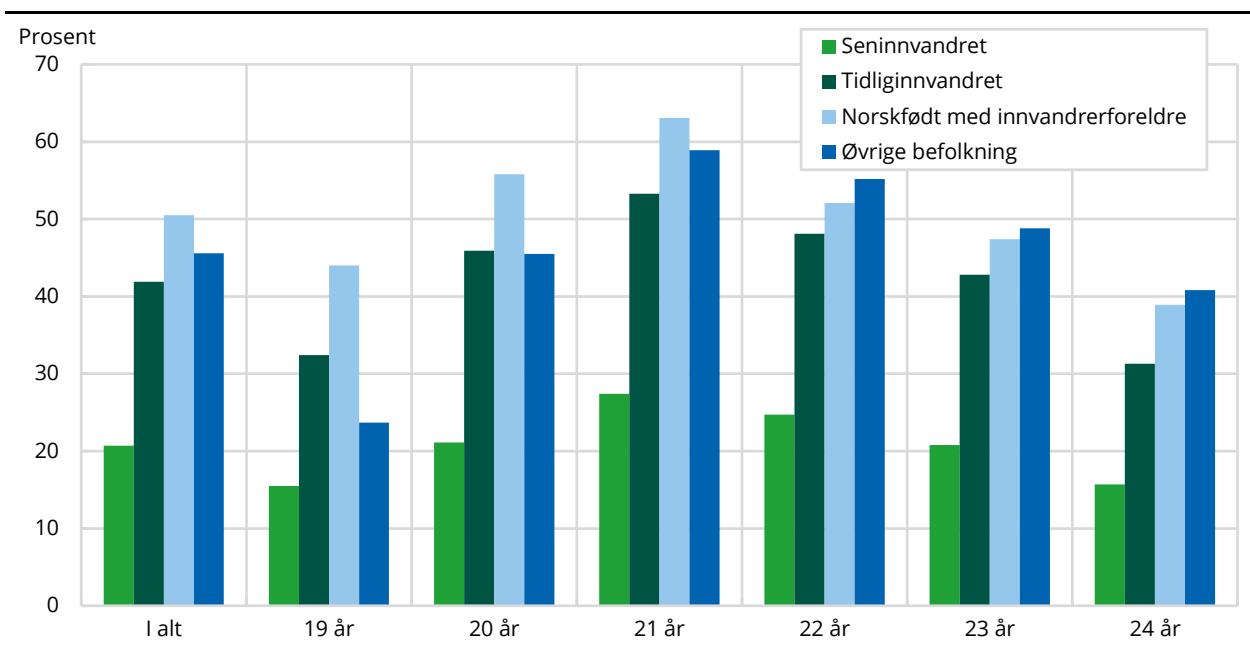
Tabell 3.7 Andel direkte i høyere utdanning etter fullført studiekompetanse 2019, 2020 og 2021, etter innvandringsbakgrunn. Alderen 19-24 år

	Avsluttet med studiekompetanse	Andel direkte til høyere utdanning
I alt	129 167	41,2
Gutter	54 784	37,2
Jenter	74 383	44,1
Sen-innvandret	9944	56,9
Gutter	4139	53,5
Jenter	5805	59,4
Øvrige befolkning	109746	38,2
Gutter	46151	34,0
Jenter	63595	41,1
Tidliginnvandret	1029	51,5
Gutter	646	49,4
Jenter	383	55,1
Norskfødt med innvandrerforeldre	8448	60,5
Gutter	3848	55,2
Jenter	4600	64,9

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Når vi ser nærmere på andel kvinnelige studenter per 01.10.2022 i aldersspennet 19 - 24 år, finner vi at 51 prosent av norskfødte kvinner med innvandrerforeldre er i høyere utdanning, som er høyest blant gruppene (figur 3.8).

Figur 3.8. Andel kvinner i alderen 19-24² år som er i høyere utdanning, etter innvandringskategori og alder. 1.10.2022

¹ Alle som er registrert som studenter ved universiteter og høyskoler per 1. oktober. Personer registrert i doktorgradsprogram er ikke inkludert.

² Siden det finnes flere veier inn i universitets- og høyskoleutdanning som realkompetanse, Y-veien og dispensasjon, tar vi med alle i aldersgruppen, uavhengig av studiekompetanse.

Kilde: Utdanningsstatistikk Statistisk sentralbyrå

Samtidig ser vi også at andelen endres med økende alder (figur 3.9). Hos 19-åringene har tidliginnvandrede nest høyest andel i gang med studier, mens den øvrige befolkningen ligger nesten 9 prosentpoeng bak, med en andel på 24 prosent. Blant studenter som er ett år eldre, er forholdet mellom disse to gruppene tilnærmet likt og blant 21-åringene har den øvrige befolkningen en høyere andel som er i studier enn tidliginnvandrede. I alderen 22 til 24 år troner ikke lenger

norskfødte med innvandrerforeldre på topp, men blir også tatt igjen av den øvrige befolkningen. Dette støtter opp under påstanden om at om at den øvrige befolkningen har mindre hastverk med å begynne på høyere utdanning rett etter videregående. Sen-innvandrede ligger et stykke bak de tre andre gruppene, men det kan ha en naturlig forklaring i at mange av disse har innvandret spesifikt for å jobbe og ikke for å studere (Kirkeberg et al., 2019, s48).

En annen mulig forklaring kan også være at sen-innvandrede kvinner er eldre når de er i gang med høyere utdanning. Når vi ser på andelen i alderen 25-39 år (tabell 3.8) finner vi at nær 7 prosent i denne aldersgruppen er i studier. For tidliginnvandrede er andelen på 14 prosent, norskfødte med innvandrerforeldre på 15 prosent og den øvrige befolkningen 13 prosent.

Jenter i alle grupper har en vesentlig større andel i høyere utdanning enn gutter med samme bakgrunn (tabell 3.8). Dette kan forklares som en følge av overvekten jenter på studie-spesialiserende i videregående opplæring, som i større grad leder til høyere utdanning, og at flere jenter enn gutter fullfører med studiekompetanse.

Tabell 3.8 Andel i høyere utdanning, etter innvandringskategori og aldersgrupper. 1.10.2022

	Andel 19-24 år	Andel 25-39 år
I alt	35,1	9,2
Gutter	27,6	7,4
Jenter	43,0	11,1
Sen-innvandret	16,5	5,5
Gutter	12,7	4,4
Jenter	20,7	6,6
Øvrige befolkning	37,2	10,3
Gutter	29,2	8,2
Jenter	45,6	12,5
Tidliginnvandret	34,8	12,0
Gutter	28,1	10,1
Jenter	41,9	13,9
Norskfødt med innvandrerforeldre	43,1	13,4
Gutter	36,2	11,9
Jenter	50,5	15,0

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Norskfødte med foreldre fra Sri Lanka overrepresentert i høyere utdanning

Tabell 3.9 viser andelen studenter i de 10 vanligste landbakgrunnene per gruppe og vi finner igjen noen trender. Vi har tidligere sett at norskfødte fra Sri Lanka, Vietnam og Iran har hatt best resultater gjennom hele utdanningsløpet så langt. De oppnår flest grunnskolepoeng, har høyest fullføringsgrad i videregående opplæring, og er igjen de tre landbakgrunnene som prioriterer høyere utdanning over snittet for sin gruppe. Av kvinner med foreldre fra Sri Lanka er 65 prosent i aldersgruppen 19 til 24 år i høyere utdanning, som er 14 prosentpoeng over gruppen sitt snitt og hele 20 prosentpoeng mer enn den øvrige befolkningen. Hvis vi også tar et kort blikk på de andre landbakgrunnene i denne gruppen, finner vi at de også ligger relativt likt plassert i forhold til hverandre i hvert av de ulike utdanningsnivåene vi har gått gjennom tidligere. Eksempelvis ligger fortsatt Somalia og Kosovo nær bunnen.

Tabell 3.9. Andel 19-24 år i høyere utdanning, 10 vanligste landbakgrunner i aldersgruppen. Etter innvandringsbakgrunn. 10 største landbakgrunner per gruppe

Norskfødte		Tidliginnvandrede		Sen-innvandrede	
Land	Andel	Land	Andel	Land	Andel
Sri Lanka	65,2	Nederland	50,0	Eritrea	23,9
Vietnam	57,4	Afghanistan	49,4	Somalia	22,7
Iran	54,4	Somalia	46,1	Filippinene	22,0
Pakistan	51,8	Polen	41,8	Litauen	21,8
Bosnia-Hercegovina	51,4	Russland	41,3	Polen	21,5
Irak	47,5	Irak	39,3	Tyskland	17,7
Tyrkia	47,2	Tyskland	39,2	Thailand	17,7
Marokko	46,8	Pakistan	39,0	Syria	17,6
Somalia	46,1	Kosovo	36,4	Ukraina	6,2
Kosovo	45,8	Thailand	26,7	Frankrike	4,6

Kilde: Utdanningsstatistikk Statistisk sentralbyrå

Utviklingen hos tidliginnvandrere har noe mer variasjon. Kvinner fra Somalia har gått fra å ligge langt nede resultatmessig tidligere i løpet, til å bli den gruppen med tredje høyest andel studenter. Samtidig har de med bakgrunn fra Afghanistan nest høyest andel studenter, og følger dermed opp den høye fullføringsgraden fra videregående.

Siden sen-innvandrere i denne aldersgruppen også favner arbeidsinnvandrere, er det noe vanskeligere å peke på tidligere resultater. Som tidligere nevnt kommer en større andel til Norge for å jobbe, eller av andre årsaker, og det er derfor noe vanskeligere å trekke slutninger uten ytterligere kontekst. Riktignok er det en ny og interessant gruppe sen-innvandrere som har blitt stor det siste året, de som er fra Ukraina. Denne gruppen innvandrere har økt i antall bosatte i Norge fra 6 500 ved inngangen til 2022 til 36 800 ett år senere. De er nå blitt den tredje største innvandrerguppen i Norge, etter de fra Polen og Litauen. To av tre er under 40 år og 71 prosent er kvinner (Steinkellner, 2023). Kvinner som har sen-innvandret fra Ukraina er derfor den nest største landbakgrunnen i aldersgruppene vi ser på, men har av naturlige årsaker en veldig lav andel i høyere utdanning. Uansett så er vi ved startlinjen for å følge utvikling deres i Norge, og når det kommer til utdanning er det litt for tidlig å si så mye om dem.

Noen forskjeller i valg av utdanningsprogram mellom gruppene, særlig stor variasjon i foreldrenes landbakgrunn

Vi har sett nærmere på hvilke studier³ som foretrekkes blant kvinnene i de forskjellige gruppene og det er en del variasjon mellom både landbakgrunner og innvandringsgrupper.

For kvinner i alderen 19-24 år er den vanligste typen studier i den øvrige befolkningen bachelor i sykepleie (12 prosent), tett fulgt av master i lærerutdanninger (11 prosent) og pedagogikk (11 prosent). For tidliginnvandrede er de mest populære studiene ganske like, bortsett fra at lærerutdanning (10 prosent) er byttet ut med master i teknologifag (11 prosent). Norskfødte med innvandrerbakgrunn skiller litt seg mer ut, og den mest populære faggruppen er bachelor i økonomiske og administrative fag (13 prosent), fulgt av bachelor i samfunnsfag og juridiske fag (11 prosent). Blant sen-innvandrede tar 14 prosent en bachelor i økonomiske og administrative fag og 13 prosent en bachelor i sykepleie (tabell A2 – A4).

Hvis vi bryter ned og ser på de fem største landbakgrunnene finner vi enda tydeligere forskjeller (tabell A2). Blant landbakgrunner hos norskfødte med innvandrerforeldre, som har høy resultatoppgåelse i utdanningsløpet, skiller Sri Lanka og Vietnam seg ut med en stor andel som tar master i teknologifag. De med bakgrunn fra Sri Lanka har også høyest andel innen medisinstudiet, mens de med vietnamesisk bakgrunn er overrepresentert på bachelor i naturvitenskapelige fag.

³ Utdanninger er gruppert etter universitet- og høyskolegrupperingen etter standarden for utdanningsgruppering (NUS). Se nærmere her: <https://www.ssb.no/klasse/klassifikasjoner/36/variant/1094>

Bachelor i sykepleie er mest populært hos de med somalisk bakgrunn, mens studenter med foreldre fra Pakistan og Irak i større grad trekker mot bachelor innen økonomiske- og administrative fag eller samfunnsfag- og juridiske fag. Master lærerutdanning er også mer populært hos de med bakgrunn fra Irak.

For tidliginnvandrede kvinner skiller de med landbakgrunn fra Somalia seg ut med å i stor grad velge en bachelor i helse-, sosial- og idrettsfag og master i teknologifag. Master i teknologifag har også høye andeler hos de med bakgrunn fra Russland og Afghanistan. Kvinner med afghansk og irakisk bakgrunn er også overrepresentert på medisinstudiet. De med polsk bakgrunn velger i større grad bachelor i sykepleie eller i økonomiske- og administrative fag (tabell A3).

I tabell A4. finner vi at 32 prosent av sen-innvandrede kvinnelige studenter fra Somalia tar bachelor i sykepleie, mot et snitt på 13 prosent. Ytterligere 12 prosent tar bachelor i helsefagutdanning. Ukrainske kvinner er sterkt overrepresentert på lavere nivåes utdanning, høyere utdanning kortere enn 4 år - nesten halvparten studerer dette, men de har også en over gjennomsnittlighøy andel på medisinstudiet, med 2 prosent. De med bakgrunn fra Polen eller Litauen har høye andeler på bachelor i økonomiske og administrative fag og begge ligger over snittet i andel på master i rettsvitenskap. Tyske kvinner er overrepresentert på både master i rettsvitenskap og teknologifag, samt medisinstudiet, mens de i liten grad studerer sykepleiestudiet.

Utdanningsnivå generelt

For å undersøke oppnådd utdanningsnivå ser vi nå nærmere på aldersgruppen 25-39 år. Siden de yngre i mindre grad er ferdig med utdanning er det mer fornuftig å undersøke en eldre gruppe for å finne utdanningsnivået. Totalt var det 1 124 864 bosatte personer i denne gruppen, av dem er 549 779 kvinner (tabell 3.10).

Tabell 3.10 Oppnådd utdanningsnivå, etter landbakgrunn i alderen 25-39 år. Per 1.1.2022

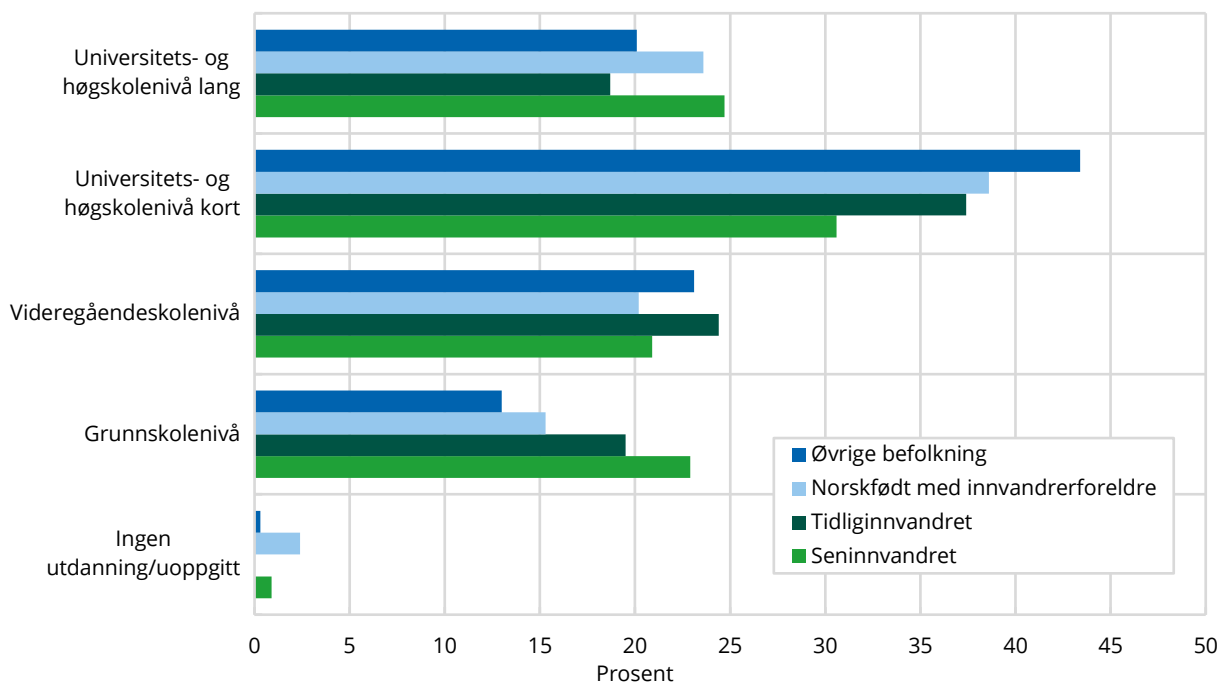
	I alt	Grunnskole- nivå	Videregående- skolenivå	Universitets- og høgskolenivå kort	Universitets- og høgskolenivå lang
Begge kjønn	1 124 862	18,6	30,0	32,4	18,5
Sen-innvandret	272 566	25,8	25,0	26,7	21,8
Tidliginnvandret	15 726	25,9	26,9	31,4	15,7
Norskfødt med innvandrerforeldre	27 516	21,0	22,7	33,6	20,3
Øvrige befolkning	809 054	15,9	32,0	34,3	17,4
Menn	575 082	21,4	37,2	25,1	15,8
Sen-innvandret	137 018	28,7	29,0	22,8	18,9
Tidliginnvandret	8 134	31,9	29,3	25,8	12,9
Norskfødt med innvandrerforeldre	14 279	26,3	24,9	29,0	17,4
Øvrige befolkning	415 651	18,7	40,5	25,7	14,7
Kvinner	549 780	15,6	22,5	40,1	21,3
Sen-innvandret	135 548	22,9	20,9	30,6	24,7
Tidliginnvandret	7 592	19,5	24,4	37,4	18,7
Norskfødt med innvandrerforeldre	13 237	15,3	20,2	38,6	23,6
Øvrige befolkning	393 403	13,0	23,1	43,4	20,1

Kilde: Utdanningsstatistikk Statistisk sentralbyrå

Som forventet har de ulike innvandringskategoriene også ulikt utdanningsnivå. Både sen-innvandrede og tidliginnvandrede kvinner har høyest andel med kun grunnskoleutdanning, men når vi ser på de som har oppnådd utdanning på videregående nivå er tidliginnvandrede på linje med den øvrige befolkningen. Både sen-innvandrede og norskfødte med innvandrerforeldre har lavere andel her. På de høyere utdanningsnivåene er det ytterligere forskjeller. Det er vanligere for både norskfødte med innvandrerforeldre og tidliginnvandrede å ha lang høyere utdanning enn den øvrige befolkningen, mens den øvrige befolkningen har høyest andel med kortere høyere utdanning. Totalt

er andelen med høyere utdanning ganske lik mellom norskfødte med innvandrereforeldre og den øvrige befolkningen, med henholdsvis 62 og 63 prosent (figur 3.9).

Figur 3.9. Andel kvinner 25-39 år, etter utdanningsnivå og innvandringskategori per 1.12.2022

Kilde: Utdanningsstatistikk Statistisk sentralbyrå

Det er benyttet imputerte verdier for utdanningsnivå for innvandrere vi mangler opplysninger om fra og med 2014, tilsvarende i publiseringen av befolkningens utdanningsnivå.

Kvinner har i snitt et høyere utdanningsnivå enn menn, i alle grupper. Særlig stor er forskjellen mellom kjønnene hos de med kortere høyere utdanning, her er den på rundt 10 prosentpoeng hos de med innvandrerbakgrunn, mens i den øvrige befolkningen er forskjellen større, på 18 prosentpoeng (tabell 3.10).

Ukrainske og russiske sen-innvandrere har høyt utdanningsnivå

I tabell 3.11 ser vi at hos norskfødte kvinner med innvandrerbakgrunn har 62 prosent høyere utdanning. Kvinner med bakgrunn fra India og Sri Lanka har høyest andel med over 80 prosent som har fullført kort eller lang utdanning på universitets- og høgskolenivå. Like bak kommer kvinner med bakgrunn fra Iran, Bosnia-Hercegovina og Vietnam, alle med en andel på rundt 70 prosent. I motsatt ende har vi Tyrkia og Chile med andel på henholdsvis 42,7 og 43,0 prosent. Det er verdt å merke seg at kvinner med foreldre fra Somalia har den aller høyeste andelen uten utdanning, på 11 prosent, samtidig som de også ligger nær snittet for høyere utdanning med 57 prosent. Kombinert med en relativt lav andel som har fullført videregående er dette den landbakgrunnen vi ser på som fordeler seg mest i ytterpunktene når det kommer til oppnådd utdanningsnivå.

Tabell 3.11 Oppnådd utdanningsnivå, etter landbakgrunn. Norskfødte kvinner med innvandrerforeldre i alderen 25-39 år

	Ingen utdanning/uoppgitt	Grunnskolenivå	Videregående-skolenivå	Universitets- og høgskolenivå kort	Universitets- og høgskolenivå lang
India	0,8	6,9	11,1	35,0	46,1
Sri Lanka	1,2	6,4	12,2	42,4	37,8
Iran	1,7	13,3	15,0	42,3	27,8
Bosnia-Hercegovina	0,2	8,9	21,2	45,9	23,7
Vietnam	0,6	11,1	18,8	42,7	26,8
I alt	2,4	15,3	20,2	38,6	23,6
Pakistan	2,8	16,4	23,0	33,9	23,9
Somalia	10,6	17,8	14,7	39,1	17,8
Marokko	2,1	23,5	23,1	37,7	13,6
Chile	2,1	25,5	29,4	35,2	7,8
Tyrkia	2,2	25,9	29,3	32,8	9,8
andre land	2,8	14,6	18,9	41,3	22,5

Kilde: Utdanningsstatistikk Statistisk sentralbyrå

Blant tidliginnvandrede har kvinner fra Vietnam høyest andel med høyere utdanning, på 72 prosent, mens Iran og Bosnia-Hercegovina følger bak, begge med en andel på rundt 65 prosent. De med bakgrunn fra Tyrkia og Chile har lavest andeler med høyere utdanning, likt som hos norskfødte (tabell 3.12).

Tabell 3.12 Oppnådd utdanningsnivå, etter landbakgrunn. Tidliginnvandrede kvinner i alderen 25-39 år

	Ingen utdanning/uoppgitt	Grunnskolenivå	Videregående-skolenivå	Universitets- og høgskolenivå kort	Universitets- og høgskolenivå lang
Vietnam	-	10,1	19,5	34,9	35,6
Iran	-	17,2	17,0	40,9	24,8
Bosnia-Hercegovina	0,2	12,3	22,3	38,0	27,2
Sverige	-	14,4	25,1	41,0	19,6
I alt	.	19,5	24,4	37,4	18,7
Pakistan	0,2	22,2	24,5	33,7	19,4
Irak	-	22,8	24,4	37,7	15,1
Somalia	-	26,8	23,2	38,9	11,1
Kosovo	-	23,5	32,4	35,1	8,9
Chile	-	22,3	36,3	32,4	9,0
Tyrkia	-	29,5	32,2	30,0	8,4
andre land	.	18,1	23,1	38,3	20,5

Kilde: Utdanningsstatistikk Statistisk sentralbyrå

Sen-innvandrede kvinner med bakgrunn fra de 10 vanligste landene, har langt mer spredning når det kommer til utdanningsnivå. I den øvre enden av skalaen har vi kvinner fra Russland og Ukraina som skiller seg ut med store andeler som har oppnådd høyere utdanning. Særlig skiller de seg ut fra resten av landene når vi ser på lengden av høyere utdanning, nær 54 prosent av ukrainske kvinner og 48 prosent av russiske har lang høyere utdanning på universitets- og høgskolenivå, mot 25 prosent i snitt blant sen-innvandrede. Kvinner fra Eritrea og Somalia har en høy andel som kun har grunnskoleutdanning, henholdsvis 61 og 58, kombinert med en lav andel som har høyere utdanning. Syriske kvinner har også en relativt lik andel med kun grunnskoleutdanning, 57 prosent, men til gjengjeld er andelen med høyere utdanning, kort og lang, nesten dobbelt så høy sammenlignet med kvinner fra Eritrea og Somalia (tabell 3.13).

Tabell 3.13 Oppnådd utdanningsnivå, etter landbakgrunn. Sen-innvandrede kvinner i alderen 25-39 år

	Ingen utdanning/uoppgitt	Grunnskole	Videregående-skole	Universitets- og høyskole kort	Universitets- og høyskole lang
Ukraina	2,5	15,0	4,4	24,6	53,5
Russland	0,1	12,3	11,8	27,8	48,0
Litauen	0,3	19,9	21,0	43,3	15,6
Filippinene	0,2	19,1	23,0	43,1	14,6
Polen	0,1	13,3	30,2	26,6	29,9
I alt	0,9	22,9	20,9	30,6	24,7
Sverige	0,1	8,7	37,5	37,3	16,4
Thailand	1,1	41,4	27,0	24,6	6,0
Syria	1,3	57,5	14,1	22,7	4,3
Somalia	6,1	57,6	21,3	13,4	1,6
Eritrea	1,1	60,7	26,5	10,3	1,5
andre land	0,8	20,3	19,0	32,2	27,8

Kilde: Utdanningsstatistikk Statistisk sentralbyrå

Høyest mobilitet hos norskfødte kvinner med innvandrerbakgrunn

For å måle utdanningsmobilitet sammenligner vi mødre og døtres høyeste oppnådde utdanningsnivå for å se hvorvidt disse barna har klart å fullføre utdanning på et høyere nivå enn opphavet.

Utdanningsmobilitet har ikke nødvendigvis direkte sammenheng med sosial mobilitet. Askvik (2019, s93-95) påpeker at det over tid har blitt færre jobber for ufaglært arbeidskraft i Norge, samtidig som utdanningstilbudene har blitt flere og favner bredere enn de gjorde før. Arbeidsmarkedet har også endret seg og har andre krav til arbeidstakere enn det det hadde for foreldregenerasjonen. Det å ikke ta høyere utdanning enn en forelder kan derfor bety at man ikke får samme type jobb og at man faktisk risikerer å gå ned i sosial mobilitet. Hvilke utdanninger man sikter mot og hvilken status, sosialt og økonomisk, disse har i samfunnet er muligens bedre indikatorer på sosial mobilitet enn utdanningsnivå i seg selv.

Som vi har sett tidligere er det stor variasjon i hvilke utdanninger de forskjellige gruppene og landbakgrunnene trekker mot. Noen velger i større grad prestisjefag som jus og medisin, eller tekniske fagområder som lover høyere lønn, enn andre, og dette vil muligens påvirke sosial mobilitet på forskjellige måter til tross for at kvinnene kan være registrert med samme utdanningsnivå i registrene. Med det sagt, så mener allikevel Askvik (s96) at innvandrere i stor grad har økt sin sosiale mobilitet gjennom utdanning, men at bildet kan være mer sammensatt for de som velger korte, anvendte fagfelt. Utdanningsmobilitet i forhold til foreldregenerasjonen gir derfor kanskje ikke like stort utslag på sosialmobilitet hos akkurat denne gruppen som hos resten.

I våre data (tabell 3.14) ser vi at jo høyere utdanningsnivå mødrene har oppnådd, jo større andel av døtrene har oppnådd utdanning på universitets- og høyskolenivå. Denne økningen er sterkere for kvinner enn for menn og graden av korrelasjon mellom utdanningsnivåer er noe ulikt fordelt mellom gruppene.

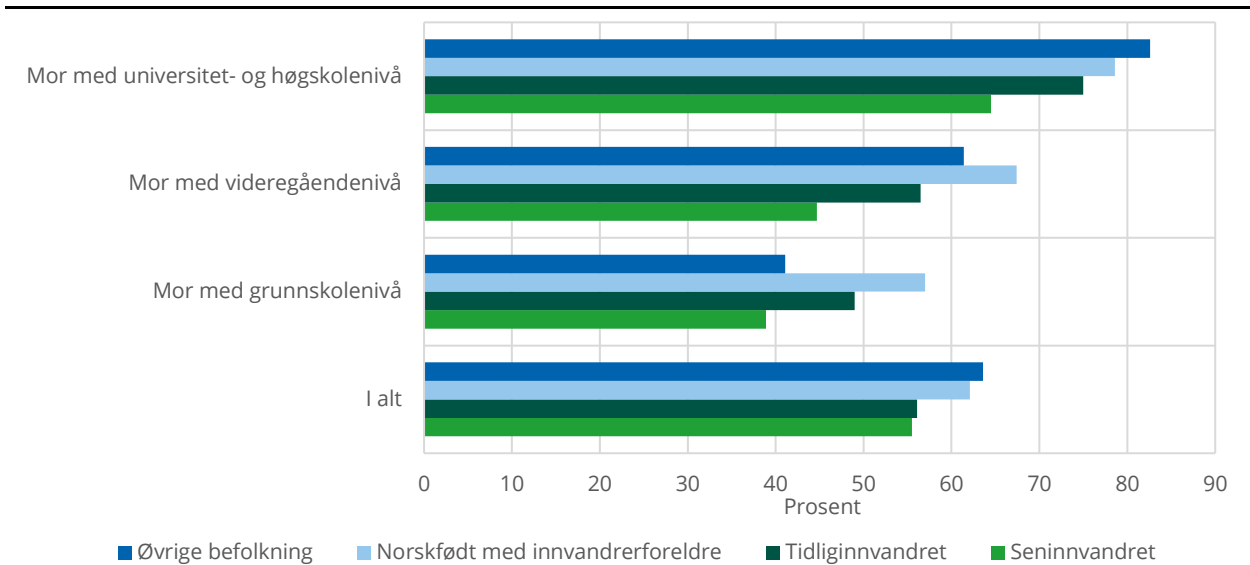
Tabell 3.14 Oppnådd utdanningsnivå hos bosatte i alderen 25-39 år, etter innvandringsbakgrunn, kjønn og mors utdanningsnivå

Mors Høyeste utdanningsnivå	I alt	Ingen utdanning/grunnskolenivå			Videregående skolenivå			Universitets- og høyskolenivå		
		Begge			Begge			Begge		
		kjønn	Gutter	Jenter	kjønn	Gutter	Jenter	kjønn	Gutter	Jenter
Sen-innvandret	272 566	26,6	29,3	23,8	25,0	29,0	20,9	48,5	41,7	55,3
Uoppgitt/ingen utdanning	250 639	26,3	28,6	23,9	24,4	28,5	20,2	49,4	42,8	56,0
Grunnskolenivå	9 824	36,5	44,1	28,4	33,4	34,0	32,7	30,1	21,9	38,8
Videregående nivå	6 425	29,4	36,0	22,3	34,6	36,2	32,9	36,0	27,8	44,8
Universitet- og høyskolenivå	5 678	19,7	24,7	14,5	25,9	30,5	21,2	54,3	44,8	64,3
Tidliginnvandret	15 726	26,0	32,0	19,5	26,9	29,3	24,4	47,1	38,7	56,1
Uoppgitt/ingen utdanning	2 422	35,3	42,8	26,7	28,9	30,1	27,4	35,8	27,0	45,9
Grunnskolenivå	6 021	30,6	37,3	23,3	29,3	30,9	27,7	40,1	31,8	49,0
Videregående nivå	3 958	23,7	29,2	17,8	28,2	30,6	25,7	48,1	40,3	56,5
Universitet- og høyskolenivå	3 325	13,5	17,0	10,0	19,7	24,0	15,3	66,9	59,0	74,7
Norskfødt med innvandrerforeldre	27 516	21,0	26,3	15,3	22,7	24,9	20,2	53,9	46,3	62,1
Uoppgitt/ingen utdanning	3 220	31,6	38,1	24,7	27	26,6	27,4	36,1	30,1	42,6
Grunnskolenivå	11 939	24,6	30,5	18,2	24,4	26,1	22,6	48,8	41,3	57,0
Videregående nivå	7 095	17,8	23,3	11,8	22,6	25,8	19,1	57,6	48,6	67,4
Universitet- og høyskolenivå	5 262	10,6	13,4	7,7	16,1	20,0	12,1	71,5	64,7	78,6
Øvrige befolkning	809 054	15,9	18,7	13,0	32,0	40,5	23,1	51,7	40,4	63,6
Uoppgitt/ingen utdanning	3 716	36,1	40,2	31,5	26,2	28,4	23,7	28,1	21,6	35,4
Grunnskolenivå	193 407	28,1	31,8	24,2	41,0	47,4	34,3	30,3	20,1	41,1
Videregående nivå	338 505	15,4	18,3	12,3	36,6	46,6	26,0	47,7	34,8	61,4
Universitet- og høyskolenivå	273 426	7,7	9,6	5,7	20,1	28,1	11,5	72,0	62,0	82,6

Kilde: Utdanningsstatistikk Statistisk sentralbyrå

Personer med uoppgitt utdanning er ikke inkludert i tabellen. Dette utgjør 665 norskfødte med innvandrerforeldre og 3 039 i den øvrige befolkningen.

Figur 3.10 viser at kvinner i den øvrige befolkningen er mest sensitive for mors utdanningsnivå og har den største økningen i andel med høyere utdanning når mor beveger seg fra grunnskole- utdanning til høyere utdanning, med 42 prosentpoeng. For kvinner født av innvandrerforeldre virker mors utdanning å ha lavest sammenheng med hvorvidt de selv oppnår høyere utdanning, og økningen er nesten halvparten så stor som hos den øvrige befolkningen med 22 prosentpoengs forskjell fra mødre med grunnskole til mødre med høyere utdanning. Hos begge innvandrer- gruppene er økningen så å si lik, med 26 prosentpoengs forskjell i det samme intervallet. Utdanningsmobiliteten hos kvinnene, i forhold til mor, er derfor høyest hos de som innvandret tidlig og norskfødte med innvandrerforeldre. Dette kan ha sammenheng med det tidligere nevnte utdanningsdrivet, som ikke skaper det samme grunnleggende ønsket om høyere utdanning i den øvrige befolkningen. En annen årsak kan være at innvandrerforeldre i gjennomsnitt har et lavere utdanningsnivå.

Figur 3.10. Andel kvinner 25-39 år med fullført høyere utdanning, etter mors utdanningsnivå og innvandringskategori per 31.12.2022

Kilde: Utdanningsstatistikk Statistisk sentralbyrå

Hvis vi ser nærmere på fagfeltene barna velger, ser vi at i tilfellene hvor både mødre og barn har høyere utdanning, velger kvinner i større grad samme fagfelt som sin mor enn det menn gjør (tabell A5). Den øvrige befolkningen har størst kjønnsforskjell på hvorvidt man velger samme fagfelt som sine mødre. 28 prosenten av kvinner i denne gruppen velger samme fagfelt som sin mor, som er høyest i alle grupper, mens bare 19 prosenten av mennene gjør det, som er lavest i alle grupper. Blant kvinnene ellers, velger 25 prosenten av norskfødte med innvandrerforeldre samme fagfelt som mor, mens begge innvandrergruppene ligger rundt 23 prosenten.

3.5. Oppsummering

Innvandrerkvinner og deres norskfødte døtre er en heterogen gruppe, med store forskjeller i måloppnåelse i utdanningsløpet mellom landbakgrunner. Generelt er det slik at norskfødte jenter med innvandrerforeldre har bedre resultater enn alle de andre gruppene vi har sett på. Tidliginnvandrede kvinner har måloppnåelse som ligger litt bak den øvrige befolkningen, men holder seg stabilt like bak på alle nivåer. Sen-innvandrede gjør det svakest av alle, men det er samtidig mange naturlige grunner til at disse kvinnene i gjennomsnitt ikke klarer å holde tritt med resten av befolkningen.

Sen-innvandrede kan for eksempel ikke ha rukket å tilegne seg språket i stor nok grad til å ta del i utdanning i lik grad som sine medelever, eller at de har ankommet landet med annen grunnkompetanse enn det norske utdanningssystemet legger til grunn. Når vi kontrollerer for kort botid, finner vi at sen-innvandrede skiller i mindre grad ut, enn sine medelever. I tillegg, har en del kommet til Norge i voksen alder for å jobbe, og ikke for å utdanne seg.

Når det gjelder mobilitet og utdanning, har alle kvinnene økt utdanningsnivået sitt sammenlignet med sine mødre. Siden utdanning er en viktig faktor i deltakelse og integrering i det norske samfunnet, kan dette tyde på at døtrene skaper seg muligheter som foreldrene ikke hadde. Foreldrenes utdanningsnivå har også langt større betydning for den øvrige befolkningens resultater enn for de andre gruppene, som kan peke på at utdanning er med på å utjevne forskjeller. Riktignok er det et poeng at betydningen av utdanningsnivå ikke nødvendigvis er overførbart mellom landkontekster, og at foreldrenes sosiale status igjen ikke er så lett å avlese gjennom denne typen registerdata. Allikevel, er det mye som tyder på at i et makroperspektiv har de fleste døtre av innvandrere oppnådd sosial mobilitet gjennom utdanningssystemet, men at forholdet mellom eget og foreldrenes utdanningsnivå ikke alltid er linjert.

4. Arbeidsmarkedet

Bjørn Olsen og Harald Lunde (kapittel 4.9)

Arbeidsmarkedet er en av de viktigste arenaene for integrering i samfunnet. Sysselsetting bidrar både til økonomisk selvforsørgelse og til et sosialt fellesskap som styrker språkkunnskapene, gir innsikt i norsk kultur og utvider de sosiale nettverkene. Å bli stående utenfor arbeidsmarkedet har følgelig flere konsekvenser enn de rent økonomiske for mange innvandrere. For kvinners del er nivået på sysselsettingen i forhold til menn også en indikator på likestilling.

Vi skal i dette kapitlet ta for oss andelene sysselsatte kvinner i følgende grupper med innvandrerbakgrunn: innvandrere, tidlig innvandrede (dvs. innvandret før fylte 6 år) og norskfødte med innvandrerforeldre. I og med at sistnevnte befolkningsgruppe inngår i denne framstillingen, er øvre aldersgrense satt til 39 år, ettersom bare en mindre andel av norskfødte med innvandrerforeldre er eldre enn dette (ca. 10 prosent). Denne aldersgrensen gir dermed bedre sammenliknbarhet mellom de nevnte befolkningsgruppene. Da det er sysselsetting som står i fokus i dette kapitlet, er nedre aldersgrense satt til 25 år. Dermed vil de fleste i populasjonen ha avsluttet utdanningen og ha sysselsetting som hovedaktivitet dersom de er yrkesaktive.

I framstillingene vil det bli lagt vekt på å belyse avstander mellom kvinner uten innvandrerbakgrunn på den ene siden og kvinnene i de tre gruppene med innvandrerbakgrunn på den andre. Vi skal se hvordan sysselsettingen varierer på bakgrunn av aldersgrupper, landgrupper, verdensregioner og utvalgte enkeltland.

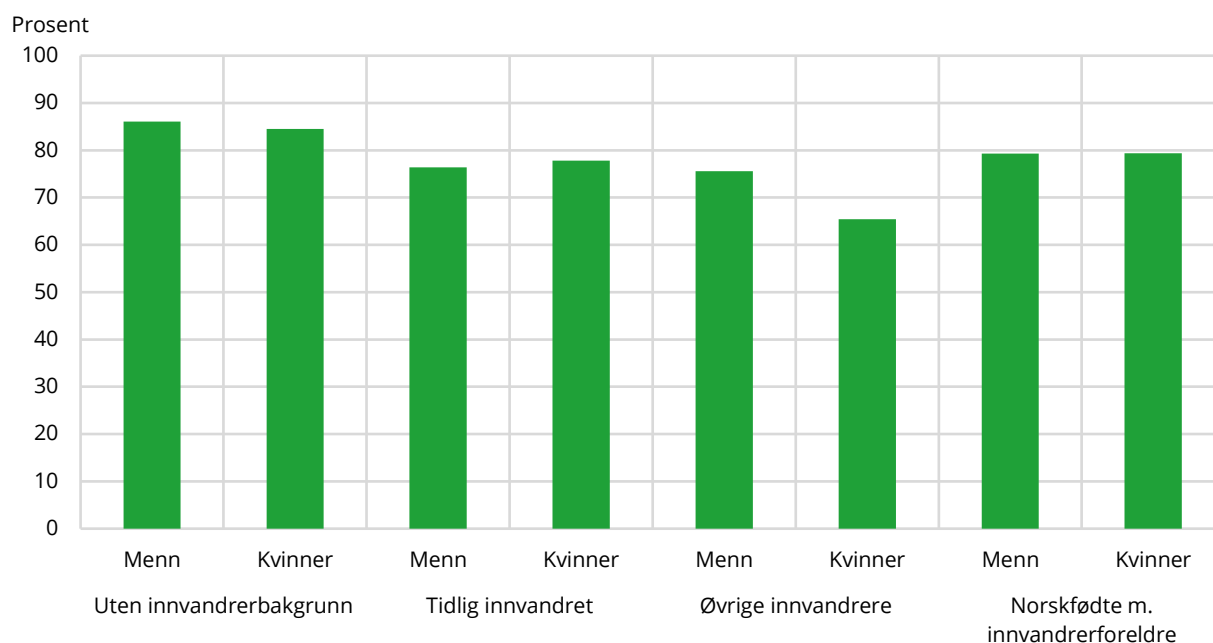
Det vil også bli gjort sammenlikninger med menn med og uten innvandrerbakgrunn og satt fokus på kjønnsforskjeller i sysselsetting. Videre vil også betydningen av bakgrunnsfaktorer som botid, utdanning og samlivsstatus bli belyst. Det vil også inngå et avsnitt som tar for seg hvor mye kvinner (og menn) i de fire befolkningsgruppene jobber, dvs. fordeling på stillingsprosenter samt hvilke nærings- og yrkesgrupper som er mest utbredt. Til slutt i kapitlet vil det bli gjort en sammenlikning med situasjonen på arbeidsmarkedet for innvandrerkvinner og -menn i 1992 og 2022.

Avslutningsvis skal vi se nærmere på kvinner med flyktningbakgrunn som har deltatt på Introduksjonsprogrammet for nyankomne innvandrere og hvor raskt de kommer i lønnet arbeid etter avsluttet program.

4.1. Lavere sysselsetting blant øvrige innvandrerkvinner

Figur 4.1 gir et klart bilde av at norskfødte kvinner med innvandrerforeldre og tidlig innvandrede kvinner ligger nokså likt hva andel sysselsatte angår, med henholdsvis 79 og 78 prosent. De øvrige innvandrerkvinnene (dvs. innvandret etter fylte seks år) befinner seg i et lavere sjikt med 65 prosent i arbeid. Sett i forhold til kvinner uten innvandrerbakgrunn, som har 84 prosent sysselsatte, ligger de 19 prosentpoeng under, mens tilsvarende differanse hos kvinner i de andre to gruppene er på mellom 5 og 7 prosentpoeng. Ellers er det som vi ser helt marginale kjønnsforskjeller i sysselsetting med unntak av gruppen øvrige innvandrere der menn ligger 10 prosentpoeng over kvinner. Vi kan ellers merke oss at menn i denne gruppen ligger nært opptil menn som har innvandret tidlig (dvs. før fylte seks år).

Figur 4.1. Sysselsatte 25-39 år etter innvandringsbakgrunn og kjønn. I prosent av personer i alt i hver gruppe.4. kvartal 2022

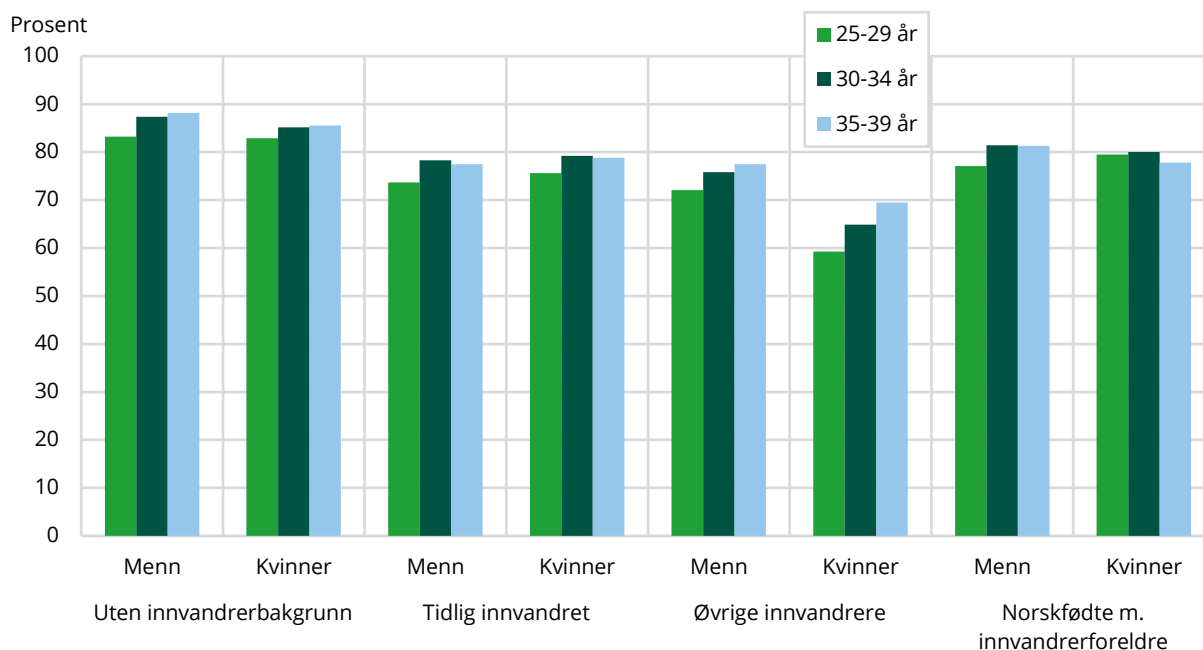
Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå.

Litt lavere sysselsetting blant de yngste

Når vi ser nærmere på aldersgrupper, er det et gjennomgående trekk i alle befolkningsgrupper at sysselsettingsnivået ligger litt lavere i den yngste gruppen, 25-29 år, enn i de eldre gruppene (figur 4.2). Dette må vi anta henger sammen med at noen fortsatt vil være under utdanning i den yngste aldersgruppen. Dette mønsteret gjelder både menn og kvinner. Det eneste unntaket er norskfødte kvinner med innvandrerforeldre der aldersgruppen 35-39 år ligger et par prosentpoeng under de yngre gruppene.

Utenom befolkningsgruppen øvrige innvandrere er det ganske små kjønnsforskjeller, men vi kan konstatere en viss forskjell i menns favør blant dem i alderen 35-39 år blant norskfødte med innvandrerforeldre (3,5 prosentpoeng) og befolkningen uten innvandrerbakgrunn (3 prosentpoeng). Gruppen med størst kjønnsforskjell i sysselsetting finner vi blant øvrige innvandrere i alderen 25-29 år. Her ligger menn 13 prosentpoeng over kvinnene. Ellers er det forskjeller på 8 og 11 prosentpoeng i denne innvandrergruppen. (Se også vedleggstabell B1).

Figur 4.2. Sysselsatte 25-39 år etter innvandringsbakgrunn, kjønn og alder. I prosent av personer i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2022.

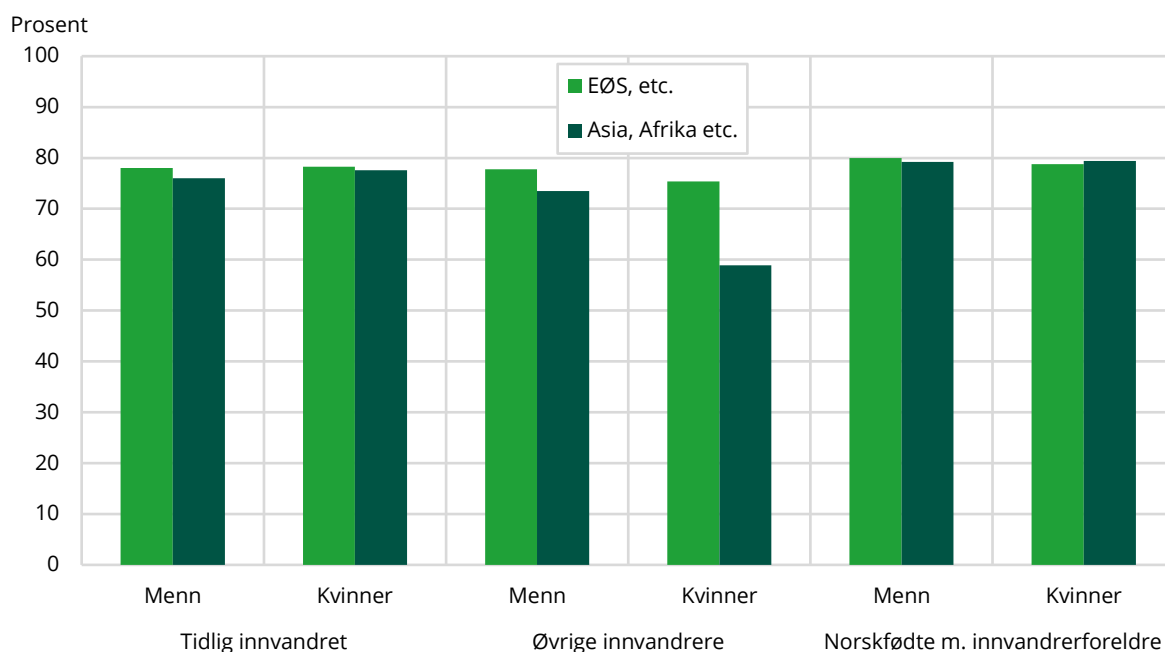
Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå.

4.2. Landbakgrunn har størst betydning blant øvrige innvandrere

Det går fram av figur 4.3 at landbakgrunn – i form av en todelt landgruppe⁴ – har lite å si for dem som innvandret tidlig og for norskfødte med innvandrerforeldre, både blant menn og kvinner i alderen 25-39 år. På den annen side er det en markant forskjell i andel sysselsatte blant kvinner i gruppen øvrige innvandrere. Her ligger de med bakgrunn fra EØS-landene, etc. hele 16,5 prosentpoeng over gruppen fra Asia, Afrika etc. Blant menn i gruppen øvrige innvandrere er forskjellen mellom landgruppene ikke større enn 4,3 prosentpoeng.

Følgelig finner vi også den største kjønnsforskjellen blant øvrige innvandrere fra Asia, Afrika etc., der menn ligger 15 prosentpoeng over kvinner. Blant øvrige innvandrere fra EØS-landene, etc. er det kun snakk om en differanse på 2,4 prosentpoeng i menns favør. For øvrig er kjønnsforskjellene ellers ganske marginale i figur 4.3. (Se også vedleggstabell B2).

⁴ EØS, etc.: EU/EFTA land, Nord-Amerika, Australia og New Zealand. Asia, Afrika etc.: Europa utenom EU/EFTA, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

Figur 4.3. Sysselsatte 25-39 år etter innvandringsbakgrunn, kjønn og landgruppe¹. I prosent av personer i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2022

¹ EØS, etc.: EU/EFTA land, Nord-Amerika, Australia og New Zealand.

Asia, Afrika etc.: Europa utenom EU/EFTA, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

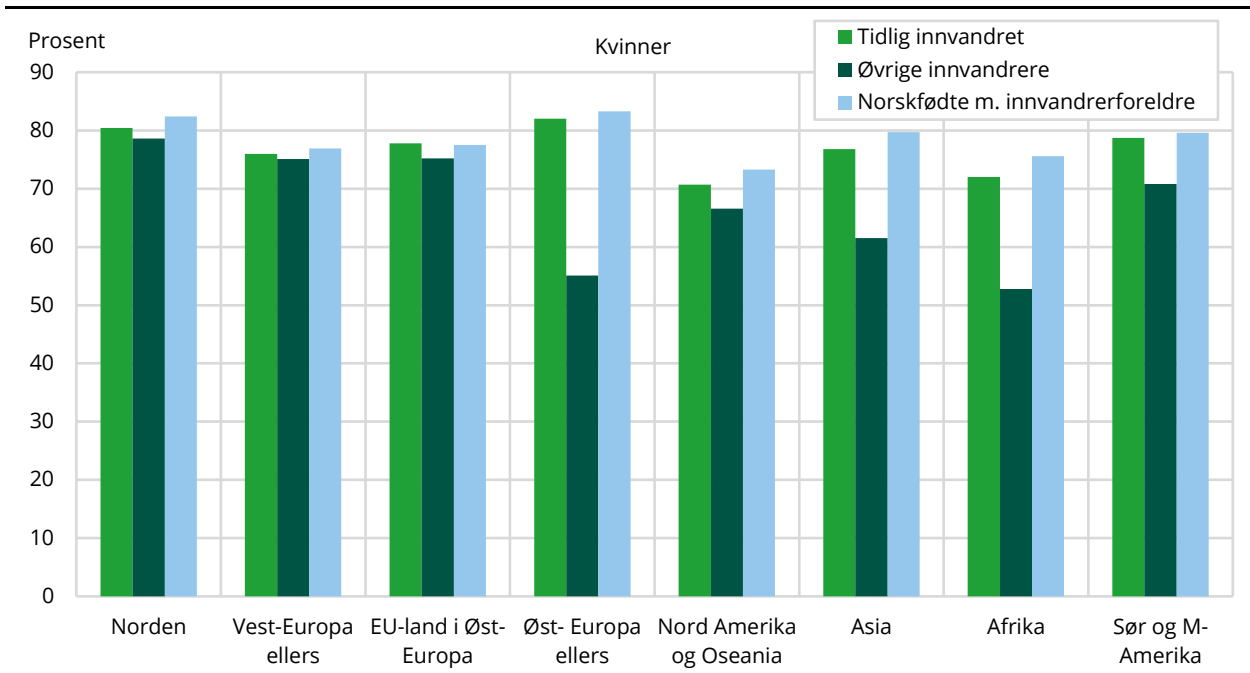
Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå.

Lav sysselsetting blant kvinner fra Øst-Europa utenom EU

Når vi inndeler landbakgrunn etter verdensregioner, kan vi konstatere små forskjeller mellom de tre befolkningsgruppene blant kvinner med bakgrunn fra Norden og EU-landene i både øst og vest og et generelt høyt sysselsettningsnivå i disse gruppene (figur 4.4). Hos kvinner fra Øst-Europa utenom EU ser vi imidlertid en nokså lav andel sysselsatte i gruppen øvrige innvandrere (55 prosent), mens de andre to gruppene ligger på 82-83 prosent, dvs. omtrent som de nordiske kvinnene. Det er viktig å understreke at dette lave sysselsettningsnivået blant øvrige innvandrere her må ses i sammenheng med den store tilstrømningen av flyktninger fra Ukraina i 2022. Øvrige innvandrere fra Øst-Europa utenom EU har følgelig fått en stor andel kvinner som befinner seg utenfor arbeidsmarkedet i 2022. Bare en liten andel av de ukrainske flyktningene er kommet i arbeid i løpet av 2022 (SSB 2023). Dette er et helt vanlig mønster blant nyankomne flyktninger som i hovedsak deltar på introduksjonsprogrammet i den tidlige etableringsfasen i Norge.

Vi ser også at øvrige innvandrerkvinner fra Asia og Afrika har et relativt lavt sysselsettningsnivå i forhold til tidlig innvandrede og norskfødte kvinner med innvandrerforeldre med samme landbakgrunn som ligger nært opptil de europeiske kvinnene. I særlig grad har øvrige innvandrere blant de afrikanske kvinnene en lav andel sysselsatte (53 prosent). Vi kan ellers konstatere at kvinner fra Latin-Amerika har en sysselsetting omtrent som de europeiske kvinnene, unntatt gruppen øvrige innvandrere som ligger om lag 4 prosentpoeng under. Når det gjelder kvinner fra Nord-Amerika og Oseania, må det understrekes at tidlig innvandrede og norskfødte med innvandrerforeldre er ganske små grupper (hhv. 41 og 33 kvinner) slik at andelen sysselsatte i disse gruppene kan være påvirket av hvordan de er sammensatt. (Se også vedleggstabell B3).

Figur 4.4. Sysselsatte kvinner 25-39 år etter innvandringsbakgrunn og verdensregion. I prosent av personer i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2022.

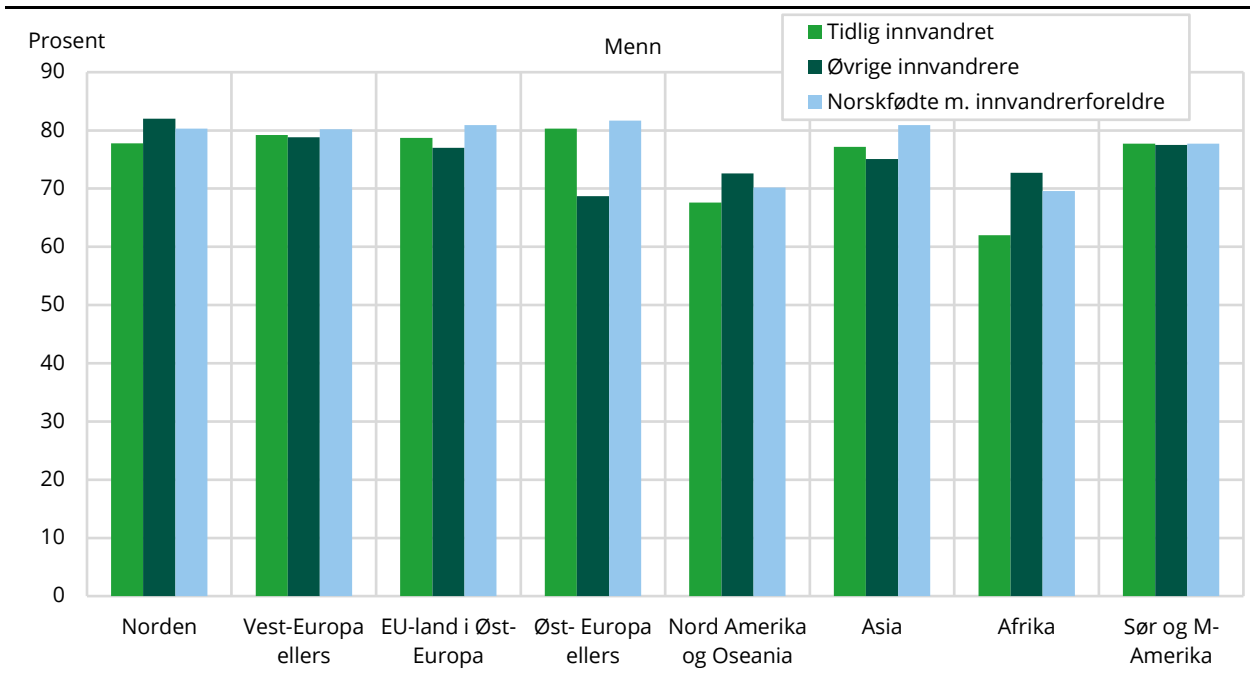
Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå.

Menn med innvandrerbakgrunn følger i hovedsak det samme mønsteret som kvinner (figur 4.5). Vi ser et høyt nivå og bare små forskjeller mellom de tre befolkningsgruppene blant dem med bakgrunn fra Norden og EU-landene. Menn fra Øst-Europa utenom EU i gruppen øvrige innvandrere har også markant lavere sysselsetting (68,7 prosent) enn de tidlig innvandrede og norskfødte mennene med innvandrerforeldre med samme landbakgrunn, men nivået er ikke fullt så lavt som vi så hos kvinnene med denne landbakgrunnen i figur 4.4.

Menn med asiatisk bakgrunn har et sysselsettingsnivå som ligger nært opptil menn fra EU-landene, og dette gjelder også gruppen øvrige innvandrere som her har en andel sysselsatte på 75 prosent. De asiatiske kvinnene i denne gruppen hadde en andel som lå mye lavere (61,5 prosent). Ellers ser vi at menn med afrikansk bakgrunn har et noe atypisk mønster med en relativt lav andel sysselsatte blant tidlig innvandrede (62 prosent), mens øvrige innvandrere derimot ligger en del høyere (72,7 prosent). Norskfødte menn med innvandrerforeldre fra Afrika har en andel på 69,6 prosent sysselsatte som er den laveste blant mennene.

For øvrig går det fram av figur 4.5 at menn fra Latin-Amerika har andeler sysselsatte nært opptil 78 prosent i alle tre grupper. Og i likhet med kvinnene, må det også tas noen forbehold mht. tallene for tidlig innvandrede og norskfødte blant menn med bakgrunn fra Nord-Amerika og Oseania.

Figur 4.5 Sysselsatte menn 25-39 år etter innvandringsbakgrunn og verdensregion. I prosent av personer i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2022.

Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå.

Størst kjønnsforskjeller blant øvrige innvandrere utenom EU og Norden

Når det gjelder kjønnsforskjeller i sysselsetting (se uthevet skrift i tabell 4.1), er det i befolkningsgruppen tidlig innvandrede relativt små forskjeller i alle landgrupper med unntak av den afrikanske der vi kan observere en differanse på 10 prosentpoeng i kvinners favør (negativt fortegn). Det samme mønsteret ser vi også hos norskfødte med innvandrerforeldre med afrikansk bakgrunn, der det er en differanse på 6 prosentpoeng i kvinners favør.

Blant øvrige innvandrere er det mye større kjønnsforskjeller som gjør seg gjeldende i flere av gruppene, og de er alle i menns favør. Størst forskjell er det i den afrikanske gruppen, der vi kan konstatere en differanse på nesten 20 prosentpoeng. Også i gruppene fra Asia og Øst-Europa utenom EU er det betydelige forskjeller, på 13,6 prosentpoeng i begge. I de resterende landgruppene varierer differansene fra 1,8 prosentpoeng (EU-land i Øst-Europa) til 6,7 prosentpoeng (Latin-Amerika).

Tabell 4.1. Sysselsatte 25-39 år etter innvandringsbakgrunn, kjønn og verdensregion. I prosent av personer i alt i hver gruppe. Differanser i prosentpoeng. 4. kvartal 2022

	I alt	Norden	Vest-Europa ellers	EU land Øst-Europa	Øst-Europa ellers	Asia	Afrika	Sør- og Mellom-Amerika
Tidlig innvandret								
Menn	76,4	77,8	79,2	78,7	80,3	77,2	62,0	77,7
Kvinner	77,8	80,4	76,0	77,8	82,0	76,8	72,0	78,7
Me-kv.	-1,4	-2,6	3,2	0,9	-1,7	0,4	-10,0	-1,0
Øvrige innvandrere								
Menn	75,6	82,0	78,8	77,0	68,7	75,1	72,7	77,5
Kvinner	65,4	78,6	75,1	75,2	55,1	61,5	52,8	70,8
Me-kv.	10,2	3,4	3,7	1,8	13,6	13,6	19,9	6,7
Norskfødte m, innvandrerforeldre								
Menn	79,3	80,3	80,2	80,9	81,7	80,9	69,6	77,7
Kvinner	79,4	82,4	76,9	77,5	83,3	79,7	75,6	79,6
Me-kv.	-0,1	-2,1	3,3	3,4	-1,6	1,2	-6,0	-1,9

Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå.

Høy sysselsetting blant dem fra Bosnia-Hercegovina, Vietnam og Sri Lanka

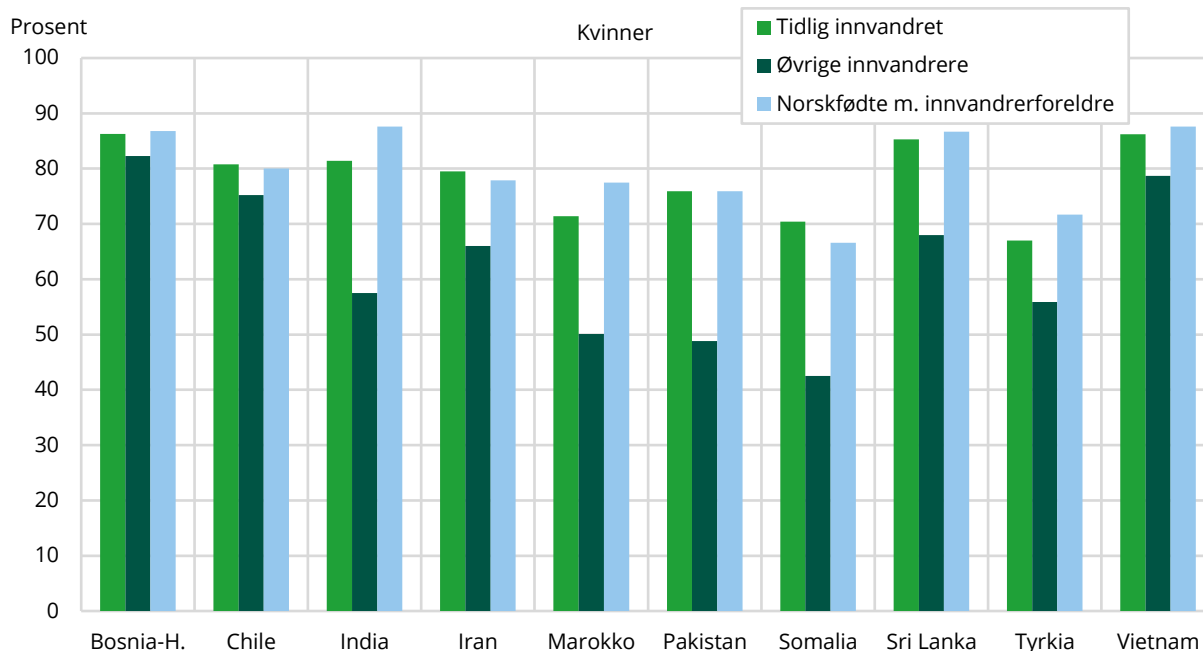
I figur 4.6, som belyser andel sysselsatte blant kvinner 25-39 år, er de 10 landene som har de største gruppene av norskfødte med innvandrerforeldre valgt ut, slik at disse blir noenlunde sammenliknbare med tidlig innvandrede og øvrige innvandrere. Tre av disse landene skiller seg ut med et høyt sysselsettingsnivå på mellom 85 og 87 prosent blant tidlig innvandrede kvinner og norskfødte med innvandrerforeldre. Disse landene er: Bosnia-Hercegovina, Vietnam og Sri Lanka, og de har også et relativt høyt nivå blant øvrige innvandrerkvinner, noe vi må anta henger sammen med at disse gruppene har forholdsvis lang botid i Norge.

Videre kan vi konstatere at tidlig innvandrede kvinner fra Chile, India og Iran har andeler sysselsatte på rundt 80 prosent. Også norskfødte med innvandrerforeldre med denne landbakgrunnen ligger på dette nivået, unntatt dem med indisk bakgrunn der andelen sysselsatte er høyere, på 87,6 prosent, dvs. at de er på nivå med dem med bakgrunn fra de tre landene omtalt i første avsnitt. Derimot har øvrige innvandrerkvinner fra India noe lavere sysselsetting (57,5 prosent) enn tilsvarende grupper fra Chile og Iran.

Vi ser også en forholdsvis høy andel sysselsatte hos tidlig innvandrede kvinner og norskfødte kvinner med bakgrunn fra Pakistan, i det begge grupper ligger på 76 prosent. På den annen side har øvrige innvandrerkvinner fra dette landet den nest laveste sysselsettingen i denne innvandrer-kategorien blant de 10 utvalgte landene, med en andel på 48,8 prosent. Kvinner med bakgrunn fra Marokko har ellers et ganske likt mønster som den pakistanske gruppen, men andelen sysselsatte blant de tidlig innvandrede ligger 4,6 prosentpoeng under.

For øvrig kan det påpekes at Tyrkia har den laveste andelen sysselsatte hos tidlig innvandrede kvinner blant de 10 utvalgte landene (67 prosent), mens Somalia har lavest andel både blant øvrige innvandrerkvinner (42,5 prosent) og norskfødte kvinner med innvandrerforeldre (66,6 prosent). (Se også vedleggstabell B4).

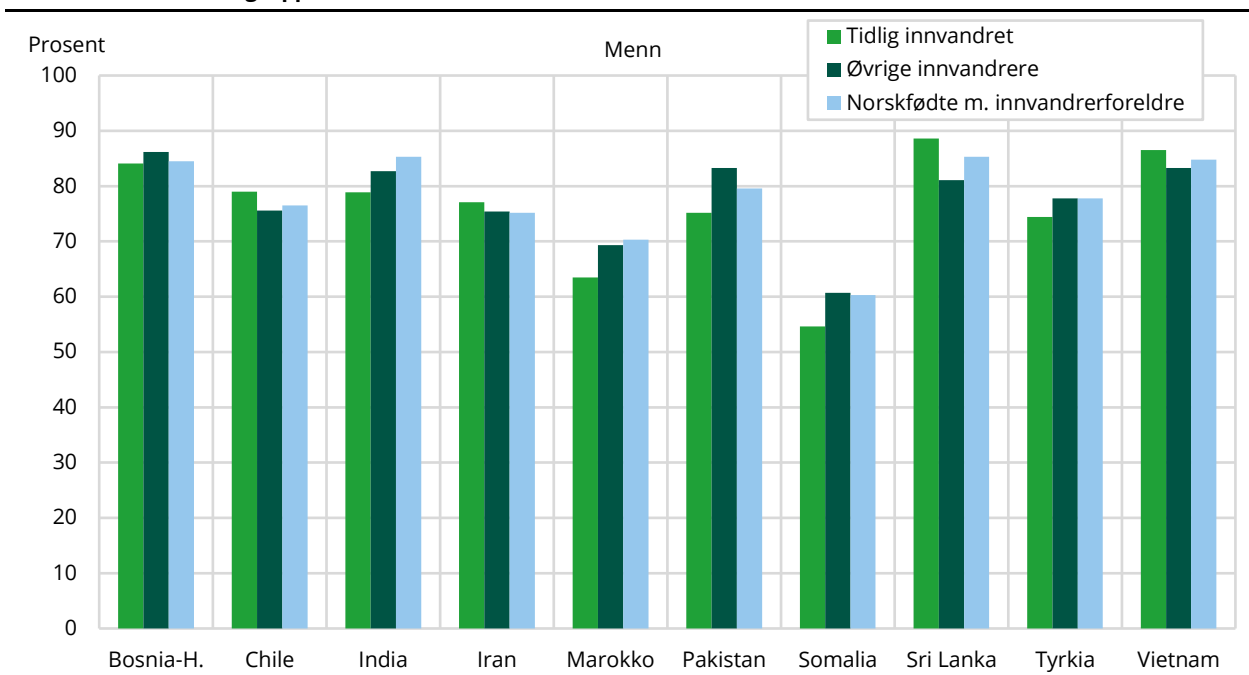
Figur 4.6. Sysselsatte kvinner 25-39 år etter innvandringsbakgrunn og utvalgt landbakgrunn. I prosent av personer i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2022

Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå.

Når det gjelder sysselsettingen blant menn 25-39 år med bakgrunn fra de samme landene (figur 4.7), er det mange likhetstrekk med mønsteret vi har sett hos kvinner. Blant annet kan vi slå fast at menn fra Bosnia-Hercegovina, Sri Lanka og Vietnam ligger høyest i alle tre innvandrerkategorier. Deretter kommer Chile, India, Iran, Pakistan og Tyrkia som danner et mellomstjikt, selv om det er enkelte variasjoner mht. andel sysselsatte i de tre innvandrerkategoriene. Menn fra Marokko har de nest laveste andelen sysselsatte i alle tre innvandrerkategoriene, mens de somaliske mennene har den laveste sysselsettingen i alle tre.

Figur 4.7. Sysselsatte menn 25-39 år etter innvandringsbakgrunn og utvalgt landbakgrunn. I prosent av personer i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2022

Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå.

Svært ulike mønstre mht. kjønnsforskjeller

Det kan være vanskelig å tyde kjønnsforskjellene ut fra de to figurene. Derfor er sysselsettingsandelene for menn og kvinner og kjønnsforskjellene framstilt i tabell 4.2. Det er ganske forskjellige mønstre som avtegner seg i de ulike innvandrerkategoriene. Blant tidlig innvandrede er det i hovedsak moderate kjønnsforskjeller i *kvinner*s favør som gjør seg gjeldende (negativt fortegn), men i den somaliske gruppen er denne differansen på hele 16 prosentpoeng. Deretter kommer Marokko med omtrent 8 prosentpoeng. Imidlertid er dette en av de minste gruppene blant tidlig innvandrede. Kun tre av landene i tabell 4.2 har en kjønnsforskjell i menns favør hos tidlig innvandrede, og den er størst i den tyrkiske gruppen (7 prosentpoeng).

I gruppen av norskfødte med innvandrerforeldre ser vi også stort sett kjønnsforskjeller i *kvinner*s favør som er relativt moderate. Differansen er størst i den marokkanske gruppen, på 7,2 prosentpoeng, mens det er en forskjell i menns favør på 6 prosentpoeng i den tyrkiske gruppen.

Blant øvrige innvandrere er det helt annet bilde som trer fram. Her dreier det seg utelukkende om sysselsettingsforskjeller i *menns* favør som til dels er betydelige. Størst forskjell er det i den pakistanske gruppen, på hele 34,5 prosentpoeng. Deretter kommer innvandrerne fra India med 25,2 prosentpoeng og de fra Tyrkia med 21,9 prosentpoeng. Ellers finner vi en moderat kjønnsforskjell på 4,6 prosentpoeng i den vietnamesiske gruppen og en helt marginal forskjell i den chilenske.

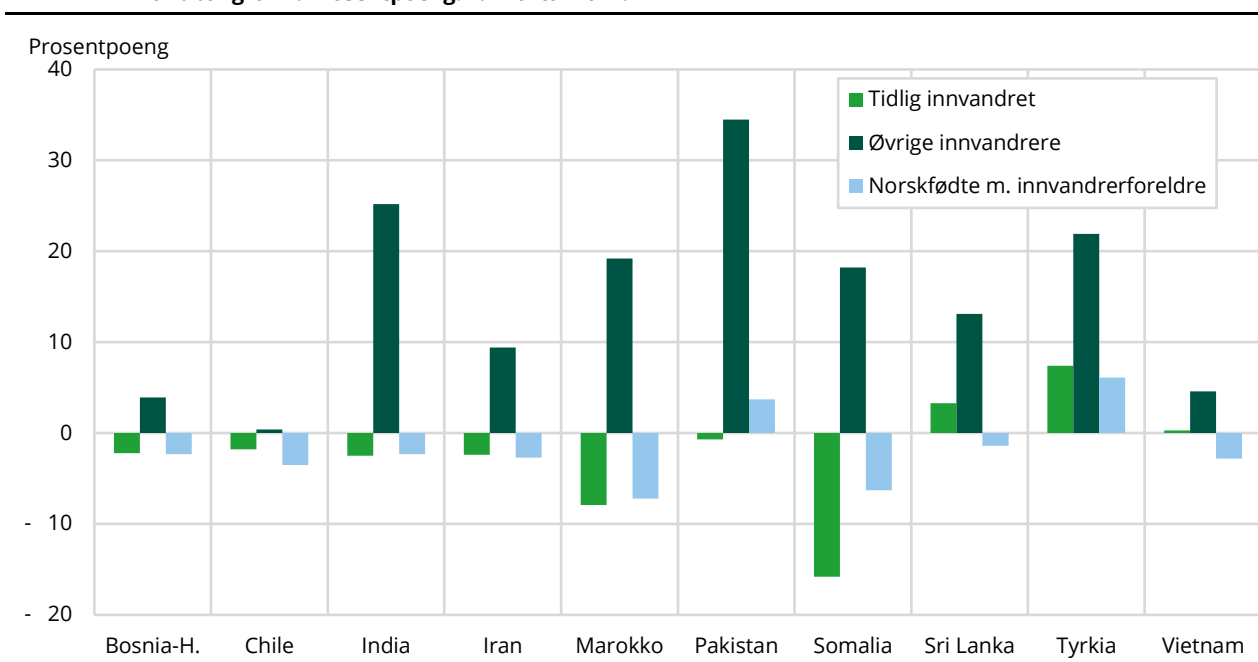
Tabell 4.2. Sysselsatte 25-39 år etter innvandringsbakgrunn, kjønn og utvalgt landbakgrunn. I prosent av personer i alt i hver gruppe. Differanser i prosentpoeng. 4. kvartal 2022

	Bosnia Hercegovina	Chile	India	Iran	Marokko	Pakistan	Somalia	Sri Lanka	Tyrkia	Vietnam
Tidlig innvandret										
Menn	84,1	79,0	78,9	77,1	63,5	75,2	54,6	88,6	74,4	86,5
Kvinner	86,3	80,8	81,4	79,5	71,4	75,9	70,4	85,3	67,0	86,2
Me-kv	-2,2	-1,8	-2,5	-2,4	-7,9	-0,7	-15,8	3,3	7,4	0,3
Øvrige innvandrere										
Menn	86,2	75,6	82,7	75,4	69,3	83,3	60,7	81,1	77,8	83,3
Kvinner	82,3	75,2	57,5	66,0	50,1	48,8	42,5	68,0	55,9	78,7
Me-kv	3,9	0,4	25,2	9,4	19,2	34,5	18,2	13,1	21,9	4,6
Norskfødte m, innv, foreldre										
Menn	84,5	76,5	85,3	75,2	70,3	79,6	60,3	85,3	77,8	84,8
Kvinner	86,8	80,0	87,6	77,9	77,5	75,9	66,6	86,7	71,7	87,6
Me-kv	-2,3	-3,5	-2,3	-2,7	-7,2	3,7	-6,3	-1,4	6,1	-2,8

Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå.

Kjønnsforskjellene i andel sysselsatte kan også framstilles i et diagram slikt det er vist i figur 4.8. På den negative skalaen finner vi altså differansene i kvinners favør.

Figur 4.8. Differanser i andel sysselsatte (menn - kvinner) 25-39 år etter innvandringsbakgrunn og utvalgt landbakgrunn. Prosentpoeng. 4. kvartal 2022.

Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå.

4.3. Lav sysselsetting blant kvinner fra Asia, Afrika etc. med botid under 7 år

Figur 4.9 viser den betydningen botiden i Norge har for sysselsettingen i gruppen «øvrige innvandrere», dvs. de som innvandret etter fylte seks år. Det går tydelig fram av figuren at botid spiller størst rolle for dem fra Asia, Afrika etc.¹, der vi bl.a. finner mange flyktninger og deres familiegjenforente. Ikke minst gjelder dette kvinnene, der vi ser en andel på bare litt under 35 prosent i arbeid blant dem med en botid på under 4 år. I gruppen med botid 4-6 år er nivået en del høyere, 59 prosent, mens sysselsettingen ligger litt over 68 prosent blant dem med botid på 7-9 år og godt over 70 prosent i gruppene med botid på 10 år og mer.

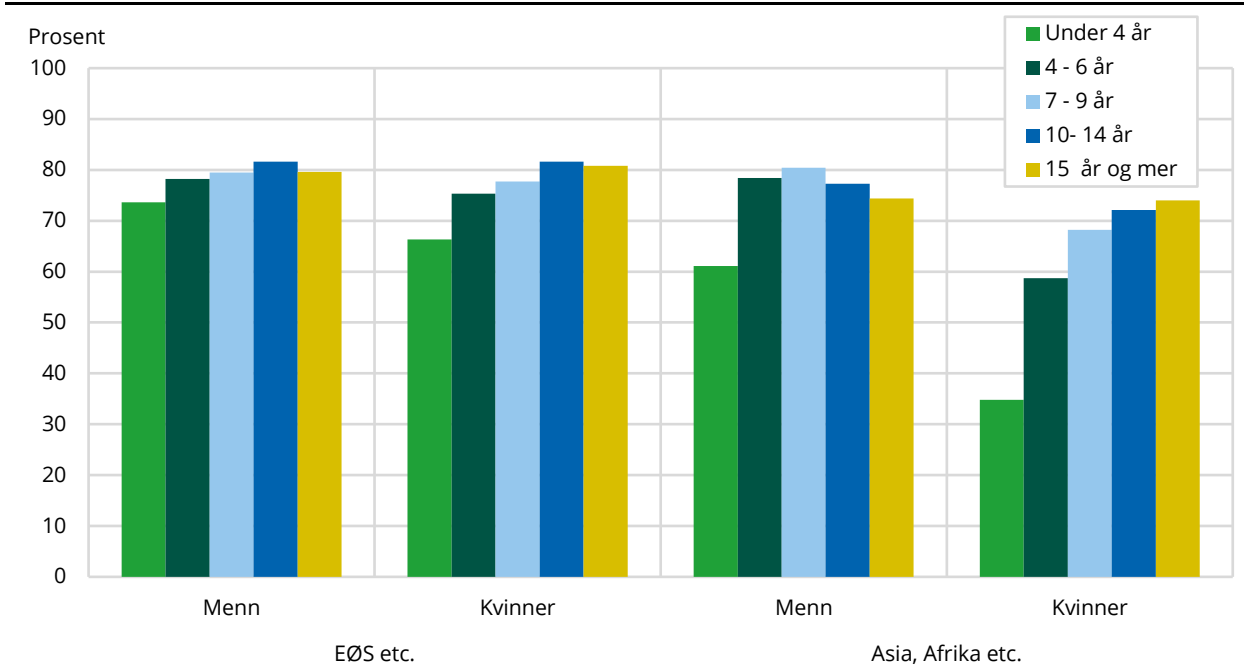
Sett i forhold til menn fra Asia, Afrika etc. som har en botid på under 7 år, er det store forskjeller i sysselsettingen, på 20-26 prosentpoeng. I gruppene med botid på 10 år og mer ser vi derimot en utjevning mellom kjønnene. Dette skyldes et fortsatt stigende nivå hos kvinner samtidig som vi ser en svak synkende tendens hos menn. Dette mønsteret kan vi for øvrig også gjenfinne blant flyktninger (Olsen 2023).

Blant innvandrere i gruppen EØS, etc.¹ er sysselsettingsnivået generelt høyere, ikke minst blant dem med kortere botid, noe vi blant annet må anta henger sammen med en stor andel arbeidsinnvandrere i denne landgruppen samt familieinnvandrere til disse. Kvinnene med botid på under 4 år har her en sysselsetting på 66,3 prosent mot 73,6 hos menn, noe som gir en moderat forskjell på 7,3 prosentpoeng. I gruppene med botid på mellom 4 og 10 år er ikke kjønnsforskjellen større enn 2-3 prosentpoeng, mens det knapt er noen forskjell blant dem med botid på 10 år og mer.

Det går ellers fram av figur 4.9 at det er til dels betydelige forskjeller mellom de to landgruppene blant innvandrerkvinner. Ikke minst gjelder dette gruppene med botid på under 4 år der det er en differanse på hele 31,5 prosentpoeng. Også i gruppen med 4-6 års botid er det relativt stor forskjell, på 16,6 prosentpoeng, mens tilsvarende differanser i gruppene med botid på 7 år og mer ligger noe under 10 prosentpoeng.

Blant menn er det derimot en mye større grad av likhet på tvers av de to landgruppene. Det er kun blant dem med kortest botid at det er en viss forskjell, på 12,5 prosentpoeng. Ellers er det ikke snakk om større forskjeller enn 4-5 prosentpoeng i noen av de øvrige botidsgruppene. (Se også vedleggstabell B5).

Figur 4.9. Sysselsatte innvandrere 25-39 år (innvandret etter fylte 6 år), etter botid, kjønn og landgruppe¹. I prosent av personer i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2022

¹ EØS, etc.: EU/EFTA land, Nord-Amerika, Australia og New Zealand.

Asia, Afrika etc.: Europa utenom EU/EFTA, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå.

4.4. Utdanning har stor betydning for alle uansett innvandrerbakgrunn

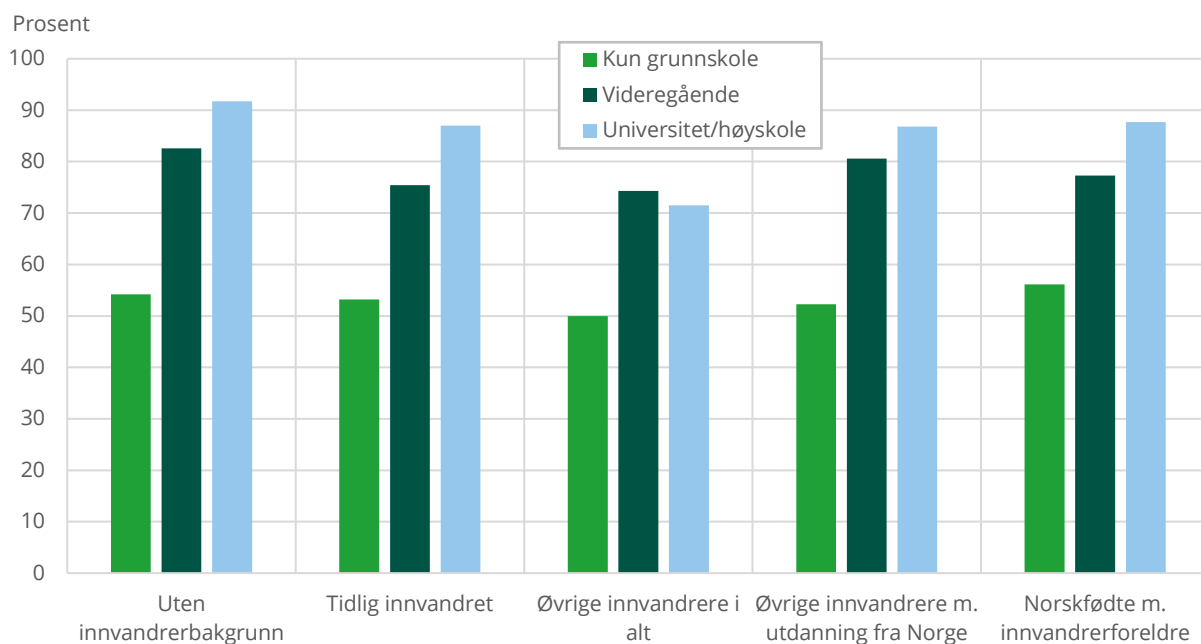
Når vi setter søkelyset på høyeste fullførte utdanning blant kvinner 25-39 år, framgår det med all tydelighet at de med kun grunnskole gjennomgående har lavest andel sysselsatte, og det er heller ikke så store forskjeller mellom noen av befolkningsgruppene på dette utdanningsnivået (figur 4.10). Der er kun snakk om differanser på 1-4 prosentpoeng i forhold til kvinner uten innvandrerbakgrunn. Med andre ord ser lite utdanning ut til å være en like stor barriere på arbeidsmarkedet for alle uansett innvandrerbakgrunn, noe som tidligere også er poengtert (Olsen, 2020).

Blant dem som har videregående skole som høyeste fullførte utdanning, er det et markant skille i forhold til dem med kun grunnskole i alle fire befolkningsgrupper. På dette utdanningsnivået kan det påpekes noen forskjeller i andel sysselsatte i forhold til kvinner uten innvandrerbakgrunn. Tidlig innvandrere og øvrige innvandrerkvinner ligger 7-8 prosentpoeng under, mens norskfødte kvinner med innvandrerforeldre har en tilsvarende differanse på 5,3 prosentpoeng.

I gruppene med universitets- og høyskoleutdanning er andel sysselsatte 10-12 prosentpoeng høyere enn blant de tilsvarende gruppene med videregående som høyeste fullførte utdanning, med unntak av gruppen øvrige innvandrere (i alt). Også på det høyeste utdanningsnivået er det noen forskjeller i forhold til kvinner uten innvandrerbakgrunn. Norskfødte kvinner med innvandrerforeldre og tidlig innvandrere har minst forskjell, på 4- 5 prosentpoeng, mens øvrige innvandrerkvinner ligger hele 20 prosentpoeng under. Imidlertid ser vi av figur 4.10 at de øvrige innvandrerkvinnene som har tatt utdanningen i Norge, har en sysselsetting på nivå med de andre to gruppene med innvandrerbakgrunn. Det samme gjelder også de med videregående utdanning fra Norge som bare ligger 2 prosentpoeng under kvinner uten innvandrerbakgrunn.

Det må ellers nevnes at andelen sysselsatte blant øvrige innvandrerkvinner med universitets- høyskoleutdanning fra utlandet er på 67 prosent (vedleggstabell B7). Følgelig er det en stor forskjell i forhold til dem som har fullført høyere utdanning i Norge. (Se også vedleggstabell B6).

Figur 4.10. Sysselsatte kvinner 25-39 år etter innvandringsbakgrunn og høyeste fullførte utdanning. I prosent av personer i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2022

Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå.

Kjønnsforskjellene på de ulike utdanningsnivåene

Når vi sammenstiller sysselsettingsnivået hos menn og kvinner etter utdanning og innvandrerbakgrunn, ser vi blant dem med kun grunnskole en markant differanse i menns favør på nærmere 19 prosentpoeng i gruppen «øvrige innvandrere» (figur 4.11). Men det er også en viss kjønnsforskjell blant dem uten innvandrerbakgrunn, på 12 prosentpoeng. I de andre to gruppene med innvandrerbakgrunn er forskjellen noe mindre, på 5 og 7 prosentpoeng.

Blant dem med videregående som høyeste fullførte utdanning, finner vi størst kjønnsforskjell i gruppen uten innvandrerbakgrunn, på 8 prosentpoeng. I de tre gruppene med innvandrerbakgrunn ligger denne differansen på 5- 6 prosentpoeng. Alle differanser er i menns favør.

På universitets-/høyskolenivå er det bare øvrige innvandrere som har en markant kjønnsforskjell, på 10 prosentpoeng i menns favør. I de øvrige gruppene er det bare helt marginale forskjeller. Dette gjelder også øvrige innvandrere med høyere utdanning fra Norge (vedleggstabell B7).

Figur 4.11. Sysselsatte 25-39 år etter høyeste fullførte utdanning, innvandringsbakgrunn og kjønn. I prosent av personer i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2022

Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå.

4.5. Samlivsstatus og sysselsetting

I dette kapitlet går vi nærmere inn på hvilken betydning samlivsstatus har for sysselsettingen blant kvinner med og uten innvandrerbakgrunn i alderen 25-39 år. Det er i første rekke statusen parforhold med barn som vil stå i fokus. Denne kategorien innbefatter både gifte med barn og samboerpar med felles barn. I figur 4.12 blir de i parforhold med barn sammenliknet med enslige uten barn, da disse to samlivsstatusene er de mest utbredte blant kvinner i vår alderspopulasjon. Det må for øvrig understrekes at kvinner i fødselspermisjon har status som sysselsatte. Tallene som blir presentert er fra 2021, siden 2022 årgangen for familie- og husholdningsstatistikk ikke var ferdigstilt da kapitlet ble skrevet.

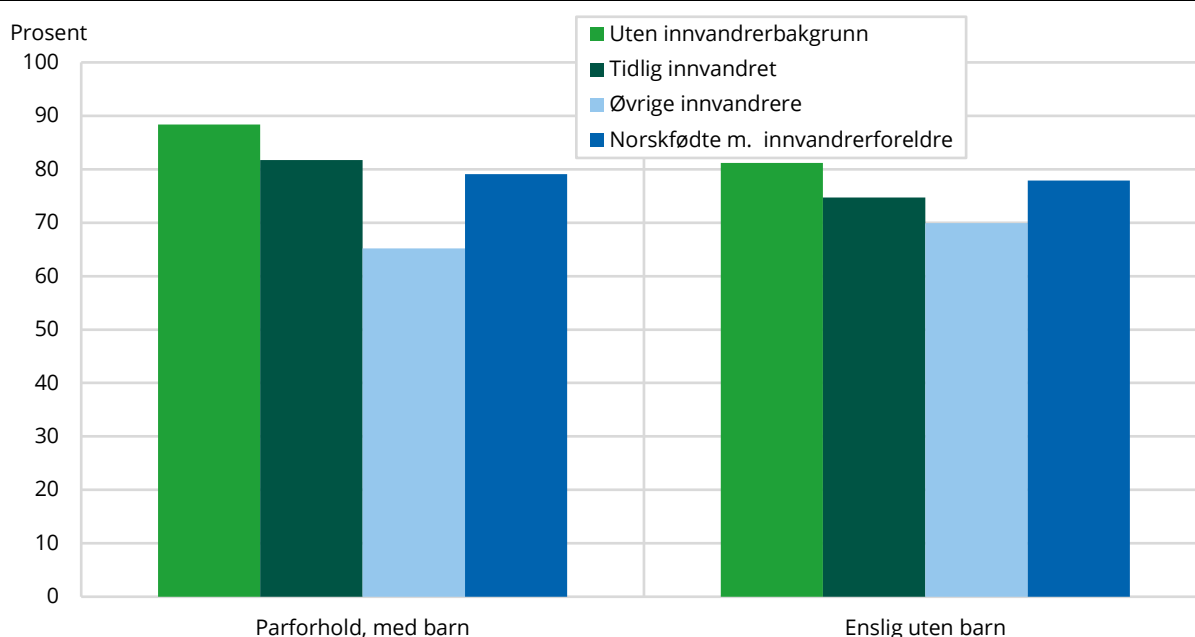
Klare forskjeller i forhold til kvinner uten innvandrerbakgrunn

Figur 4.12 indikerer klare forskjeller i andel sysselsatte blant kvinner som lever i parforhold med barn. Kvinner uten innvandrerbakgrunn har her 88 prosent i arbeid. Dette er 23 prosentpoeng høyere enn hos kvinner i gruppen øvrige innvandrere (65 prosent). Men også i forhold til norskfødte kvinner med innvandrerforeldre, som har 79 prosent sysselsatte, er det altså en viss forskjell på over 9 prosentpoeng. Ellers går det fram at tidlig innvandrere har en andel på 82 prosent sysselsatte og er dermed den gruppen som kommer nærmest dem uten innvandrerbakgrunn med en differanse på nesten 6,7 prosentpoeng.

Blant enslige kvinner uten barn er sysselsettingsnivået i de fleste gruppene litt lavere enn hos dem som lever i parforhold med barn. Dette henger sammen med at sistnevnte kategori vil være litt eldre og ha en større andel i den mest yrkesaktive alderen enn enslige uten barn, der mange av de yngste befinner seg, og som fortsatt kan være under utdanning.

Men også blant enslige kvinner uten barn er det forskjeller i sysselsetting, om enn ikke fullt så store som hos dem i parforhold med barn. Kvinner uten innvandrerbakgrunn har 81,2 prosent sysselsatte, og det er norskfødte kvinner med innvandrerforeldre som kommer nærmest med en andel på 77,9 prosent. Dernest kommer de tidlig innvandrede med 74,7 prosent og øvrige innvandrere med 69,9 prosent. Sistnevnte gruppe har her en differanse i forhold til kvinner uten innvandrerbakgrunn på 11,2 prosentpoeng, som altså er halvparten så stor som den vi kunne observere blant dem i parforhold med barn. (Se også vedleggstabell B8).

Figur 4.12. Sysselsatte kvinner 25-39 år etter innvandrerbakgrunn og samlivsstatus. I prosent av personer i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2021

Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå.

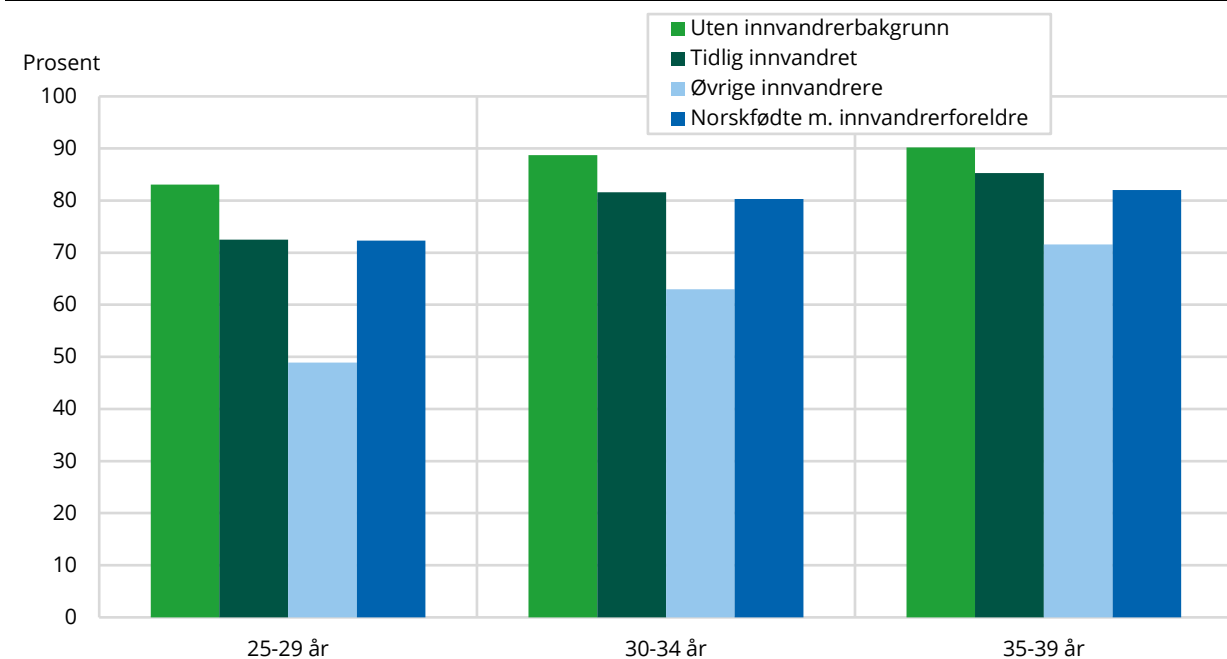
De yngste i parforhold med barn har lavest sysselsetting

Når vi tar for oss kvinner i parforhold med barn inndelt i ulike aldersgrupper, kan vi konstatere lavest sysselsettningsnivå blant de yngste kvinnene i alderen 25-29 år (figur 4.13). Dette gjelder alle fire befolkningsgrupper, men også her er det forskjeller dem imellom. Kvinner uten innvandrerbakgrunn har en andel sysselsatte på 83 prosent, mens både norskfødte kvinner med innvandrerforeldre og tidlig innvandrede ligger på litt over 72 prosent sysselsatte. Øvrige innvandrerkvinner avviker her mye fra de andre gruppene med kun 49 prosent i arbeid.

I aldersgruppen 30-34 år, som er en del større enn den foregående aldersgruppen, ligger nivået høyere i alle fire befolkningsgrupper. Kvinner uten innvandrerbakgrunn har en sysselsetting på 88,7 prosent, mens norskfødte kvinner med innvandrerforeldre og tidlig innvandrede også her ligger ganske likt med henholdsvis 80,3 og 81,6 prosent sysselsatte. Øvrige innvandrerkvinner har en andel sysselsatte som også her ligger en del lavere, på 63 prosent, men nivået er likevel mye høyere enn i den foregående aldersgruppen.

Blant de eldste i alderen 35-39 år er andelen sysselsatte ytterligere noen prosentpoeng høyere i alle fire befolkningsgrupper. Kvinner uten innvandrerbakgrunn har 90,2 prosent sysselsatte, mens de tidlig innvandrede kvinnene har 85,3 prosent i arbeid. Norskfødte kvinner med innvandrerforeldre ligger litt under, på 82 prosent. Øvrige innvandrerkvinner har også i denne aldersgruppen lavest sysselsetting, på 71,6 prosent, som er 18,6 prosentpoeng under gruppen uten innvandrerbakgrunn. (Se også vedleggstabell B9).

Figur 4.13. Sysselsatte kvinner 25-39 år i parforhold med barn etter innvandrerbakgrunn og alder. I prosent av personer i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2021

Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå.

Hvilken betydning har antall barn?

I figur 4.14 belyser vi forskjeller i sysselsetting etter antall barn som kvinner i parforhold har. I gruppen med ett barn har kvinner uten innvandrerbakgrunn en andel sysselsatte på 87 prosent, mens norskfødte kvinner med innvandrerforeldre og tidlig innvandrede ligger helt likt, på litt over 79 prosent og øvrige innvandrerkvinner et stykke under, på 67,4 prosent.

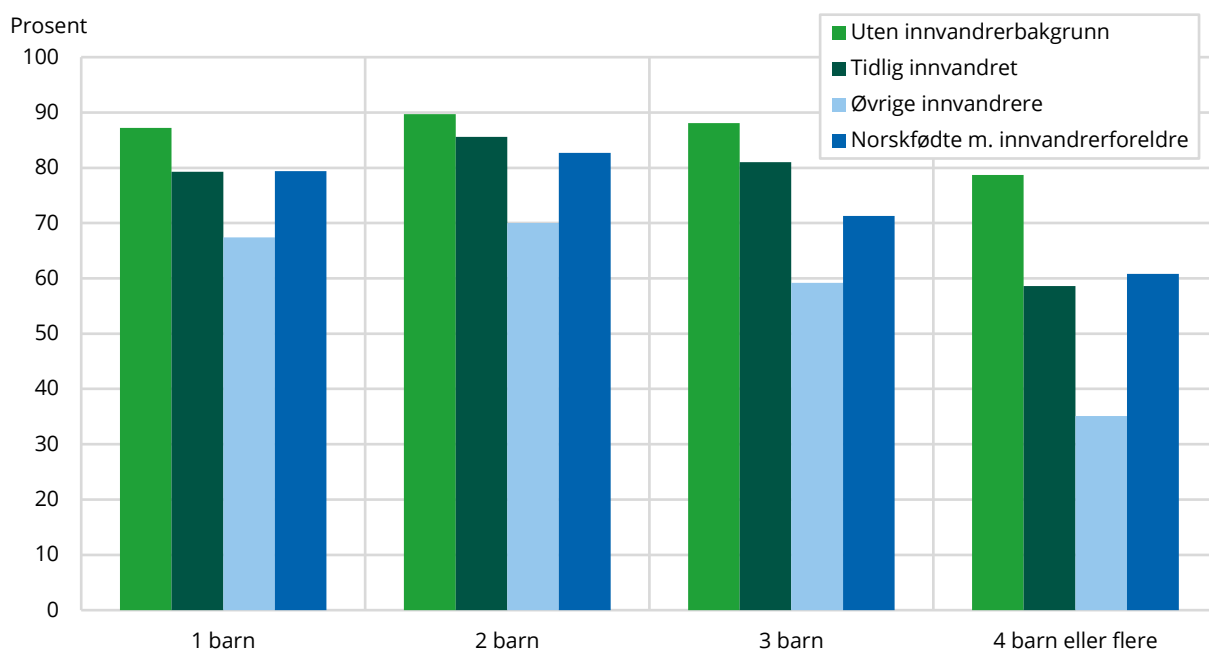
Blant dem med to barn ligger sysselsettningsnivået litt høyere i alle fire befolkningsgrupper. Dette kan muligens henge sammen med at disse kvinnene er noe eldre og mer etablerte på arbeidsmarkedet. Forskjellene mellom gruppene er imidlertid omtrent som blant dem med ett barn.

Kvinner uten innvandrerbakgrunn har 89,7 prosent sysselsatte og de tidlig innvandrede 85,6 prosent. Norskfødte kvinner med innvandrerforeldre ligger litt under, på 82,7 prosent, mens øvrige innvandrerkvinner er nede i 70 prosent sysselsatte.

I gruppen med tre barn har kvinner uten innvandrerbakgrunn en andel sysselsatte på 88 prosent som er kun 1,7 prosentpoeng lavere enn i tilsvarende befolkningsgruppe med to barn. I gruppene med innvandrerbakgrunn er det imidlertid en del lavere sysselsetting enn blant dem med to barn. De tidlige innvandrede kvinnene med tre barn har en sysselsetting på 81 prosent, mens norskfødte kvinner med innvandrerforeldre ligger på 71,3 prosent og øvrige innvandrerkvinner er nede i 59 prosent sysselsatte.

Kvinner med fire barn eller flere har de laveste andelene sysselsatte i alle fire befolkningsgrupper. Kvinner uten innvandrerbakgrunn befinner seg på 78,7 prosent, mens norskfødte kvinner med innvandrerforeldre og tidlig innvandrede kvinner ligger en del under dette nivået med henholdsvis 60,8 og 58,6 prosent sysselsatte. Det må imidlertid understrekes at disse to gruppene er ganske små og består henholdsvis av kun 73 og 51 sysselsatte (vedleggstabell B10). Ellers har øvrige innvandrerkvinner med fire barn eller flere en sysselsetting som er nede i 35 prosent.

Figur 4.14. Sysselsatte kvinner 25-39 år i parforhold med barn etter innvandrerbakgrunn og antall barn. I prosent av personer i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2021

Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå.

4.6. Stillingsprosent, næring og yrke

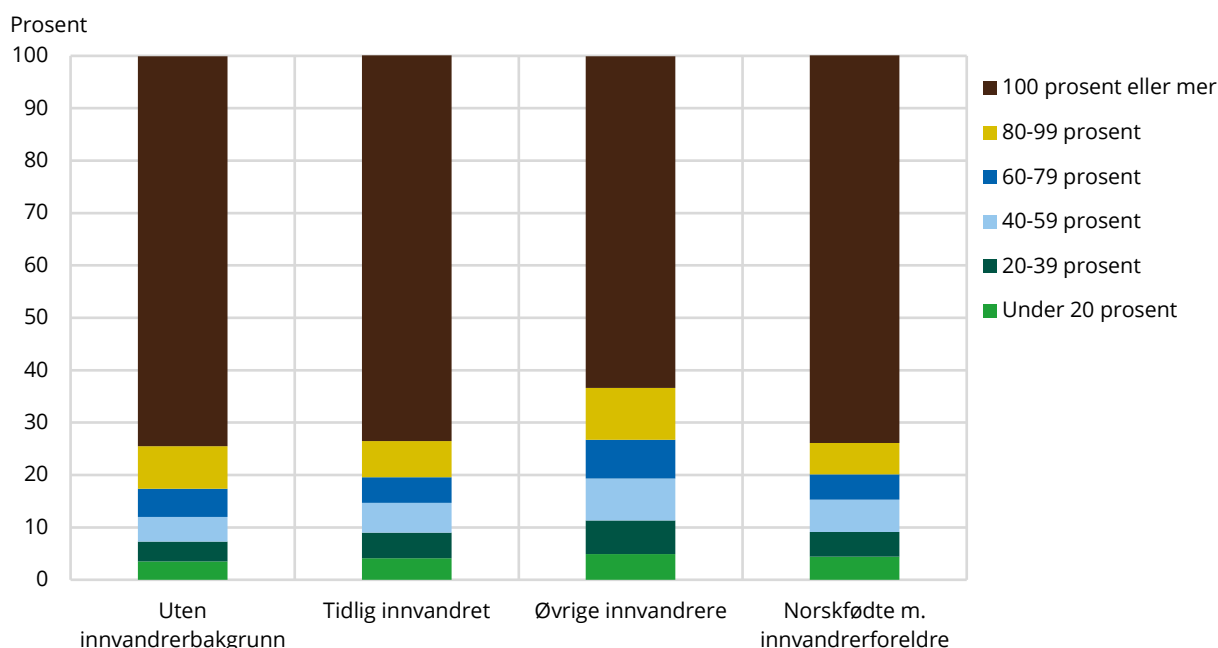
Vi skal i det kapitlet komme nærmere inn på hvor mye kvinnene (25-39 år) i de ulike befolkningsgruppene jobber (dvs. stillingsprosenter) og hvilke næringer og yrkesgrupper de jobber i.

Lavest heltidsandel blant øvrige innvandrerkvinner

Når det gjelder fordelinger på stillingsprosenter blant de sysselsatte, er det bare kvinner blant øvrige innvandrere som skiller seg ut med en lavere andel i heltid (dvs. 100 prosent eller mer), på 63,3 prosent (figur 4.15). Dette er 11 prosentpoeng lavere enn kvinnene i de andre tre befolkningsgruppene som alle har en heltidsandel på rundt 74 prosent. Følgelig har øvrige innvandrerkvinner større andeler i deltidsarbeid, og det er lang deltid, 80-99 prosent, som er mest utbredt, på nærmere 10 prosent. Ellers ser vi andeler på 7-8 prosent i stillingsprosenter på mellom 40 og 80 prosent blant

Øvrige innvandrerkvinner, mens de laveste stillingsprosentene på under 40 prosent har lavest andeler, på 5-6 prosent. (Se også vedleggstabell B11).

Figur 4.15 Sysselsatte kvinner 25-39 år etter innvandringsbakgrunn og stillingsprosent. I prosent av sysselsatte i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2022. Prosent

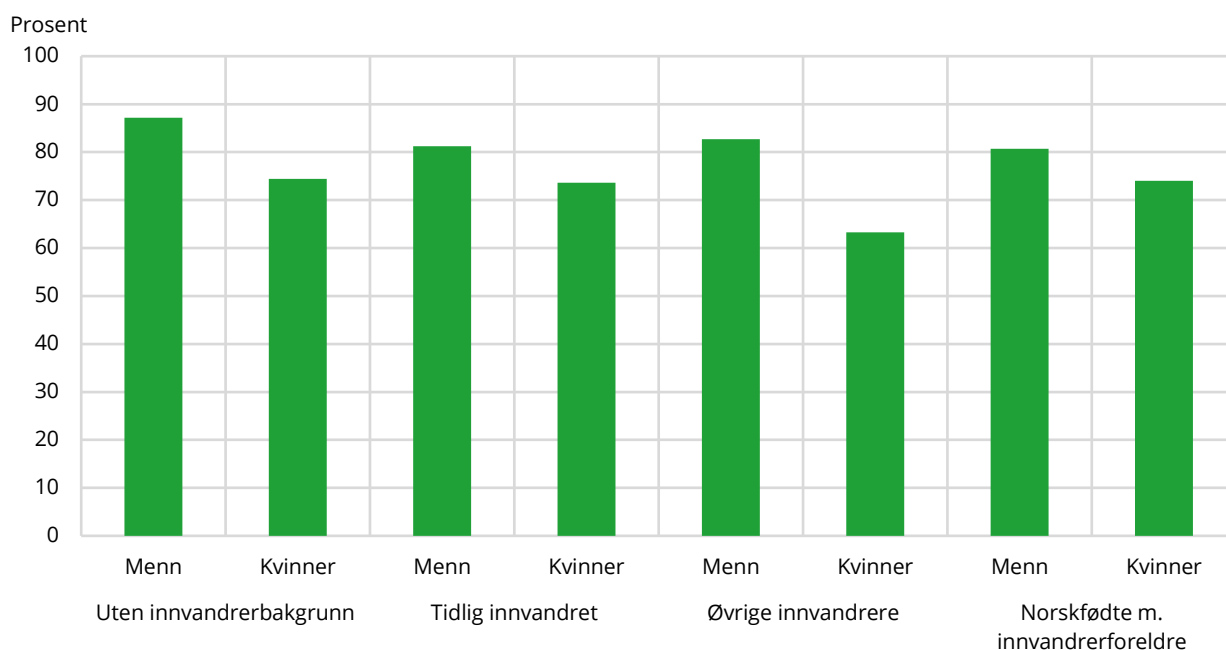

Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå.

Minst kjønnsforskjell i heltidsandel blant norskfødte med innvandrerforeldre

Når vi sammenlikner heltidsandeler blant menn og kvinner, er forskjellen minst i gruppen av norskfødte med innvandrerforeldre (figur 4.16). Her var andelen i heltidsjobb for menn og kvinner henholdsvis 80,7 og 74 prosent. Også i gruppen av tidlig innvandrede finner vi omtrent de samme andelenene, mens det er størst kjønnsforskjell blant øvrige innvandrere. Heltidsandelene var her for menn og kvinner henholdsvis 82,7 og 63,3 prosent, dvs. en differanse på 19,4 prosentpoeng. Ellers var det heller ikke en helt ubetydelig forskjell blant dem uten innvandrerbakgrunn: menn (87,2 prosent) og kvinner (74,4 prosent), dvs. en differanse på nesten 13 prosentpoeng. For øvrig går det fram av figur 4.16 at det blant menn er noe større avstand i andel heltidsansatte mellom dem med og uten innvandrerbakgrunn. Førstnevnte gruppe har en andel på 87 prosent, mens de tre gruppene med innvandrerbakgrunn ligger på 81-82 prosent. (Se også vedleggstabell B11).

Figur 4.16. Sysselsatte 25-39 år etter innvandringsbakgrunn, kjønn og andel i heltid. I prosent av sysselsatte i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2022

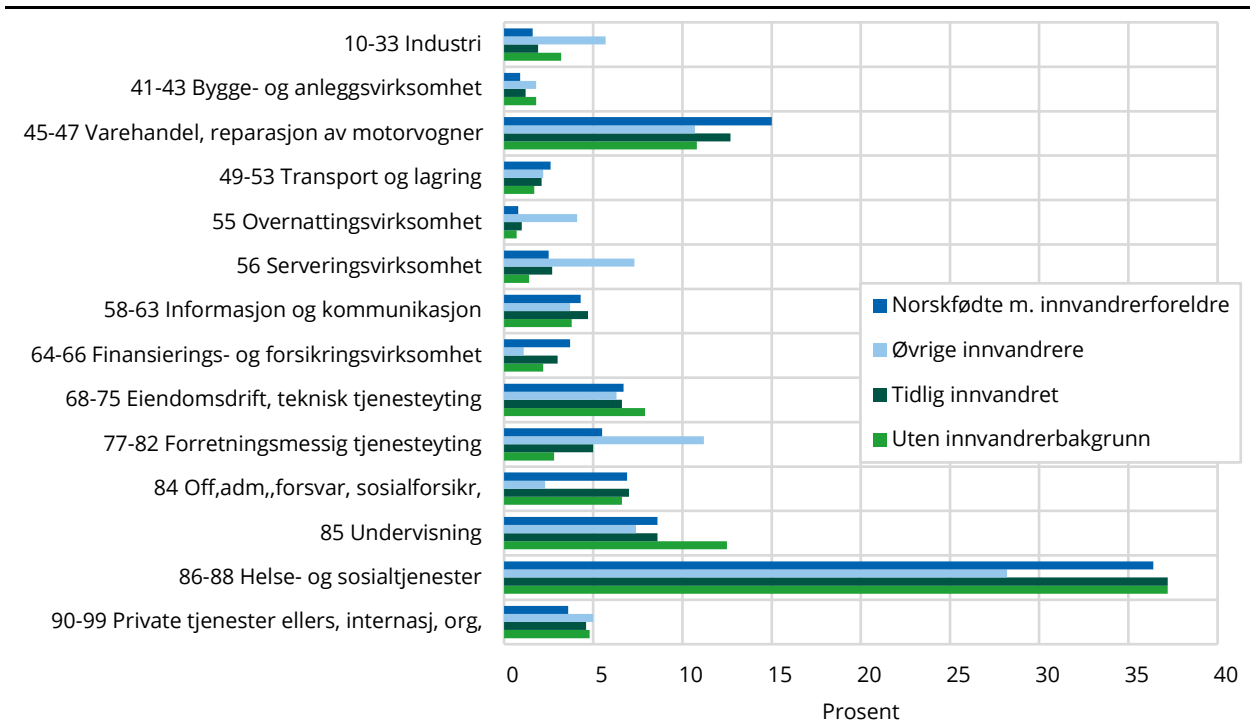
Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå.

Helse- og sosialtjenester mest utbredt hos alle, men i litt ulik grad

Helse- og sosialtjenester er en dominerende næring blant de sysselsatte kvinnene i alle fire befolkningsgrupper, men det er noen forskjeller (figur 4.17). Blant øvrige innvandrerkvinner er andelen i denne næringen på litt over 28 prosent, mens de andre tre gruppene ligger noe høyere på 36-37 prosent. Ellers skiller øvrige innvandrerkvinner seg ut med en relativt stor andel innenfor forretningsmessig tjenesteyting (der rengjøringsvirksomhet er en stor undergruppe) med 11,2 prosent. Det samme gjelder også serveringsvirksomhet der 7,3 prosent av de øvrige innvandrerkvinnene jobber. Tilsvarende andeler for kvinner i de andre tre befolkningsgruppene i disse to næringene er langt lavere.

Ellers ser vi at varehandel etc. er en forholdsvis stor næring blant sysselsatte i alle fire befolkningsgrupper, men den er størst blant norskfødte kvinner med innvandrerforeldre, på 15 prosent. De øvrige tre gruppene ligger på mellom 11 og 13 prosent. Det kan også være verdt å merke seg at undervisning utgjør 12,5 prosent blant sysselsatte kvinner uten innvandrerbakgrunn, mens kvinner i de tre gruppene med innvandrerbakgrunn ligger noe lavere, på 7-8 prosent. (Se også vedleggstabell B12 og B13).

Figur 4.17. Sysselsatte 25-39 år etter næringsgruppe og innvandringsbakgrunn. Kvinner. I prosent av sysselsatte i alt i hver befolkningsgruppe. 4. kvartal 2022. 4. kvartal 2022.

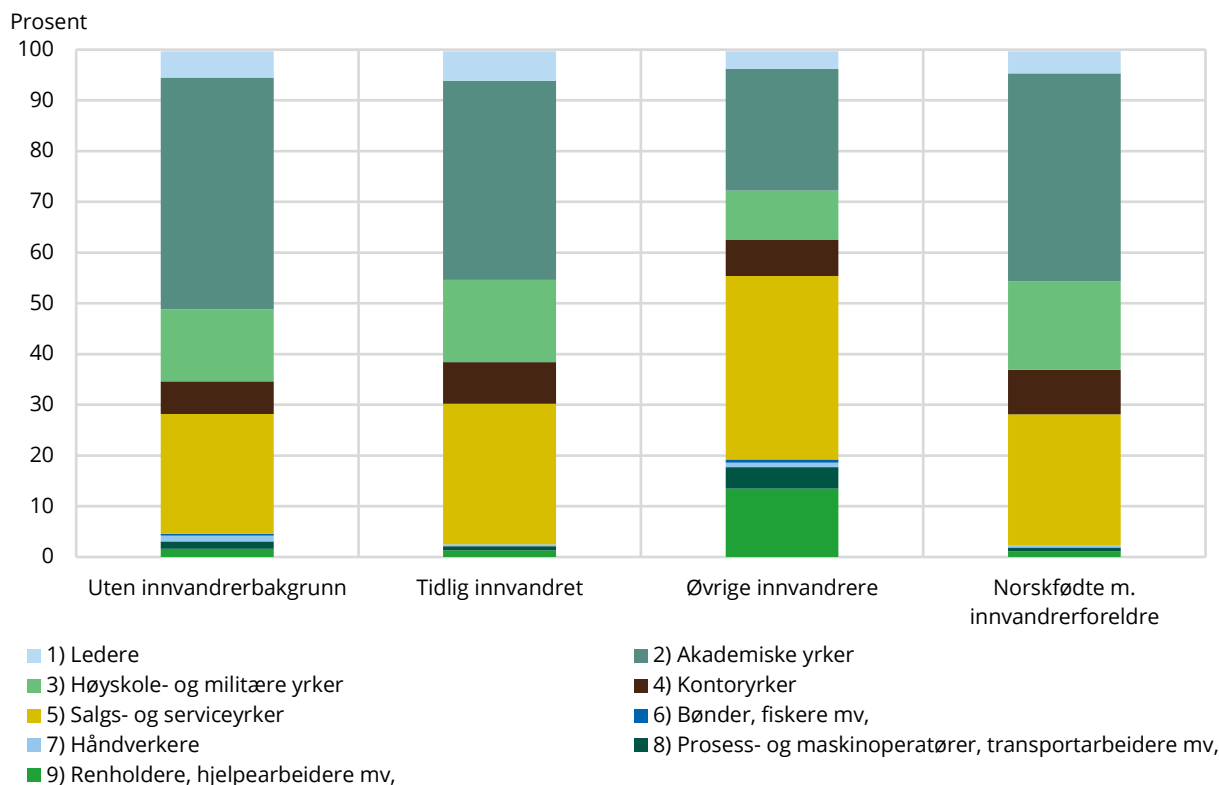

Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå.

Kvinner blant øvrige innvandrere har størst andel i salgs- og serviceyrker

I dette avsnittet skal vi belyse fordelingen på yrkesområder blant dem som er lønnstakere, ettersom yrkesopplysninger mangler for selvstendig næringsdrivende. Vi kan konstatere mange likhetstrekk mellom kvinner uten innvandrerbakgrunn, de tidlig innvandrede og norskfødte kvinner med innvandrerforeldre (figur 4.18). Blant annet ser vi at akademiske yrker utgjør de største yrkesområdene, og når vi i tillegg føyer til høyskole- og militære yrker, får vi til sammen andeler på 55 prosent (tidlig innvandrede), 58,4 prosent (norskfødte med innvandrerforeldre) og 60 prosent (uten innvandrerbakgrunn) i disse yrkesområdene. Øvrige innvandrerkvinner har langt lavere andeler (33,6 prosent). Denne innvandrergruppen har en litt annen fordeling på yrkesområder, og det er salgs- og serviceyrker som utgjør den største, på 36,2 prosent. Kvinner i de andre tre befolkningsgruppene har andeler på mellom 24 og 28 prosent innenfor dette yrkesområdet. I hovedsak finner vi salgs- og serviceyrker innenfor varehandel og pleie- og omsorgstjenester. Vi ser også at øvrige innvandrerkvinner skiller seg mye ut med en andel på 13,5 prosent i yrkesområdet renholdere, hjelpearbeidere mv. Kvinner i de andre tre befolkningsgruppene har her helt marginale andeler på litt over 1 prosent. Dette er et yrkesområde hvor ufaglærte jobber er mye utbredt. (Se også vedleggstabell B14).

Figur 4.18. Lønnstakere 25-39 år etter yrkesområde og innvandringsbakgrunn. Kvinner. 4. kvartal 2022. Prosent

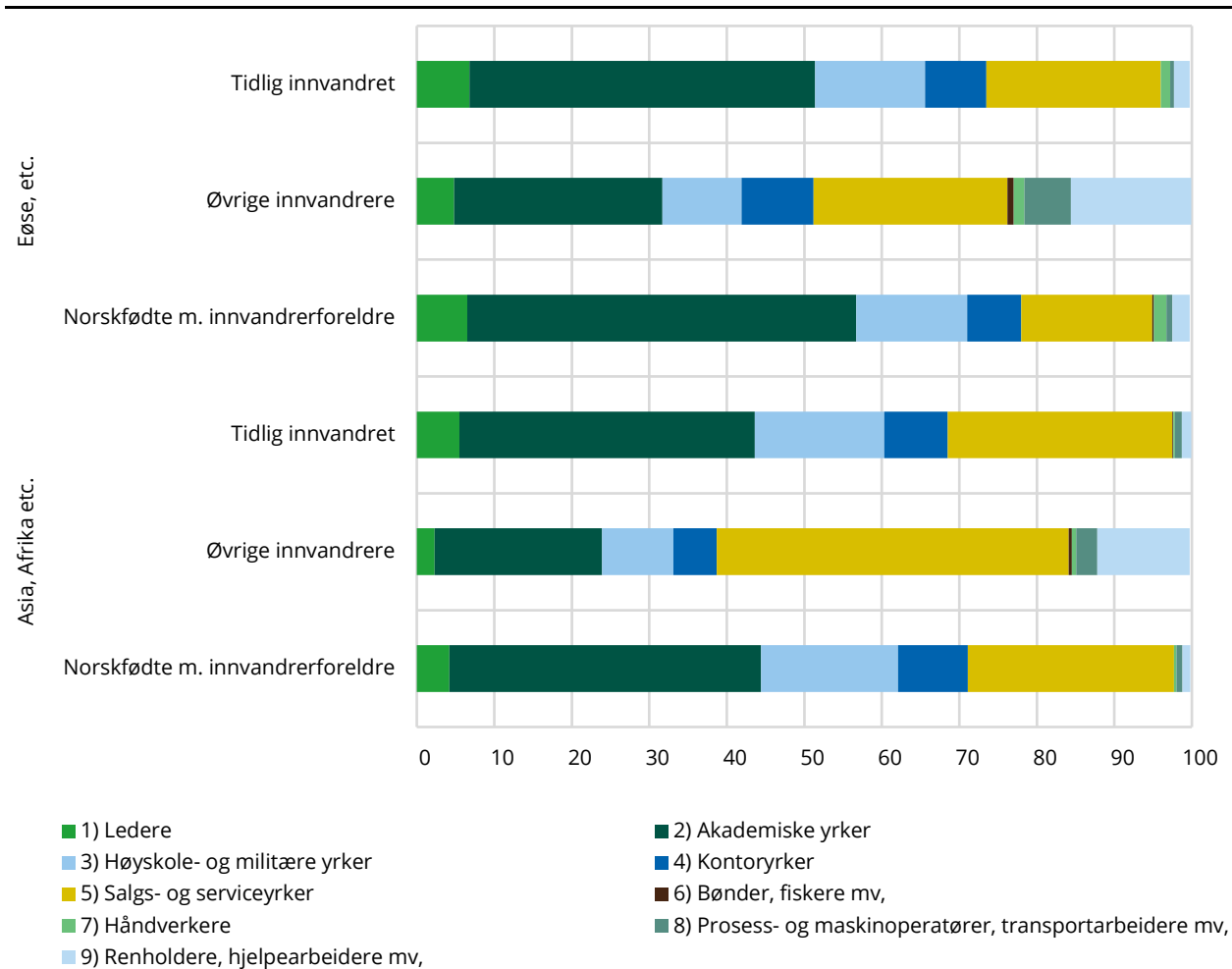
Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå.

Figur 4.19 viser kvinnelige lønnstakere i de tre befolkningsgruppene med innvandrerbakgrunn etter todelte landgrupper. Det er noen forskjeller på tvers av landgruppene. Blant annet ser vi at andelen i akademiske- og høyskoleyrker er noe større blant dem fra EØS-landene, etc. innenfor hver av de tre hovedgruppene. Samtidig er andelen i salgs- og serviceyrker gjennomgående noe større blant dem fra Asia, Afrika etc.

Imidlertid er det fortsatt noe ulik yrkesfordeling mellom de tre befolkningsgruppene innenfor samme landgruppe. Når vi ser på gruppen EØS, etc., er det flest likhetstrekk mellom norskfødte kvinner med innvandrerforeldre og tidlig innvandrede kvinner. Blant annet har begge grupper høye andeler i akademiske- /høyskoleyrker (henholdsvis 64,5 og 58,8 prosent), mens øvrige innvandrerkvinner ligger en del lavere (37 prosent). Denne gruppen har derimot en relativt stor andel i yrkesområdet renholdere, hjelpearbeidere mv. (15,5 prosent) og prosess og maskinoperatører osv. (6 prosent). Blant norskfødte kvinner med innvandrerforeldre og tidlig innvandrede kvinner med samme landbakgrunn er de to yrkesområdene helt marginale.

I gruppen Asia, Afrika etc. er andelen i akademiske- /høyskoleyrker noen prosentpoeng lavere i alle tre grupper, men nivået hos norskfødte kvinner med innvandrerforeldre og tidlig innvandrede kvinner er likevel høyt (henholdsvis 58 og 54,8 prosent) sammenliknet med øvrige innvandrerkvinner (30,8 prosent). Ellers ser vi at denne innvandrergruppen har en uvanlig høy andel i salgs- og serviceyrker (45,4 prosent) og i tillegg en andel på 12 prosent innenfor renholdere, hjelpearbeidere mv. som også i denne landgruppen er helt marginal blant kvinner i de andre to gruppene med innvandrerbakgrunn. Følgelig avviker øvrige innvandrerkvinner enda mer fra norskfødte med innvandrerforeldre og tidlig innvandrede blant kvinner med bakgrunn fra Asia, Afrika etc. (Se også vedleggstabell B15 og B16 som i tillegg viser tilsvarende fordelinger blant menn).

Figur 4.19. Lønnstakere 25-39 år etter yrkesområde, innvandringsbakgrunn og landgruppe¹. Kvinner. 4. kvartal 2022. Prosent

¹ EØS, etc.: EU/EFTA land, Nord-Amerika, Australia og New Zealand.
 Asia, Afrika, etc.: Europa utenom EU/EFTA, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.
 Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå.

Yrkesfordelingen blant kvinner med høyere utdanning

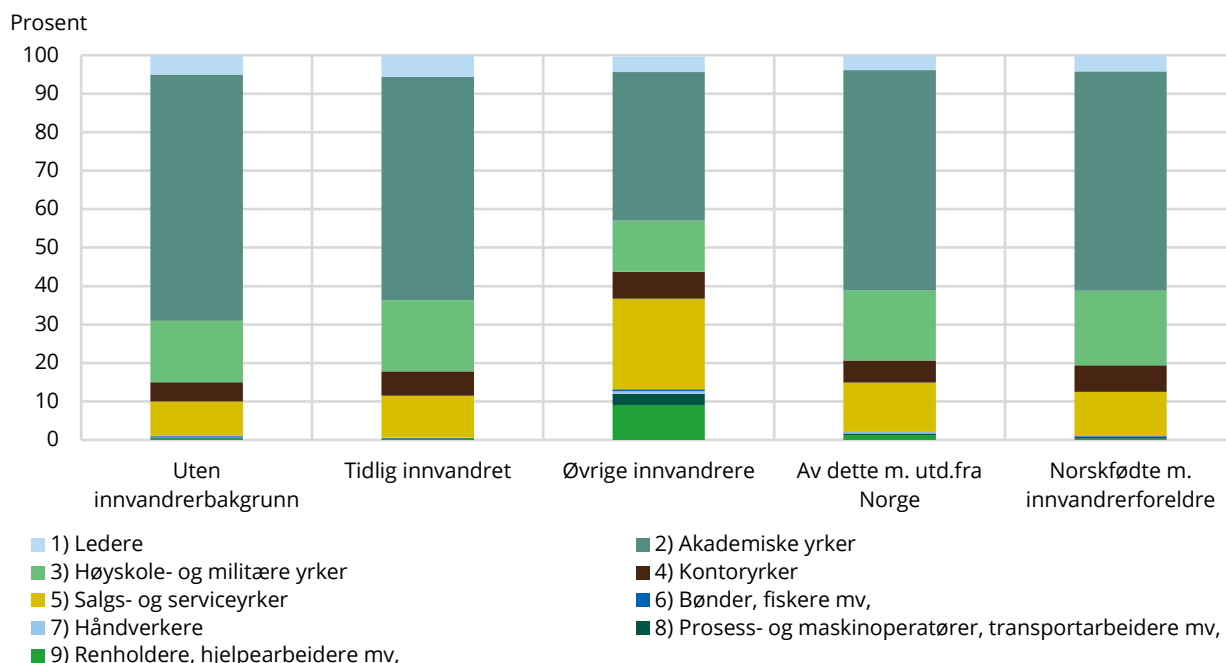
Hvilken fordeling på yrkesområder har kvinnelige lønnstakere med universitets- eller høyskoleutdanning? Hvor stor andel jobber i de yrkesområdene som er de mest relevante for dem med høyere utdanning, dvs. akademiske yrker og høyskoleyrker? Figur 4.20 viser at til sammen 80 prosent av kvinner uten innvandrerbakgrunn jobber innenfor disse to yrkesområdene. Tidlig innvandrede kvinner og norskfødte kvinner med innvandrerforeldre hadde tilsvarende andeler på litt over 76 prosent, mens øvrige innvandrerkvinner var nede i 52 prosent. Blant dem som hadde fullført utdanningen i Norge, var imidlertid andelen i akademiske yrker og høyskoleyrker på 75,4 prosent, med andre ord ganske likt de andre to gruppene med innvandrerbakgrunn.

Av disse fordelingene går det altså fram at et mindretall av de høyere utdannede kvinnene jobbet i andre yrker enn akademiske-/høyskoleyrker. Om vi ser bort fra de relativt små andelenene i lederyrker, jobbet litt over 15 prosent av kvinnelige lønnstakere uten innvandrerbakgrunn i yrker som må anses som mindre relevante for høyt utdannede. De tilsvarende andelenene for tidlig innvandrede kvinner og norskfødte kvinner med innvandrerforeldre var 18-19 prosent, mens øvrige innvandrerkvinner hadde så mange som 44 prosent i slike yrker. Imidlertid er denne andelen på under det halve blant dem med utdanning fra Norge, dvs. 21 prosent.

Med andre ord må de nevnte lønnstakergruppene anses som overkvalifiserte, i og med at de jobber i yrker som stiller lavere krav til utdanning. Av disse yrkene er det er salgs- og serviceyrker som er

mest utbredt. Dessuten er det en viss andel i renholdere og hjelpearbeidere mv. i gruppen øvrige innvandrere. Det kan også legges til at mønsteret som er beskrevet her, er nokså likt det vi finner hos mannlige lønsmottakere i alle de fire befolkningsgruppene (vedleggstabell B17). Overkvalifisering blant innvandrere blir for øvrig nærmere belyst i Steinrem Edelman og Villund (2022).

Figur 4.20. Lønnstakere 25-39 år med universitets-/høyskoleutdanning etter yrkesområde og innvandringsbakgrunn. Kvinner. 4. kvartal 2022. Prosent

Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå.

4.7. Sysselsetting blant innvandrere 1992 og 2022

Vi skal i dette avsnittet vende blikket bakover i tid og se på sysselsettingen blant innvandrerkvinner – og -menn som var i alderen 25-39 år i 1992 og sammenlikne med tilsvarende aldersgruppe i 2022. I en viss forstand vil 1992 populasjonen representere foreldregenerasjonen til de norskfødte med innvandrerforeldre og de eldste av de tidlig innvandrede per 2022 som inngår i kapittel 4. En sammenlikning over et såpass langt tidsrom innebærer en del forbehold. Det må først og fremst understrekes at tallene for sysselsatte per 1992 og 2022 ikke er direkte sammenliknbare. Tallene per 1992 omfatter kun arbeidstakere og ikke selvstendig næringsdrivende. Disse inngår derimot i 2022 tallene som dermed dekker alle sysselsatte.

Det må imidlertid understrekes at selvstendige kun utgjør 2-3 prosentpoeng av de sysselsatte i vår alderspopulasjon, og det er helt marginale forskjeller mellom de fire befolkningsgruppene både blant menn og kvinner (vedleggstabell B21). Følgelig har inkluderingen av selvstendig næringsdrivende ingen betydning for forskjellene i sysselsetting mellom innvandrere og dem uten innvandrerbakgrunn i 2022. I tillegg omfatter sysselsettingstallene for 2022 enkelte mindre arbeidstakerforhold som ikke ble fanget opp i registrene tidligere. Dette kan nok i en viss grad ha påvirket sysselsettingsnivået positivt hos innvandrere, i og med at deltidsjobber er mer utbedt blant innvandrere enn i befolkningen ellers (jmf. figur 4.15).

I denne framstillingen vil derfor ikke endringene i nivå-tallene stå i fokus. I stedet vil vi legge vekt på å belyse avstandene mellom innvandrere og befolkningen uten innvandrerbakgrunn samt kjønnsforskjeller, og hvordan dette har endret seg i løpet av denne 30 års perioden. Det må ellers legges til at norskfødte med innvandrerforeldre ikke er med i 1992 årgangen, siden dette var en relativt marginal gruppe på arbeidsmarkedet på den tiden.

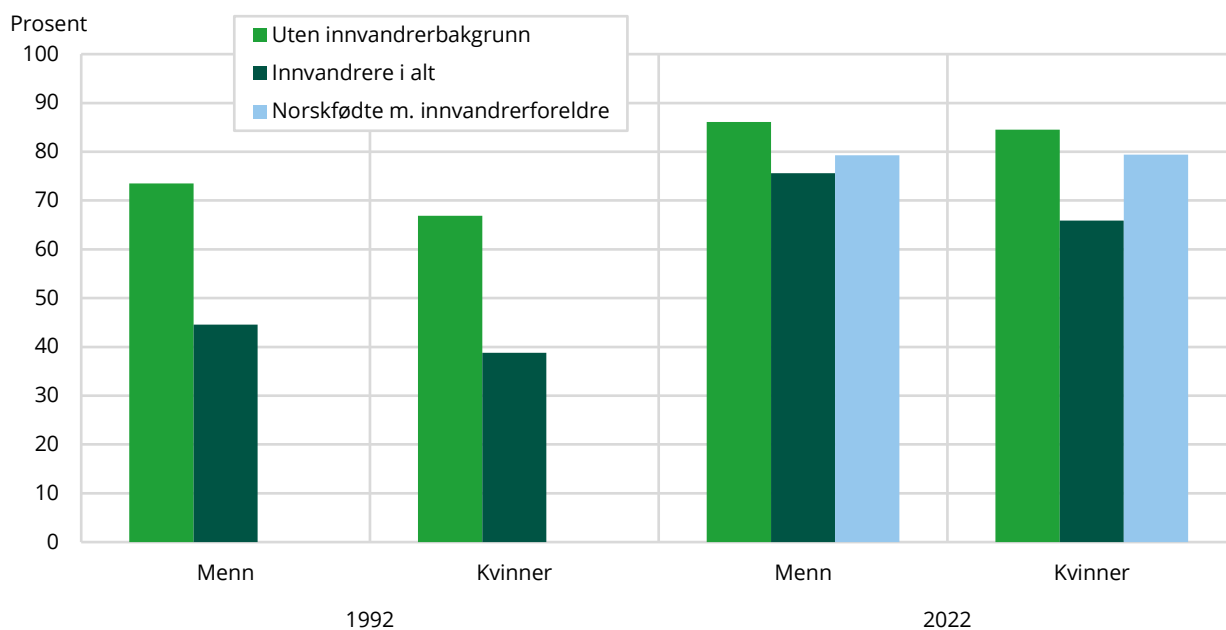
Mindre avstand til befolkningen uten innvandrerbakgrunn i 2022

Figur 4.21 viser andelen arbeidstakere blant innvandrere og befolkningen uten innvandrerbakgrunn i 4. kvartal 1992 for aldersgruppen 25-39 år. Det går fram av figuren at avstanden mellom disse befolkningsgruppene var relativt stor både blant kvinner og menn og dessuten nokså lik hos begge kjønn, på 28-29 prosentpoeng. I 2022, som viser andelen sysselsatte i samme alder, er dette bildet ganske annerledes. Innvandrerkvinner har en differanse på 19 prosentpoeng i forhold til kvinner uten innvandrerbakgrunn, mens tilsvarende differanse hos innvandrer menn er på 10,5 prosentpoeng.

Forskjellene i andel sysselsatte i forhold til samme kjønn uten innvandrerbakgrunn er med andre ord atskillig mindre i 2022, men er altså noe mer redusert hos mannlige innvandrere enn hos de kvinnelige. Når det gjelder norskfødte med innvandrerforeldre, er differansene i forhold til befolkningen uten innvandrerbakgrunn i 2022 mindre enn hos innvandrerne: 5 prosentpoeng (kvinner) og 7 prosentpoeng (menn).

Når vi ser på kjønnsforskjeller i sysselsettingsandeler, kan vi også konstatere større endringer. I 1992 var kjønnsforskjellen ganske lik hos innvandrere og befolkningen uten innvandrerbakgrunn i alderen 25-39 år, på henholdsvis 7 og 6 prosentpoeng i menns favør. 30 år senere er det i samme aldersgruppe kun en differanse på 2 prosentpoeng blant dem uten innvandrerbakgrunn, mens det er en forskjell på 10 prosentpoeng hos innvandrere – begge differanser i menns favør. Blant norskfødte med innvandrerforeldre er det på den annen side en tilnærmet kjønnslikhet. (Se også vedleggstabell B18).

Figur 4.21. Arbeidstakere (1992) og sysselsatte (2022) 25-39 år, etter innvandrerbakgrunn og kjønn. I prosent av bosatte 25-39 år i hver gruppe. 4. kvartal 1992 og 2022

Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå.

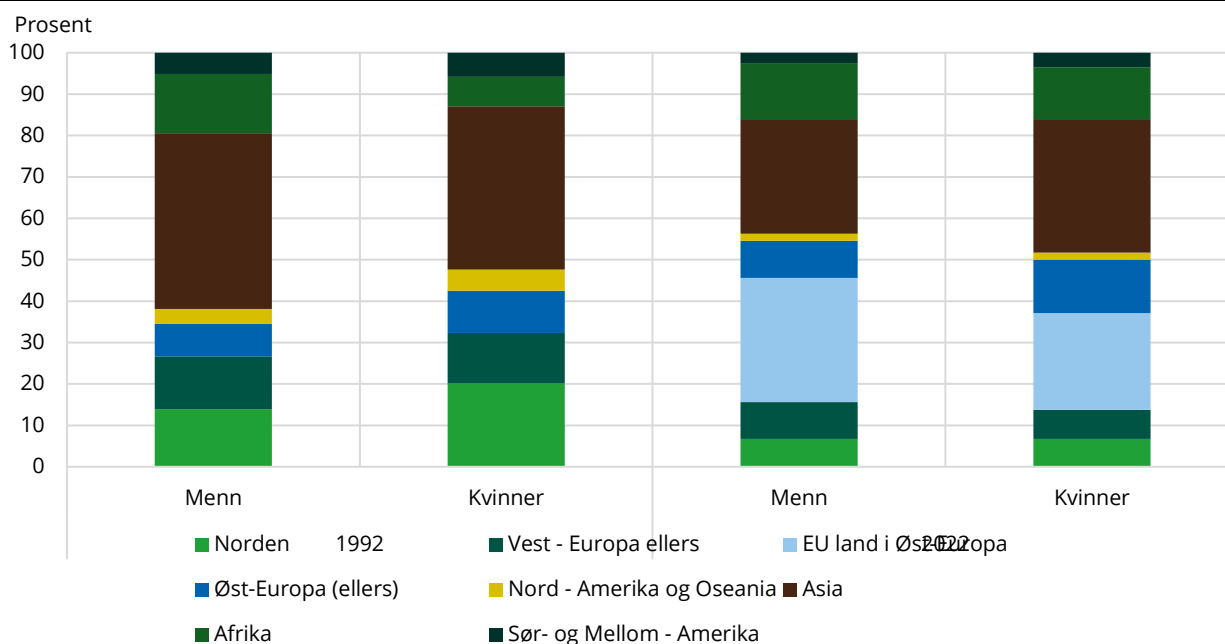
Endret sammensetning mht. landbakgrunn blant innvandrere

Mange faktorer kan tenkes å ligge bak forskjellen i yrkesdeltakelsen mellom innvandrere og den øvrige befolkningen anno 1992 og 2022. Et moment som bør trekkes fram, er at innvandrergruppens sammensetning er endret en del i løpet av denne 30 års perioden (se kapittel 2 om demografi). I 1992 var det fortsatt 12 år til den store EU-utvidelsen østover som etter hvert påvirket innvandringen til Norge i ganske stor grad. Av figur 4.22 ser vi at Asia utgjør den største gruppen blant innvandrere hos begge kjønn i alderen 25-39 år i 1992 (rundt 40 prosent), og at den østeuropeiske gruppen er lite dominerende. I denne gruppen inngår både de framtidige EU-landene

og øvrige land fra Øst-Europa. Vi ser ellers at Norden og Vest-Europa er noe større grupper i 1992 enn i 2022.

I 2022 er sammensetningen preget av den store innvandringen fra EU-landene i Øst-Europa som har pågått siden EU-utvidelsen i 2004. Blant menn er dette den største gruppen (30 prosent), mens den asiatiske gruppen er nest størst (28 prosent). Hos kvinnene er gruppen fra Asia fremdeles den største (32 prosent) og EU-landene i Øst-Europa nest størst (23 prosent). Det er grunn til å regne med at innvandringen fra de nye EU-landene – som i hovedsak har bestått av arbeidsinnvandrere - har bidratt til å høyne sysselsettingsnivået blant innvandrere generelt og dermed redusert sysselsettingsgapet i forhold til befolkningen uten innvandrerbakgrunn. Imidlertid ser vi dette gjøre seg gjeldende i alle innvandrergrupper, noe vi skal belyse nærmere i neste avsnitt. (Se også vedleggstabell B19).

Figur 4.22. Bosatte innvandrere 25-39 år etter verdensregion. 4. kvartal 1992 og 2022. Prosent

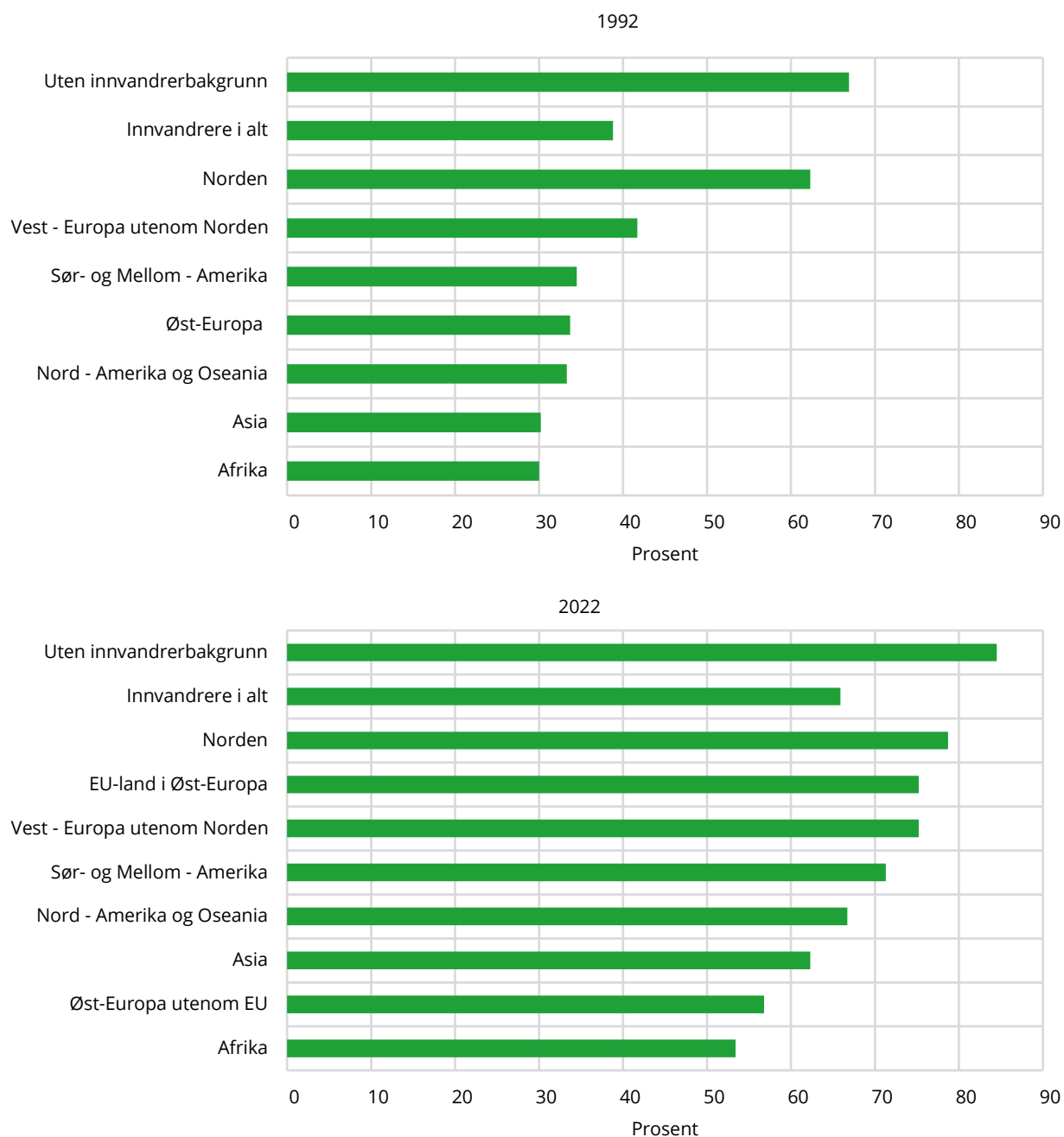

Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå.

Redusert sysselsettingsgap i alle grupper

Som nevnt gikk differansen i forhold til kvinner uten innvandrerbakgrunn ned fra 28 prosentpoeng i 1992 til 19 prosentpoeng i 2022 blant innvandrerkvinner i alt i alderen 25-39 år. Vi ser av figur 4.23 at innvandrerkvinner i alle grupper – unntatt Norden - hadde mindre avstand til kvinner uten innvandrerbakgrunn i 2022 enn i 1992. Blant annet kan vi konstatere at denne avstanden blant kvinner fra Latin-Amerika og Vest-Europa er mer enn halvert, samtidig som det også er en betydelig reduksjon i avstanden til kvinner uten innvandrerbakgrunn hos dem fra Asia og Nord-Amerika og Oseania. Også blant afrikanske kvinner kan vi se denne trenden, men ikke i like stor grad som i de andre gruppene. Når det gjelder nordiske kvinner, har de ligget ganske nært opptil kvinner uten innvandrerbakgrunn både i 1992 og 2022. (Se også vedleggstabell B20).

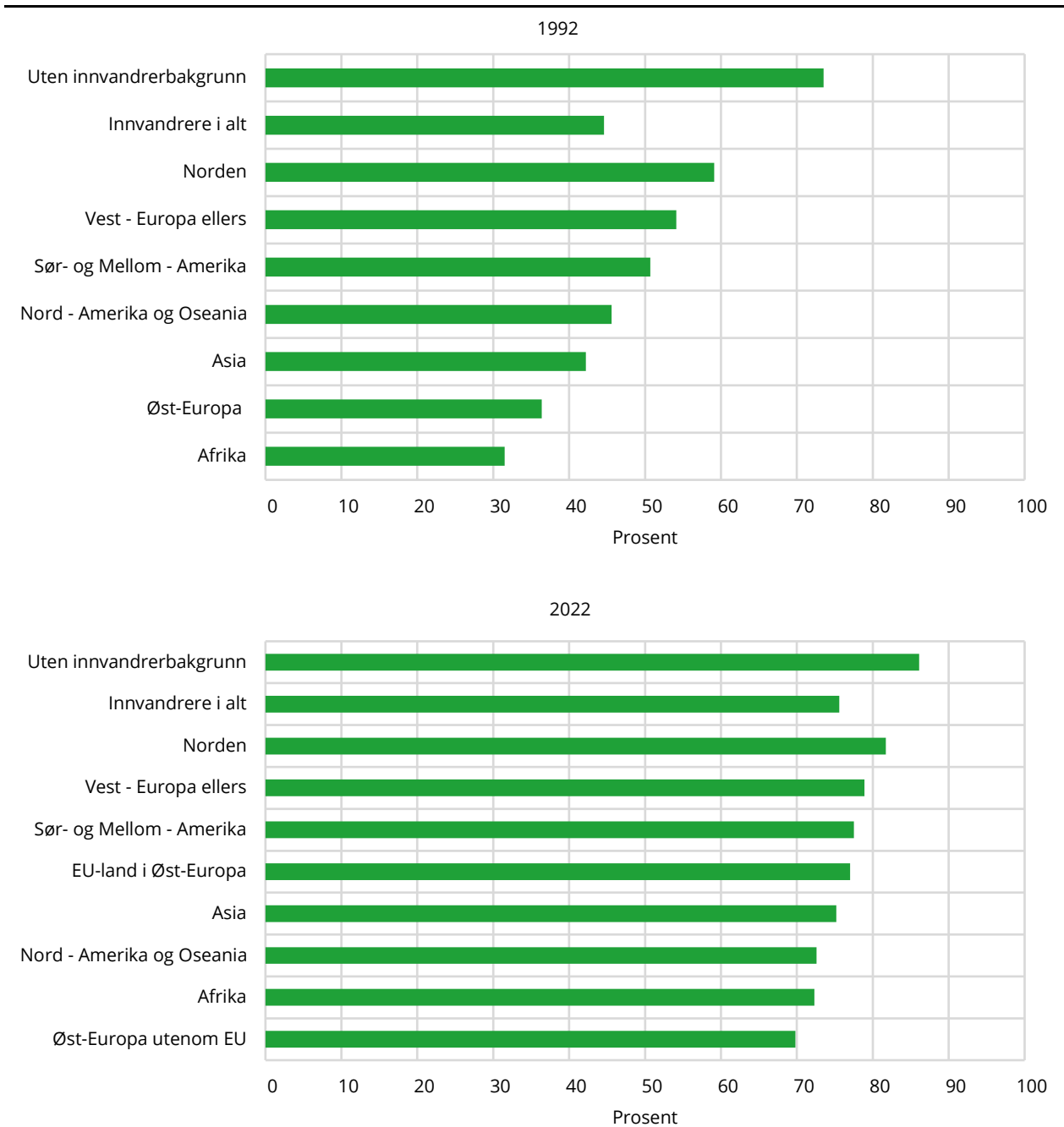
Figur 4.23. Arbeidstakere (1992) og sysselsatte (2022) 25-39 år etter innvandrerbakgrunn og verdensregion. Kvinner. I prosent av bosatte 25-39 år i hver gruppe. 4. kvartal 1992 og 2022

Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå.

Blant innvandrer menn 25-39 år er som nevnt avstanden i forhold til samme kjønn uten innvandrerbakgrunn i 2022 blitt enda mindre enn hos innvandrerkvinner. Det er snakk om en reduksjon fra 29 prosentpoeng i 1992 til 10,5 prosentpoeng i 2022 (jmf. fig. 4.21). Med andre ord er differansen redusert med omtrent 2/3, og de fleste av de underliggende gruppene hadde minst en like sterk reduksjon (figur 4.24).

Figur 4.24. Arbeidstakere (1992) og sysselsatte (2022) 25-39 år etter innvandrerbakgrunn og verdensregion. Menn. I prosent av bosatte 25-39 år i hver gruppe. 4. kvartal 1992 og 2022

Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå.

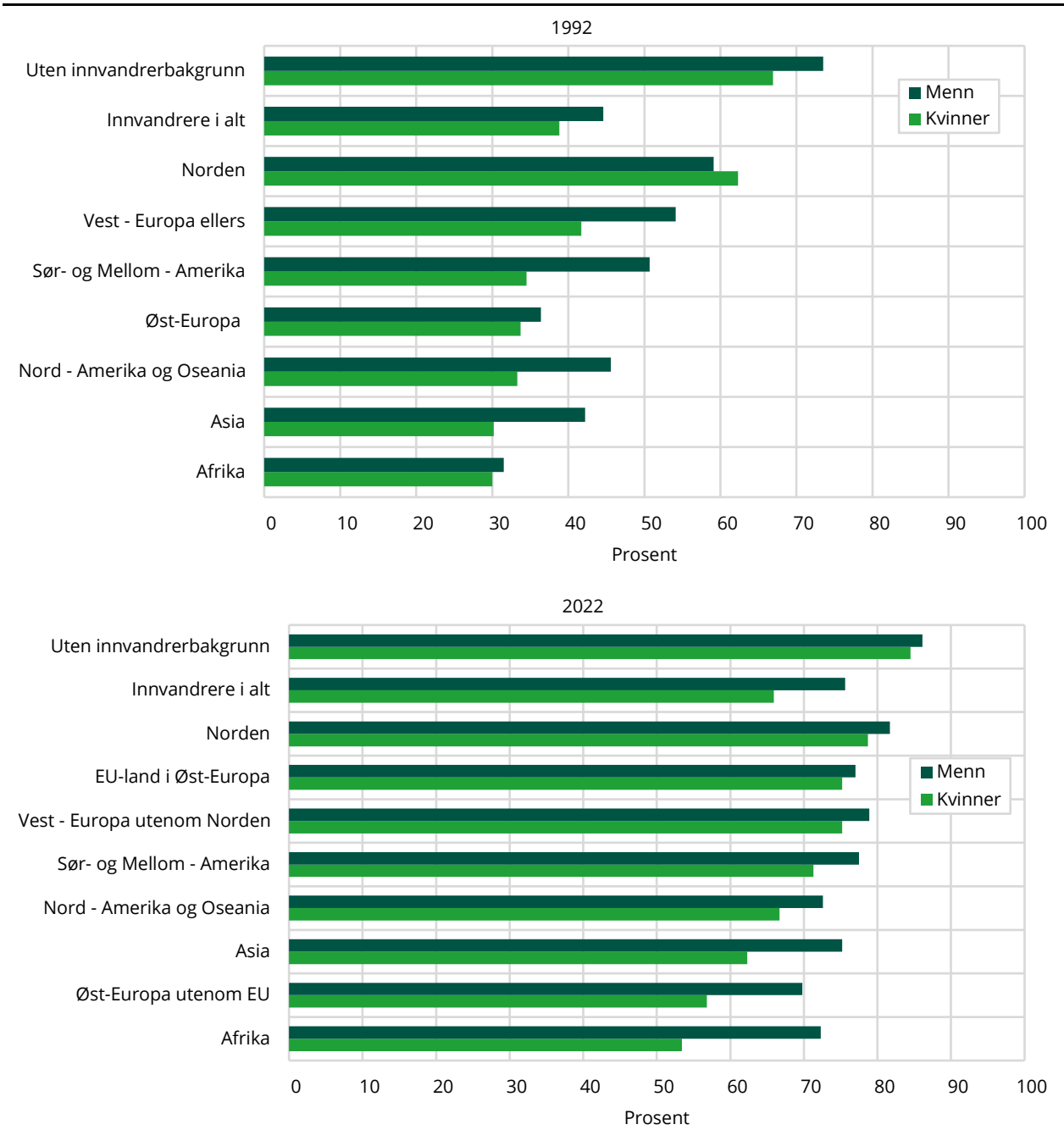
Størst kjønnsforskjell blant afrikanske innvandrere i 2022

Når vi ser på kjønnsforskjellene i andel arbeidstakere i 1992, var den som nevnt blant innvandrere på 6 prosentpoeng i menns favør, mens tilsvarende differanse i befolkningen ellers var på 7 prosentpoeng. I 2022 var kjønnsulikheten i sysselsettingen økt noe blant innvandrere, til 10 prosentpoeng, mens den var betydelig redusert i befolkningen ellers, til kun 1,6 prosentpoeng i menns favør når vi forholder oss til aldersgruppen 25-39 år.

I de ulike innvandrergruppene er endringsmønsteret i kjønnsforskjellene imidlertid noe varierende (figur 4.25). Blant annet ser vi at kjønnsforskjellen i 2022 er blitt mer enn halvert blant dem fra Latin-Amerika, Vest-Europa (utenom Norden) og Nord-Amerika og Oseania. I den asiatiske gruppen har det vært en marginal økning, mens det har vært en betydelig økning blant afrikanske innvandrere, fra bare 1,5 prosentpoeng til 19 prosentpoeng. Dermed er dette gruppen med størst kjønnsforskjell

i sysselsetting i 2022 i vår alderspopulasjon. Dernest finner vi Asia og Øst-Europa utenom EU, begge med 13 prosentpoeng. EU-landene i Øst-Europa hadde minst kjønnsforskjell, på kun 2 prosentpoeng og er følgelig ganske lik befolkningen uten innvandrerbakgrunn. De nordiske innvandrerne hadde den nest laveste differansen, på 3 prosentpoeng, mens innvandrere fra det amerikanske kontinentet (både nord og sør) lå på rundt 6 prosentpoeng. Alle de nevnte kjønnsforskjellene er i menns favør. (Se også vedleggstabell B20).

Figur 4.25. Arbeidstakere (1992) og sysselsatte (2022) 25-39 år etter innvandrerbakgrunn, kjønn og verdensregion. I prosent av bosatte 25-39 år i hver gruppe. 4. kvartal 1992 og 2022

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

4.8. Oppsummering- sysselsetting

Andel sysselsatte hos norskfødte kvinner med innvandrerforeldre og tidlig innvandrede kvinner i alderen 25-39 år ligger nokså likt, på 78-79 prosent. Øvrige innvandrerkvinner i samme alder har en lavere sysselsetting, på 65,4 prosent. Dette er 19 prosentpoeng under nivået for kvinner uten innvandrerbakgrunn som har 84,5 prosent sysselsatte. Det er ellers helt marginale kjønnsforskjeller i sysselsetting med unntak av øvrige innvandrere der menn ligger 10 prosentpoeng over kvinner.

Det er bare små forskjeller i sysselsettingsnivået mellom de ulike landgruppene hos norskfødte kvinner med innvandrerforeldre og tidlig innvandrede kvinner. Forskjellene er større blant øvrige innvandrerkvinner. Dette gjelder særlig de fra Øst-Europa utenom EU, Afrika og Asia som ligger en del lavere enn de fra Norden og EU-landene. Disse to gruppene er omtrent på nivå med norskfødte og tidlig innvandrede kvinner.

Botid spiller en viktig rolle for øvrige innvandrerkvinner fra Asia, Afrika etc. Blant dem med botid på under syv år er det lav sysselsetting og stor forskjell i forhold til menn. I gruppene med botid på 10 år og mer ser vi derimot et høyere nivå hos kvinner og en utjevning mellom kjønnene. Blant innvandrerkvinner fra EØS etc. er sysselsettingsnivået høyere i gruppene med kortere botid og forskjellene i forhold til menn relativt moderate. Det er dermed betydelige forskjeller i andel sysselsatte mellom de to landgruppene blant øvrige innvandrerkvinner med botid på under 7 år.

Det er store forskjeller i andel sysselsatte blant kvinner som lever i parforhold med barn. Kvinner uten innvandrerbakgrunn har 88,4 prosent i arbeid, mens kvinner i gruppen øvrige innvandrere er nede i 65,2 prosent, dvs. en forskjell på over 23 prosentpoeng. Norskfødte kvinner med innvandrerforeldre har 79 prosent sysselsatte, mens de tidlig innvandrede kvinnene ligger litt høyere med en andel sysselsatte på 81,7 prosent.

Øvrige innvandrerkvinner har lavest andel i heltid, på 63 prosent (av de sysselsatte), mens kvinnene i de andre tre befolkningsgruppene – inkludert de uten innvandrerbakgrunn - har alle en heltidsandel på rundt 74 prosent. Blant menn har de uten innvandrerbakgrunn en andel i heltid på 87 prosent, mens de tre gruppene med innvandrerbakgrunn ligger på 81-82 prosent.

Når det gjelder fordelinger på yrkesområder, er det en del likhetstrekk mellom kvinner uten innvandrerbakgrunn, de tidlig innvandrede og norskfødte med innvandrerforeldre. Blant annet er akademiske og høyskoleyrker dominerende med andeler på mellom 55 og 60 prosent. Øvrige innvandrerkvinner har en langt lavere andel i disse yrkene, på 34 prosent. I denne innvandrergruppen er det salgs- og serviceyrker som utgjør den største, på 36 prosent. De har også en andel på nær 14 prosent i yrkesområdet renholdere, hjelpearbeidere mv. som ellers er helt marginalt hos de andre kvinnene.

Avstanden i andel arbeidstakere mellom innvandrere og befolkningen uten innvandrerbakgrunn i 1992 var relativt stor både blant kvinner og menn og dessuten nokså lik, på 28-29 prosentpoeng. I 2022, basert på andelene sysselsatte (inkl. selvstendige mm.), er forskjellene atskillig mindre. Innvandrerkvinner hadde da en differanse på 19 prosentpoeng i forhold til kvinner uten innvandrerbakgrunn, mens tilsvarende differanse hos innvandremenn var enda mindre, på 11 prosentpoeng. Når det gjelder norskfødte med innvandrerforeldre, var differansene: 5 prosentpoeng (kvinner) og 7 prosentpoeng (menn) i 2022. Det må understrekes at andelene selvstendig næringsdrivende ikke har hatt innvirkning på forskjellen mellom innvandrere og den øvrige befolkningen i 2022. Disse andelene er ganske små i aldersgruppen 25-39 år og nokså likt fordelt.

4.9. Introduksjonsprogrammet for nyankomne innvandrere

Harald Lunde

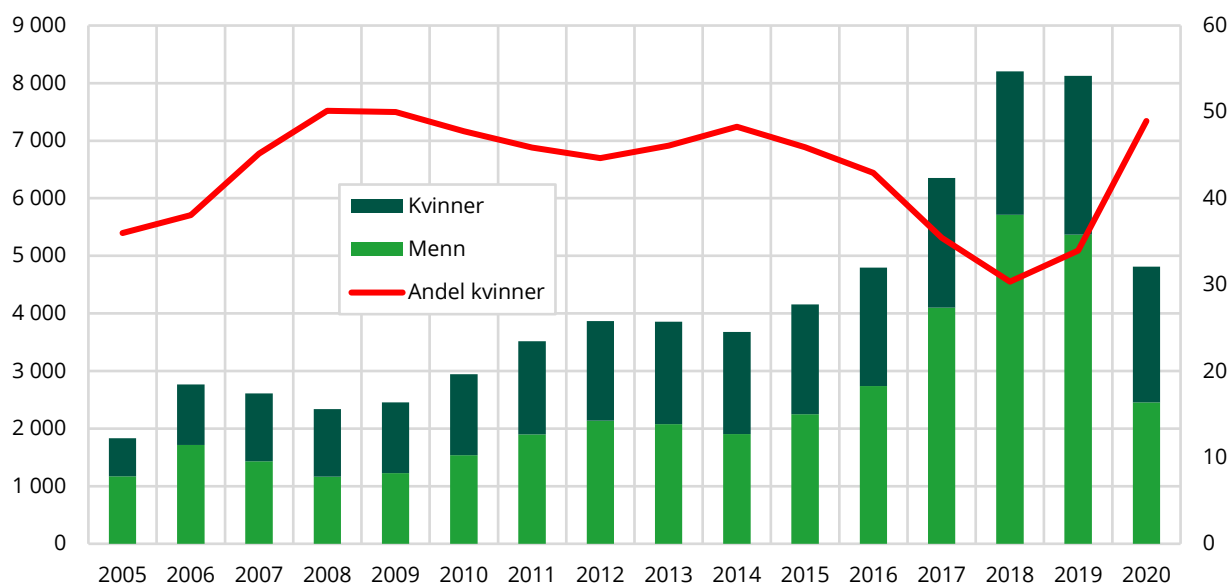
I denne delen skal vi se nærmere på innvandrerkvinner som deltar i introduksjonsprogrammet for nyankomne innvandrere. Introduksjonsprogrammet er et integreringspolitisk tiltak med formål om å bidra til at flere nyankomne flyktninger og innvandrere raskt kommer i lønnet arbeid. Et viktig mål i integreringspolitikken er å sikre selvforsørging gjennom deltakelse på arbeidsmarkedet, og siden 2010 har det fra myndighetenes side vært en uttrykt målsetting at 70 prosent av tidligere deltakere skal være i arbeid eller utdanning ett år etter avsluttet program.

10 år etter introduksjonsprogrammet er litt over halvparten av kvinnene sysselsatt

Dette målet har imidlertid ikke blitt nådd i noen av årene fram til 2020, og noe av årsaken til dette er den store forskjellen i måloppnåelse mellom kvinner og menn. Kvinner har langt lavere overgang til sysselsetting året etter avsluttet introduksjonsprogram, og de bruker lengre tid på å få fotfeste på arbeidsmarkedet. Over litt lengre tid ser situasjonen imidlertid noe bedre ut for kvinnene, og 10 år etter avsluttet introduksjonsprogram er kjønnsforskjellen redusert til godt under 10 prosentpoeng.

Mer enn 66 000 personer har gjennomført introduksjonsprogrammet siden det ble innført i 2005, og om lag fire av ti av disse er kvinner. Størrelsen og sammensetningen av de ulike avgangskullene har variert mye over tid, avhengig av flyktningestrømmene som har ankommet landet. Kvinneandelen i programmet lå lenge på nær 50 prosent, inntil de store kullene fra Syria med kraftig overvekt av menn i perioden 2016-2019 førte til at kvinneandelen gikk ganske mye ned. Figur 4.26 viser at antall deltakere som har avsluttet introduksjonsprogrammet har økt fra om lag 1 500 i 2005 til om lag 8 000 i toppårene 2018 og 2019. I 2020 var antallet redusert til snaut 5 000 personer igjen.

Figur 4.26. Deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet i perioden 2005-2020 etter kjønn. Antall og andel i prosent

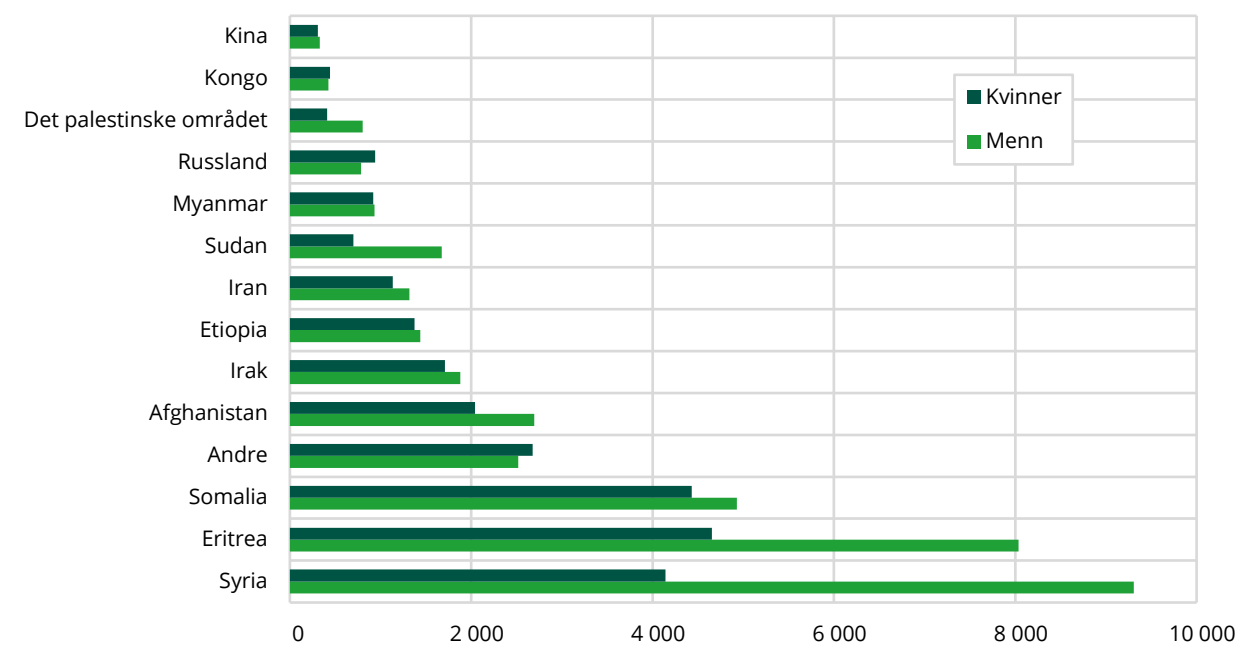
Kilde: Introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere, Statistisk sentralbyrå

Av dem som har gjennomført introduksjonsprogrammet i løpet av perioden fra 2005 til 2020 er det totalt sett flest personer fra Syria (13 500), Eritrea (12 500), Somalia (9 500) og Afghanistan (4 800).

Andel kvinnelige deltakere i programmet hvert år henger tett sammen med hvilke land som dominerer de ulike avgangskullene. De to landene som totalt sett har hatt klart flest deltakere, Syria og Eritrea, er samtidig de landene med lavest kvinneandel blant deltakerne, med bare 3 av 10 (se

også demografikapittel 2). Også fra andre store deltakerland som Afghanistan og Sudan er kvinneandelen lav, med omtrent 4 av 10. Fra Etiopia og Myanmar har det kommet om lag like mange kvinner som menn, mens det fra Russland og Kongo er en svak overvekt av kvinner (figur 2.27). Det samlede antallet deltakere fra disse landene er imidlertid såpass lavt slik at de ikke påvirker den samlede kvinneandelen i særlig grad.

Figur 4.47. Deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet i perioden 2005-2020, etter landbakgrunn og kjønn. Antall

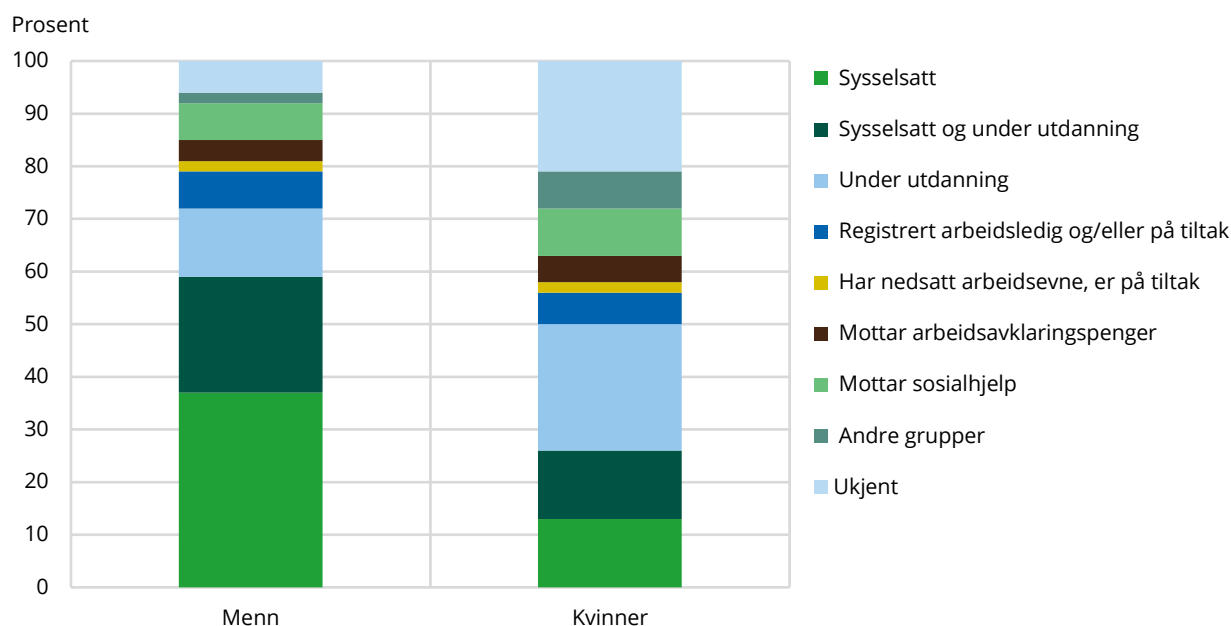

Kilde: Introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere, Statistisk sentralbyrå.

Bare en av fire kvinner sysselsatt året etter avsluttet introduksjonsprogram

Arbeidsmarkedet er trolig den viktigste arenaen for å skape gode levekår, og i et videre perspektiv er arbeidsmarkedet sentralt utover det rent økonomiske, det er en arena hvor viktige integreringsprosesser foregår. Ved å være i jobb vil flyktninger både kunne lære norsk, lære om det norske samfunnet, samt få kollegaer som kan bli kontaktpersoner og venner.

Figur 4.28 viser store forskjeller i hva kvinner og menn gjør året etter at introduksjonsprogrammet er avsluttet. Tallene er hentet fra 2021, men de skiller seg lite fra tidligere årganger. De største forskjellene mellom kvinner og menn ligger i andel som er sysselsatte samt andel med ukjent arbeidsmarkedsstatus. Blant kvinnene var kun en av fire sysselsatte, mot mer enn halvparten av mennene. Samtidig er det stor variasjon i sysselsettingen etter landbakgrunn, og spesielt blant kvinner med bakgrunn fra Syria, Afghanistan og Somalia er det lave sysselsettingsandeler (mellom 15 og 20 prosent).

Figur 4.28 Deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2020. Arbeidsmarkedsstatus per november 2021, etter kjønn. Andel i prosent

Kilde: Introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere, Statistisk sentralbyrå.

Blant kvinnene finner vi hele 21 prosent i kategorien ukjent status, mot bare 6 prosent av mennene. Dette er personer vi av ulike årsaker ikke vet hvordan forsørger seg; blant annet å ha utvandret uten å melde fra til Folkeregisteret, støtteordninger som registreres på en annen person i husholdningen, eller eventuelt at enkelte ordninger ikke er fanget opp i datagrunnlaget. Dette gjelder ofte dem som er under grunnskoleopplæring eller er hjemme med barn. Vi har ikke informasjon på individnivå i grunnskolen, og dette gjelder også de voksne. Vi kan derfor ikke finne ut om voksne i grunnskolen jobber eller for eksempel mottar sosialhjelp. Dersom de ikke inngår i noen av de overnevnte gruppene, for eksempel at de har en deltidsjobb eller mottar sosialhjelp, vet vi ikke hva deres hovedaktivitet er, og de vil da inngå i «ukjent status». Dette gjelder også for kvinner som er hjemme med barn.

En langt større andel kvinner enn menn er under utdanning, enten i videregående opplæring eller høyere utdanning, med 23 prosent mot 13 prosent for menn. Tar vi også med dem som både er under utdanning og er sysselsatt, er andelen omtrent det samme for begge kjønn med vel 35 prosent.

For dem som faktisk er sysselsatte året etter avsluttet introduksjonsprogram jobber stort sett kvinner som omsorgsarbeidere i helsevesenet, salgsyrker eller som renholdere/hjelperearbeidere.

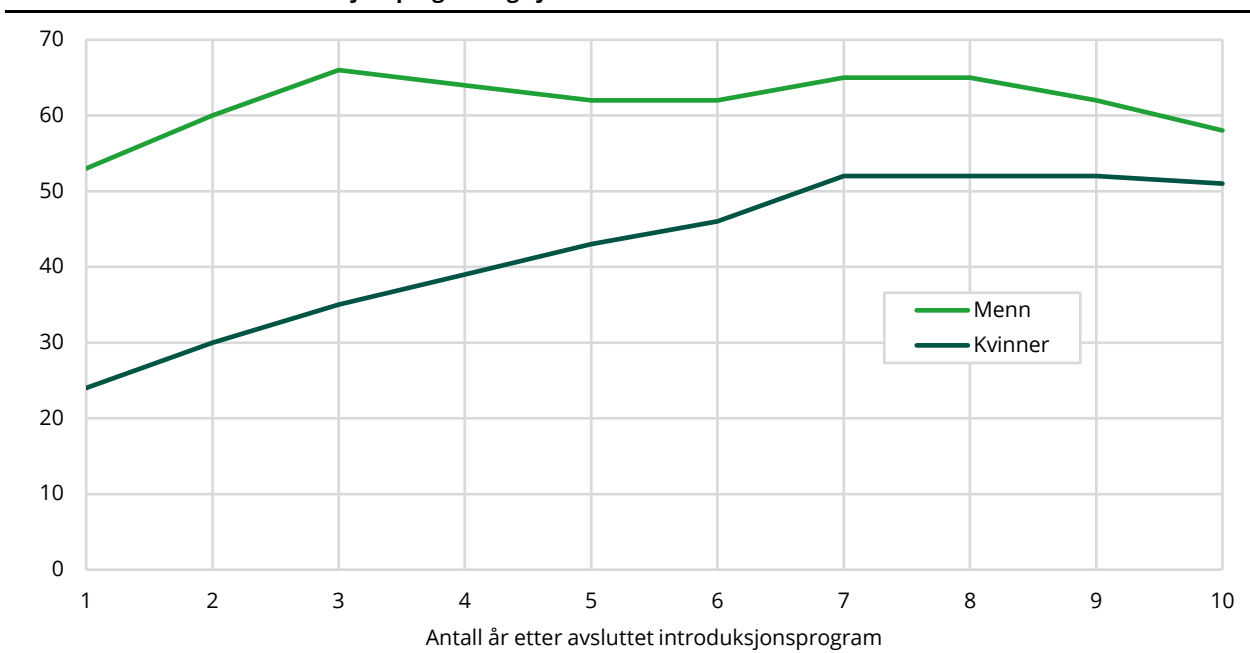
Som blant befolkningen ellers (Lunde, 2022) jobber kvinner blant tidligere deltakere i introduksjonsordningen i større grad på deltidsbasis enn menn. Deltidsandelen blant de som er sysselsatte året etter introduksjonsprogrammet er hele to av tre blant kvinner, men bare en av tre for menn. Samtidig er det et tydelig mønster at andelen som arbeider heltid øker både for kvinner og menn etter hvert som det går lengre tid etter avsluttet introduksjonsprogram. Etter ti år er om lag halvparten av kvinnene heltidsansatte, mens andelen fortsatt er klart større for menn, med tre av fire.

Etter 10 år er forskjellen mye mindre

Figur 4.29 viser hvordan forskjellen i sysselsetting mellom kvinner og menn reduseres år for år de første ti årene etter avsluttet introduksjonsprogram. Året etter programslutt var forskjellen i sysselsetting mellom kvinner og menn hele 16 prosentpoeng, men etter 10 år var differansen mer enn halvert med 7 prosentpoeng.

Vi ser at for menn er andelen sysselsatte på sitt høyeste tre år etter avsluttet introduksjonsprogram, med 66 prosent. Deretter går andelen ned mot 58 prosent for dem som avsluttet for 10 år siden. For kvinner øker andelen sysselsatte over en mye lengre periode, helt fram mot 7 år etter avsluttet introduksjonsprogram, hvor andelen sysselsatte er oppe i 52 prosent. Denne andelen er så konstant for kohortene som sluttet i introduksjonsprogrammet for 8, 9 og 10 år siden.

Figur 4.29 Tidligere deltakere i introduksjonsprogrammet. Andel sysselsatte per november 2020. Antall år siden avsluttet introduksjonsprogram og kjønn. Prosent

Kilde: Introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere, Statistisk sentralbyrå.

Det er altså klare forskjeller mellom kvinners og menns tilpasning på arbeidsmarkedet i årene etter avsluttet introduksjonsprogram. Det tar lengre tid før kvinner kommer i sysselsetting, men etter hvert som årene går skjer det en tilnærming i andelen sysselsatte kvinner og menn.

Dette samsvarer med flere analyser av innvandrere på arbeidsmarkedet, som har vist at sysselsettingen blant innvandrere øker med botid i Norge (Olsen 2014, Henriksen m.fl. 2010). Det er mange faktorer som kan påvirke hvor stor andel blant deltakerne i introduksjonsprogrammet som kommer i arbeid eller utdanning de første årene etter avsluttet program. Blom og Enes (2015) viste i sin resultatstudie av introduksjonsprogrammet at ulike faktorer ved ordningen, ved deltakeren selv og ved programkommunene vil kunne påvirke om deltakeren er i arbeid og/eller utdanning november ett og to år etter endt introduksjonsprogram.

Sammensetningen av personene som går ut av introduksjonsprogrammet varierer fra år til år med hensyn til individuelle kjennetegn som har betydning for deres integrering i arbeidsmarkedet. Dette gjelder blant annet alder, kjønn, landbakgrunn og hva slags utdanning og arbeidspraksis de har fra hjemlandet. Også strukturelle forhold, som endringer på arbeidsmarkedet, er forskjellig for de ulike avgangskullene. Ulike lokale forhold, som kvaliteten på introduksjonsprogrammet, god oppfølging fra kommunen i etterkant av programmet, lokale bedrifter med god kontakt med integreringsarbeidet i kommunen, utdanningstilbudet, sekundærflytting og så videre, er også faktorer som gjør

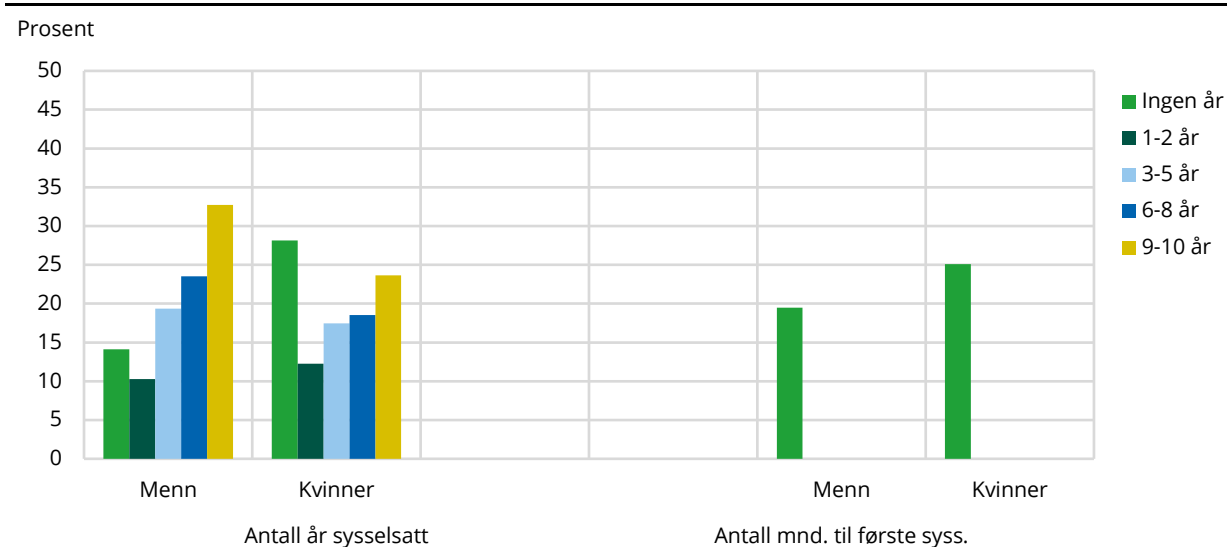
at andelen som går over i arbeid eller utdanning varierer både mellom avgangskohorter og mellom ulike deler av landet.

Kvinner bruker lengre tid til første jobb

Blant dem som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2010 tok det i gjennomsnitt nesten et halvt år lengre tid før kvinnene fikk sin første jobb i forhold til mennene (figur 4.30). Menn brukte i gjennomsnitt vel halvannet år (20 måneder) fra programslutt til sysselsetting, mens det tilsvarende tallet for kvinner var godt og vel to år (26 måneder).

For dem som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2010 var det 27 prosent av kvinnene og 19 prosent av mennene som brukte 3 år eller mer på å finne sin første jobb (Lunde og Lysen 2020). Når det gjelder dem som brukte mindre enn ett år på å komme i jobb, var andelen blant menn 27 prosent og for kvinnene 24 prosent.

Figur 4.30 Tidligere deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2010. Andel etter år med sysselsetting fram til 2020 og antall måneder til første sysselsetting. Kvinner og menn. Prosent

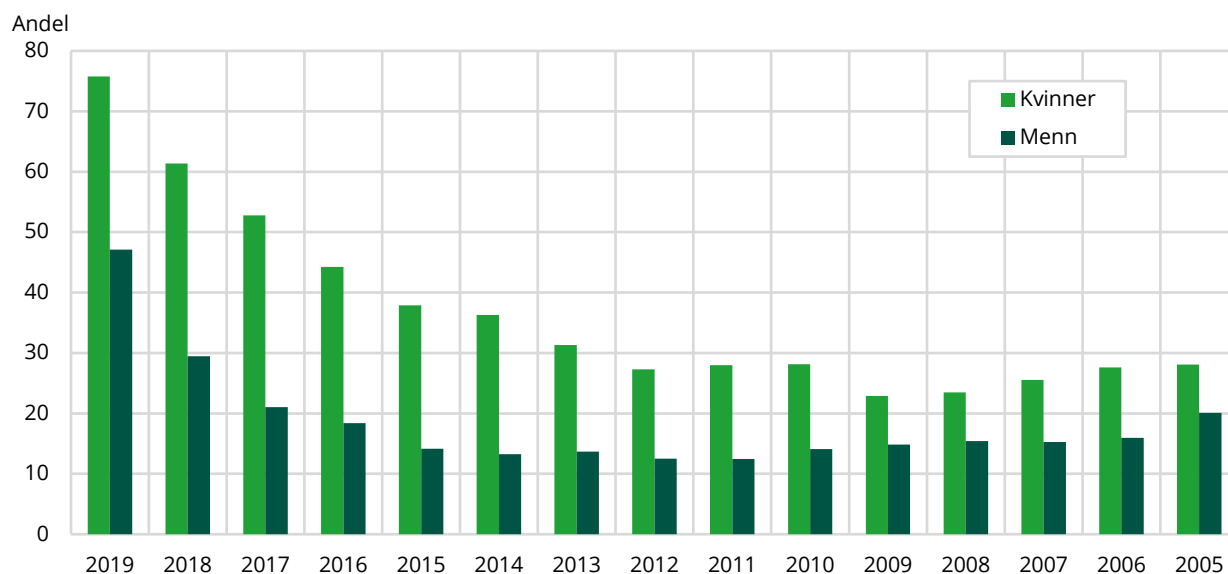

Kilde: Introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere, Statistisk sentralbyrå

Velferdsnivået til de tidligere deltakerne i introduksjonsprogrammet bestemmes ikke bare av hvor *raskt* de blir sysselsatte etter avsluttet introduksjonsprogram, men også av hvor langvarig tilknytning til arbeidslivet de oppnår. En stabil sysselsetting med forutsigbare inntekter bidrar til god livskvalitet og øker mulighetene for en vellykket integrering.

Figur 4.30 viser at menn i gjennomsnitt oppnår en mer langvarig tilknytning til arbeidsmarkedet enn kvinner. I perioden fra 2010 til 2020 har en av tre blant menn, men bare en av fire blant kvinner vært sysselsatt i minst ni av de ti årene. Motsatt var det nær 30 prosent av kvinnene og bare 15 prosent av mennene som ikke har vært sysselsatt *noen* av disse ti årene.

Forskjellene mellom menn og kvinner blir mindre jo lengre tid som går etter avsluttet introduksjonsprogram. Figur 4.31 illustrerer at det i alle avgangskohorter er en større andel kvinner enn menn som ikke blir sysselsatt, men samtidig at forskjellen reduseres i årene etter programslutt.

Figur 4.31 Andel uten yrkestilknytning (sysselsetting) per 2020 etter avgangskohort. Deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet i perioden 2005-2019. Prosent

Kilde: Introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere, Statistisk sentralbyrå.

Andel uten jobb i noen av årene fram til og med 2020 var 30 prosentpoeng høyere blant kvinner enn menn for dem som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2019. Denne forskjellen var redusert til 15 prosentpoeng blant dem som avsluttet i 2010, og bare 8 prosentpoeng blant dem som avsluttet tilbake i 2005. Dette underbygger det vi har sett tidligere, at kvinner bruker lengre tid enn menn på å etablere seg på arbeidsmarkedet.

4.10. Oppsummering- introduksjonsprogrammet

Blant tidligere deltagere i introduksjonsprogrammet gjør menn det betydelig bedre enn kvinner på arbeidsmarkedet de første årene etter avsluttet program, men forskjellene reduseres etter hvert som tiden går.

I 2021 var sysselsettingen for kvinner hele 30 prosentpoeng lavere enn for menn blant dem som hadde avsluttet programmet året før. Til sammenligning er kjønnsforskjellen nede i under 10 prosentpoeng blant dem som hadde avsluttet programmet 10 år tidligere.

En kvinnelig deltaker i introduksjonsprogrammet bruker i gjennomsnitt noe lengre tid (2 år) etter programslutt på å få sin første jobb enn en mannlig deltaker (1,5 år). Samtidig oppnår ikke kvinner like varig tilknytning til arbeidslivet som menn.

Kvinner er generelt eldre enn menn når de avslutter introduksjonsprogrammet. Årsaken til dette er at en større del av flyktingene er unge menn som kommer alene, mens kvinner ofte kommer i ettertid sammen med familien (Blom & Enes 2015; Sandnes & Østby 2015). Samtidig ser vi at kvinner bruker lengre tid på introduksjonsprogrammet enn menn, noe som også bidrar til at de er eldre når de går ut av programmet.

Den nye integreringsloven⁵ medførte en rekke endringer i programmet da den ble innført i 2021. Målsettingen er at flere skal få varig tilknytning til arbeidslivet via blant annet differensiering av programtiden avhengig av hva slags utdanning og kompetanse deltakeren har fra før. Kanskje vil disse justeringene kunne bidra til endringer i kvinnenes innpassing i arbeidsmarkedet, slik at forskjellene mellom kvinner og menn etter hvert reduseres eller viskes helt ut?

⁵ Integreringsloven (lov av 11.juli 2020 nr. 127). Erstattet i 2021 introduksjonsloven (lov av 4. juli 2003 nr. 80)

5. Inntekt

Mads Ivar Kirkeberg

I dette kapitlet skal vi se litt nærmere på inntektsforholdene til innvandrerkvinner og norskfødte kvinner med innvandrerforeldre. Vi ser først litt på kvinnenes individuelle inntekter som yrkesinntekt og mottak av eventuell uføretrygd fra folketrygden. Deretter går vi over til å beskrive deres økonomiske levekår ut fra de husholdningene som disse kvinnene tilhører. I kapitlet viser vi hvordan kvinnene med innvandrerbakgrunn plasserer seg i inntektsfordelingen sammenlignet med jevnaldrende kvinner uten innvandrerbakgrunn. Hvor mange som plasserer seg helt nederst i inntektsfordelingen måles også ved det som kalles vedvarende lavinntekt. Til slutt i dette kapitlet ser vi litt på hvilke konsekvenser det kan ha for fremtidige økonomiske levekår å vokse opp i en familie med lavinntekt. Er det for eksempel slik at vedvarende lavinntekt i større grad overføres fra innvandrerkvinner og til deres norskfødte døtre, enn det som er tilfellet for mødre og døtre uten innvandrerbakgrunn?

Det gir liten mening å beskrive inntektsforhold for innvandrerkvinner i Norge som en samlet gruppe. Som beskrevet i demografikapitlet i denne rapporten, er dette en svært uensartet gruppe med hensyn til blant annet landbakgrunn, årsak til innvandring og hvor lenge de har bodd her. Mange kom til landet som unge arbeidsinnvandrere eller for å etablere familie, og har dermed et langt yrkesliv bak seg med opparbeidede pensjonsrettigheter. Andre kan nylig ha kommet til Norge som godt voksne på grunn av flukt, eller har familieinnvandret til en flyktning, og har derfor kortere botid og eventuelt kortere yrkeskarriere i Norge. Dermed har de også i liten grad hatt muligheten til å opptjene seg pensjons- og trygderettigheter. Mange stiller også med et ulikt utgangspunkt når det gjelder utdanningsnivå og språkferdigheter, som igjen påvirker mulighetene til å få innpass på et ofte kunnskapskrevende norsk arbeidsmarked. Andre faktorer som spiller inn for innvandrerkvinneres yrkesdeltakelse vil være antall barn og hvordan husholdningen tilpasser seg med hensyn til barnepass. Dette er med andre ord en svært heterogen gruppe der mange har vidt forskjellige forutsetninger for å oppnå en egen inntektskarriere i Norge. Vi vil derfor gjennomgående i dette kapitlet fokusere på innvandrerkvinneres landbakgrunn, og trekke inn botid og andre bakgrunnsfaktorer, når vi sammenligner inntektsforholdene med jevnaldrende kvinner uten innvandrerbakgrunn.

5.1. Nærmere om populasjonen

Vi benytter SSB sin inntekts- og formuesstatistikk for husholdninger for inntektsåret 2021 til å se nærmere på inntektsforholdene til innvandrerkvinner og deres norskfødte døtre. I dette kapitlet har en valgt å studere innvandrerkvinner i to ulike aldersgrupper; 25-39 år og 40-59 år og med bakgrunn fra 32 ulike land. Landene er valgt ut fra at det er minst 500 bosatte innvandrerkvinner i hver av de to aldersgruppene ved utgangen av inntektsåret 2021 – med andre ord bosatte per 1. januar 2022. I tillegg vises det til resultater fra kapittel 4 om inntekt og formue i SSB Rapport nr. 2022/2 «Eldre innvandrere i Norge» (Dzamarija, 2022) for innvandrerkvinner 60 år og eldre. Inntektstallene i den rapporten er fra 2019 og populasjonen er bosatte per 1. januar 2020.

Kvinner som er født i Norge med innvandrerforeldre er, som nevnt i demografikapitlet, en ung befolkningsgruppe – rundt syv av ti er mindreårige (under 18 år). Disse har i liten grad mulighet til å selv påvirke sine økonomiske levekår, og blir som oftest forsørget av foresatte. Vi har i dette kapitlet valgt å avgrense norskfødte kvinner med innvandrerforeldre til unge voksne – de som er i aldersgruppen 25-39 år. Denne aldersgruppen er også valgt tidligere i analyse av inntektsforholdene til norskfødte med innvandrerforeldre (Kirkeberg et al., 2019). Mange i denne alderen har avsluttet et utdanningsløp, har en yrkestilknytning og har etablert seg i egne husholdninger. I likhet med innvandrerkvinner, har det lite for seg å beskrive inntektsforholdene til denne gruppen norskfødte kvinner samlet. Det vil være til dels store forskjeller med hensyn til deres utdanningsnivå,

arbeidsdeltakelse og inntektsnivå, i tillegg til at foreldrene deres har ulik innvandringsbakgrunn. Det kan være mer hensiktsmessig å gruppere de norskfødte kvinnene etter foreldrenes landbakgrunn. Vi har i dette kapitlet valgt ut til sammen 11 ulike land som hver har minst 300 bosatte norskfødte kvinner i alderen 25-39 år. De to klart største gruppene er døtre av pakistanske arbeidsinnvandrere, og senere familieinnvandrede til disse (til sammen 2 935 personer), fulgt av norskfødte med foreldre med flyktningbakgrunn fra Vietnam (1 464 personer). De øvrige norskfødte kvinnene i gruppen har foreldre med flyktningbakgrunn fra Sri Lanka (674), Chile (397), Iran (346), Somalia (328), Bosnia-Hercegovina (319) og Kosovo (315). I tillegg omfatter gruppen døtre av arbeidsinnvandrere fra Tyrkia (969), India (562) og Marokko (544), og senere familiegjenforente/-etablerte til disse.

Siden vi primært ønsker å se på tilknytning til arbeidsmarkedet, er studenter i aldersgruppen 25-39 år forsøkt holdt utenfor. Dette gjøres ved å fjerne personer som verken er yrkestilknyttet eller trygdemottakere, og som samtidig mottok studielån fra Lånekassen⁶. Dette gjelder for både innvandrerkvinner og norskfødte kvinner med innvandrerforeldre.

Hvem skal vi sammenligne inntektene med?

Hvem skal innvandrerkvinner og deres norskfødte døtre sammenlignes med for å se hvordan de gjør det inntektsmessig på arbeidsmarkedet, og hva slags økonomiske levekår deres husholdninger har? I dette kapitlet har vi valgt å sammenlikne med andre kvinner i samfunnet i de samme aldersgrupper. I tabeller og figurer vises følgende to referansegrupper (studenter utelatt):

1. Tidliginnvandrede kvinner i samme aldersgrupper Innvandrerkvinner med alder 5 år eller yngre i innvandringsåret. Disse kvinnene vil ha lang botid (20-34 år) siden de innvandret før skolepliktig alder. Vi kan tenke oss at en innvandrer kvinne som kom til Norge før fylte 6 år har mer til felles med en kvinne som er født i Norge enn med en som kom hit i voksen alder. I likhet med norskfødte kvinner med innvandrerforeldre, vil tidliginnvandrede kvinner kunne gjennomføre hele grunnskoleutdanningen i Norge, og de vil derfor på sentrale integrerings- og levekårsområder kunne skille seg fra innvandrerkvinner som har innvandret i høyere alder. Men det er viktig å være klar over at gruppen tidliginnvandrede også vil omfatte kvinner med landbakgrunn fra flere andre land enn de landene som spesifiseres som landbakgrunn for innvandrerkvinner og deres norskfødte døtre. Eventuelle forskjeller kan derfor tilskrives at gruppen tidliginnvandrede kvinner domineres av andre land som er annerledes enn de landene vi studerer.

2. Øvrige innvandrerkvinner i samme aldersgrupper Innvandrerkvinner som ikke har tidliginnvandret (alder 6 år eller eldre i innvandringsåret).

3. Kvinner uten innvandrerbakgrunn i samme aldersgrupper

Personer som verken har innvandret eller er født her i landet med foreldre som har innvandret.

4. For norskfødte kvinner 25-39 år med innvandrerforeldre sammenligner vi også med jevnaldrende innvandrerkvinner med samme landbakgrunn.

5.2. Yrkestilknytning blant innvandrerkvinner 25-39 år

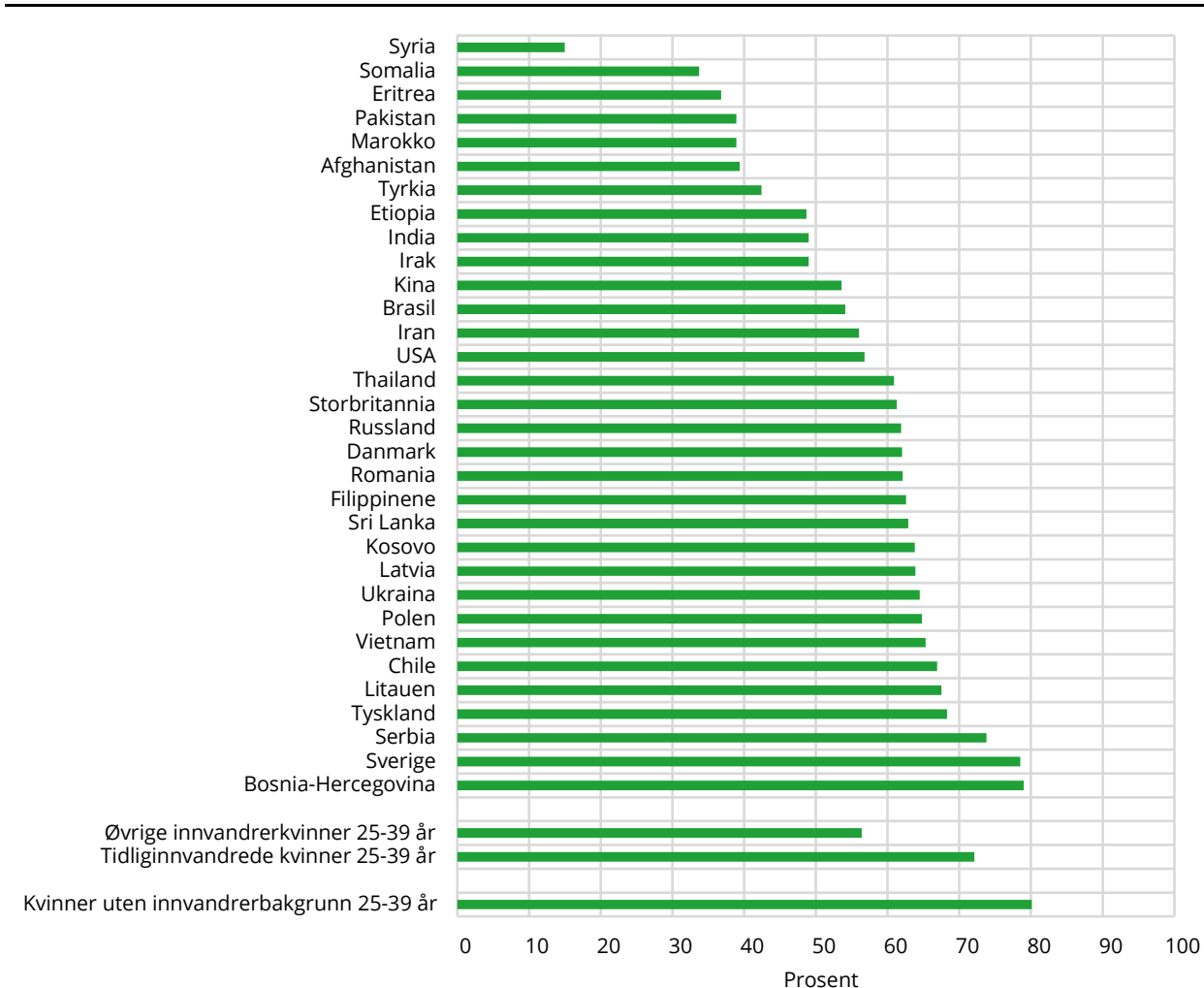
Økonomisk selvforsørging gjennom deltakelse i arbeidsmarkedet er en viktig målsetting i integreringspolitikken. Inntektsstatistikken til SSB viser at det er store forskjeller i de økonomiske levekårene hos ulike grupper innvandrere, og at et viktig skille går mellom de som har en tilknytning til arbeidslivet, og de som ikke har det, og som derfor er avhengige av ulike former for stønader. Inntektsnivået til stønadsmottakere vil som hovedregel ligge lavere enn den inntekten man kan oppnå som arbeidstaker (Kirkeberg, Dzamarija, Bratholmen og Strøm 2019). Den ofte omtalte arbeidslinja i sosialpolitikken innebærer at velferdsytelsene skal utformes slik at de stimulerer folk til å arbeide framfor å leve på trygd eller sosialhjelp. Samtidig er det slik at muligheten for å få innpass på det norske arbeidsmarkedet påvirkes av mange faktorer som for eksempel innvandringsgrunn, utdanning og språkkunnskaper.

⁶ Denne definisjonen av studenter som benyttes i SSB sin inntektsstatistikk for husholdninger kan utelate studenter i noen innvandrergrupper. Blant annet er det i en del muslimske miljøer vanskelig å ta opp lån med renter da det strider mot religiøse normer.

Når er en person sysselsatt eller yrkestilknyttet?

Her er det flere mulige definisjoner som benyttes i statistikken. I kapittel 4 i denne rapporten regnes man som sysselsatt dersom man har utført inntektsgivende arbeid av minst én times varighet i en bestemt referanseuke (tredje uken i november). Dette er en definisjon som følger av internasjonale krav fra ILO (International Labour Organization). I Statistisk sentralbyrås inntektsstatistikk for husholdninger har det vært vanlig å måle registrert mottatt yrkesinntekt gjennom hele året. Personer med en samlet lønnsinntekt og/eller næringsinntekt høyere enn to ganger folketrygdens grunnbeløp blir regnet som yrkestilknyttet. Yrkesinntekt er i denne sammenhengen definert som summen av lønnsinntekt, netto næringsinntekt, sykepenger og foreldrepenger. Dette inntektsbegrepet vil med andre ord omfatte både lønsmottakere og de som driver selvstendig næringsvirksomhet. Sykepenger er også inkludert i denne sammenhengen siden dette forutsetter et arbeidsforhold, og er en tidsbegrenset erstatning for arbeidsinntekt som delvis betales av arbeidsgiver. Foreldrepenger utbetales til dem som er blitt forelder ved fødsel eller adopsjon. For å kunne få foreldrepenger må man ha hatt inntektsgivende arbeid i minst seks av de ti siste månedene før mottak, og årsinntekten må tilsvare et halvt grunnbeløp. Vi velger derfor også å inkludere foreldrepenger i yrkesinntekten siden retten til denne ytelsen opptjenes ved yrkesaktivitet, og siden den yngste aldersgruppen vi ser på, 25-39 år, er en aldersgruppe der mange kvinner får barn. Denne indikatoren for tilknytning til arbeidsmarkedet er blant annet blitt benyttet i en årrekke til den sosiale rapporteringen for ulike lavinntektsgrupper på oppdrag for Arbeids- og sosialdepartementet (se for eksempel Hattrem 2022).

Figur 5.1 viser andelen innvandrerkvinner 25-39 år med en samlet yrkesinntekt i 2021 høyere enn to ganger folketrygdens grunnbeløp (2G). Kilden her er inntekts- og formuesstatistikken for husholdninger 2021 (se også nærmere omtale i egen boks). To ganger folketrygdens grunnbeløp utgjorde i 2021 om lag 210 000 kroner. Valg av en slik beløpsgrense for å regnes som yrkestilknyttet kan virke høyt sett i forhold til andre definisjoner av yrkestilknyttet eller sysselsatt. To ganger grunnbeløpet i folketrygden benyttes i andre sammenhenger som blant annet minste pensjonsnivå fra folketrygden, og introduksjonsstønad for nyankomne flyktninger. SSBs lønnsstatistikk for 2021 viser at gjennomsnittlig årslønn i en fulltidsjobb var 610 000 kroner (<https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/faktaside/arslonn>).

Figur 5.1 Andel yrkestilknyttede¹ innvandrerkvinner 25-39 år. Landbakgrunn. 2021

Kilde: Inntekts- og formuesstatistikk for husholdninger. Statistisk sentralbyrå.

¹ Samlet yrkesinntekt gjennom året høyere enn to ganger folketrygdens grunnbeløp.

Svakere yrkestilknytning blant innvandrerkvinner 25-39 år enn blant jevnaldrende uten innvandrerbakgrunn

Figur 5.1 viser store forskjeller i yrkestilknytningen til innvandrerkvinner 25-39 år med ulik landbakgrunn. Men et hovedtrekk er at alle grupper av innvandrerkvinner i denne alderen har en svakere yrkestilknytning enn jevnaldrende kvinner uten innvandrerbakgrunn.

Innvandrerkvinner fra Bosnia-Hercegovina og Sverige skiller seg ut. Her har nesten 8 av 10 kvinner en yrkesinntekt i 2021 som overstiger to ganger folketrygdens grunnbeløp. Dette er nesten på nivå med jevnaldrende kvinner uten innvandrerbakgrunn. Den klart svakeste yrkestilknytningen finner vi blant innvandrerkvinner fra Syria hvor kun 15 prosent oppfyller kravet til yrkesinntekt i løpet av året. Tilsvarende andel blant somaliske innvandrerkvinner er 34 prosent. Men også innvandrerkvinner fra Eritrea, Pakistan, Marokko og Afghanistan har en relativt svak tilknytning til arbeidsmarkedet – under 4 av 10 kvinner er yrkestilknyttet.

Innvandringsgrunn og ulik botid viktige årsaker til forskjeller i yrkestilknytning

Hva skyldes disse til dels store forskjellene vi ser i figur 5.1? En forklaringsfaktor er innvandringsgrunn. Flere av disse innvandrerkvinnene har kommet som arbeidsinnvandrere, eller er familieinnvandrede til en arbeidsinnvandrer, og har språkferdigheter og utdanning fra hjemlandet som kan benyttes direkte i det norske arbeidsmarkedet. Dette gjelder for eksempel kvinner fra de øvrige nordiske landene, Polen og Litauen (se også kapittel 2 om demografi).

Andre grupper av innvandrerkvinner har kommet på grunn av flukt, og har ofte ikke tilsvarende kompetanse som mange arbeidsinnvandrere. Ulik botid er også en viktig forklaringsfaktor for disse gruppene. Med økt botid er muligheten for å vinne innpass på arbeidsmarkedet større ved at språkferdigheter forbedres og at man tilegner seg nødvendig kompetanse gjennom utdannings-systemet og/eller praktisk arbeidserfaring. Hvis vi som et eksempel ser på syriske og bosniske innvandrerkvinner hvor begge grupper har kommet som flyktninger, eller har familieinnvandret til en flyktning, er det store forskjeller i botid. Syriske innvandrerkvinner i alderen 25-39 år har en gjennomsnittlig botid på under fem år, og hvor mange har vært gjennom et introduksjonsprogram for nyankomne flyktninger (se også kapittel 4.9). Blant bosniske innvandrerkvinner er gjennomsnittlig botid nesten 19 år, og mange har vært gjennom et utdanningsløp i Norge. Nesten 54 prosent av bosniske innvandrerkvinner 25-39 år har fullført utdanning på universitets- eller høgskolenivå. Blant jevnaldrende kvinner uten innvandrerbakgrunn er tilsvarende andel 62 prosent.

Inntekts- og formuesstatistikk for husholdninger

Inntektsstatistikken for husholdninger omfatter alle personer i privathusholdninger som bor i landet ved utgangen av året. Personer bosatt på institusjon, f.eks. alders- og sykehjem, regnes ikke som å tilhøre en privathusholdning. Inntektsopplysninger er fremkommet ved å koble ulike administrative og statistiske datakilder for hele befolkningen per. 31.12. i inntektsåret. Inntektsopplysninger og biografiske opplysninger er hentet inn fra følgende kilder:

Opplysninger fra skattemeldingen (lønnsinntekter, næringsinntekter, kapitalinntekter, pensjoner med videre).

Ligningsregisteret (skatter).

A-meldingen (dagpenger ved arbeidsledighet, diverse skattefrie overføringer).

NAV (barnetrygd, grunn- og hjelpestønad, kontantstøtte med videre).

KOSTRA (sosialhjelp).

Lånekassen (lån og stipend).

Husbanken (bostøtte).

Statistisk sentralbyrås utdanningsstatistikk (befolkningens høyeste fullførte utdanning).

Statistisk sentralbyrås husholdningsstatistikk.

Les mer om denne statistikken her <https://www.ssb.no/ifhus>

At innvandringsalder og botid har en stor betydning ser vi også ved at innvandrerkvinner 25-39 år som har tidliginnvandret, har en klart høyere yrkestilknytning enn øvrige innvandrerkvinner i samme alder. Med tidliginnvandrede mener vi de som har kommet før skolepliktig alder (alder 5 år eller yngre i innvandringsåret), og som dermed har vært gjennom en obligatorisk grunnskoleutdanning (se ellers omtale i egen boks). Blant tidliginnvandrede kvinner hadde 72 prosent en yrkesinntekt i 2021 høyere enn to ganger folketrygdens grunnbeløp. Tilsvarende andel blant kvinner som har innvandret etter skolepliktig alder var 56 prosent. Andelen med fullført høyere utdanning blant tidliginnvandrede kvinner 25-39 år var 55 prosent, mens dette gjaldt for 42 prosent blant jevnaldrende som ikke hadde tidliginnvandret. Men samtidig er det viktig å være klar over at andelen med uoppgitt utdanning er over 20 prosent blant kvinner i sistnevnte gruppe.

Omsorgsansvar for flere barn blant de med dårligere yrkestilknytning

Det er store forskjeller i antall barn i husholdningen som også kan være med på å forklare ulik grad av yrkestilknytning. De med dårligst yrkestilknytning, syriske og somaliske innvandrerkvinner 25-39 år, har i gjennomsnitt 2,4 og 2,0 mindreårige barn i husholdningen. Dette er langt flere barn enn hos mange andre grupper av innvandrerkvinner. Vi har sett at jevnaldrende fra Eritrea, Pakistan, Marokko og Afghanistan også har en lav tilknytning til arbeidsmarkedet. Blant disse kvinnene

varierer gjennomsnittlig antall mindreårige barn i husholdningen fra 1,5 hos afghanske kvinner til 1,8 barn hos pakistanske kvinner. Til sammenligning er det i gjennomsnitt 1 barn i husholdningen til kvinner i alderen 25-39 år uten innvandrerbakgrunn.

Det inntektsbegrepet som er benyttet for å måle yrkestilknytning omfatter også foreldrepenger som omtalt tidligere i kapitlet. Hvor mye man får utbetalt i foreldrepenger avhenger av hvor lang periode man velger å ta ut denne stønaden. Som regel er det kvinner som tar ut mest i foreldrepenger. Hos kvinner med en i utgangspunktet relativt lav yrkesinntekt kan uttak av foreldrepenger føre til at man havner under den inntektsgrensen som er valgt her for å bli regnet som yrkestilknyttet i 2021 (2G=210 000 kroner).

Blant innvandrerkvinner hvor andelen yrkestilknyttede er høyere, viser inntektsstatistikken for husholdninger 2021 et langt lavere antall barn i husholdningen. Blant for eksempel svenske, danske og polske innvandrerkvinner 25-39 år er det i gjennomsnitt mindre enn ett mindreårig barn i husholdningen.

Barnepass

Hvordan man innretter seg med pass av små barn kan også forklare noe av forskjellen i yrkestilknytning blant innvandrerkvinner 25-39 år. Kontantstøtte utbetales fortsatt til husholdninger med barn mellom 1 og 2 år som ikke har heltidsplass i barnehage med offentlig støtte. Også her finner vi klare forskjeller mellom innvandrerkvinner 25-39 år med ulik landbakgrunn. I de mest barnerike husholdningene, hos somaliske og pakistanske innvandrerkvinner, mottar henholdsvis 14 og 12 prosent av husholdningene kontantstøtte, mens dette til sammenligning gjelder for 5, 6 og 7 prosent av husholdningene til kvinner fra henholdsvis Serbia, Sverige og Bosnia-Hercegovina.

5.3. Yrkestilknytning blant innvandrerkvinner 40-59 år

Figur 5.2 viser yrkestilknytningen blant innvandrerkvinner 40-59 år målt på samme måte som i foregående figur – andelen med en samlet yrkesinntekt i 2021 høyere enn to ganger folketrygdens grunnbeløp.

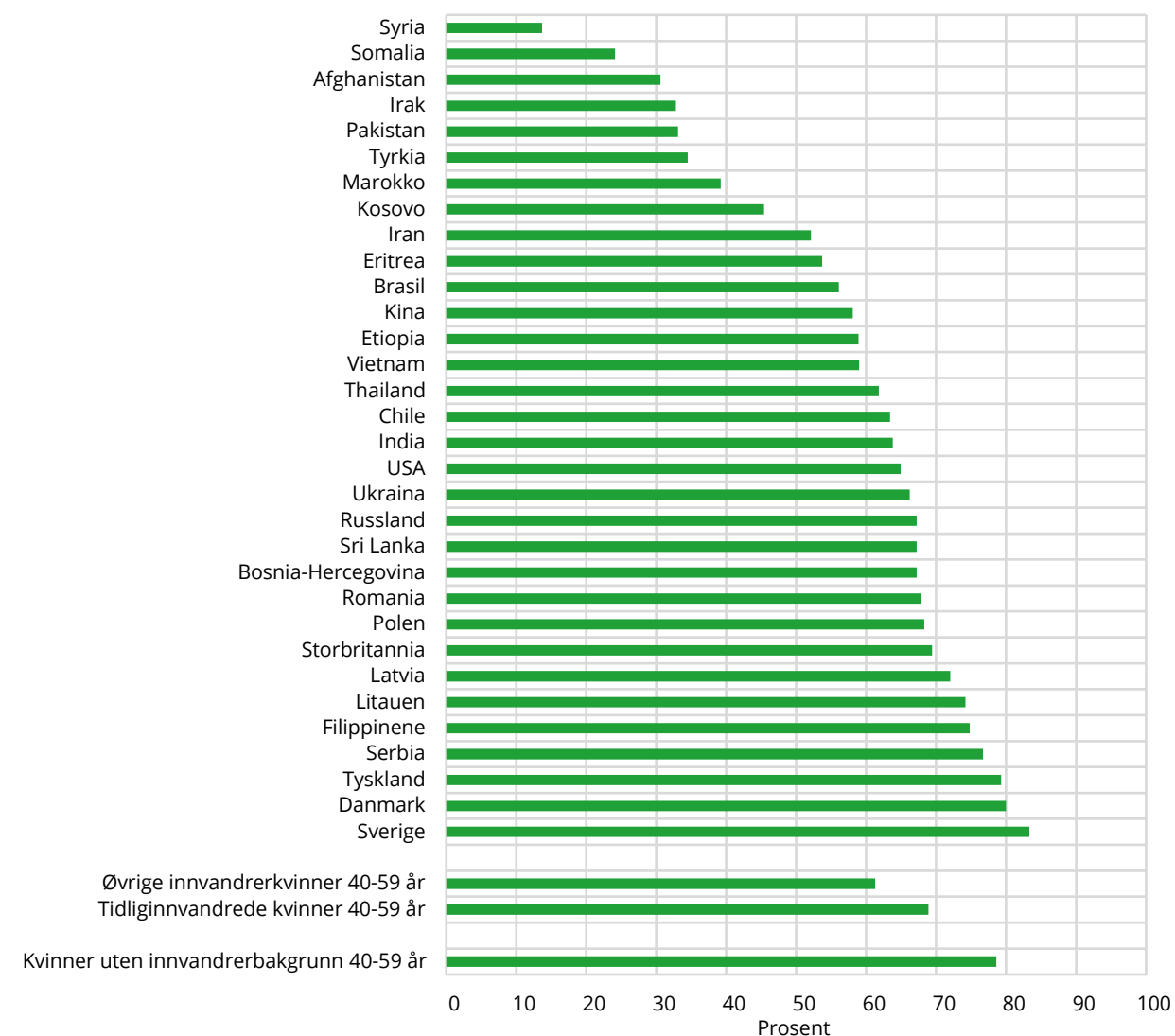
Mange av de samme forskjellene i yrkestilknytning som hos de yngre innvandrerkvinnene

Mye av det samme mønsteret vedrørende yrkestilknytning og landbakgrunn som vi så blant innvandrerkvinner 25-39 år, finner vi også i aldersgruppen 40-59 år. Blant innvandrerkvinner med høyest yrkestilknytning finner vi hovedsakelig arbeidsinnvandrere eller de som er familieinnvandret til en arbeidsinnvandrer eller til en person uten innvandrerbakgrunn. Innvandrerkvinner med lavest yrkestilknytning har som oftest kommet på grunn av flukt eller har familieinnvandret til en flyktning.

I likhet med yngre innvandrerkvinner, er det også blant innvandrerkvinner i alderen 40-59 år en lavere yrkestilknytning i de fleste grupper sammenlignet med jevnaldrende kvinner uten innvandrerbakgrunn. Høyest yrkestilknytning finner vi blant kvinner med landbakgrunn fra Sverige med 83 prosent, men også blant danske og tyske kvinner finner vi at rundt åtte av ti hadde en slik tilknytning i 2021. Øvrige grupper av innvandrerkvinner i figur 5.2 har en lavere yrkestilknytning enn hos kvinner uten innvandrerbakgrunn (andel 78 prosent).

Lavest andel yrkestilknyttede finner vi igjen blant syriske og somaliske innvandrerkvinner. Her hadde henholdsvis 14 og 24 prosent en yrkesinntekt i 2021 høyere enn 2G. Botid og antall barn kan igjen være noen forklaringsfaktorer i tillegg til manglende språkferdigheter og utdanning. Blant alle grupper innvandrerkvinner i figur 5.2 har syriske kvinner den klart korteste botiden med i gjennomsnitt 6,5 år. Som for aldersgruppen 25-39 år, har også syriske og somaliske innvandrerkvinner 40-59 år det høyeste antallet mindreårige barn i husholdningen - henholdsvis 1,7 og 1,5 barn i gjennomsnitt.

Figur 5.2 Andel yrkestilknyttede¹ innvandrerkvinner 40-59 år. Landbakgrunn. 2021

Kilde: Inntekts- og formuesstatistikk for husholdninger. Statistisk sentralbyrå.
¹ Samlet yrkesinntekt gjennom året høyere enn to ganger folketrygdens grunnbeløp.

Innvandrerkvinner fra Afghanistan, Irak, Pakistan, Tyrkia og Marokko har også en relativt svak tilknytning til arbeidsmarkedet. Under fire av ti innvandrerkvinner i alderen 40-59 år fra disse landene har ikke høy nok arbeidsinntekt for å bli regnet som yrkestilknyttet ifølge SSB sin inntektsstatistikk 2021.

Lengre botid øker muligheten for innpass på arbeidsmarkedet

Figur 5.2 viser også at innvandringsalder har betydning for senere tilknytning til arbeidsmarkedet, men vi finner ikke like store utslag som blant innvandrerkvinner i alderen 25-39 år i figur 5.1. Blant innvandrerkvinner 40-59 år som har innvandret før skolepliktig alder er andelen yrkestilknyttede 69 prosent i 2021. Blant jevnaldrende kvinner som innvandret senere i livet er tilsvarende andel 61 prosent – med andre ord 8 prosentpoeng lavere. Hos innvandrerkvinner 25-39 år er forskjellen i yrkestilknytning mellom tidliginnvandrede (72 prosent) og øvrige kvinner (56 prosent) dobbelt så stor med nesten 16 prosentpoeng. En forklaring på denne forskjellen kan være at gjennomsnittlig lenger botid blant de eldre innvandrerkvinnene, øker mulighetene for innpass på det norske arbeidsmarkedet, og utligner dermed noe av fordelene ved å innvandre i en alder hvor man skal gjennomføre obligatorisk norsk grunnskoleutdanning.

Forskjeller i yrkestilknytning hos innvandrerkvinner 25-39 år og 40-59 år med samme landbakgrunn

Sammenligner vi andelen yrkestilknyttede med samme landbakgrunn hos innvandrerkvinner 25-39 år og 40-59 år, ser vi en klart *lavere* yrkestilknytning i den eldste aldersgruppen for en rekke land. Kvinner 40-59 år som har kommet som flyktninger, eller har familieinnvandret til en flyktning, fra Kosovo, Irak, Bosnia-Hercegovina, Somalia og Afghanistan har den største nedgangen i andelen yrkestilknyttede sammenlignet med sine yngre «søstre» med samme landbakgrunn. Som vi skal se senere i kapitlet skyldes dette blant annet en relativ høy andel mottakere av uføretrygd hos disse innvandrerkvinnene.

I motsatt ende finner vi en langt *høyere* yrkestilknytning hos innvandrerkvinner 40-59 år med bakgrunn fra Danmark, Eritrea, India, Filippinene, Tyskland og Etiopia. Her ligger andelen yrkestilknyttede i 2021 fra 10 til 18 prosentpoeng høyere enn blant innvandrerkvinner 25-39 år med samme landbakgrunn.

Men det er viktig å være klar over at å måle yrkestilknytning ved hjelp av yrkesinntektens størrelse, ofte vil vise en sterkere tilknytning med økende alder. For mange øker arbeidsinntekten dersom man står i arbeidslivet over flere år. I tillegg spiller selvfølgelig livsfase inn hvor kvinner i alderen 25-39 år i større grad har omsorg for mindreårige barn, og hvor det er forskjeller i hvordan man innretter seg med barnepass før man kanskje igjen går ut i arbeidslivet.

5.4. Yrkestilknytning blant innvandrerkvinner 60 år og eldre

Yrkestilknytning blant innvandrerkvinner 60 år og eldre er omtalt nærmere i en SSB-rapport fra 2022 om eldre innvandrere i Norge (Dzamarija 2022). Her måles yrkestilknytning på samme måte som ovenfor. Man regnes som yrkestilknyttet dersom årlig yrkesinntekt overstiger to ganger grunnbeløpet i folketrygden. Denne rapporten fra 2022 benytter tall for inntektsåret 2019.

Lav yrkestilknytning blant mange grupper eldre innvandrerkvinner

Rapporten viser at andelen yrkestilknyttede varierer mye etter landbakgrunn blant innvandrerkvinner i alderen 60-66 år. Enkelte grupper av innvandrerkvinner har en meget svak tilknytning til arbeidsmarkedet. Lavest yrkestilknytning blant innvandrerkvinner i denne aldersgruppen finner vi blant flyktninger fra Afghanistan og Syria hvor bare 4 prosent av kvinnene er yrkestilknyttet. Blant flyktningkvinner fra Somalia og Irak er andelen noe høyere – om lag 10 prosent. Yrkestilknytningen ligger høyere blant flyktninger fra Eritrea og Vietnam. Her har hver fjerde kvinne 60-66 år en så høy inntekt i 2019 at hun blir regnet som yrkestilknyttet, ifølge SSBs inntektsstatistikk. Blant noen grupper som har innvandret på grunn av arbeid, eller har familieinnvandret til en arbeidsinnvandrer, ligger andelen yrkestilknyttede blant kvinnene på svært lave nivåer. Kun 7 prosent av pakistanske kvinner 60-66 år hadde en yrkesinntekt i 2019 som var høyere enn to ganger folketrygdens grunnbeløp. Hos tyrkiske og marokkanske kvinner var tilsvarende andeler også små - 8 og 10 prosent. Yrkestilknytningen blant kvinner er langt sterkere i andre grupper av arbeidsinnvandrere. Hos indiske kvinner 60-66 år er 38 prosent yrkestilknyttede, mens tilsvarende andeler blant polske og russiske kvinner er 44 prosent. Til sammenligning ligger tilsvarende andel yrkestilknyttede blant kvinner 60-66 år uten innvandrerbakgrunn på 53 prosent. Rapporten viser at kvinner fra de andre nordiske landene, og noen vest-europeiske land samt Litauen, har en større andel yrkestilknyttede enn jevnaldrende kvinner uten innvandrerbakgrunn. Høyest ligger islendinger og svensker hvor om lag 2 av 3 kvinner i alderen 60-66 år er yrkestilknyttet i 2019.

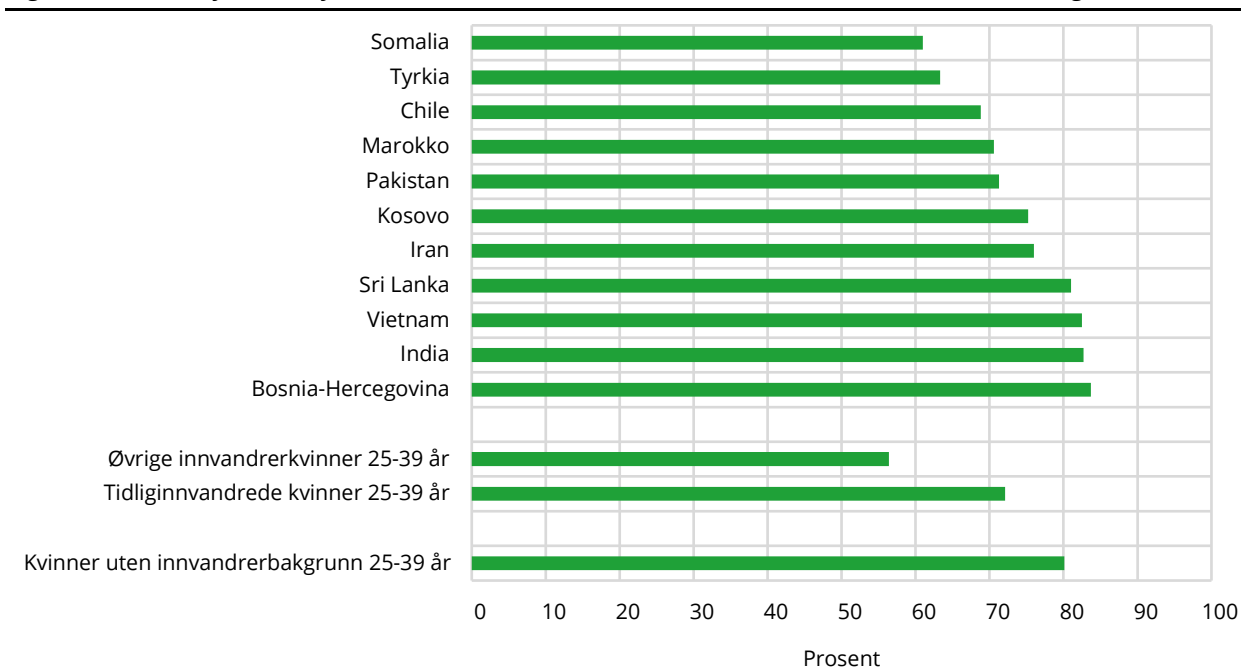
I rapporten om eldre innvandrere (Dzamarija 2022) ser man også på hva som skjer med yrkestilknytningen blant innvandrerkvinner i alderen 67-75 år, og hvor man har rett på en alderspensjon fra folketrygden. Statistikken viser at blant kvinner 67-75 år i den øvrige befolkningen (uten innvandrerbakgrunn) var 6 prosent yrkestilknyttet i 2019. Flere grupper av innvandrerkvinner har en høyere yrkestilknytning i denne aldersgruppen. Kvinner med bakgrunn fra USA, Polen,

Kroatia, Island, Frankrike, Russland, Tyskland og Ungarn har alle en yrkestilknytning på mer enn 10 prosent. Også blant nordiske «søstre» fra Sverige, Danmark og Finland ligger andelen som fortsatt er i arbeid noe høyere enn blant kvinner i den øvrige befolkningen (8 prosent). Hos kvinner fra Tyrkia, Pakistan, Irak, Vietnam, Marokko, Kina og Eritrea er noen få fortsatt tilknyttet arbeidslivet etter oppnådd pensjonsalder (1-3 prosent), mens blant kvinner fra Syria, Afghanistan, Somalia og Kosovo finner vi ingen yrkestilknyttede i alderen 67-75 år i 2019.

5.5. Yrkestilknytning blant norskfødte kvinner 25-39 år med innvandrerforeldre

Så langt har vi sett på yrkestilknytningen til innvandrerkvinner. Hvordan er yrkestilknytningen hos deres norskfødte døtre? Figur 5.3 viser andelen yrkestilknyttede i 2021 for norskfødte kvinner 25-39 år etter foreldrenes landbakgrunn. Som tidligere omtalt gir datagrunnlaget oss mulighet til å studere 11 ulike land(bakgrunner).

Figur 5.3 Andel yrkestilknyttede¹ norskfødte kvinner med innvandrerforeldre. 25-39 år. Landbakgrunn. 2021

Kilde: Innteks- og formuesstatistikk for husholdninger. Statistisk sentralbyrå.

¹ Samlet yrkesinntekt gjennom året høyere enn to ganger folketrygdens grunnbeløp.

Langt sterkere yrkestilknytning blant de norskfødte kvinnene med innvandrerbakgrunn

Et hovedtrekk som peker seg ut når man sammenligner med figur 5.1, er at norskfødte kvinner 25-39 år med innvandrerforeldre har en sterkere tilknytning til arbeidsmarkedet enn jevnaldrende innvandrerkvinner med samme landbakgrunn. For norskfødte kvinner med bakgrunn fra Chile og Bosnia-Hercegovina er ikke andelen yrkestilknyttede så mye større enn blant jevnaldrende innvandrerkvinner, men i andre grupper er det en langt sterkere yrkestilknytning blant de norskfødte. Norskfødte kvinner med somaliske foreldre har den laveste yrkestilknytningen ifølge figur 5.3 med 61 prosent, men dette er 27 prosentpoeng høyere enn blant somaliske innvandrerkvinner i samme aldersgruppe. For norskfødte kvinner med foreldre fra India, Pakistan og Marokko ligger også andelen yrkestilknyttede langt høyere sammenlignet med jevnaldrende kvinner som har innvandret fra de samme landene (32-34 prosentpoeng høyere).

I likhet med bosniske innvandrerkvinner 25-39 år i figur 5.1, har norskfødte kvinner med bosnisk herkomst den høyeste andelen yrkestilknyttede i figur 5.3 med 84 prosent. Også blant norskfødte med foreldre fra India, Vietnam og Sri Lanka har flere enn åtte av ti kvinner en så høy yrkesinntekt at de regnes som yrkestilknyttet, ifølge SSB sin inntektsstatistikk 2021. Disse fire gruppene har dermed en høyere andel yrkestilknyttede, enn jevnaldrende kvinner uten innvandrerbakgrunn (80 prosent).

Språk og utdanning viktig

Hvorfor gjør norskfødte kvinner med innvandrerbakgrunn det bedre på arbeidsmarkedet enn jevnaldrende innvandrerkvinner med samme landbakgrunn? En viktig forklaring er språk og utdanning. Som norskfødte har de vært gjennom en norsk grunnskoleutdanning, og mange har tatt videregående skole og deretter universitet- og høyskoleutdanning. Hvilken betydning dette har kan også sees ved at innvandrerkvinner som innvandret før skolepliktig alder (tidliginnvandrede) har en like høy yrkestilknytning som flere grupper norskfødte kvinner med innvandrerforeldre i figur 5.3. Mangelfulle utdanningsopplysninger blant innvandrerkvinner som har innvandret senere, gjør derimot en sammenligning med dem vanskeligere.

Hvis vi ser på andelen med utdanning på høyskole- og universitetsnivå blant de norskfødte kvinnene i figur 5.3, så finner vi også her en del forskjeller etter landbakgrunn. Men tallene viser en klar sammenheng mellom yrkestilknytning målt ved yrkesinntektens størrelse, og fullført høyere utdanning. De norskfødte innvandrerkvinnene med den sterkeste yrkestilknytningen er også de som har en stor andel med høy utdanning, mens det motsatte er tilfelle for dem med en svak yrkestilknytning. Som vi kunne lese i det foregående kapitlet om arbeidsmarkedet, gjenspeiler dette seg også i fordeling på yrkesområder. Akademiske- og høyskoleyrker er dominerende blant norskfødte kvinner med innvandrerforeldre, tidliginnvandrede kvinner og kvinner uten innvandrerbakgrunn. Øvrige innvandrerkvinner har en langt lavere andel i disse yrkene.

Blant de norskfødte kvinnene i figur 5.3, er det blant døtre av indiske innvandrere 46 prosent som har fullført universitets- eller høyskoleutdanning på høyere nivå (mer enn fire år). Tilsvarende andeler er for norskfødte kvinner med foreldre fra Sri Lanka 38 prosent, Vietnam 26 prosent, Iran 24 prosent, Pakistan 24 prosent og Bosnia-Hercegovina 23 prosent. Dette ligger høyere enn for kvinner uten innvandrerbakgrunn hvor 19 prosent har fullført en slik høyere utdanning i aldersgruppen 25-39 år. Blant norskfødte kvinner som har svakere yrkestilknytning er det færre med høyere utdanning. Blant for eksempel kvinner med tyrkiske og chilenske innvandrerforeldre har under 10 prosent høyere utdanning, mens blant norskfødte somaliske kvinner ligger andelen høyere – 16 prosent.

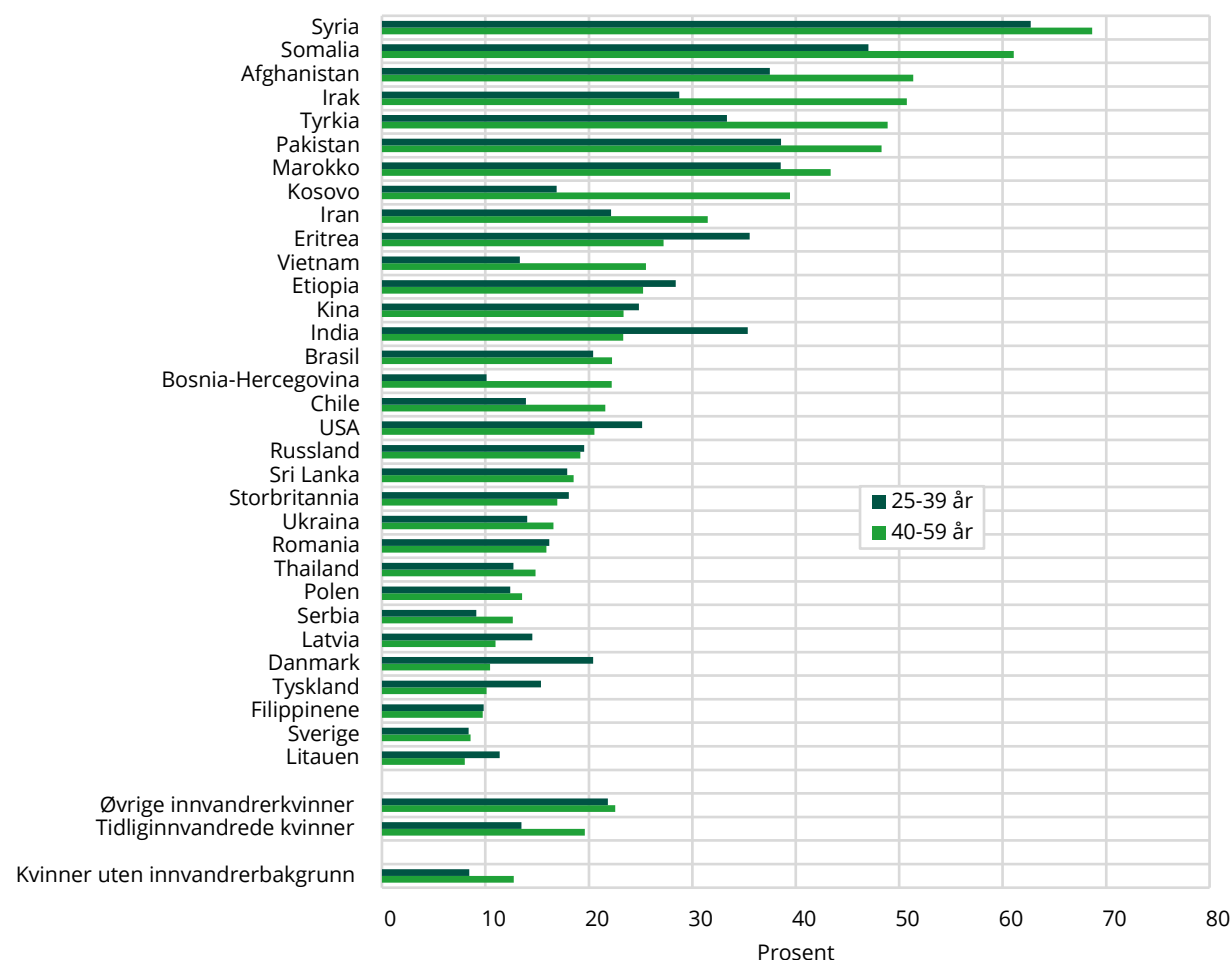
Norskfødte kvinner med innvandrerbakgrunn har færre mindreårige barn

Færre barn i husholdningen kan være en annen årsak til høyere yrkestilknytning blant norskfødte kvinner 25-39 år med innvandrerforeldre, sammenlignet med jevnaldrende innvandrerkvinner med samme landbakgrunn. Hos samtlige grupper av norskfødte kvinner i figur 5.3, er antall mindreårige barn i husholdningen i gjennomsnitt lavere enn hos innvandrerkvinner i samme aldersgruppe⁷, og med samme landbakgrunn. Størst er forskjellen blant somaliske kvinner. Blant norskfødte kvinner med somalisk bakgrunn er gjennomsnittlig antall barn 0,5 sammenlignet med nesten 2 barn blant jevnaldrende innvandrerkvinner fra Somalia. I den antallsmessig største gruppen, norskfødte kvinner med pakistanske foreldre, er det i gjennomsnitt 1,2 mindreårige barn i husholdningen, mens tilsvarende antall barn er 1,8 blant jevnaldrende pakistanske innvandrerkvinner.

5.6. Mange innvandrerkvinner har ikke registrert yrkesinntekt

Vi har hittil målt andelen yrkestilknyttede kvinner ved å se på hvor mange som har en årlig registrert yrkesinntekt høyere enn to ganger grunnbeløpet i folketrygden. Men hvor mange står helt utenfor arbeidslivet? I figur 5.4 ser vi på andelen innvandrerkvinner i aldersgruppene 25-39 år og 40-59 år uten noen registrert lønns- eller næringsinntekt i løpet av 2021.

⁷ Det er ikke kontrollert for eventuelle forskjeller i alderssammensetning hos norskfødte kvinner med innvandrerbakgrunn og innvandrerkvinner i gruppen 25-39 år, og med samme landbakgrunn.

Figur 5.4 Andel innvandrerkvinner uten yrkesinntekt. 25-39 år og 40-59 år. Landbakgrunn. 2021

Kilde: Inntekts- og formuesstatistikk for husholdninger. Statistisk sentralbyrå.

Figuren viser at blant en del grupper innvandrerkvinner er det mange som står helt utenfor yrkeslivet. I begge aldersgrupper skiller igjen syriske kvinner seg ut, men dette må igjen sees på bakgrunn av den korte botiden for de fleste av disse kvinnene, og hvor mange har vært gjennom introduksjonsordningen for nyankomne flyktninger. Andelen uten registrert yrkesinntekt blant syriske kvinner i alderen 25-39 år og 40-59 år var henholdsvis 63 og 69 prosent i 2021.

Andre kvinner som har kommet på grunn av flukt, og med bakgrunn fra Somalia, Afghanistan og Irak har mye lengre botid i landet, men også her finner vi at svært mange ikke har noen arbeidsinntekt. Blant for eksempel somaliske innvandrerkvinner i alderen 40-59 år, med gjennomsnittlig 18 års botid, står mer enn 6 av 10 kvinner utenfor arbeidslivet. For somaliske kvinner i alderen 25-39 år (gjennomsnittlig botid 13 år) hadde 37 prosent ingen registrert yrkesinntekt i 2021.

Hos andre kvinner med flyktningbakgrunn fra Sri Lanka, Chile eller Bosnia-Hercegovina er andelen som står utenfor arbeidslivet langt lavere. Dette er i tillegg innvandrerkvinner hvor mange har bodd i Norge i mange år. Blant for eksempel kvinner i alderen 40-59 år fra Sri Lanka er gjennomsnittlig botid 24 år. I denne sistnevnte gruppen innvandrerkvinner hadde 19 prosent ingen registrert yrkesinntekt i 2021. Blant kvinner uten innvandrerbakgrunn var, til sammenligning, andelen uten noen yrkesinntekt 9 prosent i aldersgruppen 25-39 år og 13 prosent i aldersgruppen 40-59 år.

Kvinner fra Pakistan og Tyrkia har hovedsakelig innvandret på grunn av arbeid eller har familieinnvandret til en arbeidsinnvandrer. I aldersgruppen 40-59 år er nesten halvparten av disse kvinnene uten registrert yrkesinntekt i 2021. Hos yngre innvandrerkvinner, 25-39 år, fra disse to

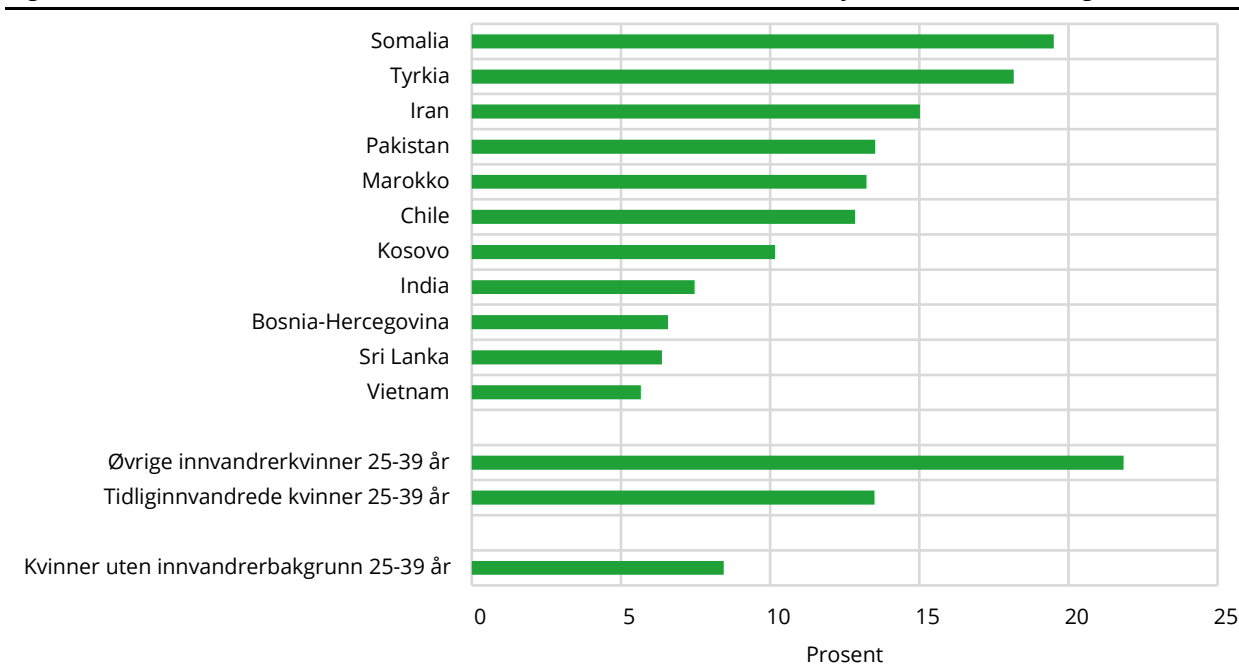
landene finner vi også mange uten egen arbeidsinntekt – 39 prosent blant pakistanske kvinner og 33 prosent blant tyrkiske kvinner.

Blant de 12 landene med lavest andel uten registrert yrkesinntekt i 2021 i figur 5.4, finner vi hovedsakelig innvandrerkvinner som har kommet på grunn av arbeid, utdanning eller har innvandret av familiære årsaker.

Langt færre uten arbeidsinntekt blant norskfødte kvinner med innvandrerforeldre

Vi har tidligere sett at norskfødte kvinner 25-39 år med innvandrerforeldre har en sterkere yrkestilknytning enn jevnaldrende innvandrerkvinner med samme landbakgrunn. Tallene i figur 5.5 understøtter også dette. Figuren viser at norskfødte kvinner med innvandrerbakgrunn i langt mindre grad står helt utenfor arbeidslivet sammenlignet med innvandrerkvinner i samme alder og med samme landbakgrunn.

Figur 5.5 Norskfødte kvinner 25-39 år med innvandrerforeldre. Andel uten yrkesinntekt. Landbakgrunn. 2021

Kilde: Inntekts- og formuesstatistikk for husholdninger. Statistisk sentralbyrå.

Blant norskfødte kvinner med somalisk opprinnelse har i underkant av 20 prosent ingen registrert arbeidsinntekt i 2021 sammenlignet med 47 prosent blant jevnaldrende somaliske kvinner som har innvandret. Også blant indiske, marokkanske og pakistanske kvinner er det en tilsvarende lavere andel uten yrkesinntekt blant norskfødte sammenlignet med kvinner som har innvandret fra disse landene.

Blant kvinner med chilensk eller bosnisk bakgrunn er det liten forskjell i andelen uten arbeidsinntekt mellom kvinner født i Norge og kvinner som har innvandret hit til landet.

Figur 5.5 viser igjen betydningen av innvandringsalder og botid. Blant tidliginnvandrede kvinner 25-39 år står i underkant av 14 prosent uten yrkesinntekt i 2021, sammenlignet med 22 prosent blant øvrige innvandrerkvinner i samme aldersgruppe. Noen grupper av norskfødte kvinner med innvandrerbakgrunn har relativt sett færre som står helt utenfor arbeidslivet, enn kvinner uten innvandrerbakgrunn. Dette gjelder for kvinner med bakgrunn fra land som Vietnam, Sri Lanka, Bosnia-Hercegovina og India.

5.7. Mottak av uføretrygd

Vi ser fra figur 5.4 at andelen kvinner som står utenfor arbeidslivet ved å ikke ha noen registrert arbeidsinntekt, øker med stigende alder for mange grupper innvandrerkvinner. At yrkestilknytningen generelt faller med alderen, er velkjent. Flere får redusert sin arbeidsevne, og blir helt eller delvis stående utenfor arbeidslivet på grunn av helsemessige årsaker. SSBs siste trygdestatistikk for 2022 viser at 2,6 prosent av innvandrerkvinner i aldersgruppen 35-44 år mottar uføretrygd. Andelen stiger til 9,2 prosent i aldersgruppen 45-54 år, 20,9 prosent for alder 55-61 år og 30,5 prosent for innvandrerkvinner i alderen 62-67 år. I den øvrige befolkningen ligger andelen uføretrygdede kvinner enda høyere i alle aldersgrupper (Statistisk sentralbyrå 2023).

Figur 5.6 viser andelen innvandrerkvinner som mottok uføretrygd fra folketrygden, ifølge inntektsstatistikken 2021. Figuren dekker som tidligere aldersgruppene 25-39 år og 40-59 år⁸. Som figuren viser, varierer andelen uføretrygdede mye etter landbakgrunn. Men det er viktig å være klar over at for å ha rett på uføretrygd må en ha vært medlem av folketrygden de siste fem årene før du ble syk. Innvandrerkvinner med kort botid vil derfor (foreløpig) ikke ha rett på uføretrygd, selv om de har sykdom eller skade som gir nedsatt inntektsevne⁹.

Blant kvinner uten innvandrerbakgrunn i alderen 25-39 år, mottok 6,5 prosent uføretrygd fra folketrygden i 2021. Ingen innvandrerkvinner i denne aldersgruppen har en så høy andel uføretrygdede. En forklaring på dette kan, som tidligere nevnt, være kravet om fem års medlemskap i folketrygden. Andelen uføretrygdede blant tidliginnvandrede kvinner i alderen 25-39 år var 5 prosent i 2021, sammenlignet med drøyt 1 prosent blant jevnaldrende kvinner som har innvandret senere i livet, og som dermed har kortere gjennomsnittlig botid. Høyest uføreandel i aldersgruppen 25-39 år finner vi blant innvandrerkvinner fra Kosovo og Tyrkia med i underkant av 5 prosent.

Høy andel uføretrygdede blant innvandrerkvinner 40-59 år fra Tyrkia og Kosovo

I aldersgruppen 40-59 år mottok drøyt 17 prosent av kvinner *uten innvandrerbakgrunn* uføretrygd fra folketrygden i 2021. Også i denne aldersgruppen finner vi høyest andel uføretrygdede blant innvandrerkvinner fra Tyrkia og Kosovo. Hver tredje kvinne fra disse to landene mottok uføretrygd i 2021. Blant kvinner 40-59 år med innvandrerbakgrunn fra Irak, Marokko, Bosnia-Hercegovina, Iran og Pakistan mottar mer enn hver femte kvinne uføretrygd. Det er inntekten de siste årene før du ble syk eller skadet som er utgangspunktet for beregning av hvilken uføretrygd man mottar. Hvis du har hatt lav eller ingen inntekt, har du rett til en minsteytelse fra folketrygden. Som vi tidligere har sett har mange av disse kvinnene hatt svært lav eller ingen yrkesinntekt i det hele, og mange mottar derfor kun folketrygdens minstenivå i uføretrygd. Blant for eksempel uføretrygdede afghanske, syriske, somaliske og irakiske kvinner i alderen 40-59 år, er mer enn åtte av ti minstepensjonister. Innvandrerkvinner fra Tyrkia og Kosovo med relativt flest uføretrygdede, ser ut til å ha hatt en høyere yrkestilknytning før de ble uføretrygd. Her er andelen minstepensjonister langt lavere med henholdsvis 49 og 57 prosent.

Vi har tidligere sett at flyktningkvinner med bakgrunn fra Bosnia-Hercegovina, Sri Lanka og Vietnam har en relativt sterk yrkestilknytning. Blant de som er blitt uføretrygd blant disse kvinnene mottok 36-37 prosent folketrygdens minsteytelse i 2021.

Vi så også tidligere at indiske innvandrerkvinner 40-59 år har en langt sterkere yrkestilknytning enn for eksempel pakistanske kvinner. Dette gjenspeiler seg også i en langt lavere andel som mottar

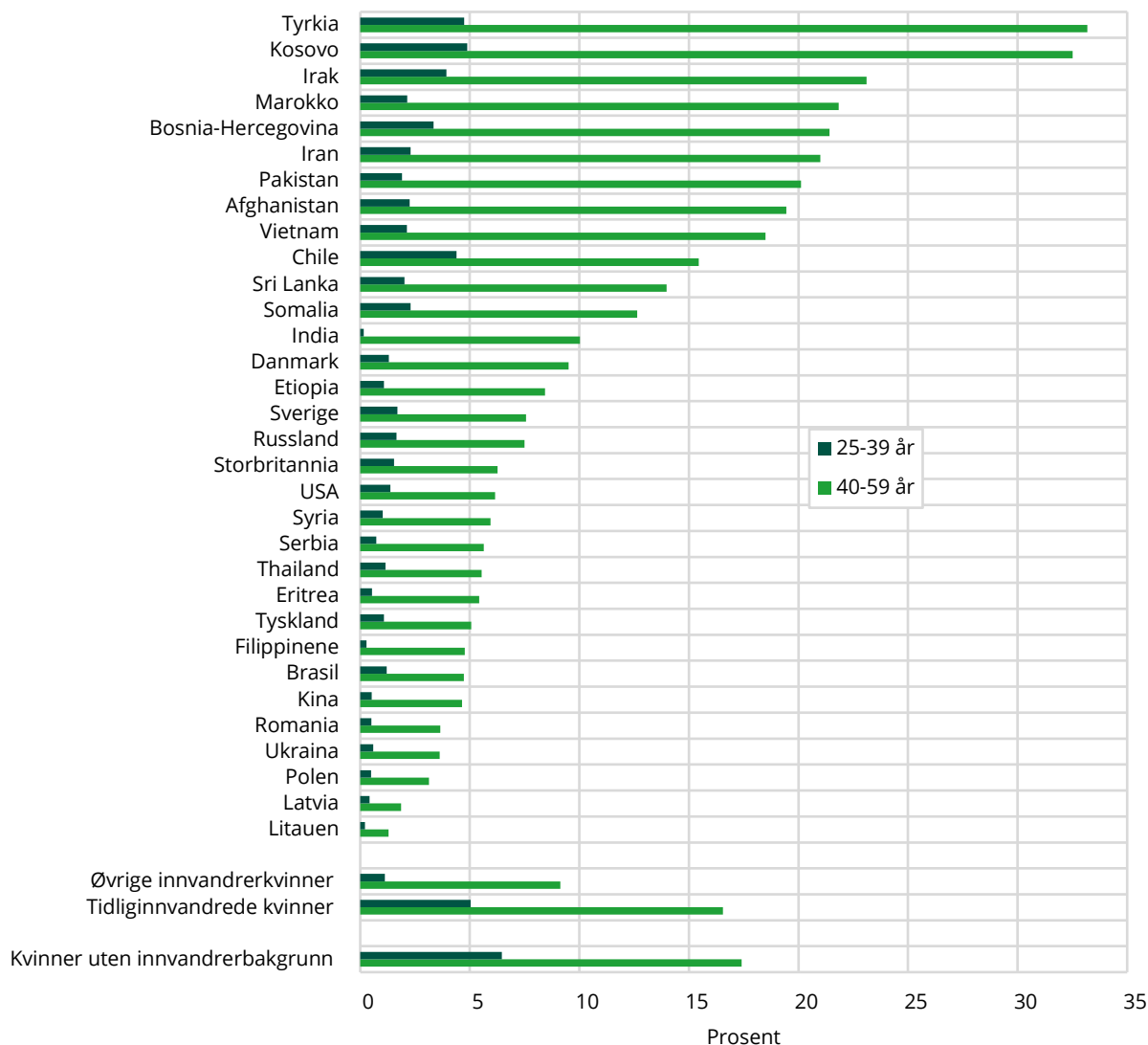
⁸ For mottak av uføretrygd blant innvandrerkvinner 60 år og eldre vises det til kapittel 4 i Dzamarija (2022).

⁹ For å motta uføretrygd må du være mellom 18 og 67 år. Du må ha vært medlem av folketrygden i de siste 5 årene før du ble syk. Sykdom og/eller skade må være hovedårsaken til at inntektsevnen din er nedsatt. Hensiktsmessig behandling og arbeidsrettede tiltak må være gjennomført. Inntektsevnen din må være varig nedsatt med minst 50 prosent på grunn av sykdom og/eller skade.

minste pensjonsnivå blant indiske kvinner med uføretrygd – 33 prosent, sammenlignet med 59 prosent hos pakistanske kvinner i samme alder.

Blant uføretrygdede kvinner uten innvandrerbakgrunn i alderen 40-59 år er det til sammenligning 24 prosent som mottok minste pensjonsnivå fra folketrygden i 2021. I figur 5.6 er det kun jevnaldrende danske innvandrerkvinner som har en lavere andel uføre minstepensjonister (23 prosent).

Figur 5.6 Andel innvandrerkvinner med uføretrygd fra folketrygden. 25-39 år og 40-59 år. Landbakgrunn. 2021

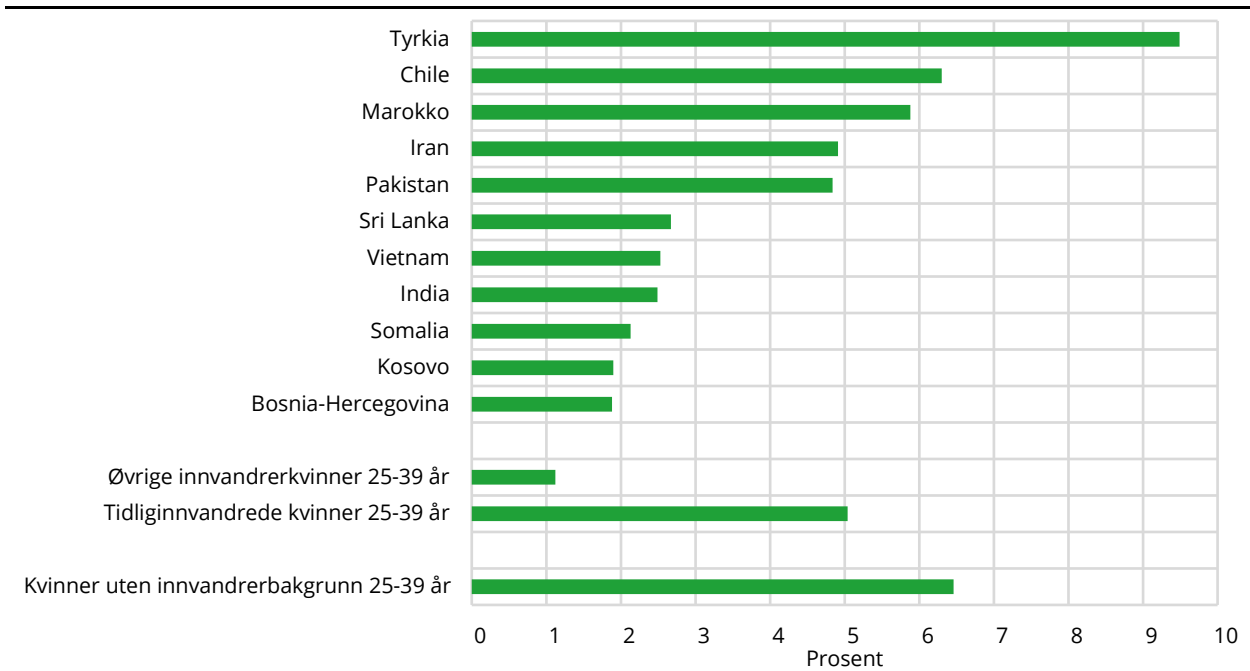

Kilde: Inntekts- og formuesstatistikk for husholdninger. Statistisk sentralbyrå.

Høyest andel uføretrygdede blant norskfødte kvinner med tyrkiske innvandrerforeldre

Blant norskfødte kvinner med innvandrerbakgrunn, kan ikke manglende medlemskap i folketrygden på grunn av ulik botid forklare forskjeller i mottak av uføretrygd, slik som for innvandrerkvinner. Figur 5.7 viser prosentvis andel mottakere av uføretrygd fra folketrygden for norskfødte kvinner 25-39 år, etter innvandrerforeldrenes landbakgrunn. Blant kvinner uten innvandrerbakgrunn i denne aldersgruppen har, som tidligere omtalt, drøyt 6 prosent uføretrygd. Det er kun blant norskfødte døtre av tyrkiske innvandrerforeldre vi finner en høyere andel mottakere av uføretrygd enn dette – med drøyt 9 prosent. Norskfødte kvinner 25-39 år med foreldre fra Bosnia-Hercegovina, Kosovo og Somalia har lavest andel mottakere av uføretrygd med rundt 2 prosent.

Figur 5.7 Norskfødte kvinner 25-39 år med innvandrerforeldre. Andel med uføretrygd fra folketrygden. Landbakgrunn. 2021

Kilde: Inntekts- og formuesstatistikk for husholdninger. Statistisk sentralbyrå.

Det er viktig å huske på at de tallene som er vist her for yrkestilknytning og for mottak av uføretrygd blant innvandrerkvinner og norskfødte kvinner med innvandrerforeldre, gir et deskriptivt tverrsnittsbilde for kun ett år – 2021. Det sier ikke noe om yrkestilknytningen over tid, og når man går over til eventuell uføretrygd. Til dette trengs mer detaljerte analyser basert på forløpsdata hvor man kan følge individer over flere år. I slike forløpsdata bør også opplysninger om arbeidsforhold trekkes inn, som for eksempel type yrker og avtalt arbeidstid, for eventuelt å kunne bidra til å forklare den høye uføreandelen blant en del grupper av innvandrerkvinner.

5.8. Økonomiske levekår – inntektsfordeling

Så langt har vi sett på mottak av individuelle inntekter som yrkesinntekt og uføretrygd hos innvandrerkvinner og norskfødte kvinner med innvandrerbakgrunn. Disse inntektstallene viser store forskjeller mellom ulike grupper etter landbakgrunn, botid, innvandringsgrunn, utdanningsnivå med videre. Hvordan slår dette ut i fordeling av økonomiske levekår hos disse kvinnene, sammenlignet med kvinner uten innvandrerbakgrunn?

For å kunne gi et mer fullstendig bilde av dette, må vi trekke inn opplysninger om kvinnenes husholdninger. Den økonomiske velferden til de fleste av oss bestemmes ut fra de inntektene som mottas av den husholdningen vi tilhører. Inntekt blir som oftest registrert på individnivå, men blir som regel delt med andre medlemmer i husholdningen. Personer som selv tjener lite eller ingenting kan nyte godt av å bo sammen med husholdningsmedlemmer som tjener mer. Vi skal fortsatt benytte inntektsstatistikken for husholdninger for inntektsåret 2021 som kilde (se tidligere omtale i egen boks). Som en husholdning regnes alle personer som er fast bosatt i boligen¹⁰.

Det inntektsbegrepet vi skal benytte i resten av dette kapitlet, samlet husholdningsinntekt etter skatt, vil være jevnere fordelt mellom husholdninger enn for eksempel kun yrkesinntekt og trygder, siden husholdningsinntekten også omfatter ulike typer av stønader som kontantstøtte, barnetrygd, bostøtte, sosialhjelp mv. Fra disse samlede kontante inntektene som husholdningene mottar

¹⁰ Inntektsstatistikken for husholdninger tar utgangspunkt i personenes folkeregistrerte adresse. I tillegg benyttes også opplysninger om studie-/arbeidssted for studenter og unge arbeidstakere som har lang vei fra folkeregistrert bosted, og det dannes såkalte faktiske adresser basert på opplysninger om skole-/arbeidskommune for disse.

fratrekkes utlignet skatt, og man får et inntektsbegrep som gir et mål på hva husholdningen har disponibelt til forbruk og sparing. For å kunne sammenligne de økonomiske levekårene til personer som tilhører ulike typer husholdninger justerer vi husholdningsinntekten ved hjelp en ekvivalensskala. Vi ender da opp med et sammenlignbart inntektsbegrep kalt inntekt etter skatt per forbruksenhet (se nærmere om dette i egen boks under). Inntekt etter skatt per forbruksenhet benyttes som regel i SSB sine analyser av økonomiske levekår, inntektsfordeling og i måling av lavinntekt («fattigdom»).

Vi skal først se hvordan innvandrerkvinner og norskfødte kvinner med innvandrerbakgrunn plasserer seg i inntektsfordelingen sammenlignet med kvinner uten innvandrerbakgrunn. Deretter skal vi se litt nærmere på dem som ligger nederst i fordelingen, målt med det som kalles for vedvarende lavinntekt. Vi skal avslutte dette kapitlet med å undersøke i hvilken grad lavinntekt overføres fra innvandrerkvinner og til deres norskfødte døtre.

Inntekt etter skatt per forbruksenhet

For å kunne sammenligne den økonomiske velferden til husholdninger av ulik type og størrelse er det vanlig å justere inntekten ved hjelp av såkalte ekvivalensskalaer eller forbruksvekter. En ekvivalensskala gir uttrykk for hvor stor inntekt en husholdning på for eksempel fire personer må ha, for å ha samme levestandard eller økonomisk velferd som en enslig person. En slik skala tar hensyn til at en husholdning som består av flere personer har flere utgifter, men også kan nyte godt av stordriftsfordeler som at flere personer deler på utgifter til TV, internett og andre forbruksvarer. Når slike ekvivalensskalaer blir brukt, forutsetter man at hele husholdningsinntekten blir likt fordelt på alle husholdningsmedlemmene.

I dette kapitlet har vi benyttet EU sin skala for beregning av forbruksvekter. Her får første voksne i husholdningen vekt lik 1, neste voksne vekt lik 0,5 mens hvert barn får vekt lik 0,3. En parhusholdning med to barn vil da ha sum forbruksvekter ($1+0,5+0,3+0,3$) lik 2,1. Dette betyr at en slik husholdning med to voksne og to barn må ha en inntekt som er 2,1 ganger større enn en aleneboende for å ha samme økonomiske velferdsnivå. Den samlede husholdningsinntekten etter skatt divideres i dette tilfellet på 2,1 og alle husholdningsmedlemmer tilordnes samme (ekvivalent)inntekt.

I tabell 5.1 er alle kvinner uten innvandrerbakgrunn i alderen 25-39 år sortert etter stigende inntekt, og deretter inndelt i fire inntektsklasser (kvartiler). I første kvartil finner vi firedelen av disse kvinnene uten innvandrerbakgrunn som har lavest inntekt, mens fjerde kvartil vil være firedelen med høyest inntekt. Som vi ser nederst i tabellen fordeler de drøyt 380 000 kvinnene 25-39 år uten innvandrerbakgrunn seg med 25 prosent i hvert inntektskvartil. For å kunne sammenligne inntektene til ulike typer husholdninger har vi benyttet inntekt etter skatt per forbruksenhet som tidligere omtalt.

Innvandrerkvinner 25-39 år - overrepresentert i bunnen av inntektsfordelingen

Hvis innvandrerkvinnene 25-39 år i tabell 5.1 hadde hatt helt samme inntektsfordeling som de jevnaldrende kvinnene uten innvandrerbakgrunn ville andelene vært 25 prosent i hvert inntektskvartil, men som tabellen viser er det, ikke overraskende, store forskjeller etter landbakgrunn¹¹. Alle grupper av innvandrerkvinner 25-39 år er i ulik grad overrepresentert i det laveste inntektskvartilet, og de aller fleste grupper er i ulik grad underrepresentert i høyeste inntektskvartil.

Hvis vi først ser på *alle innvandrerkvinner 25-39 år*, uavhengig av landbakgrunn, finner vi noen klare forskjeller mellom de som tilhører laveste og høyeste inntektsklasse. Dette gjelder blant annet botid, husholdningstype og -størrelse, yrkestilknytning og mottak av trygder og stønader. Gjennomsnittlig botid er kortere blant innvandrerkvinner i laveste inntektskvartil (8 år) sammenlignet med de med høyest inntekt (11 år). At botid har betydning fremgår også ved at tidliginnvandrede kvinner 25-39 år

¹¹ En mer vanlig metode er å sortere inntekten til *hele befolkningen* for å se hvordan ulike grupper plasserer seg i den generelle inntektsfordelingen i samfunnet, men flere innvandrergrupper vil da få en veldig sterk konsentrasjon i bunnen av denne generelle fordelingen. For bedre å kunne vise forskjeller mellom innvandrerkvinner og kvinner uten innvandrerbakgrunn tar vi her utgangspunkt i inntektsfordelingen til sistnevnte gruppe kvinner, og i samme aldersgruppe.

er langt høyere plassert i inntektsfordelingen i tabell 5.1 sammenlignet med øvrige jevnaldrende innvandrerkvinner.

Blant innvandrerkvinner med lavest inntekt finner vi langt flere som er aleneboende (21 prosent) eller enslige forsørgere (14 prosent) sammenlignet med innvandrerkvinner i høyeste inntektsklasse hvor tilsvarende andeler er 7 og 1 prosent. Aleneboende og enslige forsørgere er tradisjonelt grupper som er overrepresentert nederst i inntektsfordelingen. Husholdningene er allikevel større blant de med lavest inntekt – gjennomsnittlig 3,2 personer sammenlignet med 2,8 personer blant de i øverste inntektskvartil. Forskjeller i husholdningsstørrelse skyldes først og fremst mer barnerike husholdninger nederst i inntektsfordelingen – gjennomsnittlig 1,4 barn sammenlignet med 0,7 barn blant husholdningene til innvandrerkvinner med høyest inntekt.

Blant innvandrerkvinner 25-39 år i nederste inntektskvartil er yrkestilknytningen lavere, og mottak av uføretrygd og ulike stønader er mer vanlig, enn lenger opp i inntektsfordelingen. Større husholdninger kombinert med lavere yrkestilknytning, og relativt høyere mottak av trygder og stønader, gir som oftest en lavere inntekt per forbruksenhet. Blant innvandrerkvinnene i laveste inntektskvartil utgjør ulike overføringer i gjennomsnitt 30 prosent av husholdningens samlede inntekter, mens slike trygder og stønader har liten inntektsmessig betydning i høyeste inntektskvartil (andel 3 prosent).

Tabell 5.1 Innvandrerkvinner 25-39 år, etter kvartilfordelt inntekt etter skatt per forbruksenhet (EU-skala)¹. Landbakgrunn. 2021

	Inntekt etter skatt per forbruksenhet				N
	1. kvartil	2. kvartil	3. kvartil	4. kvartil	
Danmark	44	18	18	19	1 685
Sverige	29	23	23	26	6 293
Latvia	49	26	15	10	2 093
Polen	48	27	16	9	16 252
Romania	49	23	15	13	3 116
Litauen	46	29	17	8	8 202
Storbritannia	38	18	19	25	1 169
Russland	40	19	18	23	3 707
Tyrkia	63	19	10	8	1 872
Tyskland	39	22	18	20	3 147
Ukraina	36	23	20	21	1 852
Bosnia-Hercegovina	30	29	21	20	2 060
Serbia	37	29	19	15	1 514
Kosovo	51	26	15	9	2 003
Eritrea	81	13	4	2	3 916
Etiopia	69	19	7	4	1 855
Marokko	67	18	7	8	887
Somalia	83	10	4	2	4 915
Afghanistan	71	17	7	5	3 004
Sri Lanka	41	27	18	14	988
Filippinene	46	26	18	11	7 719
India	35	21	19	25	3 082
Irak	62	19	12	8	3 896
Iran	48	18	14	19	2 995
Kina	45	19	15	22	2 058
Pakistan	61	19	11	9	3 362
Syria	90	6	2	1	4 032
Thailand	40	26	19	16	4 356
Vietnam	43	23	18	15	1 975
USA	38	17	18	28	1 538
Brasil	39	21	17	23	1 733
Chile	44	27	16	13	546
Tidliginnvandrede kvinner 25-39 år	36	24	20	20	5 771
Øvrige innvandrerkvinner 25-39 år	51	21	15	13	131 308
Kvinner uten innvandrerbakgrunn 25-39 år	25	25	25	25	380 686

Kilde: Inntekts- og formuesstatistikk for husholdninger. Statistisk sentralbyrå.

¹ Kvartilgrenser for kvinner uten innvandrerbakgrunn 25-39 år.

De fleste syriske, somaliske og eritreiske kvinner i nederste inntektskvartil

Hvis vi går over til å se på innvandrerkvinner 25-39 år etter landbakgrunn skiller noen grupper seg klart ut i tabell 5.1. Syriske, somaliske og eritreiske kvinner er mest overrepresentert i laveste inntektskvartil med andeler på henholdsvis 90, 83 og 81 prosent. Dette er samme grupper kvinner som vi også finner med lavest andel yrkestilknyttede i figur 5.1. Husholdningene til disse innvandrerkvinnene i laveste inntektskvartil er kjennetegnet av en relativ høy andel aleneboende og enslige forsørgere. Blant for eksempel somaliske kvinner 25-39 år i laveste inntektsklasse er nesten 35 prosent enslige forsørgere. Ulike typer overføringer har stor inntektsmessig betydning for husholdningene. I syriske og somaliske husholdninger i laveste inntektskvartil utgjør overføringer henholdsvis 60 og 50 prosent av samlet inntekt. Sosialhjelp alene står for rundt 10 prosent av husholdningens inntekter. Nesten ingen innvandrerkvinner 25-39 år fra Syria, Somalia og Eritrea er å finne i høyeste inntektskvartil (andeler på kun 1-2 prosent).

Innvandrerkvinner 25-39 år i øverste inntektskvartil er hovedsakelig arbeidsinnvandrere

Hvis vi i stedet ser på øverste inntektskvartil, og de kvinnene 25-39 år som i størst grad ligger i denne inntektsklassen, har disse som oftest innvandret på grunn av arbeid, eller har familieinnvandret til en arbeidsinnvandrer eller til en person uten innvandrerbakgrunn. Blant kvinner med innvandrerbakgrunn fra USA, Sverige, Storbritannia, India, Brasil og Kina har om lag én av fire en inntekt per forbruksenhet som plasserer dem i øverste inntektsklasse i tabell 5.1. De fleste av disse innvandrerkvinnene bor i parhusholdninger med eller uten barn, og med en høy yrkestilknytning blant begge voksne i husholdningen. I tillegg har mange høyere utdanning. Men vi ser også at kvinner som har innvandret av andre årsaker enn arbeid og familie, i relativt stor grad plasserer seg blant dem med høyest inntekt. Blant for eksempel kvinner 25-39 år som har innvandret på grunn av flukt fra land som Bosnia-Hercegovina og Iran, har én av fem en inntekt etter skatt per forbruksenhet som plasserer dem i øverste inntektsklasse. Det samme mønsteret vises her; mange av disse kvinnene bor i parhusholdninger med høy yrkestilknytning, og mange har fullført utdanning fra universitet eller høyskole.

Mange innvandrerkvinner 40-59 år ligger i nederste inntektskvartil

Tabell 5.2 gir samme type inntektsfordeling som tabell 5.1, men for aldersgruppen 40-59 år. Her er nesten 555 000 kvinner uten innvandrerbakgrunn i denne aldersgruppen sortert etter stigende inntekt og delt i fire inntektskvartiler. Vi finner mye av det samme mønsteret i inntektsfordeling for disse litt eldre innvandrerkvinnene som vi fant for innvandrerkvinner 25-39 år. Tabell 5.2 viser en klar opphopning i bunnen av fordelingen for de fleste grupper av innvandrerkvinner. Med unntak av kvinner fra våre to nordiske naboland, Danmark og Sverige, er alle andre grupper overrepresentert i firedelen med lavest inntekt. I øverste inntektskvartil er det kun innvandrerkvinner fra USA, Danmark, Sverige og Storbritannia som har en andel større enn 25 prosent – alle andre grupper av innvandrerkvinner er underrepresentert blant de med høyest inntekt.

Også blant innvandrerkvinner 40-59 år finner vi at mange som er i laveste inntektskvartil har kortere botid, sammenlignet med kvinner høyere opp i inntektsfordelingen. Gjennomsnittlig botid er 15 år i laveste inntektsklasse og 20 år blant de med høyest inntekt. Botidens betydning viser seg også i andelen tidliginnvandrede kvinner og øvrige innvandrerkvinner i laveste inntektskvartil – henholdsvis 38 og 51 prosent, mens andelene er henholdsvis 18 og 11 prosent i høyeste inntektskvartil.

Mange aleneboende og enslige forsørgere med lavest inntekt

I likhet med yngre innvandrerkvinner, er det også blant innvandrerkvinner 40-59 år langt flere aleneboende (18 prosent) og enslige forsørgere (18 prosent) blant de med lavest inntekt. Til sammenligning bor 6 prosent alene blant dem med høyest inntekt, og kun 2 prosent er enslige forsørgere med mindreårige barn. Til tross for dette er husholdningene i gjennomsnitt større hos innvandrerkvinner med lavest inntekt på grunn av flere mindreårige barn i mange husholdninger. Dette vises også ved at barnetrygd og kontantstøtte har en større inntektsmessig betydning for disse husholdningene, sammenlignet med husholdningene til innvandrerkvinner i høyeste inntektskvartil.

Blant innvandrerkvinner 40-59 år i nederste inntektskvartil er yrkestilknytningen lavere enn blant jevnaldrende innvandrerkvinner lenger opp i inntektsfordelingen, og ulike typer overføringer har større inntektsmessig betydning for husholdningen. Blant innvandrerkvinnene i laveste inntektskvartil utgjør ulike overføringer i gjennomsnitt 34 prosent av husholdningens samlede inntekter, mens slike trygder og stønader har liten inntektsmessig betydning i høyeste inntektskvartil (4 prosent). Uføretrygd utgjør alene 10 prosent av gjennomsnittlig husholdningsinntekt hos innvandrerkvinner 40-59 år i nederste inntektskvartil. Som vi tidligere har sett, mottar mange av disse kvinnene minste pensjonsnivå fra folketrygden.

Tabell 5.2 Innvandrerkvinner 40-59 år, etter kvartilfordelt inntekt etter skatt per forbruksenhet (EU-skala)¹. Landbakgrunn. 2021

	Inntekt etter skatt per forbruksenhet				N
	1. kvartil	2. kvartil	3. kvartil	4. kvartil	
Danmark	24	23	23	30	2 628
Sverige	25	23	23	28	6 337
Latvia	52	26	14	7	1 712
Polen	52	27	14	7	13 350
Romania	50	25	15	10	2 686
Litauen	52	27	15	7	5 727
Storbritannia	30	19	23	28	1 612
Russland	43	24	18	15	5 324
Tyrkia	65	20	8	6	2 664
Tyskland	31	26	22	21	4 857
Ukraina	42	25	17	16	1 816
Bosnia-Hercegovina	44	29	18	9	2 789
Serbia	43	28	17	13	1 383
Kosovo	63	23	10	4	2 058
Eritrea	80	13	5	2	2 894
Etiopia	70	20	8	3	1 457
Marokko	72	17	8	3	1 457
Somalia	91	6	2	1	3 680
Afghanistan	78	14	5	2	1 789
Sri Lanka	44	28	19	10	2 546
Filippinene	45	30	17	8	6 681
India	34	24	22	20	1 946
Irak	80	12	5	3	3 874
Iran	55	19	14	12	3 711
Kina	48	18	17	17	2 236
Pakistan	65	20	9	6	4 182
Syria	93	4	2	1	2 488
Thailand	45	28	18	9	10 459
Vietnam	51	25	14	10	4 066
USA	31	20	18	31	1 529
Brasil	45	21	17	17	1 817
Chile	47	27	17	10	1 333
Tidliginnvandrede kvinner 40-59 år	38	24	19	18	1 801
Øvrige innvandrerkvinner 40-59 år	51	23	15	11	140 457
Kvinner uten innvandrerbakgrunn 40-59 år	25	25	25	25	554 797

Kilde: Inntekts- og formuesstatistikk for husholdninger. Statistisk sentralbyrå.

¹ Kvartilgrenser for kvinner uten innvandrerbakgrunn 40-59 år.

Nederste inntektskvartil domineres av flyktningkvinner

Innvandrerkvinner 40-59 år fra Syria (93 prosent), Somalia (91 prosent), Eritrea (80 prosent), Irak (80 prosent) og Afghanistan (78 prosent) har høyest andel i nederste inntektskvartil. Nesten ingen innvandrerkvinner med bakgrunn fra disse landene er å finne i øverste inntektskvartil. Hos syriske flyktningkvinner kan dette i stor grad forklares med kort botid, men et gjennomgående felles trekk ved husholdningene til nesten alle disse flyktningkvinnene er en relativ svak tilknytning til arbeidsmarkedet og et høyt mottak av ulike trygder og stønader. I tillegg er husholdningene gjennomsnittlig større på grunn av flere barn, og mange av disse kvinnene, spesielt de fra Somalia, Eritrea og Afghanistan, er ofte enslige forsørgere.

Norskfødte kvinner med innvandrerforeldre plasseres seg høyere i inntektsfordelingen

Hvordan er inntektsfordelingen til norskfødte kvinner 25-39 år med innvandrerforeldre sammenlignet med jevnaldrende kvinner uten innvandrerbakgrunn? I tabell 5.3 har vi igjen benyttet de samme inntektsgrensene som i tabell 5.1 til å fordele de drøyt 380 000 kvinnene 25-39 år uten innvandrerbakgrunn i fire kvartiler etter deres ekvivalentinntekt (inntekt etter skatt per forbruks-

enhet). Vi har deretter fordelt de jevnaldrende norskfødte kvinnene i de samme inntektskvartiler etter foreldrenes landbakgrunn. Tallene viser at disse norskfødte kvinnene med innvandrerforeldre i langt større grad har en inntektsfordeling lik jevnaldrende kvinner uten innvandrerbakgrunn. Disse norskfødte kvinnene med innvandrerforeldre plasserer seg langt høyere i inntektsfordelingen sammenlignet med jevnaldrende innvandrerkvinner med samme landbakgrunn (se tabell 5.1).

Tabell 5.3 Norskfødte kvinner 25-39 år med innvandrerforeldre, etter kvartilfordelt inntekt etter skatt per forbruksenhet (EU-skala)¹. Landbakgrunn. 2021

	Inntekt etter skatt per forbruksenhet				N
	1. kvartil	2. kvartil	3. kvartil	4. kvartil	
Pakistan	35	25	20	21	2 935
Vietnam	22	24	23	31	1 464
Tyrkia	42	27	20	11	969
Sri Lanka	17	21	27	35	674
India	17	15	24	44	562
Marokko	39	26	18	17	544
Chile	42	24	21	13	397
Iran	32	18	22	28	346
Somalia	56	22	15	8	328
Bosnia-Hercegovina	25	27	25	23	319
Kosovo	37	30	19	13	315
Tidliginnvandrede kvinner 25-39 år	36	24	20	20	5 771
Øvrige innvandrerkvinner 25-39 år	51	21	15	13	131 308
Kvinner uten innvandrerbakgrunn 25-39 år	25	25	25	25	380 686

Kilde: Innteks- og formuesstatistikk for husholdninger. Statistisk sentralbyrå.

¹ Kvartilgrenser for kvinner uten innvandrerbakgrunn 25-39 år.

Hvis vi ser på den største gruppen i tabell 5.3, norskfødte døtre med pakistanske foreldre, så er disse også overrepresentert i laveste inntektskvartil med en andel på 35 prosent. Men til sammenligning så vi i tabell 5.1 at dette gjaldt for 61 prosent av jevnaldrende pakistanske kvinner som har innvandret. I øverste inntektskvartil finner vi 21 prosent av de norskfødte pakistanske kvinnene 25-39 år, mens tilsvarende andel var 9 prosent blant pakistanske innvandrerkvinner i samme aldersgruppe. Årsaken til disse store forskjellene er først og fremst ulik tilknytning til arbeidsmarkedet, som vi har sett tidligere i dette kapitlet. Mens under fire av ti pakistanske innvandrerkvinner 25-39 år er yrkestilknyttet i 2021 (figur 5.1), gjelder dette drøyt syv av ti jevnaldrende norskfødte kvinner med pakistansk bakgrunn (figur 5.3). Men i tillegg har husholdningene til norskfødte kvinner med pakistansk bakgrunn flere andre yrkestilknyttede medlemmer sammenlignet med husholdningene til pakistanske kvinner som har innvandret. Dette til tross for at de har gjennomsnittlig mindre husholdninger, mye på grunn av færre barn. SSBs innteksstatistikk for husholdninger 2021 viser at norskfødte kvinner 25-39 år med pakistansk herkomst i gjennomsnitt har 1,16 mindreårige barn i husholdningen. Hos jevnaldrende pakistanske innvandrerkvinner er tilsvarende antall 1,80 barn i gjennomsnitt.

Fullført høyere utdanning viktig årsak til høyere inntekt

En viktig årsak til at norskfødte kvinner med pakistansk bakgrunn gjør det bedre inntektsmessig enn pakistanske kvinner som har innvandret, er utdanningsnivå. Hos norskfødte kvinner med pakistanske foreldre har 57 prosent fullført en utdanning på høyskole- eller universitetsnivå, sammenlignet med 49 prosent blant jevnaldrende innvandrerkvinner fra Pakistan som har tidliginnvandret. Blant øvrige innvandrerkvinner fra Pakistan, med oppgitt fullført utdanning, er tilsvarende andel 35 prosent. At utdanning har en stor betydning, vises ved at blant norskfødte kvinner 25-39 år med pakistanske foreldre har 87 prosent i høyeste inntektskvartil fullført en utdanning på høyskole eller universitet. I laveste inntektskvartil er tilsvarende andel 37 prosent.

Vi har tidligere sett for innvandrerkvinner, at hvilken type husholdning man tilhører har betydning for plassering i inntektsfordelingen. Dette gjelder også for norskfødte kvinner med innvandrerforeldre. Blant norskfødte med pakistansk bakgrunn i laveste inntektsklasse i tabell 5.3, er 13 prosent aleneboende og 14 prosent er enslige forsørgere av mindreårige barn. Blant norsk-pakistanske kvinner som plasserer seg i høyeste inntektskvartil er 6 prosent aleneboende og kun 2 prosent er enslige forsørgere. 2 av 3 norsk-pakistanske kvinner i høyeste inntektskvartil tilhører en parhusholdning, og hvor som oftest begge voksne er yrkestilknyttet.

Blant norskfødte kvinner 25-39 år i tabell 5.3 har hver tredje kvinne pakistanske foreldre, og er den klart største gruppen med 2 935 personer. I den nest største gruppen finner vi norskfødte kvinner med foreldre fra Vietnam med 1 464 personer. Disse norsk-vietnamesiske kvinnene plasserer seg generelt høyere i inntektsfordelingen sammenlignet med norsk-pakistanske kvinner – 31 prosent har en inntekt etter skatt per forbruksenhet som plasserer dem blant firedelen med høyest inntekt i tabell 5.3. Andelen i laveste inntektskvartil er 22 prosent. Til sammenligning var andelen henholdsvis 43 og 15 prosent i laveste og høyeste inntektskvartil blant vietnamesiske innvandrerkvinner 25-39 år. Som vi så tidligere i dette kapitlet (figur 5.3) har norskfødte kvinner med vietnamesisk bakgrunn en høy yrkestilknytning – også høyere enn hos jevnaldrende kvinner uten innvandrerbakgrunn. Blant norsk-vietnamesiske kvinner i høyeste inntektskvartil finner vi også mange med høyere utdanning – 85 prosent. Igjen ser vi også at langt flere kvinner er aleneboende eller enslige forsørgere i laveste inntektsklasse, sammenlignet med lenger opp i inntektsfordelingen. Blant norsk-vietnamesiske kvinner 25-39 år i laveste inntektskvartil er 35 prosent aleneboende, mens 11 prosent er enslige forsørgere – sammenlignet med henholdsvis 11 og 2 prosent i høyeste inntektsklasse i tabell 5.3.

Hvis vi studerer andre, antallsmessig mindre, grupper av norskfødte kvinner med innvandrerbakgrunn i tabell 5.3, finner vi også der en klar sammenheng mellom kvinnenes tilknytning til arbeidsmarkedet og hvor de plasserer seg i inntektskvartil. Tidligere har vi sett at norskfødte kvinner med foreldre fra Bosnia-Hercegovina, India og Sri Lanka har en sterkere yrkestilknytning enn jevnaldrende kvinner uten innvandrerbakgrunn. Norskfødte kvinner med bosnisk bakgrunn har en inntektsfordeling på linje med jevnaldrende kvinner uten innvandrerbakgrunn. Men norskfødte kvinner med foreldre fra India og Sri Lanka skiller seg ut ved at svært mange har en høy inntekt etter skatt per forbruksenhet – henholdsvis 44 og 35 prosent ligger i høyeste inntektskvartil. Lang utdanning er svært vanlig blant disse to gruppene av norskfødte kvinner – i begge grupper har 8 av 10 kvinner fullført en utdanning på høgskole- eller universitetsnivå. Blant norsk-indiske kvinner 25-39 år i tabell 5.3, har 46 prosent fullført *høyere* høgskole- og universitetsutdannelse (det vil si mer enn fire års varighet).

Mange norskfødte kvinner med foreldre fra Somalia, Tyrkia og Chile har relativt lav inntekt

Norskfødte kvinner 25-39 år med innvandrerforeldre fra Somalia, Tyrkia og Chile plasserer seg relativt lavt i inntektsfordelingen, som vist i tabell 5.3. Godt over halvparten av de norsk-somaliske kvinnene (56 prosent) er i laveste inntektskvartil i 2021. For norskfødte kvinner med bakgrunn fra Tyrkia og Chile gjelder dette 42 prosent. Norskfødte kvinner med foreldre fra Marokko og Kosovo er også overrepresenterte lavt i inntektsfordelingen, med andeler på henholdsvis 39 og 37 prosent. Men hvis vi sammenligner med jevnaldrende kvinner som har innvandret fra de samme landene (tabell 5.1), ser vi at også disse norskfødte kvinnene gjør det inntektsmessig klart bedre.

I figur 5.3 så vi at norskfødte kvinner med bakgrunn fra Somalia, Tyrkia, Chile, Marokko og Kosovo hadde en relativt svak yrkestilknytning, sammenlignet med andre grupper av norskfødte kvinner med innvandrerforeldre. Blant kvinner med foreldre fra Somalia og Tyrkia var eksempelvis litt over 60 prosent yrkestilknyttet, og en relativt stor andel stod helt utenfor arbeidsmarkedet (uten registrert yrkesinntekt). Husholdningstilhørighet har også her en klar betydning. Mange av kvinnene i laveste inntektskvartil er enten aleneboende eller enslige forsørgere, mens i høyeste inntektskvartil bor langt flere kvinner i parhusholdninger med eller uten barn. Blant for eksempel norsk-somaliske

kvinner 25-39 år i laveste inntektsklasse, er 30 prosent aleneboende og 28 prosent enslige forsørgere.

Men tabell 5.3 viser også at en del norskfødte kvinner med innvandrerbakgrunn fra land som er klart overrepresenterte i nedre del av inntektsfordelingen, har en inntekt som plasserer dem i øverste inntektskvartil. Dette gjelder for 17 prosent av norskfødte kvinner med foreldre fra Marokko, og 13 prosent blant kvinner med foreldre fra Kosovo eller Chile. Blant norskfødte kvinner 25-39 år med bakgrunn fra Tyrkia og Somalia er tilsvarende andeler henholdsvis 11 og 8 prosent. Blant disse norskfødte kvinnene i øverste inntektskvartil har mange fullført høyere utdanning, de har en sterk yrkestilknytning og mange bor i parhushold med andre yrkestilknyttede.

5.9. Vedvarende lavinntekt

Vi har så langt sett på inntektsforholdene til innvandrerkvinner og norskfødte kvinner med innvandrerforeldre ved hjelp av inntektsdata for året 2021. Tabellene 5.1-5.3 viser at relativt mange av disse kvinnene er til dels sterkt overrepresentert blant de med lavest inntekt når vi sammenligner med hele den kvinnelige befolkningen uten innvandrerbakgrunn i samme alder. Men disse inntektstallene gir et tverrsnittsbilde for kun ett inntektsår, og benytter ikke det generelle inntektsnivået i samfunnet som referanse.

En annen mye benyttet metode for å belyse økonomiske levekår er å se på forekomsten av lavinntekt – hvor mange personer som tilhører en husholdning som har en inntekt betydelig lavere enn det som er den typiske inntekten i samfunnet. Selv om det er vanskelig å ha en bestemt oppfatning om hva som menes med «betydelig lavere», eller hva som er «den typiske inntekten» i samfunnet, er det i dag vanlig å definere en slik lavinntektsgrense ut fra en relativ avstand til medianinntekten i hele befolkningen, for eksempel det beløpet som tilsvarer 60 prosent av medianinntekten (Epland og Kirkeberg 2014). For å bedre kunne gi et bilde av om lavinntekt er en forbigående eller en mer varig situasjon, er det ofte vanlig å følge samme individ over flere år ved å benytte paneldata. Les mer om hvordan vedvarende lavinntekt beregnes i egen tekstboks.

Beregning av vedvarende lavinntekt

Grovt sett finnes det to ulike metoder å konstruere en lavinntektsgrense på. Man kan enten ta utgangspunkt i en absolutt tilnærming, eller en relativ tilnærming. Vi har valgt en relativ tilnærming, som er mest vanlig å benytte i land som har et høyt generelt inntektsnivå. I denne metoden er det vanlig å benytte det generelle inntektsnivået i landet som referanse. Man tar da ofte utgangspunkt i medianinntekten for hele befolkningen.

Medianinntekten er det inntektsbeløpet som deler en gruppe i to like store halvdel, etter at inntekten er sortert stigende (eller synkende). Det vil altså være like mange personer med en inntekt over som under medianinntekten. Personer med en inntekt under ulike avstander til medianinntekten defineres som å tilhøre lavinnteksgruppen. Lavinntektsgrensen settes ofte til 60 prosent av medianinntekten.

En vanlig måte å definere vedvarende lavinntekt på er å slå sammen husholdningsinntektene (etter skatt) gjennom en periode på flere år – for eksempel tre år – og deretter definere alle dem med en gjennomsnittlig inntekt lavere enn for eksempel 60 prosent av mediangjennomsnittet i samme periode, som en lavinntekts-husholdning. I dette kapitlet beregner vi vedvarende lavinntekt for treårs-perioden 2019-2021. For å kunne sammenligne inntekten til husholdninger med ulik størrelse og sammensetning benytter vi fortsatt inntekt etter skatt per forbruksenhet (se tidligere tekstboks). Siden mottatt studielån ikke omfattes av det inntektsbegrepet som benyttes (inntekt etter skatt), er det vanlig å utelate studenter fra lavinnteksgruppen.

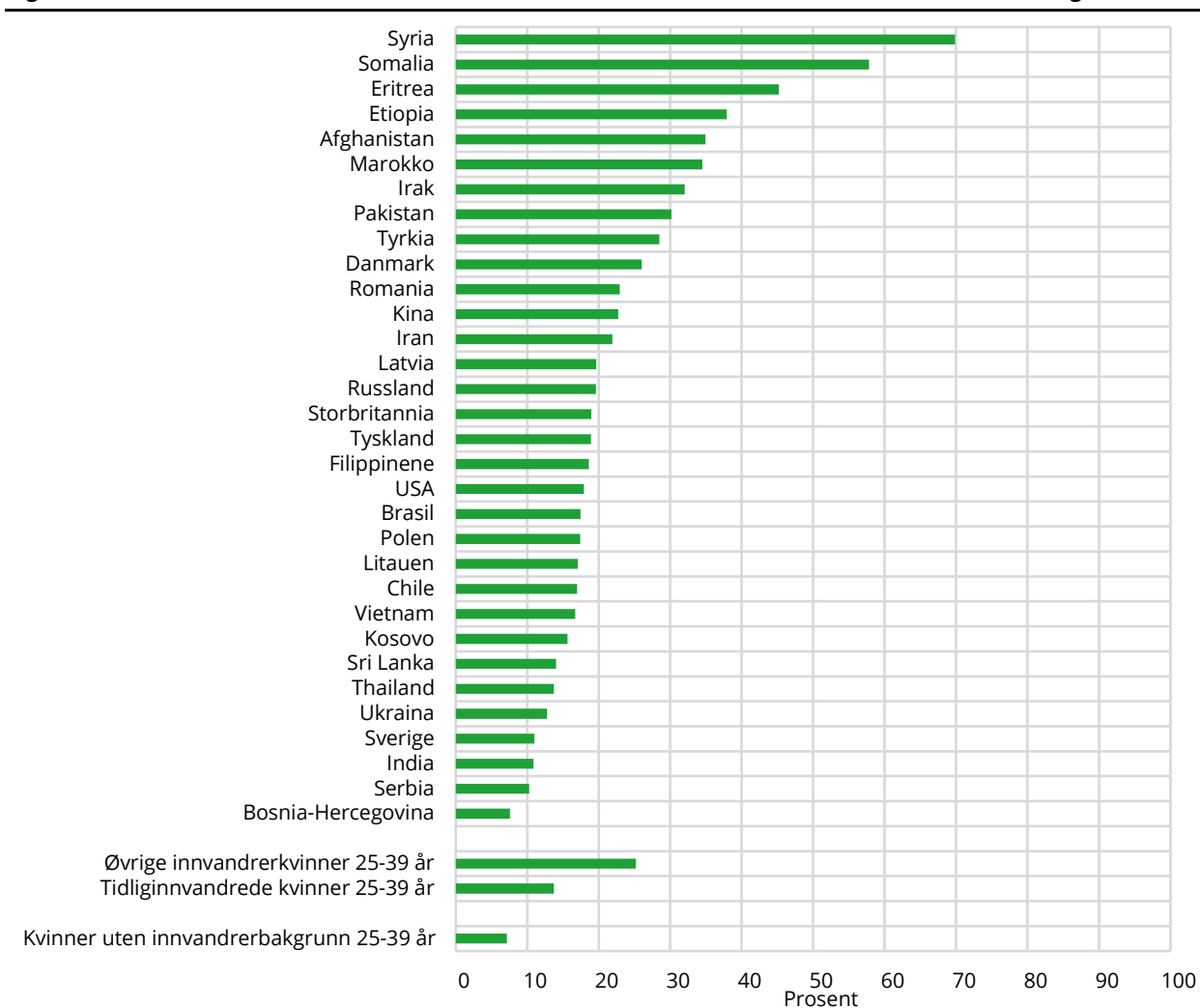
I figurene 5.8-5.10 er husholdningsinntektene gjennom treårsperioden 2019–2021 slått sammen, og deretter er alle som hadde en gjennomsnittlig inntekt lavere enn 60 prosent av mediangjennomsnittet i samme periode, definert som å ha såkalt vedvarende lavinntekt. Vi ser først på innvandrerkvinner 25-39 år i figur 5.8.

Arbeidsinntekt viktig for å unngå lavinntekt

Blant kvinner 25-39 år uten innvandrerbakgrunn har 7,1 prosent vedvarende lavinntekt i treårsperioden 2019-2021. Hos alle grupper av innvandrerkvinner i samme alder i figur 5.8, ligger lavinntektsandelene høyere enn dette, men det er store forskjeller etter landbakgrunn.

Sammenlignes figur 5.8 med figur 5.1 fremgår det tydelig at en sterk tilknytning til arbeidsmarkedet reduserer sjansen for å havne under lavinntektsgrensen. Figur 5.1 viste at innvandrerkvinner 25-39 år fra Bosnia-Hercegovina hadde den sterkeste yrkestilknytningen. De har også den klart laveste andelen med vedvarende lavinntekt med 7,6 prosent – nesten på linje med jevnaldrende kvinner uten innvandrerbakgrunn. Mange av gruppene med innvandrerkvinner med høyest yrkestilknytning ligger med de minste lavinntektsandelene. Hos eksempelvis kvinner fra Sverige og Serbia ligger lavinntektsandelen rundt 10-11 prosent. Disse innvandrerkvinnene hadde blant de største andelen yrkestilknyttede i figur 5.1, etter bosniske kvinner. Men sammenhengen mellom yrkestilknytning og lavinntekt er ikke helt entydig. Blant for eksempel indiske innvandrerkvinner 25-39 år viser figur 5.1 en tilknytning til arbeidsmarkedet som er langt svakere enn hos svenske og serbiske kvinner i samme alder, men lavinntektsandelen ligger allikevel på samme nivå – rundt 11 prosent. Figur 5.4 viser også at blant indiske innvandrerkvinner 25-39 år var en relativt høy andel uten registrert yrkesinntekt. Men som tidligere nevnt måles økonomiske levekår ut fra samlet husholdningsinntekt etter skatt, og hvor personer som selv tjener lite eller ingenting kan nyte godt av å bo sammen med husholdningsmedlemmer som tjener mer.

Figur 5.8 Innvandrerkvinner 25-39 år¹. Andel med vedvarende lavinntekt. EU-60. 2019-2021. Landbakgrunn

Kilde: Inntekts- og formuesstatistikk for husholdninger. Statistisk sentralbyrå.

¹ Alder ved utgangen av treårsperioden - per 1. januar 2022. Aleneboende studenter med lån fra Statens Lånekasse for Utdanning er utelatt, men lavinntektsandelene for enkelte land kan være påvirket av studenter med studieopphold i Norge og med studiestøtte fra hjemlandet.

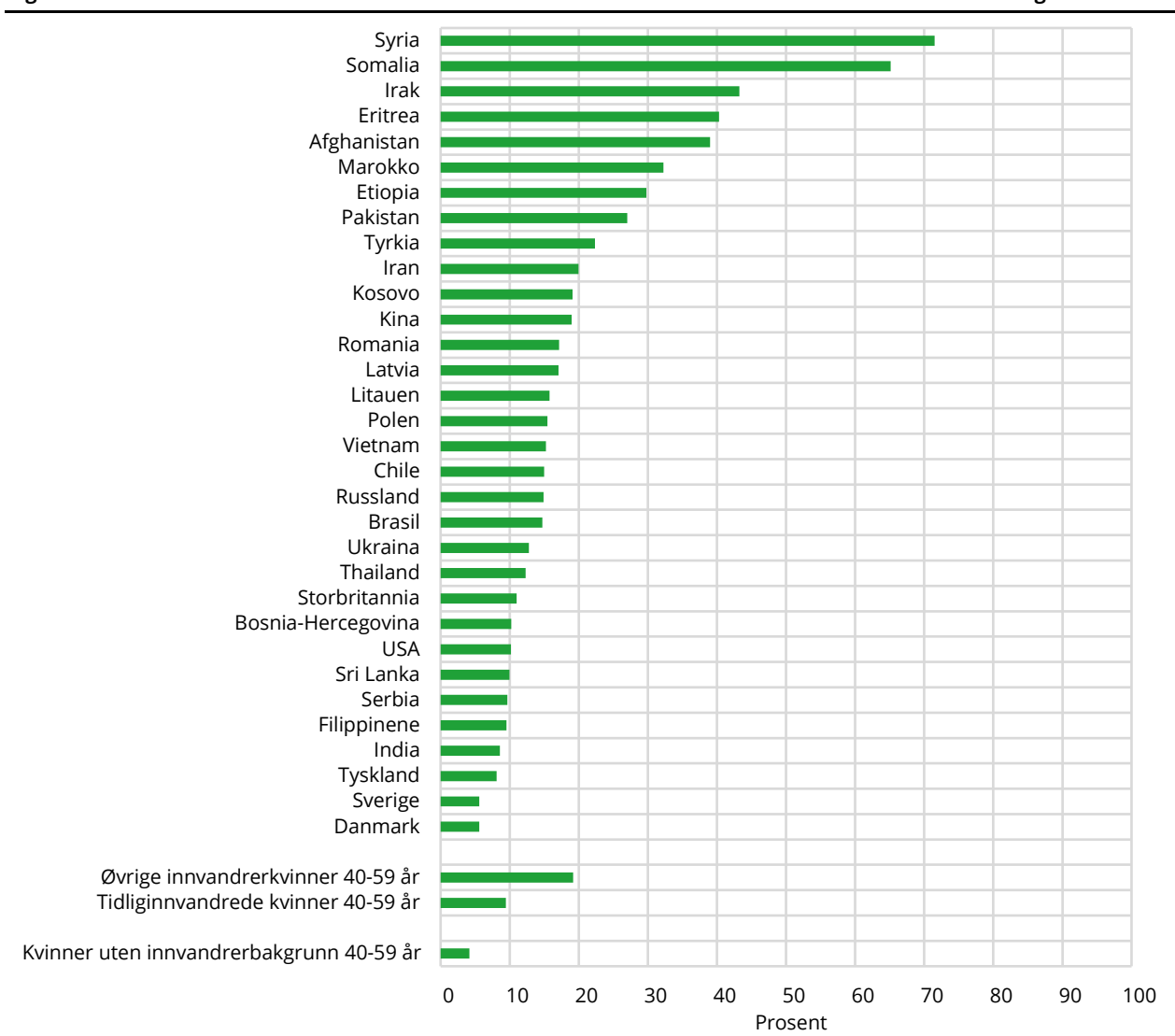
Figur 5.8 viser at forekomsten av lavinntekt er relativt høy selv blant kvinner som har innvandret på grunn av arbeid eller som er blitt familiegjennforent/-etablert med en arbeidsinnvandrers. I de to antallsmessig største gruppene, 14 200 polske kvinner og 7 400 litauiske kvinner, ligger andelen med vedvarende lavinntekt på rundt 17 prosent.

Hos innvandrerkvinner 25-39 år med bakgrunn fra Syria, Somalia, Eritrea, Etiopia, Afghanistan, Marokko, Irak og Pakistan, finner vi at svært mange ligger under lavinntektsgrensen – andeler over 30 prosent. Som vi tidligere har sett har kvinner fra disse landene en relativt svak tilknytning til arbeidsmarkedet og mange står uten yrkesinntekt. Tabell 5.1 viste også at mange av disse kvinnene plasserer seg lavt i inntektsfordelingen når det tas hensyn til hele husholdningens inntekt.

Høye lavinntektsandeler blant flyktningkvinner 25-39 år

Syriske og somaliske flyktningkvinner skiller seg spesielt ut med lavinntektsandeler på henholdsvis 70 og 58 prosent, men også flyktningkvinner fra Eritrea, Etiopia og Afghanistan ligger med høye lavinntektsandeler – fra 45 til 35 prosent. Blant innvandrerkvinner 25-39 år fra Pakistan og Marokko er lavinntektsandelen henholdsvis 30 og 34 prosent. Disse tallene for vedvarende lavinntekt målt over en treårsperiode, underbygger med andre ord at disse gruppene av innvandrerkvinner ligger lavt i den generelle inntektsfordelingen.

Figur 5.9 Innvandrerkvinner 40-59 år¹. Andel med vedvarende lavinntekt. EU-60. 2019-2021. Landbakgrunn

Kilde: Inntekts- og formuesstatistikk for husholdninger. Statistisk sentralbyrå.

¹ Alder ved utgangen av treårsperioden - per 1. januar 2022. Aleneboende studenter med lån fra Statens Lånekasse for Utdanning er utelatt.

Mye av det samme mønsteret for lavinntekt blant innvandrerkvinner 40-59 år

I figur 5.9 måler vi vedvarende lavinntekt 2019-2021 for innvandrerkvinner i alderen 40-59 år. Igjen ser vi at lavinntektsandelene er større hos samtlige grupper av innvandrerkvinner sammenlignet med jevnaldrende kvinner uten innvandrerbakgrunn. Minst andel med lavinntekt finner vi blant kvinner 40-59 år fra Danmark og Sverige med 5,6 prosent. Deretter følger innvandrerkvinner fra Tyskland, India, Filippinene og Serbia hvor 8-10 prosent har vedvarende lavinntekt. Vi har tidligere sett at det er en sterk yrkestilknytning blant mange av disse innvandrerkvinnene. Tilsvarende lavinntektsandel er 4,2 prosent blant kvinner 40-59 år uten innvandrerbakgrunn.

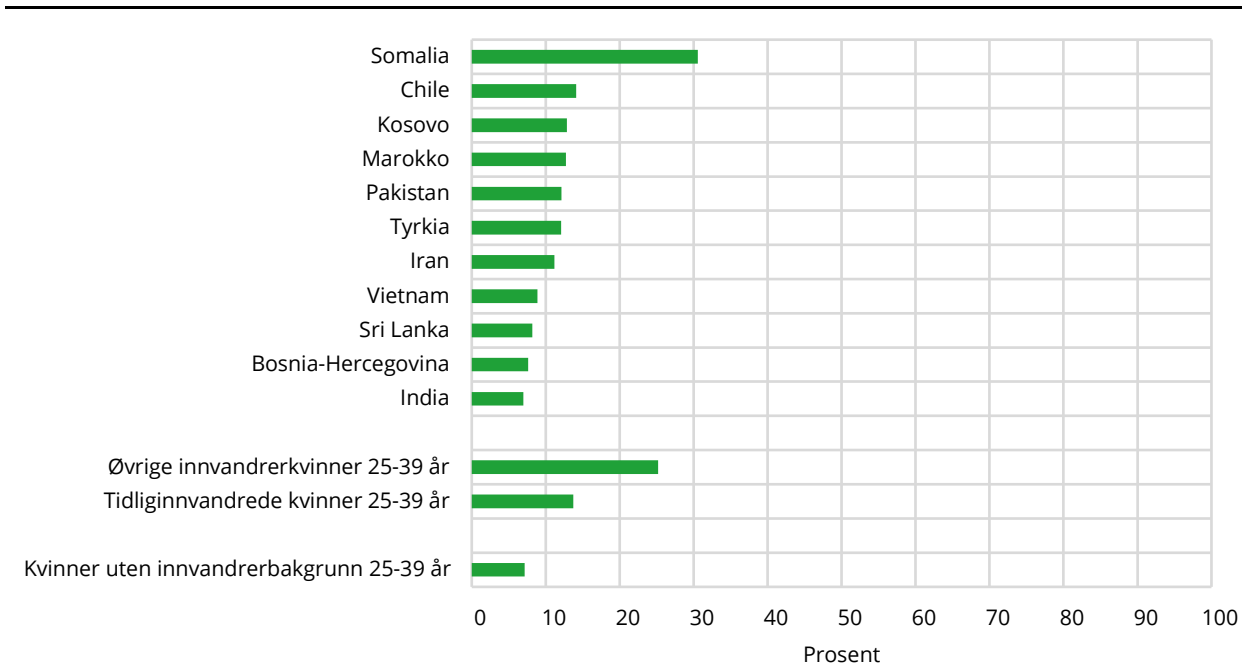
Figur 5.9 viser at kvinner som har innvandret på grunn av flukt, eller som senere har familieinnvandret til en flyktning, er sterkt overrepresentert i lavinnteksgruppen. Vi finner samme landbakgrunn hos innvandrerkvinner 40-59 år med store lavinntektsandeler som hos yngre innvandrerkvinner med høy forekomst av lavinntekt i figur 5.8. I likhet med yngre innvandrerkvinner, ser vi at kvinner fra Syria og Somalia skiller seg ut med svært store lavinntektsandeler – henholdsvis 72 og 65 prosent. Blant flyktningkvinner fra Irak, Eritrea og Afghanistan er også forekomsten av lavinntekt høy – rundt fire av ti kvinner tilhører lavinnteksgruppen.

Men vi ser også at en del kvinner som har innvandret på grunn av arbeid eller har familieinnvandret til en arbeidsinnvandrer, er til dels sterkt overrepresentert i lavinnteksgruppen. Blant innvandrerkvinner 40-59 år fra Marokko, Pakistan og Tyrkia har henholdsvis 32, 27 og 22 prosent vedvarende lavinntekt. Som vi tidligere har sett står en relativt høy andel av disse kvinnene uten registrert yrkesinntekt, og mange mottar uføretrygd fra folketrygden.

Mindre forekomst av vedvarende lavinntekt blant norskfødte kvinner med innvandrerbakgrunn

I figur 5.10 ser vi på andelen med vedvarende lavinntekt for norskfødte kvinner i alderen 25-39 år. Som vi tidligere har sett i dette kapitlet har disse norskfødte kvinnene en langt høyere yrkestilknytning enn kvinner som har innvandret. Når vi tok hensyn til hele husholdningens inntekt, så vi også at disse norskfødte kvinnene plasserer seg langt høyere i inntektsfordelingen sammenlignet med for eksempel jevnaldrende innvandrerkvinner med samme landbakgrunn. Dette viser seg også når vi måler inntekten over tre år istedenfor bare ett år. Forekomsten av vedvarende lavinntekt er langt mindre blant norskfødte kvinner av innvandrerforeldre sammenlignet med kvinner som har innvandret.

Figur 5.10 Norskfødte kvinner 25-39 år¹ med innvandrerforeldre. Andel med vedvarende lavinntekt. EU-60.2019-2021. Landbakgrunn

Kilde: Inntekts- og formuesstatistikk for husholdninger. Statistisk sentralbyrå.

¹ Alder ved utgangen av treårsperioden - per 1. januar 2022. Aleneboende studenter med lån fra Statens Lånekasse for Utdanning er utelatt.

Blant de norskfødte kvinnene med innvandrerforeldre i figur 5.10, kommer kvinner med indisk herkomst best ut med en lavinntektsandel på 7 prosent. Dette er på linje med jevnaldrende kvinner uten innvandrerbakgrunn (7,1 prosent). Blant jevnaldrende indiske kvinner som har innvandret, er til sammenligning forekomsten av lavinntekt høyere (nesten 11 prosent).

Norskfødte kvinner 25-39 år med bosniske foreldre har derimot samme lavinntektsandel som jevnaldrende innvandrerkvinner fra Bosnia-Hercegovina – 7,6 prosent. Dette henger sammen med den lange botiden til bosniske innvandrerkvinner hvor mange har vært gjennom det samme utdanningsløpet som norskfødte kvinner med samme landbakgrunn. Betydningen av innvandringsalder og botid fremgår tydelig når vi måler forekomsten av lavinntekt. Blant tidliginnvandrede kvinner 25-39 år har drøyt 13 prosent lavinntekt, mens denne lavinntektsandelen er nesten dobbelt så høy blant øvrige innvandrerkvinner i samme aldersgruppe.

Hos norskfødte kvinner med innvandrerforeldre fra Sri Lanka og Vietnam, ligger lavinntektsandelen under 10 prosent, men her er forekomsten av lavinntekt en del høyere blant jevnaldrende innvandrerkvinner med samme landbakgrunn (se figur 5.8).

Norskfødte kvinner 25-39 år med somaliske foreldre skiller seg ut i figur 5.10 med en lavinntektsandel på drøyt 30 prosent. Som vi tidligere har sett har norskfødte kvinner med somalisk bakgrunn den dårligste tilknytningen til arbeidsmarkedet blant de gruppene av norskfødte som vi studerer, og de plasserer seg også lavt i inntektsfordelingen når vi trekker inn husholdningens inntekt. Lavinntektsandelen ligger allikevel langt lavere enn hos jevnaldrende kvinner som har innvandret fra Somalia. Hos disse kvinnene er lavinntektsandelen nesten dobbelt så høy (58 prosent).

5.10. Lavinntekt fra en generasjon til neste?¹²

Vi har sett at forekomsten av lavinntekt er langt mindre blant norskfødte kvinner med innvandrerforeldre sammenlignet med kvinner som har innvandret til landet. Men vi ser også at for de fleste grupper norskfødte kvinner med innvandrerforeldre, er lavinntekt allikevel mer utbredt enn blant jevnaldrende norskfødte kvinner uten innvandrerbakgrunn.

Statistisk sentralbyrås inntektsstatistikk for husholdninger har gjennom flere år vist at barn med innvandrerbakgrunn¹³ er sterkt overrepresentert i lavinntektsgruppen. Statistikken for vedvarende lavinntekt 2019-2021, viser at seks av ti barn i lavinntektsgruppen enten har innvandret eller er norskfødte med innvandrerforeldre. Blant alle bosatte barn i Norge i denne perioden, var det litt færre enn to av ti med en slik bakgrunn (Normann & Epland, 2023).

Hvilke konsekvenser kan det ha for fremtidige økonomiske levekår å vokse opp i en familie med lavinntekt? Det har etter hvert kommet omfattende forskning som viser at dårlige økonomiske levekår i oppveksten kan ha konsekvenser for framtidige livssjanser. Flere studier viser at barn som opplever dårlige økonomiske levekår i oppveksten har større sannsynlighet for også å oppleve dette som voksne (se blant annet Lorentzen & Nielsen 2009, NOU 2009:10, Epland & Kirkeberg 2010). En viktig årsak er at disse barna i mindre grad enn andre barn greier å utvikle ferdigheter gjennom barnehage- og utdanningssystemet som igjen får konsekvenser for fremtidig tilknytning til arbeidsmarkedet, (se f.eks. Mogstad & Rege i Fløtten, 2009).

Barn som vokser opp i familier med lavinntekt vil i mindre grad kunne kjøpe de samme forbruksgodene og delta i de samme sosiale aktivitetene som sine jevnaldrende i familier med større økonomiske ressurser. For barn i økonomisk vanskeligstilte familier med innvandrerbakgrunn kan dette føre til større problemer med å bli integrert i samfunnet. Forskning viser også at en oppvekst i lavinntekt har sammenheng med negative helseutfall, og det er påvist at unges mentale helse påvirkes negativt av å tilhøre en lavinntektsfamilie (Fløtten & Nielsen, 2020). Annen nyere forskning viser også at barn som opplevde lavinntekt i ungdomstiden i gjennomsnitt oppnår lavere utdanningsnivå og svakere arbeidsmarkedstilknytning som voksne (Ekren & Grendal, 2021).

Vi skal avslutningsvis i dette kapitlet se litt på i hvilken grad vedvarende lavinntekt overføres fra innvandrerkvinner og til deres norskfødte døtre sammenlignet med mødre og døtre uten innvandrerbakgrunn.

SSB har målt lavinntekt blant barnefamilier helt tilbake til midten av 1990-tallet. En heldekkende registerstatistikk for alle landets husholdninger ble først tilgjengelig i 2004. Før den tid ble opplysninger om familien til barnet benyttet. Ved hjelp av registeropplysninger kan man måle vedvarende lavinntekt hos barn i følgende familietyper: *ektepar med barn, samboerpar med felles barn og enslige forsørgere med barn*. Flerfamiliehusholdninger inngår med andre ord ikke i dette datagrunnlaget som dekker årene 1996-2004 og omfatter barn 0-17 år.

Vi tar utgangspunkt i de samme 9 141 norskfødte kvinnene med innvandrerforeldre som vi har fulgt i dette kapitlet. De er som kjent i alderen 25-39 år i 2021, og har innvandrerforeldre med bakgrunn fra 11 ulike land. Når vi kobler disse kvinnene mot deres familiesituasjon i 1996, finner vi igjen 8 497 kvinner som den gang var jenter i alderen 0-14 år, og som tilhørte en av familietyperne nevnt ovenfor. For disse norskfødte jentene med innvandrerforeldre har vi opplysninger om hvor mange

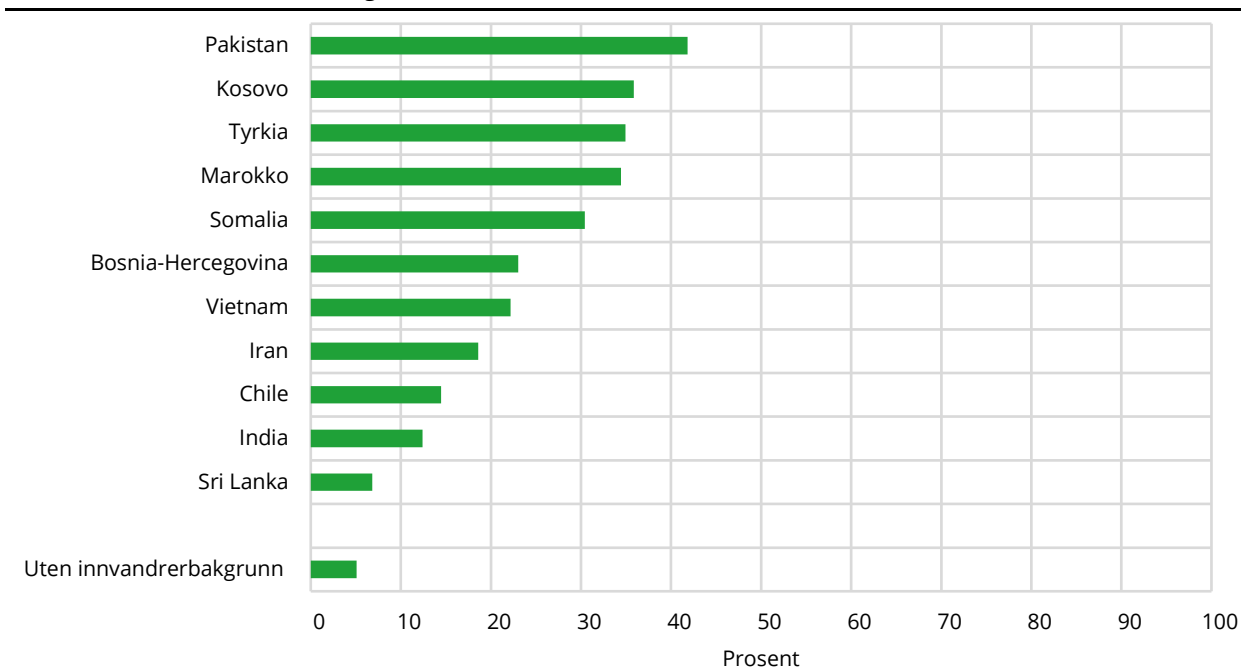
¹² En del av teksten i avsnitt 5.10 er hentet fra Kirkeberg m.fl. (2019).

¹³ Barn som har innvandret eller barn som er født her i landet av foreldre som har innvandret.

som tilhørte en familie med vedvarende lavinntekt i treårsperioden 1996-1998¹⁴. I slutten av denne treårsperioden vil disse jentene være i alderen 2-16 år.

Figur 5.11 gir en oversikt over lavinntektsandelene blant disse norskfødte jentene etter deres innvandrerforeldres landbakgrunn.

Figur 5.11 Norskfødte jenter 2-16 år¹ med innvandrerforeldre. Andel med vedvarende lavinntekt. EU-60. 1996-1998. Foreldrenes landbakgrunn. Prosent

Kilde: Inntekts- og formuesstatistikk for husholdninger. Statistisk sentralbyrå.

¹ Alder 2-16 år ved utgangen av treårsperioden 1996-1998, og alder 25-39 år i 2021 (aleneboende studenter utelatt).

Mange norskfødte barn med innvandrerbakgrunn vokser opp i lavinntektsfamilier

Figur 5.11 viser at blant jenter uten innvandrerbakgrunn, bodde 5 prosent i en lavinntektsfamilie i perioden 1996-1998. Som vi ser er andelen som vokser opp med vedvarende lavinntekt høyere blant alle grupper av jevnaldrende norskfødte jenter med innvandrerforeldre.

Høyest lavinntektsandel finner vi blant norskfødte jenter med pakistanske foreldre. Nesten 42 prosent av disse jentene tilhørte en lavinntektsfamilie i årene 1996-1998. Deretter følger norskfødte jenter med innvandrerforeldre fra Kosovo (36 prosent), Tyrkia, (35 prosent), Marokko (35 prosent) og Somalia (30 prosent). Disse lavinntektsandelene stemmer godt overens med tidligere analyser av norskfødte barn med innvandrerbakgrunn i lavinntektsfamilier (Kirkeberg m.fl. 2019). Hvis vi studerer figurene 5.11 og 5.10 (når disse jentene har nådd alderen 25-39 år), finner vi mange av de samme landene når det gjelder høyest forekomst av vedvarende lavinntekt. Selv om populasjonene i de to figurene ikke er helt sammenlignbare (jfr. fotnote 9), ser vi at for flere grupper er lavinntektsandelen langt lavere i voksen alder enn den var for disse kvinnene som barn.

Figur 5.11 viser at relativt få norskfødte jenter med foreldre fra Sri Lanka og India opplevde å vokse opp med lavinntekt – henholdsvis 7 og 12 prosent bodde i en lavinntektsfamilie som barn i årene 1996-1998. Vi har tidligere sett at lavinntektsandelene fortsatt er relativt lave når disse jentene har nådd voksen alder.

¹⁴ Det er flere årsaker til at ikke alle disse kvinnene kobler mot situasjonen i 1996. Barn som tilhørte en annen familietype enn ektepar med barn, samboerpar med felles barn og enslige forsørgere med barn, er ikke omfattet. For å måle vedvarende lavinntekt 1996-1998 er det også et krav om at man er bosatt i Norge i alle disse tre årene.

Figur 5.10 viste at norskfødte kvinner 25-39 år med bosnisk herkomst hadde en lav forekomst av vedvarende lavinntekt i 2021 – under 8 prosent. Lavinntektsandelen var tre ganger høyere i 1998 når disse jentene var i aldersgruppen 2-16 år. En mulig forklaring til at relativt mange jenter med bosniske foreldre bodde i en lavinntektsfamilie i årene 1996-1998, er den korte botiden disse flyktningfamiliene hadde på det tidspunktet¹⁵. Også blant norskfødte kvinner med vietnamesisk bakgrunn ser vi en nesten tilsvarende reduksjon i lavinntekt fra barn til voksen (fra 22 til 9 prosent).

Overføres lavinntekt fra foreldre til deres barn?

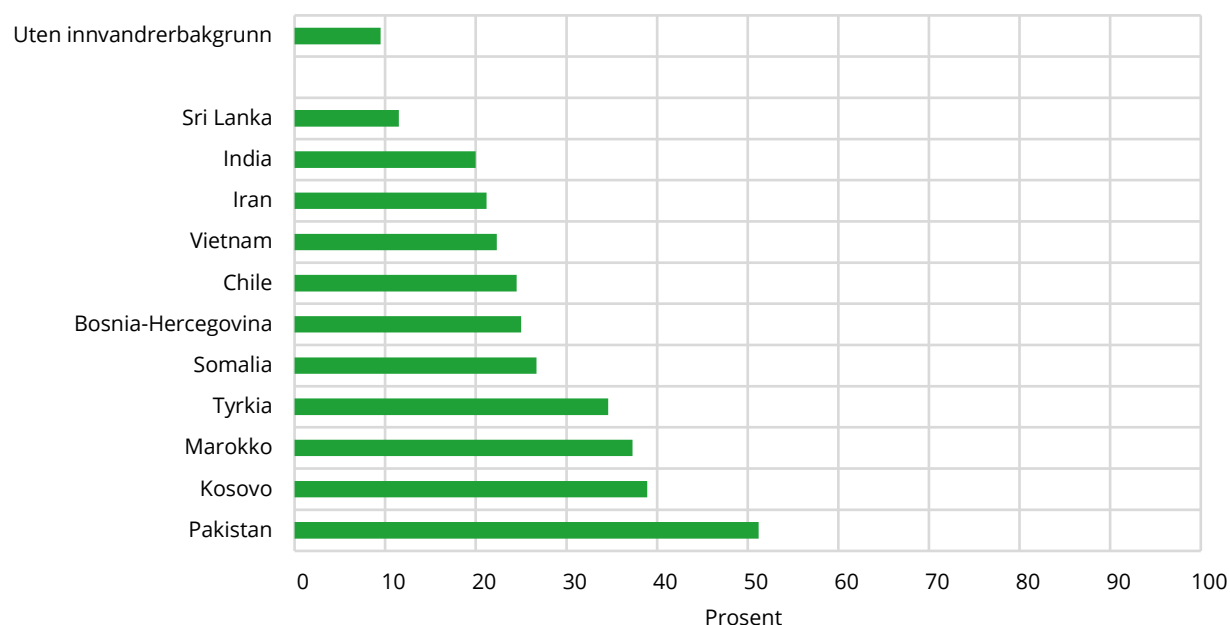
I hvilken grad har vedvarende lavinntekt blitt overført fra innvandrerforeldre til deres norskfødte døtre? Figur 5.12 forsøker å illustrere dette ved å vise norskfødte kvinner 25-39 år med innvandrerforeldre som hadde vedvarende lavinntekt i 2021, og om de tilhørte en lavinntektsfamilie som barn (alder 2-16 år) i 1998.

Som vi ser er det store forskjeller etter landbakgrunn hvorvidt lavinntekt hos foreldrene «går i arv» til deres døtre som voksne i egen husholdning. Blant for eksempel norskfødte med innvandrerforeldre fra Sri Lanka, var det 12 prosent av de med lavinntekt som voksne i 2019-2021 som også tilhørte en lavinntektsfamilie som barn i 1996-1998. Blant kvinner med indisk og iransk herkomst var tilsvarende andel rundt 20 prosent.

I motsatt ende finner vi norskfødte med bakgrunn fra Pakistan hvor mer enn halvparten av de som i voksen alder tilhørte lavinntektsgruppen, også hadde tilhørt en familie med lavinntekt som barn. Også blant norskfødte kvinner 25-39 år med innvandrerforeldre fra Kosovo, Marokko og Tyrkia, er det en høy andel blant de med lavinntekt som også opplevde å bo i en lavinntektsfamilie som barn (35-39 prosent).

Blant jevnaldrende kvinner uten innvandrerbakgrunn, og som tilhørte lavinntektsgruppen i 2019-2021, var det til sammenligning langt færre som tilhørte en lavinntektsfamilie som barn i treårsperioden 1996-1998 – litt under 10 prosent.

Figur 5.12 Norskfødte kvinner 25-39 år¹ med innvandrerforeldre som har vedvarende lavinntekt (2019-2021). Andelen av disse som også tilhørte en lavinntektsfamilie som barn (1996-1998). Foreldrenes landbakgrunn. Prosent

Kilde: Inntekts- og formuesstatistikk for husholdninger. Statistisk sentralbyrå.

¹⁵ De fleste bosniske flyktninger kom til Norge i 1993.

¹ Aleneboende studenter utelatt.

Det er viktig å understreke at figur 5.12 bare gir et rent deskriptivt bilde av overføring av lavinntekt fra innvandrerforeldre og til deres norskfødte døtre. For å gi et mer utfyllende svar på om slik økonomisk ulempe overføres mellom generasjonene, kreves en analyse hvor blant annet tidsperioden for måling av vedvarende lavinntekt som barn og voksen forlenges mer enn tre år. I tillegg bør man kontrollere nærmere for ulike faktorer som for eksempel botid, utdanningsnivå og arbeidsmarkedstilknytning. Men selv uten at man kontrollerer for dette, så tyder tallene i figur 5.12 på at lavinntekt i større grad overføres fra innvandrerforeldre og til deres norskfødte døtre, enn det som er tilfellet for jevnaldrende kvinner og deres foreldre uten innvandrerbakgrunn. Men det er, som så ofte ellers, store forskjeller etter landbakgrunn. I for eksempel pakistanske innvandrerfamilier hvor en høy andel barn vokste opp med lavinntekt på slutten av 1990-tallet, har døtrene en klart større risiko for å tilhøre lavinntektsgruppen som voksen sammenlignet med grupper hvor lavinntekt var mindre utbredt, som for eksempel i innvandrerfamilier fra Sri Lanka og India.

5.11. Oppsummering inntekt

Økonomisk selvforsørging gjennom deltakelse i arbeidsmarkedet er en viktig målsetting i integreringspolitikken. I dette kapitlet måler vi tilknytning til arbeidslivet ved å se på registrert yrkesinntekt gjennom hele året (2021). Kvinner med en samlet yrkesinntekt høyere enn to ganger folketrygdens grunnbeløp blir i denne sammenhengen regnet som yrkestilknyttet. Andelen yrkestilknyttede varierer mye etter landbakgrunn, men et hovedtrekk er at de fleste grupper av innvandrerkvinner har en svakere yrkestilknytning enn jevnaldrende kvinner uten innvandrerbakgrunn. Dette gjelder for begge aldersgrupper vi studerer – 25-39 år og 40-59 år.

En viktig forklaringsfaktor til den store variasjonen i yrkestilknytning er innvandringsgrunn. Flere av disse innvandrerkvinnene har kommet som arbeidsinnvandrere, eller er familieinnvandet til en arbeidsinnvandrer, og har språkferdigheter og utdanning fra hjemlandet som kan benyttes direkte i det norske arbeidsmarkedet. Dette gjelder for eksempel kvinner fra de øvrige nordiske landene, Polen og Litauen. Andre grupper av innvandrerkvinner har kommet på grunn av flukt, og har ofte ikke tilsvarende kompetanse som mange arbeidsinnvandrere. Ulik botid er også en viktig forklaringsfaktor for disse gruppene. Med økt botid er muligheten for å vinne innpass på arbeidsmarkedet større ved at språkferdigheter forbedres, og man tilegner seg nødvendig kompetanse gjennom utdanningssystemet og/eller praktisk arbeidserfaring.

Det er store forskjeller i antall barn i husholdningen som også kan være med på å forklare ulik grad av yrkestilknytning – spesielt i aldersgruppen 25-39 år. De med dårligst yrkestilknytning, syriske og somaliske innvandrerkvinner, har i gjennomsnitt 2,4 og 2,0 mindreårige barn i husholdningen. Dette er langt flere barn enn hos mange andre grupper av innvandrerkvinner. Hvordan man innretter seg med pass av små barn kan også forklare noe av forskjellen i yrkestilknytning blant innvandrerkvinner 25-39 år.

Norskfødte kvinner 25-39 år med innvandrerforeldre har en sterkere tilknytning til arbeidsmarkedet enn jevnaldrende innvandrerkvinner med samme landbakgrunn. En viktig forklaring er språk og utdanning. Som norskfødte har de vært gjennom en norsk grunnskoleutdanning, og mange har tatt videregående skole og deretter universitet- og høgskoleutdanning. Hvilken betydning dette har kan også sees ved at innvandrerkvinner som innvandet før skolepliktig alder (tidliginnvandrede) har en like høy yrkestilknytning som flere grupper norskfødte kvinner med innvandrerforeldre. Færre barn i husholdningen kan være en annen årsak til høyere yrkestilknytning blant norskfødte kvinner 25-39 år, sammenlignet med jevnaldrende innvandrerkvinner med samme landbakgrunn.

Blant en del grupper innvandrerkvinner er det mange som står helt utenfor yrkeslivet uten noen registrert yrkesinntekt. Dette gjelder spesielt kvinner som har kommet på grunn av flukt, og med bakgrunn fra Syria, Somalia, Afghanistan og Irak. Norskfødte kvinner med innvandrerbakgrunn står i

mindre grad helt utenfor arbeidslivet sammenlignet med innvandrerkvinner i samme alder og med samme landbakgrunn.

I aldersgruppen 40-59 år mottok drøyt 17 prosent av kvinner uten innvandrerbakgrunn uføretrygd fra folketrygden i 2021. Blant flere grupper innvandrerkvinner i samme alder er andelen med uføretrygd større. Blant for eksempel innvandrerkvinner fra Tyrkia og Kosovo mottok hver tredje kvinne uføretrygd. Mange uføretrygdede innvandrerkvinner mottar folketrygdens minstenivå på grunn av tidligere svært lav eller manglende arbeidsinntekt.

Det økonomiske velferdsnivået bestemmes som regel ut fra de inntektene som mottas av den husholdningen vi tilhører. Personer som selv tjener lite eller ingenting kan nyte godt av å bo sammen med husholdningsmedlemmer som tjener mer. Når husholdningsinntekten til innvandrerkvinner benyttes til en rangering i inntektskvartiler, finner vi at mange innvandrerkvinner er overrepresentert nederst i inntektsfordelingen. Mange innvandrerkvinner i laveste inntektskvartil er aleneboende eller enslige forsørgere, yrkestilknytningen er lavere, og mottak av uføretrygd og ulike stønader er mer vanlig, enn lenger opp i inntektsfordelingen. Nederste inntektskvartil domineres av innvandrerkvinner med flyktningbakgrunn.

Norskfødte kvinner 25-39 år med innvandrerforeldre har i langt større grad en inntektsfordeling lik jevnaldrende kvinner uten innvandrerbakgrunn. Disse kvinnene plasserer seg langt høyere i inntektsfordelingen sammenlignet med jevnaldrende innvandrerkvinner med samme landbakgrunn.

Andelen med vedvarende lavinntekt (2019-2021) er større hos samtlige grupper av innvandrerkvinner, 25-39 år og 40-59 år, sammenlignet med jevnaldrende kvinner uten innvandrerbakgrunn. Forekomsten av vedvarende lavinntekt er langt mindre blant norskfødte kvinner av innvandrerforeldre sammenlignet med kvinner som har innvandret.

For norskfødte jenter med innvandrerforeldre har vi opplysninger om hvor mange som tilhørte en familie med vedvarende lavinntekt som barn i treårsperioden 1996-1998. Når vi sammenligner med deres inntekter i voksen alder, tyder tallene på at lavinntekt i større grad overføres fra innvandrerforeldre og til deres norskfødte døtre, enn det som er tilfellet for foreldre og døtre uten innvandrerbakgrunn.

Referanser

- Askvik, T. (2019). *Utdanning er utdanning? Underrepresenterte grupper i høyere utdanning og valg knytta til fagfelt* [Doctoral thesis, OsloMet - Storbyuniversitetet]. <https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/handle/10642/7823>
- Bakken, A., & Hyggen, C. (2018). *Trivsel og utdanningsdriv blant minoritets elever i videregående. Hvordan forstå karakterforskjeller mellom elever med ulik innvandrerbakgrunn?* [Report]. Oslo Metropolitan University - OsloMet: NOVA. <https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/handle/20.500.12199/5134>
- Bartsch, B. (2020, 12. august). *Stort kjønns gap i høyere utdanning blant unge*. Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/stort-kjonns-gap-i-hoyere-utdanning-blant-unge>
- Bjugstad, H. K. (2016, 4. mai). *Stadig flere mangler grunnskolepoeng*. Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/stadig-flere-mangler-grunnskolepoeng>
- Blom, S. & Enes, A.W. (2015). *Introduksjonsordningen – en resultatstudie*. Rapporter 2015/36. Statistisk sentralbyrå. https://ssb.brage.unit.no/ssb-xmlui/bitstream/handle/11250/3009649/RAPP2015-36_web.pdf?sequence=1
- Brandth, B. & Moxnes, K. (1996). *Familie for tiden, stabilitet og forandring*. Tano, Aschehoug, Oslo.
- Bratholmen, N. V. L., & Ekren, R. (2020, 18. september). *Hvordan går det med elever som ikke får læreplass? - Gjennomføring i videregående opplæring og tilknytning til arbeidsmarkedet*. Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/hvordan-gar-det-med-elever-som-ikke-far-laereplass>
- Bratholmen, N. V. L., Instebø, D., & Keute, A.-L. (2021). *Utdanningsløpet til unge innvandrere—Personer som innvandret før fylte 17 år, født fra 1980 til 1990, i utdanning og arbeid* (2021/03; p. 78). Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/attachment/443861?ts=17724a96810>
- Bredal, A. (1999). *Arrangerte ekteskap og tvangsekteskap i Norden*. Nordisk Ministerråd, København.
- Brunborg, H. & og Texmon, I. (2013). *Vekst og sammensetning av befolkningen ved ulike forutsetninger om innvandring*. Rapporter 23/2013. Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/attachment/116002?ts=13eefcbd4a8>
- Byberg, I. H. red. (2002). *Innvandrerkvinner i Norge. Demografi, utdanning, arbeid og inntekt*. Rapporter 2002/21. Statistisk sentralbyrå. https://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/rapp_200221/rapp_200221.pdf
- Dalgard, A. B. red. (2018). *Levekår blant norskfødte med innvandrerforeldre i Norge 2016*. Rapporter 2018/20. Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/artikler-og-publikasjoner/attachment/352917?ts=163f3c45b50>
- Dzamarija, M.T. (2013). *Innvandringsgrunn 1990-2011, hva vet vi og hvordan kan statistikken utnyttes? Rapporter 34/2103*. Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/attachment/135482?ts=140bf5cf4f8>
- Dzamarija, M.T. (2016). *Bosniere- integreringsvinnerne? Samfunnsspeilet 4/2016*. Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/bosniere-integreringsvinnerne>

- Dzamarija, M.T. (2017). Innvandrere og deres norskfødte barn – gruppenes sammensetning. *Statistiske analyser* 2017/155. Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/innvandrere-og-deres-norskfodte-barn-gruppenes-sammensetning>
- Dzamarija, M.T. red. (2022). *Eldre innvandrere i Norge, demografi, boforhold, inntekt, formue og helse*. Rapporter 2022/2. Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/artikler/eldre-innvandrere-i-norge.demografi-boforhold-inntekt-formue-og-helse>
- Egge- Hoveid, K. & Sandnes, T. (2015). *Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i et kjønns- og likestillingsperspektiv. Utdanning, arbeid og samfunnsdeltakelse*. Rapporter 2015/26. Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/attachment/231261?ts=14f975e12e8>
- Ekren, R., & Arnesen, H. S. (2022, 2.september). *Hvordan påvirker foreldres utdanning og inntekt barnas karakterer?* Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/utdanning/grunnskoler/statistikk/karakterer-ved-avsluttet-grunnskole/artikler/hvordan-pavirker-foreldres-utdanning-og-inntekt-barnas-karakterer>
- Ekren, R., & Grendal, O. N. (2021). *Barn i vedvarende lavinntekt klarer seg dårligere i utdanning og arbeid*. Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/inntekt-og-formue/artikler/barn-i-vedvarende-lavinntekt-klar-er-seg-litt-darligere-i-utdanning-og-arbeid>
- Epland, J. & Kirkeberg, M.I. (2010): *Går økonomiske levekår i arv?* *Samfunnsspeilet* 2010/3. Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/artikler-og-publikasjoner/gaar-okonomiske-levekaar-i-arv>
- Epland, J. & Kirkeberg, M.I. (2014, 18.mars): *Flere innvandrerbarnefamilier med lavinntekt*. Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/artikler-og-publikasjoner/flere-innvandrerbarnefamilier-med-lavinntekt>
- Eurostat (u.å). Hentet 20. oktober 2023 fra <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>
- Eurostudent. Eurostudent Database. Hentet 1. desember 2023 fra https://database.eurostudent.eu/drm/?eust_nr=7&e=age_s&fg=all_students&country_list=NO&Curr=NCU
- Eurostudent. Eurostudent Database. Hentet 1. desember 2023 fra https://database.eurostudent.eu/drm/?eust_nr=7&e=transition_HE_duration&fg=all_students&country_list=NO&Curr=NCU
- Fløtten, T. & Nielsen, R.A. (2020). *Barnefattigdom – en kunnskapsoppsummering. Vedlegg til Like muligheter i oppveksten. Regjeringens samarbeidsstrategi for barn og ungdom i lavinntektsfamilier (2020-2023)*. Oslo. Barne- og familiedepartementet. <https://fafo.no/zoo-publikasjoner/eksterne-rapporter/barnefattigdom-en-kunnskapsoppsummering-2>
- Hattrem, A. red. (2022). *Økonomi og levekår for lavinnteksgrupper 2022*. Rapporter 2022/45. Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/inntekt-og-formue/artikler/okonomi-og-levekar-for-lavinnteksgrupper-2022>
- Henriksen, K. (2007). *Fakta om 18 innvandrergrupper i Norge*. Rapporter 2007/29. Statistisk sentralbyrå. https://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/rapp_200729/rapp_200729.pdf
- Henriksen, K. & Østby, L. (2007). *Etterkommerne - integreringens lakmustest*. *Plan*, 39(5), 30-37. http://www.idunn.no/plan/2007/05/etterkommerne_integreringens_lakmustest
- Henriksen, K. & Kraakenes, K. (2009). *Monitor for introduksjonsordningen 2009*. Rapporter 7/2010, Statistisk sentralbyrå. http://www.ssb.no/emner/04/02/50/rapp_monitor_introduksjon/rapp_201007/

- IMDi. (2021). *Gjennomføring av videregående opplæring blant unge innvandrere*. IMDi. <https://www.imdi.no/om-integrering-i-norge/kunnskapsoversikt/gjennomforing-av-videregaende-opplaring--blant-unge-innvandrere/>
- Instebø, D. (2021, 26. februar). Helse og oppvekstfag mest populært blant innvandrere, *Artikkel*. Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/helse-og-oppvekstfag-mest-populaert-blant-innvandrere>
- Jentoft, S. (2014). *Imputation of missing data among immigrants in the Register of the Population's Level of Education (BU)*. Notater 2014/27. Statistisk sentralbyrå. https://www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/_attachment/183364?ts=146a98197c8
- Kindt, M. T. (2017). Innvandrerdriv eller middelklassedriv? *Norsk Sosiologisk Tidsskrift*, 1(1), 71–86. <https://doi.org/10.18261/issn.2535-2512-2017-01-05>
- Kirkeberg, M.I., Dzamarija, M.T., Bratholmen, N.V.L.& Strøm, F. (2019). *Norskfødte med innvandrerforeldre – hvordan går det med dem? Demografi, utdanning, arbeid og inntekt*. Rapporter 2019/21. Statistisk sentralbyrå. https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/_attachment/391638?ts=16bb80598d8
- Kunnskapsdepartementet. (2023). En videregående opplæring hvor elevene fullfører og kvalifiseres <https://www.regjeringen.no/no/tema/utdanning/grunnopplaring/innsiktsartikler/en-videregaende-opplaring-hvor-elevene-fullforer-og-kvalifiseres/id2918339/>
- Lappegård, T. (2001). Myter og fakta: fruktbarheten blant innvandrerkvinner. *Samfunnsspeilet* 2/2001, 21-27. Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/myter-og-fakta>
- Leknes, S., Løkken, S. A., Syse, A., & Tønnessen, M. (2018). *Befolkningsframskrivingene 2018. Modeller, forutsetninger og resultater*. Rapporter 2018/21. Statistisk sentralbyrå. https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/_attachment/354129?ts=1643ab45088
- Lie, B. (2004). *Ekteskapsmønster i det flerkulturelle Norge*. Rapporter 2004/1, Statistisk sentralbyrå. https://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/rapp_200401/rapp_200401.pdf
- Lorentzen, T. & Nielsen, R.A. (2009): Går fattigdom i arv? i T. *Fløtten (red.) Barnefattigdom, Gyldendal Akademisk, Oslo*.
- Lunde, H. & Lysen, J. (2020). *Tidligere deltakere i introduksjonsordningen 2005-2016*. SSB Rapport 2020/39. Statistisk sentralbyrå <https://www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/tidligere-deltakere-i-introduksjonsordningen-2013-2017>
- Lunde, H. (2022). *Tidligere deltakere i introduksjonsordningen 2005-2019*. Rapporter 2022/52. Statistisk sentralbyrå <https://www.ssb.no/utdanning/voksenopplaring/artikler/tidligere-deltakere-i-introduksjonsordningen-2005-2019>
- Mogstad, M. & Rege, M. (2009): Betydningen av tidlig læring for å motvirke at fattigdom går i arv, i T. *Fløtten (red.) Barnefattigdom, Gyldendal Akademisk, Oslo*.
- Molstad, C.S.& Steinkellner, A. (2020). *Familieinnvandring og ekteskapsmønster 1990-2018*. Rapporter 2020/5. Statistisk sentralbyrå https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/_attachment/411225?ts=16ffbc2098
- Normann, T. M. & Epland, J. (2023, 24. januar). *Færre barn med vedvarende lavinntekt i 2021*. Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/inntekt-og-formue/artikler/faerre-barn-med-vedvarende-lavinntekt-i-2021>
- NOU 2009:10 (2019). *Fordelingsutvalget*. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2009-10/id558836/>

- Nyhus, O. H., Borge, L.-E., Falch, T., Päivi, L., & Strøm, B. (2010). *Årsaker til og konsekvenser av manglende fullføring*. NTNU Samforsk, 3(10). <https://samforsk.no/publikasjoner/nr-3-10-arsaker-til-og-konsekvenser-av-manglende-fullforing-av-videregaende-opplaering>
- Olsen, B. (2014). *Flyktninger og arbeidsmarkedet 4. kvartal 2012*, Rapporter 2014/06, Statistisk sentralbyrå. <http://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/artikler-og-publikasjoner/flyktninger-og-arbeidsmarkedet-4.kvartal2012>
- Olsen, B. (2020). *Utdanning gir større ulikhet enn innvandrerbakgrunn*. Artikkel. Statistisk sentralbyrå 2020/11. <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/artikler-og-publikasjoner/utdanning-gir-storre-ulikhet-enn-innvandrerbakgrunn>
- Olsen, B. (2023). *Flyktninger i og utenfor og arbeidsmarkedet 2021*. Rapporter. Statistisk sentralbyrå 2023/10. <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/sysselsetting/artikler/flyktninger-i-og-utenfor-arbeidsmarkedet-2021>
- Ordemann, A.H. (2016): Irakere i Norge- et demografisk portrett. *Samfunnsspeilet 4/2016*. Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/irakere-i-norge-et-demografisk-portrett>
- Pettersen, S. V. & Østby, L. (2013). Innvandrere i Norge, Sverige og Danmark. Skandinavisk komparativ statistikk om integrering. *Samfunnsspeilet*, 2013/5, 76-82. <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/attachment/151651>
- Pettersen, S.V. (2013). Hvem bytter til norsk statsborgerskap?: Overgang til norsk statsborgerskap 1977-2011. *Samfunnsspeilet*, 2013/1, 7-12. <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/attachment/100636?ts=13d3523d6b0>
- Sandnes, T. & Henriksen, K. (2014). *Familieinnvandring og ekteskapsmønster 1990-2012*. Rapporter 2014/11. Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/en/befolkning/artikler-og-publikasjoner/attachment/169323?ts=149f594d848>
- Sandnes, T. red. (2017). Innvandrere i Norge 2017. *Statistiske analyser 155*. Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/attachment/332154?ts=162901a1050>
- Sletten, M. A., & Hyggen, C. (2013). *Ungdom, frafall og marginalisering*. Temanotat. Forskningsrådet. <https://www.forskningsradet.no/siteassets/publikasjoner/1254000811978.pdf>
- Statistisk sentralbyrå. (2023, 26. juni). Uføretrygdede. <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/trygd-og-stonad/statistikk/uforetrygdede>
- Statistisk sentralbyrå (2023). SSB A. *Grunnskolepoeng, etter kjønn og foreldrenes utdanningsnivå (F) 2009—2023*. Statistikkbanken (07495). SSB. Hentet 1. desember 2023, fra <https://www.ssb.no/statbank/table/07495>
- Statistisk sentralbyrå (2023). SSB B. *Gjennomføring i videregående opplæring*. SSB. Hentet 1. desember 2023, fra <https://www.ssb.no/utdanning/videregaende-utdanning/statistikk/gjennomforing-i-videregaende-opplaering>
- Steinkellner, A. (2013). *Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i grunnskolen En analyse av karakterdata og resultater fra nasjonale prøver i 2012*. Rapporter 65/2013. Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/attachment/154747?ts=14304fd4dd0>
- Steinkellner, A. & Holseter, A.M.R. (2013). *Befolkningens utdanningsnivå, etter spørreundersøkelsen om utdanning fullført i utlandet*, Rapporter 2013/24. Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/attachment/115532?ts=13f0ed11d68>

- Steinkellner, A., Krokedal, L. & Andersen, E. (2023): Innvandrere og deres barn- en mangfoldig gruppe, *Artikkel*. Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/artikler/innvandrerne-og-deres-barn--en-mangfoldig-gruppe>
- Steinkellner, A. (2023, 6. mars). *Krigen i Ukraina ga historisk innvandrervekst*. Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/statistikk/innvandrere-og-norskfodte-med-innvandrerforeldre/artikler/krig-ga-innvandringsvekst>
- Steinrem E. F. & Villund, O. (2022). Hvor mange innvandrere er overkvalifisert? *Artikkel*. Statistisk sentralbyrå 2022. <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/sysselsetting/artikler/hvor-mange-innvandrere-er-overkvalifisert>
- Utdanningsdirektoratet. (2017). Utdanningsspeilet | Tall og analyse av barnehager og grunnsopplæringen i Norge. *Utdanningsspeilet*. <http://utdanningsspeilet.udir.no/2017/>
- Vassenden, K. (1997). Innvandrere i Norge: Hvem er de, hva gjør de, og hvordan lever de? *Statistiske analyser 20*. Statistisk sentralbyrå. https://www.ssb.no/a/histstat/sa/sa_020.pdf
- Vrålstad, S. & Wiggen, K. S. red. (2017). *Levekår blant innvandrere i Norge 2016*. Rapporter 2017/13. Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/artikler-og-publikasjoner/attachment/309211>
- Wiik, K.A. (2014). *Valg av ektefelle blant norskfødte med innvandrerforeldre*. Rapporter 2014/4. Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/attachment/165169?ts=14540c34818>
- Winsløw, G. (1995). *Ahmet og Fatma skal giftes! Ægteskap og migration mellem Tyrkiet og Danmark*. Københavns Universitet, København.
- Østby, L. (2017). Arbeidsinnvandrere – fra hovedstadsfenomen til vanlig syn i hele landet. *Samfunnsspeilet 3/2017*. Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/arbeidsinnvandrere-fra-hovedstadsfenomen-til-vanlig-syn-i-hele-landet>

Vedlegg A: Tabeller utdanning

Tabell A1 Gjennomsnittlig grunnskolepoeng, etter innvandringskategori og foreldres høyeste utdanningsnivå. Andeler og antall. Elever under 17 år som oppnådde grunnskolepoeng og avsluttet grunnskole. Skoleårene 2019/2020, 2020/2021 og 2021/2022

	Uoppgitt/ingen utdanning	Grunnskoleutdanning	Videregående utdanning	Kort høyere utdanning	Lang høyere utdanning
Alle	36,1	37,0	40,6	44,6	47,7
Gutter	34,2	34,9	38,4	42,4	45,7
Jenter	38,1	39,1	43,0	47,0	49,7
Sen-innvandret	35,3	35,1	38,6	39,9	43,3
Gutter	33,5	33,3	37,0	38,3	41,7
Jenter	37,3	36,9	40,2	41,9	45,0
Tidliginnvandret	39,7	38,4	40,5	42,3	45,9
Gutter	37,3	36,4	38,1	40,0	43,9
Jenter	42,1	40,5	42,9	44,7	48,2
Norskfødt med innvandrerforeldre	39,4	38,8	41,3	43,4	46,4
Gutter	36,4	36,5	39,1	41,2	44,3
Jenter	42,6	41,2	43,7	45,6	48,7
Øvrige befolkning	37,4	36,5	40,6	44,8	47,9
Gutter	36,4	34,4	38,3	42,6	45,9
Jenter	38,8	38,6	43,0	47,2	50,0
Alle	3 309	13 710	54 547	70 789	35 966
Gutter	1 700	6 923	27 732	36 361	18 358
Jenter	1 609	6 787	26 815	34 428	17 608
Sen-innvandret	2 819	3 051	1 261	1 079	796
Gutter	1 459	1 544	639	597	417
Jenter	1 360	1 507	622	482	379
Tidliginnvandret	355	1 862	2 155	1 749	1 406
Gutter	170	923	1 075	908	741
Jenter	185	939	1 080	841	665
Norskfødt med innvandrerforeldre	81	3 240	4 593	3 206	1 583
Gutter	42	1 654	2 361	1 624	812
Jenter	39	1 586	2 232	1 582	771
Øvrige befolkning	54	5 557	46 538	64 755	32 181
Gutter	29	2 802	23 657	33 232	16 388
Jenter	25	2 755	22 881	31 523	15 793

Kilde: Utdanningsstatistikk Statistisk sentralbyrå

Tabell A2 Andel i utdanningsprogram, etter landbakgrunn. Kvinner i alderen 19-24 år, norskfødte med innvanderforeldre

	Alle	Pakistan	Sri Lanka	Vietnam	Irak	Somalia
Bachelor. økonomiske og administrative fag	12,5	15,2	7,5	12,2	13,3	10,1
Bachelor. samfunnsfag og juridiske fag	11	12,3	6,2	5,9	11,2	6,8
Andre studier	10,8	10,5	15,3	15,6	10,2	5,7
Master. Lærerutd. og utd. i pedagogikk	8,8	7,3	8,3	8,8	11,6	8,2
Lavere nivå's utd.	8,4	8,2	7,8	6,9	9,7	11,1
Bachelor. Sykepleieutd.	7,4	4,3	6,4	6,7	8,6	12,2
Bachelor. naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag (ikke ingeniør)	6,1	6,7	5,5	12,0	5,0	9,0
Bachelor. Helsefagutd. ikke sykepleier	5,8	5,9	6,5	6,5	10,0	7,3
Bachelor. helse-, sosial- og idrettsfag (ikke sykepleier og helsefag som inngår i UH-gruppe 13B Bachelor. Helsefagutd.	5,2	5,9	3,8	2,5	3,8	8,7
Bachelor. Lærerutd. og utd. i pedagogikk (ikke allmenn-/grunnskole-, førskole-, fag- og yrkesfaglærer)	4,2	5,9	2,0	1,7	3,6	6,8
Bachelor. førskole-/barnehagelærerutd.	3,9	5,0	2,0	1,0	3,3	6,0
Cand.med. -utd.	3,6	3,8	8,6	2,7	2,6	1,1
Master. teknologifag	3,5	1,4	10,4	8,2	1,7	0,8
Bachelor. humanistiske og estetiske fag (ikke fireårig)	3,1	2,4	1,3	3,4	2,9	2,4
Bachelor. ingeniørfag	2,5	1,8	3,4	4,8	1,9	1,9
Master. rettsvitenskap	2,3	2,7	3,4	0,8	0,2	1,4
Siviløkonom-/Master-utd.	0,8	0,8	1,5	0,6	0,5	0,5

Kilde: Utdanningsstatistikk Statistisk sentralbyrå

Tabell A3 Andel i utdanningsprogram, etter landbakgrunn. Kvinner i alderen 19-24 år, tidliginnvandrede

	Alle	Somalia	Polen	Irak	Russland	Afghanistan
Andre studier	11,9	5,7	11,7	9,2	12,8	16,0
Bachelor. Sykepleieutd.	11,4	10,5	13,5	10,7	11,6	8,8
Master. teknologifag	10,7	16,3	8,6	8,4	15,2	13,6
Bachelor. økonomiske og administrative fag	10,5	7,2	15,8	10,7	8,5	5,6
Siviløkonom-/Master-utdanning	9,5	5,3	8,6	9,2	9,1	12,8
Bachelor. helse-, sosial- og idrettsfag (ikke sykepleier og helsefag som inngår i UH-gruppe 13B Bachelor. Helsefagutd.	6,9	14,4	4,5	8,4	7,9	4,0
Master. rettsvitenskap	6,6	5,3	7,7	3,8	4,9	8,0
Bachelor. naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag (ikke ingeniør)	5,3	7,2	3,6	5,3	2,4	3,2
Master. Lærerutd. og utd. i pedagogikk	5,2	7,2	5,9	6,1	6,1	2,4
Bachelor. helsefagutdanning, ikke sykepleier	4,9	4,3	6,3	5,3	6,7	2,4
Bachelor. førskole-/barnehagelærerutd.	3,8	6,2	1,8	3,1	3,0	4,8
Bachelor. humanistiske og estetiske fag (ikke fireårig)	3,3	7,2	4,1	7,6	1,2	0,8
Cand.med. -utd.	3,1	1,0	1,4	7,6	1,2	5,6
Bachelor. samfunnsfag og juridiske fag	2,7	2,4	2,3	0,0	1,2	2,4
Lavere nivå's utd.	2,0	0,0	2,3	1,5	4,3	3,2
Bachelor. ingeniørfag	1,8	0,0	2,3	0,8	3,7	6,4
Bachelor. Lærerutd. og utd. i pedagogikk (ikke allmenn-/grunnskole-, førskole-, fag- og yrkesfaglærer)	0,6	0,0	0,0	2,3	0,0	0,0

Kilde: Utdanningsstatistikk Statistisk sentralbyrå

Tabell A4 Andel i utdanningsprogram, etter landbakgrunn. Kvinner i alderen 19-24 år, sen-innvandrede

	Alle	Somalia	Polen	Litauen	Ukraina	Tyskland
Bachelor, økonomiske og administrative fag	14,1	8,5	17,6	20,7	5,5	8,9
Bachelor, sykepleieutd.	13,0	31,7	10,2	12,2	2,7	4,8
Andre studier	12,6	2,1	11,8	10,6	15,5	25,3
Bachelor, samfunnsfag og juridiske fag	10,1	8,5	9,1	13	8,2	5,5
Lavere nivå's utd.	9,9	5,3	10,9	8,9	47,3	15,1
Bachelor, helsefagutdanning, ikke sykepleier	7,2	11,7	4,4	4,5	3,6	2,7
Bachelor, humanistiske og estetiske fag (ikke fireårig)	5,6	1,8	8,7	9,3	6,4	5,5
Bachelor, naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag (ikke ingeniør)	5,0	5,3	4,9	2,0	4,5	4,8
Bachelor, førskole-/barnehagelærerutd.	4,7	7,1	3,8	5,3	0,9	2,1
Bachelor, helse-, sosial- og idrettsfag (ikke sykepleier og helsefag som inngår i UH-gruppe 13B Bachelor, helsefagutd.	4,3	5,7	4,2	5,3	0,0	6,8
Master, lærerutd. og utd. i pedagogikk	3,6	3,9	5,3	2,0	0,9	6,8
Bachelor, ingeniørfag	2,6	2,5	2,0	0,4	0,0	0,7
Bachelor, lærerutd. og utd. i pedagogikk (ikke allmenn-/grunnskole-, førskole-, fag- og yrkesfaglærer)	2,1	4,3	2,4	1,6	0,0	2,1
Master, teknologifag	1,8	0,4	1,8	0,8	0,9	2,7
Cand.med. -utdanning	1,6	0,7	0,9	0,8	1,8	2,7
Master, rettsvitenskap	1,1	0,0	1,6	2,0	0,9	2,7
Siviløkonom-/Master-utdanning	0,5	0,4	0,4	0,4	0,9	0,7

Kilde: Utdanningsstatistikk Statistisk sentralbyrå

Tabell A5 Andel bosatte i alderen 25-39 år med samme fagfelt innen høyere utdanning som mor, etter innvandringsbakgrunn

	I alt	Samme fagfelt	Ulikt fagfelt
Begge kjønn	205 893	23,7	76,3
Sen-innvandret	3 084	21,5	78,5
Tidliginnvandret	2 223	21,9	78,1
Norskfødt med innvandrerforeldre	3 762	22,9	77,1
Øvrige befolkning	196 824	23,8	76,2
Menn	91 176	19,0	81,0
Sen-innvandret	1 297	19,9	80,1
Tidliginnvandret	979	20,2	79,8
Norskfødt med innvandrerforeldre	1 747	20,8	79,2
Øvrige befolkning	87 153	19,0	81,0
Kvinner	114 717	27,4	72,6
Sen-innvandret	1 787	22,7	77,3
Tidliginnvandret	1 244	23,2	76,8
Norskfødt med innvandrerforeldre	2 015	24,8	75,2
Øvrige befolkning	109 671	27,6	72,4

Kilde: Utdanningsstatistikk Statistisk sentralbyrå

Vedlegg B: Tabeller sysselsatte

Tabell B1 Sysselsatte 25-39 år etter innvandringsbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2022. Absolutte tall og prosent

		I alt	25-29 år	30-34 år	35-39 år	I alt	25-29 år	30-34 år	35-39 år
I alt	I alt	922 277	293 338	323 519	305 420	81,4	79,5	82,1	82,5
	Menn	482 445	152 792	169 499	160 154	83,3	80,8	84,3	84,6
	Kvinner	439 832	140 546	154 020	145 266	79,4	78,2	79,8	80,3
Uten innvandrer- bakgrunn	I alt	690 275	234 421	243 523	212 331	85,3	83,0	86,3	86,9
	Menn	358 020	120 897	126 845	110 278	86,1	83,2	87,4	88,2
	Kvinner	332 255	113 524	116 678	102 053	84,5	82,9	85,2	85,6
Tidlig innvandret	I alt	9 215	3 256	3 040	2 919	77,0	74,6	78,7	78,2
	Menn	4 687	1 660	1 541	1 486	76,4	73,7	78,3	77,5
	Kvinner	4 528	1 596	1 499	1 433	77,8	75,6	79,2	78,8
Øvrige innvandrere	I alt	201 129	45 180	69 545	86 404	70,5	65,7	70,3	73,5
	Menn	108 507	24 855	37 254	46 398	75,6	72,1	75,8	77,5
	Kvinner	92 622	20 325	32 291	40 006	65,4	59,3	64,9	69,5
Norskfødte m. innvandrereforeldre	I alt	21 658	10 481	7 411	3 766	79,3	78,3	80,7	79,6
	Menn	11 231	5 380	3 859	1 992	79,3	77,1	81,4	81,3
	Kvinner	10 427	5 101	3 552	1 774	79,4	79,5	80,0	77,8

Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå.

Tabell B2 Sysselsatte 25-39 år etter innvandringsbakgrunn, kjønn og landgruppe. 4. kvartal 2022. Absolutte tall og prosent

		EØS landene		Asia	EØS landene		Asia
		I alt	etc.	Afrika etc.	I alt	etc.	Afrika etc.
I alt	I alt	232 002	100 009	131 993	71,5	76,8	68,0
	Menn	124 425	56 042	68 383	76,0	77,9	74,5
	Kvinner	107 577	43 967	63 610	67,0	75,5	62,2
Tidlig innvandret	I alt	9 215	1 738	7 477	77,0	78,1	76,8
	Menn	4 687	870	3 817	76,4	78,0	76,0
	Kvinner	4 528	868	3 660	77,8	78,3	77,6
Øvrige innvandrere	I alt	201 129	96 437	104 692	70,5	76,7	65,7
	Menn	108 507	54 205	54 302	75,6	77,8	73,5
	Kvinner	92 622	42 232	50 390	65,4	75,4	58,9
Norskfødte m. innvandrereforeldre	I alt	21 658	1 834	19 824	79,3	79,5	79,3
	Menn	11 231	967	10 264	79,3	80,0	79,2
	Kvinner	10 427	867	9 560	79,4	78,8	79,4

Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå.

Tabell B3 Sysselsatte 25-39 år etter innvandringsbakgrunn, kjønn og verdensregion. 4. kvartal 2022. Absolutte tall og prosent

		I alt	Norden	Vest - Europa ellers	EU land i Øst- Europa	Øst - Europa ellers	Nord - Amerika og Oseania	Asia	Afrika	Sør- og Mellom Amerika
I alt	I alt	232 002	16 577	18 989	60 975	22 016	3 485	75 538	27 019	7 403
	Menn	124 425	8 521	10 852	34 854	10 313	1 825	38 861	15 872	3 327
	Kvinner	107 577	8 056	8 137	26 121	11 703	1 660	36 677	11 147	4 076
Tidlig innvandret	I alt	9 215	853	438	381	2 050	66	4 095	865	467
	Menn	4 687	423	248	174	1 035	25	2 139	420	223
	Kvinner	4 528	430	190	207	1 015	41	1 956	445	244
Øvrige innvandrere	I alt	201 129	15 069	18 014	60 018	18 215	3 353	56 831	23 586	6 043
	Menn	108 507	7 748	10 313	34 387	8 401	1 767	29 085	14 169	2 637
	Kvinner	92 622	7 321	7 701	25 631	9 814	1 586	27 746	9 417	3 406
Norskfødte med innvandrerforeldre	I alt	21 658	655	537	576	1 751	66	14 612	2 568	893
	Menn	11 231	350	291	293	877	33	7 637	1 283	467
	Kvinner	10 427	305	246	283	874	33	6 975	1 285	426
I alt	I alt	71,5	80,3	77,3	76,2	63,5	69,7	70,4	64,1	74,4
	Menn	76,0	81,7	78,9	77,0	70,7	72,5	76,3	72,1	77,6
	Kvinner	67,0	78,8	75,2	75,2	58,2	66,8	65,0	55,3	72,1
Tidlig innvandret	I alt	77,0	79,1	77,8	78,2	81,1	69,5	77,0	66,8	78,2
	Menn	76,4	77,8	79,2	78,7	80,3	67,6	77,2	62,0	77,7
	Kvinner	77,8	80,4	76,0	77,8	82,0	70,7	76,8	72,0	78,7
Øvrige innvandrere	I alt	70,5	80,3	77,2	76,2	60,6	69,6	67,8	63,2	73,6
	Menn	75,6	82,0	78,8	77,0	68,7	72,6	75,1	72,7	77,5
	Kvinner	65,4	78,6	75,1	75,2	55,1	66,6	61,5	52,8	70,8
Norskfødte med innvandrerforeldre	I alt	79,3	81,3	78,6	79,2	82,5	71,7	80,3	72,5	78,6
	Menn	79,3	80,3	80,2	80,9	81,7	70,2	80,9	69,6	77,7
	Kvinner	79,4	82,4	76,9	77,5	83,3	73,3	79,7	75,6	79,6

Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå.

Tabell B4 Sysselsatte 25-39 år etter innvandringsbakgrunn, kjønn og utvalgt landbakgrunn. 4. kvartal 2022. Absolutte tall og prosent

		I alt	Bosnia_H.	Chile	India	Iran	Marokko	Paki- stan	Somalia	Sri Lanka	Tyrkia	Vietnam
I alt	I alt	232 002	4 017	1 535	6 308	5 097	1 750	9 653	6 332	2 901	4 504	5 147
	Menn	124 425	2 023	779	3 745	2 623	848	5 503	3 738	1 495	2 675	2 253
	Kvinner	107 577	1 994	756	2 563	2 474	902	4 150	2 594	1 406	1 829	2 894
Tidlig innvandret	I alt	9 215	876	354	80	573	97	741	413	275	278	392
	Menn	4 687	430	169	45	297	47	389	189	147	154	211
	Kvinner	4 528	446	185	35	276	50	352	224	128	124	181
Øvrige innvandrere	I alt	201 129	2 468	466	5 149	3 878	758	3 928	5 340	1 193	2 569	1 875
	Menn	108 507	1 267	239	3 149	2 004	347	2 470	3 259	630	1 625	565
	Kvinner	92 622	1 201	227	2 000	1 874	411	1 458	2 081	563	944	1 310
Norskfødte m, innv, foreldre	I alt	21 658	673	715	1 079	646	895	4 984	579	1 433	1 657	2 880
	Menn	11 231	326	371	551	322	454	2 644	290	718	896	1 477
	Kvinner	10 427	347	344	528	324	441	2 340	289	715	761	1 403
I alt	I alt	71,5	84,7	77,7	73,1	72,1	65,3	72,4	53,5	80,9	70,6	83,9
	Menn	76,0	85,5	76,7	83,0	75,6	69,5	80,9	60,3	83,8	77,6	84,6
	Kvinner	67,0	83,9	78,7	62,2	68,7	61,8	63,5	46,0	78,0	62,3	83,3
Tidlig innvandret	I alt	77,0	85,2	79,9	80,0	78,3	67,4	75,5	62,2	87,0	70,9	86,3
	Menn	76,4	84,1	79,0	78,9	77,1	63,5	75,2	54,6	88,6	74,4	86,5
	Kvinner	77,8	86,3	80,8	81,4	79,5	71,4	75,9	70,4	85,3	67,0	86,2
Øvrige innvandrere	I alt	70,5	84,2	75,4	70,7	70,6	57,4	66,0	52,0	74,3	68,0	80,1
	Menn	75,6	86,2	75,6	82,7	75,4	69,3	83,3	60,7	81,1	77,8	83,3
	Kvinner	65,4	82,3	75,2	57,5	66,0	50,1	48,8	42,5	68,0	55,9	78,7
Norskfødte m, innv, foreldre	I alt	79,3	85,6	78,1	86,4	76,5	73,7	77,8	63,3	86,0	74,9	86,2
	Menn	79,3	84,5	76,5	85,3	75,2	70,3	79,6	60,3	85,3	77,8	84,8
	Kvinner	79,4	86,8	80,0	87,6	77,9	77,5	75,9	66,6	86,7	71,7	87,6

Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå.

Tabell B5 Sysselsatte innvandrere¹ 25-39 år etter botid, kjønn og landgruppe. 4. kvartal 2022. Absolutte tall og prosent

	I alt			EØS-landene, etc.			Asia, Afrika etc.			
	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner	
I alt	201 129	108 507	92 622	96 437	54 205	42 232	104 692	54 302	50 390	
Under 4 år	46 618	27 744	18 874	27 330	16 969	10 361	19 288	10 775	8 513	
4 - 6 år	36 198	19 848	16 350	17 176	9 584	7 592	19 022	10 264	8 758	
7 - 9 år	37 918	20 632	17 286	19 016	10 342	8 674	18 902	10 290	8 612	
10 - 14 år	48 680	24 429	24 251	25 513	13 655	11 858	23 167	10 774	12 393	
15 år og mer	31 715	15 854	15 861	7 402	3 655	3 747	24 313	12 199	12 114	
I alt	70,5	75,6	65,4	76,7	77,8	75,4	65,7	73,5	58,9	
	Under 4 år	57,7	68,2	47,1	70,7	73,6	66,3	45,8	61,1	34,8
	4 - 6 år	71,9	78,3	65,4	76,9	78,2	75,3	67,9	78,4	58,7
	7 - 9 år	76,5	79,9	72,7	78,7	79,5	77,7	74,3	80,4	68,2
	10 - 14 år	78,0	79,6	76,5	81,6	81,6	81,6	74,4	77,3	72,1
	15 år og mer	75,5	75,6	75,5	80,2	79,6	80,8	74,2	74,4	74,0

1) Innvandret etter fylte 6 år

Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå.

Tabell B6 Sysselsatte 25-39 år etter innvandringsbakgrunn, kjønn og høyeste fullførte utdanning. 4. kvartal 2022. Absolutte tall og prosent

		I alt	Kun grunn-skole	Videre-gående	Univ./ Høyskole	Uoppgitt		I alt	Kun grunn-skole	Videre-gående	Univ./ Høyskole
I alt	I alt	918 050	127 726	287 596	501 357	1 371	81,4	60,9	85,5	87,9	
	Menn	479 873	82 138	188 394	208 510	831	83,3	66,6	88,3	89,1	
	Kvinner	438 177	45 588	99 202	292 847	540	79,4	52,7	80,5	87,0	
Uten innvandrer- bakgrunn	I alt	690 115	78 782	227 055	383 156	1 122	85,3	61,2	87,7	91,7	
	Menn	357 946	51 070	152 079	154 122	675	86,1	65,9	90,4	91,7	
	Kvinner	332 169	27 712	74 976	229 034	447	84,5	54,2	82,6	91,7	
Tidlig innvandret	I alt	9 203	1 712	2 471	5 020	-	77,0	56,5	78,2	87,4	
	Menn	4 683	1 120	1 437	2 126	-	76,4	58,5	80,3	87,9	
	Kvinner	4 520	592	1 034	2 894	-	77,8	53,2	75,4	87,0	
Øvrige innvandrere	I alt	197 083	43 748	53 117	100 213	5	70,5	60,4	77,7	75,8	
	Menn	106 019	27 596	31 987	46 432	4	75,6	68,8	80,1	81,5	
	Kvinner	91 064	16 152	21 130	53 781	1	65,4	50,0	74,3	71,5	
Norskfødte med innvandrerforeldre	I alt	21 649	3 484	4 953	12 968	244	79,3	60,6	80,1	88,3	
	Menn	11 225	2 352	2 891	5 830	152	79,3	63,0	82,1	88,9	
	Kvinner	10 424	1 132	2 062	7 138	92	79,4	56,1	77,3	87,7	

Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå.

Tabell B7 Sysselsatte 25-39 år m. høyere utdanning etter innvandringsbakgrunn, kjønn og fullføringsland. 4. kvartal 2022. Absolutte tall og prosent

		I alt	Norge	Utlandet		I alt	Norge	Utlandet
Uten innvandrer- bakgrunn	I alt	383 156	351 771	31 385	91,7	92,4	84,2	
	Menn	154 122	141 225	12 897	91,7	92,4	84,9	
	Kvinner	229 034	210 546	18 488	91,7	92,4	83,7	
Tidlig innvandret	I alt	5 020	4 298	722	87,4	90,1	74,0	
	Menn	2 126	1 823	303	87,9	90,4	75,0	
	Kvinner	2 894	2 475	419	87,0	89,9	73,3	
Øvrige innvandrere	I alt	100 213	25 754	74 459	75,8	87,0	72,6	
	Menn	46 432	10 839	35 593	81,5	87,4	79,9	
	Kvinner	53 781	14 915	38 866	71,5	86,8	67,0	
Norskfødte med innvandrerforeldre	I alt	12 968	11 075	1 893	88,3	90,5	77,0	
	Menn	5 830	4 997	833	88,9	91,0	78,3	
	Kvinner	7 138	6 078	1 060	87,7	90,2	76,0	

Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå.

Tabell B8 Sysselsatte kvinner 25-39 år etter innvandrerbakgrunn og samlivsstatus. 4. kvartal 2021. Absolutte tall og prosent

		I alt	Parforhold, med barn	Gift uten barn	Enslig med barn	Enslig uten barn	Annet
Uten innv, bakgrunn		327 581	153 235	8 477	25 119	139 352	1 398
Tidlig innvandret		4 175	1 760	198	338	1 867	12
Øvrige innvandrere		88 788	45 124	8 557	6 634	27 686	787
Norskfødte m. innvandrerforeldre		9 393	3 090	738	413	5 139	13
Uten innv, bakgrunn		84,0	88,4	85,2	75,5	81,2	83,7
Tidlig innvandret		76,7	81,7	85,0	62,6	74,7	80,0
Øvrige innvandrere		65,7	65,2	68,7	55,9	69,9	39,7
Norskfødte m. innvandrerforeldre		77,7	79,1	88,6	56,7	77,9	54,2

Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå.

Tabell B9 Sysselsatte kvinner 25-39 år i parforhold med barn etter innvanderbakgrunn og alder. 4. kvartal 2021. Absolutte tall og prosent

	I alt	25-29 år	30-34 år	35-39 år
Uten innvanderbakgrunn	153 235	24 488	61 022	67 725
Tidlig innvandret	1 760	263	690	807
Øvrige innvandrere	45 124	4 775	15 890	24 459
Norskfødte m. innvanderforeldre	3 090	640	1 371	1 079
Uten innvanderbakgrunn	88,4	83,1	88,7	90,2
Tidlig innvandret	81,7	72,5	81,6	85,3
Øvrige innvandrere	65,2	48,9	63,0	71,6
Norskfødte m. innvanderforeldre	79,1	72,3	80,3	82,0

Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå.

Tabell B10 Sysselsatte kvinner 25-39 år i parforhold med barn etter innvanderbakgrunn og antall barn. 4. kvartal 2021. Absolutte tall og prosent

	I alt	1 barn	2 barn	3 barn	4 barn eller fler
Uten innvanderbakgrunn	153 235	44 113	79 070	26 170	3 882
Tidlig innvandret	1 760	529	843	337	51
Øvrige innvandrere	45 124	16 824	20 678	6 062	1 560
Norskfødte m. innvanderforeldre	3 090	1 152	1 433	432	73
Uten innvanderbakgrunn	88,4	87,2	89,7	88,1	78,7
Tidlig innvandret	81,7	79,3	85,6	81,0	58,6
Øvrige innvandrere	65,2	67,4	70,0	59,2	35,1
Norskfødte m. innvanderforeldre	79,1	79,4	82,7	71,3	60,8

Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå

Tabell B11 Sysselsatte 25-39 år etter innvandringsbakgrunn, kjønn og stillingsprosent. 4. kvartal 2022. Absolutte tall og prosent

		I alt	Under 20 prosent	20-39 prosent	40-59 prosent	60-79 prosent	80-99	100 prosent eller mer
Absolutte tall								
I alt	I alt	922 277	29 321	32 153	38 441	37 816	52 638	731 908
	Menn	482 445	12 486	12 726	14 355	12 302	15 691	414 885
	Kvinner	439 832	16 835	19 427	24 086	25 514	36 947	317 023
Uten innvandrerbakgrunn								
I alt	I alt	690 275	20 890	21 526	25 248	26 120	36 840	559 651
	Menn	358 020	9 271	8 776	9 488	8 193	9 959	312 333
	Kvinner	332 255	11 619	12 750	15 760	17 927	26 881	247 318
Tidlig innvandret								
I alt	I alt	9 215	332	394	452	387	512	7 138
	Menn	4 687	147	174	195	165	201	3 805
	Kvinner	4 528	185	220	257	222	311	3 333
Øvrige innvandrere								
I alt	I alt	201 129	7 227	9 255	11 610	10 456	14 234	148 347
	Menn	108 507	2 652	3 288	4 185	3 594	5 101	89 687
	Kvinner	92 622	4 575	5 967	7 425	6 862	9 133	58 660
Norskfødte med innvandrerforeldre								
I alt	I alt	21 658	872	978	1 131	853	1 052	16 772
	Menn	11 231	416	488	487	350	430	9 060
	Kvinner	10 427	456	490	644	503	622	7 712
Prosent								
I alt	I alt	100	3,2	3,5	4,2	4,1	5,7	79,4
	Menn	100	2,6	2,6	3,0	2,5	3,3	86,0
	Kvinner	100	3,8	4,4	5,5	5,8	8,4	72,1
Uten innvandrerbakgrunn								
I alt	I alt	100	3,0	3,1	3,7	3,8	5,3	81,1
	Menn	100	2,6	2,5	2,7	2,3	2,8	87,2
	Kvinner	100	3,5	3,8	4,7	5,4	8,1	74,4
Tidlig innvandret								
I alt	I alt	100	3,6	4,3	4,9	4,2	5,6	77,5
	Menn	100	3,1	3,7	4,2	3,5	4,3	81,2
	Kvinner	100	4,1	4,9	5,7	4,9	6,9	73,6
Øvrige innvandrere								
I alt	I alt	100	3,6	4,6	5,8	5,2	7,1	73,8
	Menn	100	2,4	3,0	3,9	3,3	4,7	82,7
	Kvinner	100	4,9	6,4	8,0	7,4	9,9	63,3
Norskfødte med innvandrerforeldre								
I alt	I alt	100	4,0	4,5	5,2	3,9	4,9	77,4
	Menn	100	3,7	4,3	4,3	3,1	3,8	80,7
	Kvinner	100	4,4	4,7	6,2	4,8	6,0	74,0

Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå

Tabell B12 Sysselsatte 25-39 år etter næringsgruppe, innvandringsbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2022. Absolutte tall

	Uten innv. bakgrunn		Tidlig innvandret		Øvrige innvandrere		Norskfødte m. innv. foreldre	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
I alt	358 020	332 255	4 687	4 528	108 507	92 622	11 231	10 427
01-03 Jordbruk, skogbruk og fiske	9 499	2 952	23	7	1 513	779	12	7
05-09 Utvinning og bergverksdrift	11 596	2 960	55	15	2 026	893	112	43
10-33 Industri	35 363	10 620	296	87	11 508	5 315	500	164
35-39 Elektrisitet, vann, avløp, renovasjon	6 217	2 256	41	26	1 175	349	94	43
41-43 Bygge- og anleggsvirksomhet	57 268	5 861	378	56	18 482	1 692	692	89
45-47 Varehandel, reparasjon av motorvogner	45 480	35 999	762	577	12 617	9 948	1 825	1 560
Av dette: 47 Detaljhandel	17 806	26 866	367	462	5 372	7 528	910	1 222
49-53 Transport og lagring	18 935	5 584	324	97	10 160	2 015	973	268
Av dette: 49,3 Landtransport med passasjerer	1 475	520	85	8	3 504	266	348	41
55 Overnattingsvirksomhet	1 826	2 491	33	44	2 219	3 800	69	79
56 Serveringsvirksomhet	4 119	4 756	144	123	8 199	6 748	418	259
58-63 Informasjon og kommunikasjon	26 771	12 480	406	214	6 167	3 470	994	450
64-66 Finansierings- og forsikringsvirksomhet	8 547	7 156	195	134	1 195	979	476	382
68-75 Eiendomsdrift, teknisk tjenesteyting	30 373	26 298	294	300	6 164	5 866	956	698
77-82 Forretningsmessig tjenesteyting	15 391	9 305	425	226	9 594	10 403	989	577
Av dette: 78,2 Utleie av arbeidskraft	4 829	3 256	149	112	4 685	2 766	347	257
81,2 Rengjøringsvirksomhet	1 096	825	26	17	1 908	5 244	52	42
84 Off,adm,,forsvar, sosialforsikr,	22 166	21 950	209	318	1 221	2 159	589	715
85 Undervisning	20 990	41 409	258	388	4 935	6 891	585	892
86-88 Helse- og sosialtjenester	31 776	123 486	659	1 685	7 929	26 076	1 577	3 797
90-99 Private tjenester ellers, internasj, org,	10 784	15 955	159	209	2 964	4 642	322	375
Uoppgitt	919	737	26	22	439	597	48	29

Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå

Tabell B13 Sysselsatte 25-39 år etter næringsgruppe, innvandringsbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2022. Prosent

	Uten innv. bakgrunn		Tidlig innvandret		Øvrige innvandrere		Norskfødte m. innv. foreldre	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
01-03 Jordbruk, skogbruk og fiske	2,7	0,9	0,5	0,2	1,4	0,8	0,1	0,1
05-09 Utvinning og bergverksdrift	3,2	0,9	1,2	0,3	1,9	1,0	1,0	0,4
10-33 Industri	9,9	3,2	6,3	1,9	10,6	5,7	4,5	1,6
35-39 Elektrisitet, vann, avløp, renovasjon	1,7	0,7	0,9	0,6	1,1	0,4	0,8	0,4
41-43 Bygge- og anleggsvirksomhet	16,0	1,8	8,1	1,2	17,0	1,8	6,2	0,9
45-47 Varehandel, reparasjon av motorvogner	12,7	10,8	16,3	12,7	11,6	10,7	16,2	15,0
Av dette: 47 Detaljhandel	5,0	8,1	7,8	10,2	5,0	8,1	8,1	11,7
49-53 Transport og lagring	5,3	1,7	6,9	2,1	9,4	2,2	8,7	2,6
Av dette: 49,3 Landtransport med passasjerer	0,4	0,2	1,8	0,2	3,2	0,3	3,1	0,4
55 Overnattingsvirksomhet	0,5	0,7	0,7	1,0	2,0	4,1	0,6	0,8
56 Serveringsvirksomhet	1,2	1,4	3,1	2,7	7,6	7,3	3,7	2,5
58-63 Informasjon og kommunikasjon	7,5	3,8	8,7	4,7	5,7	3,7	8,9	4,3
64-66 Finansierings- og forsikringsvirksomhet	2,4	2,2	4,2	3,0	1,1	1,1	4,2	3,7
68-75 Eiendomsdrift, teknisk tjenesteyting	8,5	7,9	6,3	6,6	5,7	6,3	8,5	6,7
77-82 Forretningsmessig tjenesteyting	4,3	2,8	9,1	5,0	8,8	11,2	8,8	5,5
Av dette: 78,2 Utleie av arbeidskraft	1,3	1,0	3,2	2,5	4,3	3,0	3,1	2,5
81,2 Rengjøringsvirksomhet	0,3	0,2	0,6	0,4	1,8	5,7	0,5	0,4
84 Off,adm,,forsvar, sosialforsikr,	6,2	6,6	4,5	7,0	1,1	2,3	5,2	6,9
85 Undervisning	5,9	12,5	5,5	8,6	4,5	7,4	5,2	8,6
86-88 Helse- og sosialtjenester	8,9	37,2	14,1	37,2	7,3	28,2	14,0	36,4
90-99 Private tjenester ellers, internasj, org,	3,0	4,8	3,4	4,6	2,7	5,0	2,9	3,6
Uoppgitt	0,3	0,2	0,6	0,5	0,4	0,6	0,4	0,3

Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå

Tabell B14 Lønnstakere 25-39 år etter yrkesområde, innvandringsbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2022. Absolutte tall og prosent

	Uten innv. bakgrunn		Tidlig innvandret		Øvrige innvandrere		Norskfødte m. innv. foreldre	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
I alt	344 043	323 566	4 515	4 402	104 279	89 353	10 745	10 126
Ledere	22 181	16 679	293	254	4 657	3 088	644	441
Akademiske yrker	84 920	147 853	1 159	1 730	17 551	21 433	2 919	4 152
Høyskole- og militære yrker	72 865	45 977	837	715	11 355	8 598	2 139	1 765
Kontoryrker	19 505	20 843	458	360	6 536	6 467	1 158	896
Salgs- og serviceyrker	42 261	76 504	926	1 221	18 303	32 370	2 264	2 612
Bønder, fiskere mv,	3 668	1 299	10	2	1 161	525	7	5
Håndverkere	55 183	3 500	395	17	20 491	830	735	44
Prosess- og maskinoperatører, transportarbeidere mv,	30 682	4 800	275	35	13 384	3 716	576	78
Renholdere, hjelpearbeidere mv,	11 451	5 087	142	59	10 205	12 060	267	114
Ukjent	1 327	1 024	20	9	636	266	36	19
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Ledere	6,4	5,2	6,5	5,8	4,5	3,5	6,0	4,4
Akademiske yrker	24,7	45,7	25,7	39,3	16,8	24,0	27,2	41,0
Høyskole- og militære yrker	21,2	14,2	18,5	16,2	10,9	9,6	19,9	17,4
Kontoryrker	5,7	6,4	10,1	8,2	6,3	7,2	10,8	8,8
Salgs- og serviceyrker	12,3	23,6	20,5	27,7	17,6	36,2	21,1	25,8
Bønder, fiskere mv,	1,1	0,4	0,2	0,0	1,1	0,6	0,1	0,0
Håndverkere	16,0	1,1	8,7	0,4	19,7	0,9	6,8	0,4
Prosess- og maskinoperatører, transportarbeidere mv,	8,9	1,5	6,1	0,8	12,8	4,2	5,4	0,8
Renholdere, hjelpearbeidere mv,	3,3	1,6	3,1	1,3	9,8	13,5	2,5	1,1
Ukjent	0,4	0,3	0,4	0,2	0,6	0,3	0,3	0,2

Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå

Tabell B15 Lønnstakere 25-39 år etter landgruppe, yrkesområde, innvandringsbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2022. Absolutte tall

	Tidlig innvandret		Øvrige innvandrere		Norskfødte m. innv. foreldre	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
EØS-landene, etc.						
I alt	844	837	51 895	40 234	919	827
Ledere	45	57	2 718	1 941	53	54
Akademiske yrker	263	373	8 335	10 813	316	415
Høyskole- og militære yrker	161	119	5 749	4 084	194	118
Kontoryrker	69	66	2 722	3 731	73	58
Salgs- og serviceyrker	115	188	5 064	10 057	159	140
Bønder, fiskere mv,	5	-	752	317	5	2
Håndverkere	104	10	14 769	557	71	13
Prosess- og maskinoperatører, transportarbeidere mv,	50	4	6 785	2 412	20	7
Renholdere, hjelpearbeidere mv,	28	17	4 846	6 230	27	18
Ukjent	4	3	155	92	1	2
Asia, Afrika, etc.						
I alt	3 671	3 565	52 384	49 119	9 826	9 299
Ledere	248	197	1 939	1 147	591	387
Akademiske yrker	896	1 357	9 216	10 620	2 603	3 737
Høyskole- og militære yrker	676	596	5 606	4 514	1 945	1 647
Kontoryrker	389	294	3 814	2 736	1 085	838
Salgs- og serviceyrker	811	1 033	13 239	22 313	2 105	2 472
Bønder, fiskere mv,	5	2	409	208	2	3
Håndverkere	291	7	5 722	273	664	31
Prosess- og maskinoperatører, transportarbeidere mv,	225	31	6 599	1 304	556	71
Renholdere, hjelpearbeidere mv,	114	42	5 359	5 830	240	96
Ukjent	16	6	481	174	35	17

Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå

Tabell B16 Lønnstakere 25-39 år etter landgruppe, yrkesområde, innvandringsbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2022. Prosent

	Tidlig innvandret		Øvrige innvandrere		Norskfødte m. innv. foreldre	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
EØS-landene, etc.						
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Ledere	5,3	6,8	5,2	4,8	5,8	6,5
Akademiske yrker	31,2	44,6	16,1	26,9	34,4	50,2
Høyskole- og militære yrker	19,1	14,2	11,1	10,2	21,1	14,3
Kontoryrker	8,2	7,9	5,2	9,3	7,9	7,0
Salgs- og serviceyrker	13,6	22,5	9,8	25,0	17,3	16,9
Bønder, fiskere mv,	0,6	-	1,4	0,8	0,5	0,2
Håndverkere	12,3	1,2	28,5	1,4	7,7	1,6
Prosess- og maskinoperatører, transportarbeidere mv,	5,9	0,5	13,1	6,0	2,2	0,8
Renholdere, hjelpearbeidere mv,	3,3	2,0	9,3	15,5	2,9	2,2
Ukjent	0,5	0,4	0,3	0,2	0,1	0,2
Asia, Afrika, etc.						
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Ledere	6,8	5,5	3,7	2,3	6,0	4,2
Akademiske yrker	24,4	38,1	17,6	21,6	26,5	40,2
Høyskole- og militære yrker	18,4	16,7	10,7	9,2	19,8	17,7
Kontoryrker	10,6	8,2	7,3	5,6	11,0	9,0
Salgs- og serviceyrker	22,1	29,0	25,3	45,4	21,4	26,6
Bønder, fiskere mv,	0,1	0,1	0,8	0,4	0,0	0,0
Håndverkere	7,9	0,2	10,9	0,6	6,8	0,3
Prosess- og maskinoperatører, transportarbeidere mv,	6,1	0,9	12,6	2,7	5,7	0,8
Renholdere, hjelpearbeidere mv,	3,1	1,2	10,2	11,9	2,4	1,0
Ukjent	0,4	0,2	0,9	0,4	0,4	0,2

Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå

Tabell B17 Lønnstakere 25-39 år m. universitets-/høyskoleutdanning etter yrkesområde, innvandringsbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2022. Absolutte tall og prosent

	Uten innv. bakgrunn		Tidlig innvandret		Øvrige innvandrere		Av dette: med		Norskfødte m. innv. foreldre	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Utdanning fra Norge		Menn	Kvinner
I alt	149 120	223 572	2 051	2 810	44 946	51 932	10 512	14 549	5 593	6 911
Ledere	10 965	10 752	122	153	2 386	2 057	479	538	301	273
Akademiske yrker	73 481	143 084	993	1 632	15 633	20 031	5 216	8 329	2 573	3 941
Høyskole- og militære yrker	40 815	35 745	514	521	8 134	6 929	2 506	2 652	1 455	1 342
Kontoryrker	6 846	11 178	143	177	2 082	3 652	572	843	438	474
Salgs- og serviceyrker	11 579	19 825	219	305	5 733	12 215	1 141	1 856	636	795
Bønder, fiskere mv,	510	460	1	-	403	269	17	13	1	4
Håndverkere	1 839	476	8	4	4 409	357	101	37	38	10
Prosess- og maskinoper. transportar.mv, Renholdere, hjelpearbeidere mv,	1 799	712	27	3	2 872	1 490	193	54	105	30
Ukjent	228	364	1	5	430	196	22	34	10	13
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100	100,0	100,0	100,0
Ledere	7,4	4,8	5,9	5,4	5,3	4,0	4,6	3,7	5,4	4,0
Akademiske yrker	49,3	64,0	48,4	58,1	34,8	38,6	49,6	57,2	46,0	57,0
Høyskole- og militære yrker	27,4	16,0	25,1	18,5	18,1	13,3	23,8	18,2	26,0	19,4
Kontoryrker	4,6	5,0	7,0	6,3	4,6	7,0	5,4	5,8	7,8	6,9
Salgs- og serviceyrker	7,8	8,9	10,7	10,9	12,8	23,5	10,9	12,8	11,4	11,5
Bønder, fiskere mv,	0,3	0,2	0,0	-	0,9	0,5	0,2	0,1	0,0	0,1
Håndverkere	1,2	0,2	0,4	0,1	9,8	0,7	1	0,3	0,7	0,1
Prosess- og maskinoper., transportarb.mv, Renholdere, hjelpearbeidere mv,	1,2	0,3	1,3	0,1	6,4	2,9	1,8	0,4	1,9	0,4
Ukjent	0,2	0,2	0,0	0,2	1,0	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2

Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå

Tabell B18 Arbeidstakere (1992) og sysselsatte (2022) 25-39 år etter innvandrerbakgrunn og landgruppe. 4. kvartal 1992 og 2022. Absolutte tall og prosent

	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
1992				
Uten innvandrerbakgrunn	338 451	295 965	73,5	66,9
Innvandrere i alt	15 810	11 288	44,6	38,8
Vestlige land	5 928	5 613	55,4	51,6
Ikke-vestlige land	9 882	5 675	39,9	31,1
2022				
Uten innvandrerbakgrunn	358 020	332 255	86,1	84,5
Innvandrere i alt	113 194	97 150	75,6	65,9
EØS-landene, etc,	55 075	43 100	77,8	75,4
Asia, Afrika, etc,	58 119	54 050	73,7	59,9

Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå

Tabell B19 Bosatte innvandrere 25-39 år etter verdensregion. 4. kvartal 1992 og 2022. Absolutte tall og prosent

	1992			2022		
	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner
I alt	64 532	35 433	29 099	297 073	149 643	147 430
Norden	10 790	4 940	5 850	19 849	9 996	9 853
Vest - Europa ellers	8 063	4 518	3 545	23 892	13 393	10 499
EU land i Øst-Europa	.	.	.	79 266	44 905	34 361
Øst-Europa (ellers)	5 777	2 797	2 980	32 566	13 511	19 055
Nord - Amerika og Oseania	2 711	1 238	1 473	4 911	2 470	2 441
Asia	26 545	15 052	11 493	89 152	41 507	47 645
Afrika	7 126	5 065	2 061	38 628	20 173	18 455
Sør- og Mellom - Amerika	3 513	1 817	1 696	8 809	3 688	5 121
Ukjent	7	6	1			
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Norden	16,7	13,9	20,1	6,7	6,7	6,7
Vest - Europa ellers	12,5	12,8	12,2	8,0	8,9	7,1
EU land i Øst-Europa	.	.	.	26,7	30,0	23,3
Øst-Europa (ellers)	9,0	7,9	10,2	11,0	9,0	12,9
Nord - Amerika og Oseania	4,2	3,5	5,1	1,7	1,7	1,7
Asia	41,1	42,5	39,5	30,0	27,7	32,3
Afrika	11,0	14,3	7,1	13,0	13,5	12,5
Sør- og Mellom - Amerika	5,4	5,1	5,8	3,0	2,5	3,5

Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå

Tabell B20 Arbeidstakere (1992) og sysselsatte (2022)25-39 år etter innvandrerbakgrunn og verdensregion. 4. kvartal 1992 og 2022 Absolutte tall og prosent

	1992		2022	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Uten innvandrerbakgrunn	338 451	295 965	358 020	332 255
Innvandrere i alt	15 810	11 288	113 194	97 150
Norden	2 921	3 642	8 171	7 751
Vest - Europa ellers	2 443	1 480	10 561	7 891
EU-land i Øst-Europa	.	.	34 561	25 838
Øst-Europa ellers	1 019	1 004	9 436	10 829
Nord - Amerika og Oseania	564	491	1 792	1 627
Asia	6 346	3 467	31 224	29 702
Afrika	1 596	619	14 589	9 862
Sør- og Mellom - Amerika	921	585	2 860	3 650
Uten innvandrerbakgrunn	74	67	86,1	84,5
Innvandrere i alt	45	39	75,6	65,9
Norden	59	62	81,7	78,7
Vest - Europa ellers	54	42	78,9	75,2
EU-land i Øst-Europa	.	.	77,0	75,2
Øst-Europa ellers	36	34	69,8	56,8
Nord - Amerika og Oseania	46	33	72,6	66,7
Asia	42	30	75,2	62,3
Afrika	32	30	72,3	53,4
Sør- og Mellom - Amerika	51	35	77,5	71,3

Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå

Tabell B21 Personer 25-39 år etter innvandringsbakgrunn, kjønn og arbeidsmarkedsstatus. 4. kvartal 2022.
Absolutte tall og prosent

		I alt	Utenfor arbeidsstyrken	Lønnstakere	Selvstendige	Reg. ledige
I alt	I alt	1 133 155	195 383	891 029	31 248	15 495
	Menn	579 416	88 781	463 582	18 863	8 190
	Kvinner	553 739	106 602	427 447	12 385	7 305
Uten innvandrer- bakgrunn	I alt	808 776	112 027	667 609	22 666	6 474
	Menn	415 605	53 767	344 043	13 977	3 818
	Kvinner	393 171	58 260	323 566	8 689	2 656
Tidlig innvandret	I alt	11 960	2 470	8 917	298	275
	Menn	6 137	1 288	4 515	172	162
	Kvinner	5 823	1 182	4 402	126	113
Øvrige innvandrere	I alt	285 113	75 755	193 632	7 497	8 229
	Menn	143 506	31 084	104 279	4 228	3 915
	Kvinner	141 607	44 671	89 353	3 269	4 314
Norskfødte med innvandrerforeldre	I alt	27 306	5 131	20 871	787	517
	Menn	14 168	2 642	10 745	486	295
	Kvinner	13 138	2 489	10 126	301	222
I alt	I alt	100,0	17,2	78,6	2,8	1,4
	Menn	100,0	15,3	80,0	3,3	1,4
	Kvinner	100,0	19,3	77,2	2,2	1,3
Uten innv, bakgrunn	I alt	100,0	13,9	82,5	2,8	0,8
	Menn	100,0	12,9	82,8	3,4	0,9
	Kvinner	100,0	14,8		2,2	0,7
Tidlig innvandret	I alt	100,0	20,7	74,6	2,5	2,3
	Menn	100,0	21,0	73,6	2,8	2,6
	Kvinner	100,0	20,3	75,6	2,2	1,9
Øvrige innvandrere	I alt	100,0	26,6	67,9	2,6	2,9
	Menn	100,0	21,7	72,7	2,9	2,7
	Kvinner	100,0	31,5	63,1	2,3	3,0
Norskfødte med innvandrerforeldre	I alt	100,0	18,8	76,4	2,9	1,9
	Menn	100,0	18,6	75,8	3,4	2,1
	Kvinner	100,0	18,9	77,1	2,3	1,7

Kilde: Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, Statistisk sentralbyrå

Figurregister

Figur 2.1	Innvandrere i Norge, etter kjønn og innvandringsgrunn. Bosatte per 1. januar 2023. Prosent.....	17
Figur 2.2	Befolkningspyramide, hele befolkningen og innvandrere. 1. januar 2023. Prosent	19
Figur 2.3	Innvandrerkvinner, etter landbakgrunn. Verdensdel. Per 1. januar 2023. Prosent.....	20
Figur 2.4	Innvandrerkvinner, etter landbakgrunn og innvandringsgrunn. Per 1. januar 2023. Prosent	21
Figur 2.5	Innvandrerkvinner med botid på minst 8 år, etter innvandringsgrunn og norsk statsborgerskap. Per 1. januar 2023. Prosent.....	24
Figur 2.6	Polske innvandrere, etter kjønn. Registrert bosatt per 1. januar 2003-2023. Absolutte tall.....	26
Figur 2.7	Innvandrerkvinner fra Polen, etter alder. Per 1. januar 2023. Prosent	26
Figur 2.8	Ukrainske innvandrere, etter kjønn. Registrert bosatt per 1. januar 2003-2023. Absolutte tall.....	27
Figur 2.9	Ukrainske innvandrere, etter kjønn og innvandringsgrunn. Bosatte per 1. januar 2023. Prosent.....	28
Figur 2.10	Filippinske og thailandske innvandrerkvinner, etter innvandringsgrunn. Bosatte per 1. januar 2023. Prosent	29
Figur 2.11	Svenske og danske innvandrerkvinner, etter alder. Bosatte per 1. januar 2023. Prosent	31
Figur 2.12	Innvandrere med bakgrunn fra Syria, etter kjønn og år. Bosatte per 1. januar 2003-2023. Absolutte tall.	31
Figur 2.13	Innvandrere med bakgrunn fra Russland, etter kjønn og innvandringsgrunn. Bosatte per 1. januar 2023. Prosent	33
Figur 2.14	Innvandrere med bakgrunn fra Somalia, etter kjønn og innvandringsgrunn. Bosatte per 1. januar 2023. Prosent	34
Figur 2.15	Innvandrerkvinner med bakgrunn fra Tyskland, etter innvandringsgrunn. Bosatte per 1. januar 2023. Prosent	35
Figur 2.16	Innvandrerkvinner med bakgrunn fra Pakistan, etter innvandringsgrunn. Bosatte per 1. januar 2023. Prosent	36
Figur 2.17	Eritreiske innvandrerkvinner, etter alder. Bosatte per 1. januar 2023. Prosent	37
Figur 2.18	Innvandrerkvinner fra Irak, Somalia, Eritrea og Afghanistan, etter botid. Bosatte per 1. januar 2023. Prosent	38
Figur 2.19	Kvinner, etter alder og landbakgrunn. Utvalgte grupper. Bosatte per 1. januar 2023. Prosent	39
Figur 2.20	Innvandrerkvinner fra India og Romania, etter botid. Bosatte per 1. januar 2023. Prosent	41
Figur 2.21	Norskfødte med innvandrerforeldre. Bosatte per 1. januar 1970-2023. Absolutte tall...	42
Figur 2.22	Befolkningspyramiden. Hele befolkningen og norskfødte med innvandrerforeldre samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2023. Prosent	43
Figur 2.23	Norskfødte kvinner med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn. Verdensdel. Per 1. januar 2023. Prosent	46
Figur 2.24	Levendefødte, etter barnets innvandringskategori. 2012 og 2022. Prosent	54
Figur 2.25	Nyfødte av innvandrermodre, etter landbakgrunn, 2022. De ti største gruppene. Absolutte tall.....	55
Figur 2.26	Nyfødte av norskfødte kvinner med innvandrerforeldre, 2022. De fem største gruppene. Absolutte tall	56
Figur 2.27	Samlet fruktbarhetstall (SFT) til kvinner fra ulike grupper av befolkningen. 2001-2022.....	57
Figur 2.28	Samlet fruktbarhetstall, etter mors landbakgrunn. Utvalgte land. 2011-2022. Prosent..	58
Figur 2.29	Andel gifte blant kvinner, etter innvandringskategori og alder. Per 1.januar 2023.....	60
Figur 2.30	Den kvinnelige befolkningen etter innvandrerbakgrunn, framskrevet i hovedalternativet (MMM) 2024 – 2060. Antall	64

Figur 3.1.	Gjennomsnittlig grunnskolepoeng hos jenter, bosatte under 17 år. Etter innvandringsbakgrunn. 0 poeng ikke medberegnert. Skoleårene 2019-2022	69
Figur 3.2	Gjennomsnittlig grunnskolepoeng, etter innvandringskategori og foreldres høyeste utdanningsnivå. 0 poeng ikke medberegnert. Skoleårene 2019/2020 - 20201/2022 ¹	70
Figur 3.3.	Andel jenter i alderen 16-18 år i videregående opplæring, bosatte, etter innvandringskategori. Skoleårene 2019-2022	72
Figur 3.4	Andel sen-innvandrede jenter i alderen 16-18 år i videregående opplæring, bosatte, etter landbakgrunn og botid. Skoleårene 2019-2022	73
Figur 3.5	Andel jenter i alderen 16-18 år i videregående opplæring, bosatte, etter studievalg og landbakgrunn. Skoleåret 2021-2022	74
Figur 3.6	Andel jenter i alderen 16-24 år i videregående opplæring som startet i videregående 1. trinn for første gang høsten 2013, 2014 eller 2015 og fullførte innen 5/6 år. Etter innvandringskategori og utdanningsprogram	76
Figur 3.7	Andel jenter i alderen 16-24 år i videregående opplæring som startet i videregående 1. trinn for første gang høsten 2013, 2014 eller 2015 og fullførte innen 5/6 år. Etter innvandringskategori og foreldrenes høyeste utdanningsnivå	78
Figur 3.8.	Andel kvinner i alderen 19-24 år som er i høyere utdanning, etter innvandringskategori og alder. 1.10.2022	79
Figur 3.9.	Andel kvinner 25-39 år, etter utdanningsnivå og innvandringskategori per 1.12.2022 ...	83
Figur 3.10.	Andel kvinner 25-39 år med fullført høyere utdanning, etter mors utdanningsnivå og innvandringskategori per 31.12.2022	87
Figur 4.1.	Sysselsatte 25-39 år etter innvandringsbakgrunn og kjønn. I prosent av personer i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2022	89
Figur 4.2.	Sysselsatte 25-39 år etter innvandringsbakgrunn, kjønn og alder. I prosent av personer i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2022.	90
Figur 4.3.	Sysselsatte 25-39 år etter innvandringsbakgrunn, kjønn og landgruppe ¹ . I prosent av personer i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2022	91
Figur 4.4.	Sysselsatte kvinner 25-39 år etter innvandringsbakgrunn og verdensregion. I prosent av personer i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2022.	92
Figur 4.5	Sysselsatte menn 25-39 år etter innvandringsbakgrunn og verdensregion. I prosent av personer i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2022.	93
Figur 4.6.	Sysselsatte kvinner 25-39 år etter innvandringsbakgrunn og utvalgt landbakgrunn. I prosent av personer i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2022	94
Figur 4.7.	Sysselsatte menn 25-39 år etter innvandringsbakgrunn og utvalgt landbakgrunn. I prosent av personer i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2022	95
Figur 4.8.	Differanser i andel sysselsatte (menn - kvinner) 25-39 år etter innvandringsbakgrunn og utvalgt landbakgrunn. Prosentpoeng. 4. kvartal 2022.	96
Figur 4.9.	Sysselsatte innvandrere 25-39 år (innvandret etter fylte 6 år), etter botid, kjønn og landgruppe ¹ . I prosent av personer i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2022	97
Figur 4.10.	Sysselsatte kvinner 25-39 år etter innvandringsbakgrunn og høyeste fullførte utdanning. I prosent av personer i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2022	98
Figur 4.11.	Sysselsatte 25-39 år etter høyeste fullførte utdanning, innvandringsbakgrunn og kjønn. I prosent av personer i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2022	100
Figur 4.12.	Sysselsatte kvinner 25-39 år etter innvandrerbakgrunn og samlivsstatus. I prosent av personer i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2021	101
Figur 4.13.	Sysselsatte kvinner 25-39 år i parforhold med barn etter innvandrerbakgrunn og alder. I prosent av personer i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2021	102
Figur 4.14.	Sysselsatte kvinner 25-39 år i parforhold med barn etter innvandrerbakgrunn og antall barn. I prosent av personer i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2021	103
Figur 4.15	Sysselsatte kvinner 25-39 år etter innvandringsbakgrunn og stillingsprosent. I prosent av sysselsatte i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2022. Prosent	104
Figur 4.16.	Sysselsatte 25-39 år etter innvandringsbakgrunn, kjønn og andel i heltid. I prosent av sysselsatte i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2022	105

Figur 4.17.	Sysselsatte 25-39 år etter næringsgruppe og innvandringsbakgrunn. Kvinner. I prosent av sysselsatte i alt i hver befolkningsgruppe. 4. kvartal 2022. 4. kvartal 2022.	106
Figur 4.18.	Lønnstakere 25-39 år etter yrkesområde og innvandringsbakgrunn. Kvinner. 4. kvartal 2022. Prosent.....	107
Figur 4.19.	Lønnstakere 25-39 år etter yrkesområde, innvandringsbakgrunn og landgruppe ¹ . Kvinner. 4. kvartal 2022. Prosent.....	108
Figur 4.20.	Lønnstakere 25-39 år med universitets-/høyskoleutdanning etter yrkesområde og innvandringsbakgrunn. Kvinner. 4. kvartal 2022. Prosent.....	109
Figur 4.21.	Arbeidstakere (1992) og sysselsatte (2022) 25-39 år, etter innvandrerbakgrunn og kjønn. I prosent av bosatte 25-39 år i hver gruppe. 4. kvartal 1992 og 2022.....	110
Figur 4.22.	Bosatte innvandrere 25-39 år etter verdensregion. 4. kvartal 1992 og 2022. Prosent..	111
Figur 4.23.	Arbeidstakere (1992) og sysselsatte (2022) 25-39 år etter innvandrerbakgrunn og verdensregion. Kvinner. I prosent av bosatte 25-39 år i hver gruppe. 4. kvartal 1992 og 2022.....	112
Figur 4.24.	Arbeidstakere (1992) og sysselsatte (2022) 25-39 år etter innvandrerbakgrunn og verdensregion. Menn. I prosent av bosatte 25-39 år i hver gruppe.4. kvartal 1992 og 2022.....	113
Figur 4.25.	Arbeidstakere (1992) og sysselsatte (2022) 25-39 år etter innvandrerbakgrunn, kjønn og verdensregion. I prosent av bosatte 25-39 år i hver gruppe. 4. kvartal 1992 og 2022.....	114
Figur 4.26.	Deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet i perioden 2005-2020 etter kjønn. Antall og andel i prosent.....	116
Figur 4.47.	Deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet i perioden 2005-2020, etter landbakgrunn og kjønn. Antall.....	117
Figur 4.28	Deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2020. Arbeidsmarkedsstatus per november 2021, etter kjønn. Andel i prosent.....	118
Figur 4.29	Tidligere deltakere i introduksjonsprogrammet. Andel sysselsatte per november 2020. Antall år siden avsluttet introduksjonsprogram og kjønn. Prosent.....	119
Figur 4.30	Tidligere deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2010. Andel etter år med sysselsetting fram til 2020 og antall måneder til første sysselsetting. Kvinner og menn. Prosent.....	120
Figur 4.31	Andel uten yrkestilknytning (sysselsetting) per 2020 etter avgangskohort. Deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet i perioden 2005-2019.Prosent.....	121
Figur 5.1	Andel yrkestilknyttede ¹ innvandrerkvinner 25-39 år. Landbakgrunn. 2021.....	125
Figur 5.2	Andel yrkestilknyttede ¹ innvandrerkvinner 40-59 år. Landbakgrunn. 2021.....	128
Figur 5.3	Andel yrkestilknyttede ¹ norskfødte kvinner med innvandrerforeldre. 25-39 år. Landbakgrunn. 2021.....	130
Figur 5.4	Andel innvandrerkvinner uten yrkesinntekt. 25-39 år og 40-59 år. Landbakgrunn. 2021.....	132
Figur 5.5	Norskfødte kvinner 25-39 år med innvandrerforeldre. Andel uten yrkesinntekt. Landbakgrunn. 2021.....	133
Figur 5.6	Andel innvandrerkvinner med uføretrygd fra folketrygden. 25-39 år og 40-59 år. Landbakgrunn. 2021.....	135
Figur 5.7	Norskfødte kvinner 25-39 år med innvandrerforeldre. Andel med uføretrygd fra folketrygden. Landbakgrunn. 2021.....	136
Figur 5.8	Innvandrerkvinner 25-39 år ¹ . Andel med vedvarende lavinntekt. EU-60. 2019-2021. Landbakgrunn.....	145
Figur 5.9	Innvandrerkvinner 40-59 år ¹ . Andel med vedvarende lavinntekt. EU-60. 2019-2021. Landbakgrunn.....	146
Figur 5.10	Norskfødte kvinner 25-39 år ¹ med innvandrerforeldre. Andel med vedvarende lavinntekt. EU-60.2019-2021. Landbakgrunn.....	148
Figur 5.11	Norskfødte jenter 2-16 år ¹ med innvandrerforeldre. Andel med vedvarende lavinntekt. EU-60. 1996-1998. Foreldrenes landbakgrunn. Prosent.....	150

Figur 5.12 Norskfødte kvinner 25-39 år¹ med innvandrerforeldre som har lavinntekt 2019-2021, og som også tilhørte en lavinntektsfamilie som barn 1996-1998. Foreldrenes landbakgrunn. Prosent 151

Tabellregister

Tabell 2.1	Folkemengde etter kjønn og innvandringskategori. Per 1. januar. Absolutte tall og prosent.....	17
Tabell 2.2	Innvandrerkvinner, etter landbakgrunn. Per 1. januar 1970 og 2023. Absolutte tall og prosent.....	18
Tabell 2.3	Innvandrerkvinner, etter landbakgrunn og innvandringsgrunn. 1. januar 2023. Absolutte tall.....	21
Tabell 2.4	Innvandrerkvinner, etter landbakgrunn og alder. Tidliginnvandrede (kommet til Norge før fylte 6 år). Per 1. januar 2023. Absolutte tall og prosent.....	22
Tabell 2.5	Innvandrerkvinner, etter botid og landbakgrunn. Per 1. januar 2023. Absolutte tall og prosent.....	23
Tabell 2.6	Innvandrerkvinner, etter statsborgerskap. Per 1. januar 2023. Absolutte tall og prosent.....	24
Tabell 2.7	Innvandrere etter kjønn og landbakgrunn. De 30 største grupper innvandrerkvinner. Per 1. januar 2023. Absolutte tall og prosent.....	25
Tabell 2.8	Norskfødte med innvandrerforeldre, etter kjønn og aldersgrupper. Per 1. januar 2023. Absolutte tall og prosent.....	44
Tabell 2.9	Norskfødte kvinner med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn og statsborgerskap. Per 1. januar 2023. Absolutte tall og prosent.....	45
Tabell 2.10	Norskfødte med innvandrerforeldre, etter kjønn og landbakgrunn. 20 største grupper. Per 1. januar 2023. Absolutte tall og prosent.....	45
Tabell 2.11	Norskfødte kvinner med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn og alder. 10 største grupper. Per 1. januar 2023. Absolutte tall.....	47
Tabell 2.12	Kvinner, etter innvandringskategori og fylke, per 1. januar 2023. Absolutte tall og prosent.....	48
Tabell 2.13	Kvinner, etter innvandringskategori og kommune, per 1. januar 2023. 10 kommuner med høyest- og lavest andel innvandrerkvinner. Absolutte tall og prosent.....	49
Tabell 2.14	Innvandrerkvinner, etter kommune, per 1. januar 2023. 20 kommuner med størst antall innvandrerkvinner. Absolutt tall og prosent.....	50
Tabell 2.15	Norskfødte kvinner med innvandrerforeldre, etter kommune, per 1. januar 2023. 20 kommuner med størst antall innvandrerkvinner. Absolutte tall og prosent.....	52
Tabell 2.16	Norskfødte kvinner med innvandrerforeldre i Oslo etter landbakgrunn. Per 1. januar 2023. 10 største grupper. Absolutte tall og prosent.....	52
Tabell 2.17	Innvandrerkvinner og norskfødte kvinner med innvandrerforeldre i Oslo etter bydel. Per 1. januar 2023. Absolutte tall og prosent.....	53
Tabell 2.18	Levendefødte, etter mors innvandringskategori og landbakgrunn, 2022. Absolutte tall og prosent.....	54
Tabell 2.19	Samlet fruktbarhetstall (SFT), etter mors landbakgrunn. 2011- 2022.....	56
Tabell 2.20	Sivilstand, etter innvandringskategori. Per 1. januar 2023. Absolutte tall og prosent.....	59
Tabell 2.21	Sivilstand, etter kjønn, innvandringsbakgrunn og landbakgrunn. Personer 17-24 år. Per 1. januar 2023. Absolutte tall og prosent.....	61
Tabell 2.22	Inngåtte ekteskap ¹ , etter kvinnens og mannens innvandringskategori. 2022. Antall.....	62
Tabell 2.23	Inngåtte ekteskap ¹ , etter kvinnens og mannens innvandringskategori og landbakgrunn. 2022. Antall.....	63
Tabell 2.24	Innvandrerkvinner og norskfødte kvinner med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn. Bosatte per 1. januar 2023 og framskrevet i hovedalternativet (MMM) 2040 og 2060.....	65
Tabell 3.1.	Gjennomsnittlig grunnskolepoeng hos jenter, bosatte under 17 år. Etter innvandringsbakgrunn. Skoleårene 2019-2022.....	68
Tabell 3.2.	Gjennomsnittlig grunnskolepoeng hos jenter, bosatte under 17 år. Etter landbakgrunn. 0 poeng ikke medberegnert. Skoleårene 2019/2020 - 20201/2022 ¹	69

Tabell 3.3	Andel som var i videregående opplæring høsten etter at de avsluttet grunnskole, etter kjønn og landbakgrunn. Bosatte under 19 år. Skoleåret 2022.....	71
Tabell 3.4	Andel innen studieretning i videregående opplæring 16-18 år, bosatte, etter kjønn og innvandringsbakgrunn. Skoleåret 2021/2022.....	73
Tabell 3.5	Fullføringsgrad videregående opplæring etter 5/6 år, bosatte i alderen 16-24 år, etter kjønn og landbakgrunn	75
Tabell 3.6	Gjennomsnittlig fullføringsgrad i videregående opplæring hos jenter etter 5/6 år, etter landbakgrunn, 10 vanligste. De som begynte høsten 2014-2016	77
Tabell 3.7	Andel direkte i høyere utdanning etter fullført studiekompetanse 2019, 2020 og 2021, etter innvandringsbakgrunn. Alderen 19-24 år	79
Tabell 3.8	Andel i høyere utdanning, etter innvandringskategori og aldersgrupper. 1.10.2022	80
Tabell 3.9.	Andel 19-24 år i høyere utdanning, 10 vanligste landbakgrunner i aldersgruppen. Etter innvandringsbakgrunn. 10 største landbakgrunner per gruppe	81
Tabell 3.10	Oppnådd utdanningsnivå, etter landbakgrunn i alderen 25-39 år. Per 1.1.2022	82
Tabell 3.11	Oppnådd utdanningsnivå, etter landbakgrunn. Norskfødte kvinner med innvandrerforeldre i alderen 25-39 år	84
Tabell 3.12	Oppnådd utdanningsnivå, etter landbakgrunn. Tidliginnvandrede kvinner i alderen 25-39 år	84
Tabell 3.13	Oppnådd utdanningsnivå, etter landbakgrunn. Sen-innvandrede kvinner i alderen 25-39 år	85
Tabell 4.1.	Sysselsatte 25-39 år etter innvandringsbakgrunn, kjønn og verdensregion. I prosent av personer i alt i hver gruppe. Differanser i prosentpoeng. 4. kvartal 2022.....	93
Tabell 4.2.	Sysselsatte 25-39 år etter innvandringsbakgrunn, kjønn og utvalgt landbakgrunn. I prosent av personer i alt i hver gruppe. Differanser i prosentpoeng. 4. kvartal 2022	96
Tabell 5.1	Innvandrerkvinner 25-39 år, etter kvartilfordelt inntekt etter skatt per forbruksenhet (EU-skala) ¹ . Landbakgrunn. 2021	139
Tabell 5.2	Innvandrerkvinner 40-59 år, etter kvartilfordelt inntekt etter skatt per forbruksenhet (EU-skala) ¹ . Landbakgrunn. 2021	141
Tabell 5.3	Norskfødte kvinner 25-39 år med innvandrerforeldre, etter kvartilfordelt inntekt etter skatt per forbruksenhet (EU-skala) ¹ . Landbakgrunn. 2021	142
Tabell A1	Gjennomsnittlig grunnskolepoeng, etter innvandringskategori og foreldres høyeste utdanningsnivå. Andeler og antall. Elever under 17 år som oppnådde grunnskolepoeng og avsluttet grunnskole. Skoleårene 2019/2020, 2020/2021 og 2021/2022	159
Tabell A2	Andel i utdanningsprogram, etter landbakgrunn. Kvinner i alderen 19-24 år, norskfødte med innvandrerforeldre	160
Tabell A3	Andel i utdanningsprogram, etter landbakgrunn. Kvinner i alderen 19-24 år, tidliginnvandrede	160
Tabell A4	Andel i utdanningsprogram, etter landbakgrunn. Kvinner i alderen 19-24 år, sen-innvandrede.....	161
Tabell A5	Andel bosatte i alderen 25-39 år med samme fagfelt innen høyere utdanning som mor, etter innvandringsbakgrunn	161
Tabell B1	Sysselsatte 25-39 år etter innvandringsbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2022. Absolutte tall og prosent	162
Tabell B2	Sysselsatte 25-39 år etter innvandringsbakgrunn, kjønn og landgruppe. 4. kvartal 2022. Absolutte tall og prosent	162
Tabell B3	Sysselsatte 25-39 år etter innvandringsbakgrunn, kjønn og verdensregion. 4. kvartal 2022. Absolutte tall og prosent	163
Tabell B4	Sysselsatte 25-39 år etter innvandringsbakgrunn, kjønn og utvalgt landbakgrunn. 4. kvartal 2022. Absolutte tall og prosent.....	164
Tabell B5	Sysselsatte innvandrere ¹ 25-39 år etter botid, kjønn og landgruppe. 4. kvartal 2022. Absolutte tall og prosent.....	164

Tabell B6	Sysselsatte 25-39 år etter innvandringsbakgrunn, kjønn og utdanning. 4. kvartal 2022. Absolutte tall og prosent.....	165
Tabell B7	Sysselsatte 25-39 år m. høyere utdanning etter innvandringsbakgrunn, kjønn og fullføringsland. 4. kvartal 2022. Absolutte tall og prosent	165
Tabell B8	Sysselsatte kvinner 25-39 år etter innvandrerbakgrunn og samlivsstatus. 4. kvartal 2021. Absolutte tall og prosent	165
Tabell B9	Sysselsatte kvinner 25-39 år i parforhold med barn etter innvandrerbakgrunn og alder. 4. kvartal 2021. Absolutte tall og prosent.....	166
Tabell B10	Sysselsatte kvinner 25-39 år i parforhold med barn etter innvandrerbakgrunn og antall barn. 4. kvartal 2021. Absolutte tall og prosent.....	166
Tabell B11	Sysselsatte 25-39 år etter innvandringsbakgrunn, kjønn og stillingsprosent. 4. kvartal 2022. Absolutte tall og prosent	167
Tabell B12	Sysselsatte 25-39 år etter næringsgruppe, innvandringsbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2022. Absolutte tall	168
Tabell B13	Sysselsatte 25-39 år etter næringsgruppe, innvandringsbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2022. Prosent.....	169
Tabell B14	Lønnstakere 25-39 år etter yrkesområde, innvandringsbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2022. Absolutte tall og prosent	170
Tabell B15	Lønnstakere 25-39 år etter landgruppe, yrkesområde, innvandringsbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2022. Absolutte tall	171
Tabell B16	Lønnstakere 25-39 år etter landgruppe, yrkesområde, innvandringsbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2022. Prosent.....	172
Tabell B17	Lønnstakere 25-39 år m. universitets-/høyskoleutdanning etter yrkesområde, innvandringsbakgrunn og kjønn. 4. kvartal 2022. Absolutte tall og prosent.....	173
Tabell B18	Arbeidstakere (1992) og sysselsatte (2022)25-39 år etter innvandrerbakgrunn og landgruppe. 4. kvartal 1992 og 2022. Absolutte tall og prosent	173
Tabell B19	Bosatte innvandrere 25-39 år etter verdensregion. 4. kvartal 1992 og 2022. Absolutte tall og prosent	174
Tabell B20	Arbeidstakere (1992) og sysselsatte (2022)25-39 år etter innvandrerbakgrunn og verdensregion. 4. kvartal 1992 og 2022 Absolutte tall og prosent	174
Tabell B21	Personer 25-39 år etter innvandringsbakgrunn, kjønn og arbeidsmarkedsstatus. 4. kvartal 2022. Absolutte tall og prosent.....	175